

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

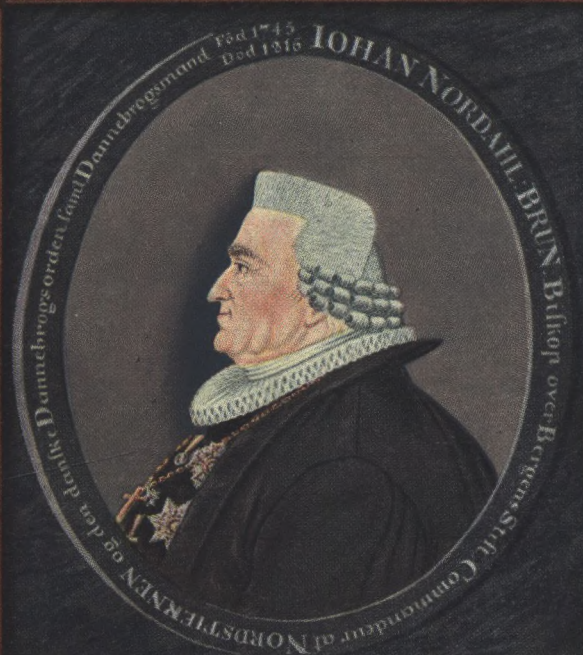
BISKOP
JOHAN NORDAHL BRUN
OG HANS SLEKT

AV

TH. BULL

FORLAGT AV CAMMERMEYERS BOGHANDEL
OSLO MCMXXXVIII

BISKOP
JOHAN NORDAHL BRUNS
TIPPOLDEDATTER
MIN KLOKE OG TROFASTE LIVSLEDSAGERINNE
ANNA BRUN BULL
I TAKKNEMLIGHET
TILEGNET

Kom Eynar see din Skjald! Zarine see din Maler!
See Trondslag din Søn! Kom Bergen see din Taler!

For mer enn 40 år siden begynte jeg som ung, nygift mann å samle materiale til en stamtavle over min hustrus slekt. Forholdene tvang mig imidlertid snart til å legge dette arbeide til side; jeg kan gjerne si både dessverre og heldigvis. Dessverre, fordi der på den tid ennå levde mange, hos hvem jeg vilde kunne ha fått verdifulle, nu uerholdelige opplysninger; heldigvis, fordi jeg den gang i enda høiere grad enn nu savnet de fornødne forutsetninger for å påta mig en sådan opgave.

Når jeg nu på mine gamle dager har forsøkt å gjennomføre denne plan fra min ungdom, skyldes det dels en med årene stadig økende interesse for slektshistoriske studier, dels og især ønsket om, at mine barn skal lære sin mødrene slekt å kjenne. Dessuten har jeg håpet, at en slik bok kanskje også kunde være av interesse for en og annen ellers.

Blandt slektens medlemmer er der flere kjente personligheter, hvis biografier allerede finnes i de lett tilgjengelige håndbøker som I. B. Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon, Norsk Biografisk Leksikon m. fl. Selv om der her ikke kan ventes noget nytt av nevneverdig betydning om disse menn, håper jeg dog, at der også for deres vedkommende hist og her må finnes et og annet som kan tjene til å kaste mere lys over deres liv og virke.

Med vilje har jeg undlatt å medta nogen samlet opgave over de skrifter slektens forskjellige medlemmer har utgitt, idet jeg herom henviser til de før

nevnte håndbøker, samt til Norsk Bokfortegnelse, Norsk Tidsskriftindeks og lignende.

Da det er min hensikt også i fremtiden å forsøke å følge med i, hvad der skjer i slekten, vil jeg være takknemlig for å bli underrettet om de begivenheter innen de forskjellige grener av familien som kan være av slektshistorisk interesse.

At der i et arbeide som dette vil forekomme feil, er ikke til å undgå, selv om jeg har forsøkt i størst mulig utstrekning å kontrollere de opplysninger jeg har fått. Jeg vil derfor være takknemlig for å bli gjort opmerksom på slike feil, så jeg kan få anledning til å foreta de nødvendige rettelser.

Fra alle hold, ikke minst fra de i Amerika bosittende medlemmer av slekten, er jeg stort sett blitt møtt med velvilje og interesse, når jeg har søkt opplysninger, som vanskelig kunde skaffes uten deres hjelp. Det samme gjelder også for en rekke offentlige arkivers vedkommende, såvel her hjemme som i våre naboland; men særlig har min bror professor Francis Bull samt min hjelpsomme venninne frøken Cecilie Abel i Bergen, fru Petra Røkke i Trondheim og frøken Karen Sørbøe ved Statsarkivet i Oslo ydet mig uvurderlig støtte. Til alle disse mine mange medarbeidere tillater jeg mig å fremføre min hjerteligste takk.

Oslo, i april 1938.

TH. BULL.

Innhold.

Forord	XI
Slekten til og med gårdbruker Svend Busch Bruns efterslekt i hans første ekteskap med Cornelia Rasmusdatter Lesche	I
Biskop Johan Nordahl Brun	38
Biskop Johan Nordahl Bruns efterslekt.	98
1. Mette Brun, gift Rolfsen	98
2. Ellen Brun	102
3. Stiftsprost Christen Brun og hans efterslekt	103
a) Ingebor Brun, gift Halven	109
b) Prost Johan Lyder Brun	110
c) Skipper og kjøbmenn Johan Nordahl Brun	140
d) Helene Brun	171
e) Aletta Brun	171
f) Bakermester Jacob Bentzon Brun	171
g) Mette Cathrine Brun, gift Fischer	196
h) Jannicke Brun, gift Rolfsen.. . . .	198
i) Jens Rolfsen Brun	199
j) Sogneprest Sven Brun	199
k) Elen Brun	219
l) Kjøbmenn Christopher Brun	219
m) Teaterdirektør og forfatter Michael Wallem Brun	226
4. Skipper og undertollbetjent Svend Brun og hans yngre søsken og barn	242
5. Catharina Brun, gift Erichsen	254
6. Ingebor Brun, gift Wallem	259
7. Aletta Brun, gift Fischer.	261
8. Privatlærer Ludvig Brun.	266
Biskop Johan Nordahl Bruns helsøsken	271
Gårdbruker Svend Busch Bruns yngre søsken	273
Slektstavler.	281
Register	322

Slekten til og med gårdbruker Svend Busch Bruns efterslekt i hans første ekteskap med Cornelia Rasmusdatter Lesche.

Den slekt, som biskop Johan Nordahl Brun tilhører, kan passelig kalles presteslekten Brun, i motsetning til en annen trøndersk slekt av samme navn, militærslekten Brun, som den ikke kan sees å ha noen direkte forbindelse med. Presteslekten Brun kan man idag føre tilbake til Nordahl Bruns oldefar,

Mathias Brun, som omkring 1650 levde i Trondheim og som antagelig er død der ca. 1675.

Man har tidligere ikke visst noget sikkert om ham, men har sluttet sig til at han het Mathias Brun, fordi to av hans sønner gav sin eldste sønn dette navn. Dessuten fantes der i boet efter hans kone Magdalena Lorentzdatter et lite forgylt sølvbeger merket M. Brun 1657.

At denne antagelse har vært riktig, kan idag bevises ved en beediget erklæring, hvortil jeg senere skal komme tilbake, som opplyser at hans navn var Mathias Brun. Utover dette kan for tiden intet sies om ham, undtagen at han hadde tre sønner, Lorentz, Berent og Johannes.

Det levde dengang i Trondheim en nordlandshandler som het Mathias Hansen Brun, men han var gift med Sophie Dinclow, som døde i 1682. Skifte efter ham blev holdt 13. november 1677. Han hadde 3 sønner som alle kjennes og som ikke synes å ha noget med den her omhandlede slekt å gjøre. Ifølge kirkeregnskapene for Vor Frue sogn, døde en Mathias Hansøn i 1671 og en Madz Hansøn i 1675. Det er mulig, at en av disse har været Magdalena Lorentzdatters mann, sannsynligvis da han som døde i 1675.

Mathias Brun må være blitt gift i Trondheim sist i 1650-årene med *Magdalena Lorentzdatter*, født ca. 1640, død på Røros 6. mars 1702.

Man har ment at hun var en datter av «President oc Directeur offuer Commercien» i Trondheim Lorentz Frantzen og Fulchen Fremmersdatter. Om Lorentz Frantzen vet man at han i 1640-årene var Preben v. Ahnens forvalter over Dønnesgodset i Helgeland.

Fra Lassens samlinger i Riksarkivet vet man videre, at Lorentz Frantzen den 7. mai 1665, samme år som magistratspresidenter innsattes i Norge, blev beskikket av kongen til «President oc Directeur offuer Commercien udi den fornemme Handelstad Trundhiem udi Norge». «En lofflig Erindring oc Løke-Ønskning» blev i den anledning trykt hos Michel Thomæsøn i Christiania 1667. Den blev igjen optrykt i nr. 19 av Trondhjems Adressekontors Efterretninger 7. mai 1784.

Av norske åpne brev 1665 og utover ser man, at Lorentz Frantzen den 9. mai 1665 fikk reisepass for å gjøre en reise til Bergen «saa oc at forschaanis for Rettens Betienelse i Trundhiem naar fornøden giøres». Videre at han 15. juni 1668 fikk bevilling «om dend arf efter sal. Caspar Thiill» som skal tilfalle ham og hans arvinger, hvis ikke Thiills arvinger melder sig innen 10 år. Likeledes fikk han 1670 frihet for rettens betjenelse for å foreta en reise. Ifølge kirkeregnskapene for Vor Frue sogn blev der ringt for ham med alle klokker den 20. mai 1671. Noget skifte finnes ikke.

At Fulchen Fremmersdatter ikke var Magdalena Lorentzdatters mor kan ansees som givet. Ifølge Trondheims overformynderprotokol I, side 26 holdtes der nemlig den 15. desember 1653 skifte mellem Fulchen Fremmersdatter og hennes «twende umyndige Smaa» av første ekteskap med Nils Bertelsen. Ved registreringen var hennes trolovede festemann Lorentz Frantzen tilstede, og med ham er hun vel blitt gift kort efter. Efter presidentens død blev hun gift med amtmann Peder Christophersen Tønder († 1694).

Hvis Magdalena Lorentzdatter skulde være hennes barn, måtte hun derfor tidligst være født ca. 1654, men nu vet man fra skiftet efter Magdalena, at hun efterlot sig tre sønner, hvorav den nest eldste ifølge folketellingen i 1701 da var 40 år og således må være født 1661. Den eldste sønn må da være født senest ca. 1660 og Magdalenas fødselsår settes til ca. 1640.

Man har ment, at Lorentz Frantzen var Magdalenas far, fordi der i boet efter henne fantes en sølvkanne med inskripsjon, Morten Erichsen Krag og

Maria Lorentzdatter 1676. Maria skal ifølge Horneman være en datter av Lorentz Frantzen og søster av Magdalena. At hun har vært en datter av presidenten og Fulchen Fremmersdatter er sikkert, da en av hennes døtre het Fulchen, og man dessuten vet, at der den 11. juli 1679 holdtes registrering efter hennes første mann, forrige tolder Morten Erichsen Krag mellem hans enke, Maria Lorentzdatter og deres barn: Catharina Mortensdatter Krag på 5te år og Morten Mortensen Krag på 3dje år. Til stede var enkens laugverge og «kiere Stibfader Peder Christophersen Tønder, commissarius her udi Norge», der som nevnt var Fulchen Fremmersdatters 3dje mann.

Noget positivt bevis for slektskapsforholdet mellem Magdalena og Maria Lorentzdøtre kan nu neppe føres; alt hvad man vet, er at der senere forekommer mange ekteskaper mellem Magdalenas og Marias efterslekt på Røros, som kanskje kan tyde på et slektskapsforhold.

Magdalena Lorentzdatter vites å ha vært gift 2 ganger, først med Mathias Brun og derefter med organist på Røros, Volquart Jøns.

Hun blev formodentlig enke ca. 1675. Når hun blev gift igjen vites ikke, men blandt hennes innbo fantes der flere gjenstander merket V. Jøns og M. Jøns 1688, så senere enn dette år kan det ikke ha vært, rimeligvis blev hun og Jøns gift adskillig før, hvad det synes å fremgå av dennes testamente.

Volquart Jøns, eller som han selv kalte sig, Volckert Jøns, var en til Trondheim innvandret rendsbürger, som virket som organist ved Vor Frue Kirke inntil 1665, da han efter eget opgivende «ved en uretfærdig Beretning af Ludowig Simonsen» blev fortrent fra sin stilling. Ifølge stattholderskapets supplikant-protokoll B. II. s. 465 ansøkte han i den anledning om å få utbetalt halvannet års lønn, som han hadde til gode for sig og sin avdøde bror, «som tilforne var hans antecessor». Stattholderens resolusjon datert Christiania 14. desember 1665 lød:

«Dersom sig forholder som Supplicanten andrager, da hafuer Borgermester och Raad udi Trundhiemb hannem at forhielpe til at nyde det som hannemb med rette tilkommer; thi en arbeider er sin løn værd.»

Guldenlew.

Fra Trondheim kom Jøns så til Røros, hvor han virket som organist til sin død i 1695. Ved siden derav drev han kjøbmansforretning og stedets gjestgiveri, samtidig som han hadde rett til å handle med drikkevarer og tobakk. Han hadde også gårdsbruk og drev sikkert med malmkjøring for Røros verk. Den 12. mars 1689 opprettet han testamente til fordel for sin «Stifsøn Johannes Brun som mig ald saadan sønlig lydig tienstagtighed fra hans barndom hafuer bevist at hand efter min død maa arfue och nyde ald dend deel løsøre och fast gods som efter min gields betaling maatte vorde tilovers». Under 15. mars 1689 søkte han kgl. konfirmasjon på testamentet, og dette anbefaltes av kanselliet den 18. april.

Volquart Jøns døde som nevnt i 1695 og enken fortsatte med sønnen Johannes som medhjelper den mangeartede virksomhet. Hun døde på Røros antagelig den 6. mars 1702.

Denne dag blev boet forseglet, og månedsdagen efter den 6. april påbegyntes registreringen.

Det er et i mange henseender interessant bo, man her får et innblikk i, man lærer å kjenne et velstandshjem, hvor der nok har vært meget å vareta både innen- og utendørs.

Hovedgården på Røros bestod av to stuer med bord og benker, kjellerskap og to andre skap, et kjøkken, tre værelser ovenpå med en liten krambod og to store skap, «over alt 4 Kackelovner», et bryggerhus med innmurt bryggekjel og bakerovn. Videre et gammelt hus øverst i gården, to nye stabur, smie, badstue, borgstue, stald, fehus med lemm på og to små «hestehager». Så var der en hage hjemme ved gården med 2 akre. Herfra gikk et stykke «som den salig quinde hafuer given til Kirchen om i Sin tiid Een større Kirchegaard kunde behøvis, fra Kircheveiten op til Smiden och saa tuert over alt det Som er liige imod Kirche-gaarden». Så var der «Glasmagerhagen ved Leergruven» med hølade. M. Hans Hagen, en hage ved Sødammen med ny Hølade, et stykke Ager og Hage ved Storhage Kiernen ogsaa med Hølade, samt «et lidet Støcke borte for Elven, lang Anders Støcke kaldet».

Endelig eide hun «Wiigen ved Øresund 9 1/2 lag Egen odel med paastaaende Stue, Stald, Fæhuse og Hølade; desuden en Sætervold med bøxel desse paastaa-

ende buigning eragtis af verdie 25 rdl. og tilslut Joen Siversen vold iligemaade under bøxel».

Gårdens besetning bestod av 18 kuer og 2 kviger, 5 sauer, 2 griser og 6 hester, hvorav en solgt til presidenten i Trondheim for 20 rdl. Ellers var hestene taksert fra 11 til 18 rdl., kuene til 4 og 5 rdl., sauene til 2 ort og grisene til 2 rdl. pr. stk.

Man legger merke til den forholdsvis store hestebestand, som sikkert hadde sin grunn i, at Magdalena drev med malmkjøring for verket.

Tjenestefolkene bestod av 4 karle og 2 piker.

Av gull- og sølvgienstande fantes der bl. a. 3 sølvkanner, hvorav den største veide 88 lodd, den mindste 31. Så var der 13 sølvbegere, 6 sølvskjeer merket V. Jøns, M. Jøns 1688 og 7 stk. uten noen initialer. Det var bl. a. også et lite sølvfat på 8 lodd med initialerne B.B. Sølvet blev taksert efter 2 ort for de større og 44 sk. pr. lodd for de mindre gjenstandes vedkommende.

Et gullarmbånd vektig $9\frac{1}{4}$ lodd var optatt til 8 rdl. pr. lodd.

Blandt kobbertøiet fantes en brennevinspanne med tilbehør til 5 rdl.

Boets aktiva bestod efter takseringen av:

	Rdl.	Ort	ß		Rdl.	Ort	ß
Penge, Guld og Sølv	761	3	21	Kramgods och Kiøb-			
Tin	52	—	12	mandsvare	888	—	18
Messing	13	3	16	Creatuur	173	2	—
Kaaber	42	2	10	Gaards Reedskab	31	3	4
Blich		2	10	Hagestøcher och Enge-			
Jernfang	23	2	4	sletter	374	—	—
Steen Tøy	6	1	16	Hovetgaarden	600	—	—
Glas	3	3	4	Tilstaaende visse giæld	1204	—	3
Sengeklæder	167	—	4	Ditto gandske uvisse			
Liinklæder	125	2	10	Rdl. 76. 1. 1.			
Atskil. Slags Huusgeraad	130	3	20	Summa Summarium			
Bøger, væsentlig av				boens Integt	4632	3	20
religiøst Indhold	12	3	12				

Bortskyldig Gield:

	Rdl.	Ort	ß		Rdl.	Ort	ß
Tjenestefolkenes Løn	108	2	1	Endelig tilkjendtes Jo-			
Sr. Johan Mølmand i				hannes Brun for In-			
Trundhiemb Efter				teresse af sin an-			
fremlagde Reigning	153	2	23	del och ellers for sin			
Endvidere Johannes				Tienniste	300	—	—
Bruns Arvelod efter				Skifte Omkostninger			
VolquartJøns, hvilke				med stemplet Papir	56	—	—
Midler efter hans					Rdl. 2070	1	17
Forklaring var «for-				Igjen til Deling			
bleven under it med				blev der da			
Moderens, hvorføre de					Rdl. 2562	2	3
nu igjen bør afgaae»	1452	—	17				

Dette beløb skulde så egentlig ha vært delt i 3 like store deler; imidlertid viste det sig, at sønnen Berent Brun hadde fått det meste av sin arv i forskudd, hvorfor midlerne blev delt på følgende måte:

Den eldste sønn, Lorentz Brun er utenlands	1154	—	17
Den annen sønn, Berent Brun	100	—	—
Den tredje sønn, Johannes Brun	1308	1	10

foruten hvad han hadde til gode i boet.

Forvaltningen av den eldste, fraværende brors arvelodd blev overtatt av Johannes Brun, samtidig som brødrene inngikk den overenskomst, at hvis den fraværende skulde vise sig å være død uten livsarvinger før moren, skulde Johannes Brun arve alt efter ham; døde han derimot senere, skulde de to overlevende brødre arve hver sin halvpart. På denne måte kom Johannes Brun til å overta hele arven efter moren.

Magdalena Lorentzdatter efterlot sig som nevnt 3 sønner:

II. A. *Lorentz Brun*, født senest i 1660, død i Batavia i Ostindia den 31. mai 1677.

I skiftet efter moren nevnes han som eldste sønn. Ellers sies der bare, at han skal være i Ostindia «under den Hollandsche Regiering», og at hans arvemidler skal tilfalle Johannes Brun, hvis han viser sig å være død før moren, ellers skal brødrene dele likt, hvis han dør uten arvinger.

Senere opstod der strid mellem de to brødre om denne arv, og Johannes Brun lot derfor anstille undersøkelser i Holland for å få bragt på det rene, hvor der var blitt av Lorentz og om når han i tilfelle var død.

Det lykkedes ham virkelig å få opplyst, at hans bror Lorentz i 1676 var i Amsterdam, hvor han losjerte hos en Josina Allartz, senere enke etter en Cent Brun, som også døde i Ostindia. Her blev han boende til han den 31. jan. s. å. blev antatt som båtsmann på det Ostindiske Companis skib «den Briel», der skulde til Batavia. Det blev likeledes opplyst, at han utgav sig for å være fra Oldenburg, da kompaniet ikke vilde anta norske matroser. Josina Allartz beediget, at hun visste, at han kom fra Trondheim og var sønn av Mathias Brun og Magdalena Lorentzdatter. Endelig opplystes det, at Lorentz Brun døde på et hospital i Batavia den 31. mai 1677. De beedigede og av Notarius publicus i Haag attesterte dokumenter blev fremlagt på Røros amtssting 21. november 1716. Striden mellom brødrene blev ordnet i mindelighet. Johannes eftergav Berent 300 rdl. som denne hadde lånt og betalte ham ytterligere 150 rdl.

Angående Josina Allartz og hennes mann Cent eller Ceret Brun — hans navn er meget vanskelig å lese — bør nevnes at der i begynnelsen av 1690-årene levde en Jusine Sent — også skrevet Cent-Bruns i Trondheim. Den 30. juli 1691 var der av underfogden i Trondheim anlagt sak mot henne for «uskikkelig huusholden med Drik, Dans sambt Spil», og den 22. og 30. sept. 1693 var der sak mot henne anlagt av Torsten Svendsen for skjellsord. Det synes ikke urimelig, at Josina i Amsterdam og Jusine i Trondheim kan være den samme. Spørsmålet blir da, om det kan være noget slektskapsforhold mellom Mathias Brun og Cent Brun, og om man derav tør trekke den slutning at Mathias Bruns slekt kan være innvandret enten fra Oldenburg eller Holland. Å anstille undersøkelser herom vilde være fristende; men da resultatet jo er mer enn tvilsomt, synes det lite rimelig å gjøre dette i forbindelse med nærværende arbeide, da der kan gå år, før noget finnes, hvis det overhodet lar sig finne noget.

Cent Brun kan også selv påvises i Trondheim, for den 16. juli 1685 var der fore en sak, hvor han var stevnet av William Beuvinch til betaling av 11 rdl. Cent må være en forkortelse av Vincent. For til samme tid er der også en sak mellem Vincent Brun og Christian Frost.

II. B. *Berent Brun*, bergkirurg på Røros født i Trondheim 1661, død på Røros 14. april 1717.

Han nevnes i folketellingen 1701 som værende 40 år. Første gang man hører noget om ham er 1686; da bor barber Berent Brun i Springgade i Kjøbenhavn, hvor hans og Mette Nagels sønn Mathis blir døpt den 13. mars i Trinitatis kirke. Han har altså også i ung alder forlatt hjemmet. Så hører man ikke noget til Berent Brun før han 9. januar 1690 beskikkes som barber og bergkirurg ved Røros verk. Særlig lønnsom har denne stilling neppe vært. J. Dahle opplyser i sin bok «Røros Kobberværk 1644—1894», at verkets læge blev lønnet med de såkalte «Bækkenpenge», som arbeiderne måtte erlegge av sin optjente lønn, i 1698 med 2 β månedlig. Verket holdt medikamenter, som i 1697 androg til 15^{1/2} rdl. og i 1701 til 25 rdl.

Ved siden av sin lægevirksomhet blev bergkirurgen også benyttet til andre gjøremål. Han hjalp således til ved mottagelsen av kull og proviant, likesom han blev anvendt som stevnevidne.

Blandt merkelige begivenheter i Bruns praksis nevner Dahle, at han i 1713 behandlet noen arbeidere som var «inviceret af morbo Gallico», men da hans kunst ikke strakk til, måtte patientene søke lægehjelp i Trondheim. I 1716 foretok han en besiktigelse av liket av en bondegutt som var drept ved et bryllup.

Som det fremgår av skiftet efter hans mor, har Berent Brun hatt vanskelig for å klare sig økonomisk, hvorfor han stadig fikk hjelp av moren, så det bare blev 100 rdl. å arve for ham.

Ifølge Dahle døde han den 14. april 1717 på Røros, men skifte holdtes først den 26. januar 1729. Boets samlede aktiva utgjorde rdl. 527. 3. 9. Gjelden var rdl. 417. 1. 22. Til deling blev da rdl. 110. 1. 11. Arvinger var enken og hans bror Johannes Bruns 4 sønner og 3 døtre.

Av hans efterlatenskaper kan det ha interesse å notere, hvad det fantes av «Barbeer och Musical Instrumenter: 1 messing foderal til Bindstøig med 3 smaa

instrumenter udj 1 Ort, 1 Dito af Blech 8 sk. 2de Landzetter, en Spatel och en hafftecal 1 rdl., 1 lidet reise apoteche 1 ort, 1 Clavicordium 3 Rdl. Summa Rdl. 4. 2. 8.»

Herav kan man slutte, at Berent Brun må ha vært musikalsk, og når man tillike vet, at hans bror Johannes og senere dennes eldste sønn begge var organister på Røros, kan man føre de musikalske anlegg helt tilbake til de første kjente ledd av slekten.

Berent Brun blev gift muligens i Stavanger eller Jelsa i Ryfylke ca. 1685 med *Mette Berentsdatter Nagel*. Hun må være født før 1666, og antagelig på Kroken i Lyster eller kanskje i Lærdal. Hun døde på Røros 11. juni 1751. Skifte åpnedes 21. juli 1751 og sluttet 11. desember 1752.

Som hennes arvinger nevnes «Een Halv Broder Ove Wilhelm Berentsen Nagel som for 12 aar siden var paa Røros og mundtlig berettede at være boende udj Bergenhuuslæhn imellem Bergen og Stavanger udj Stillestadhavn, men enten hand nu er levende eller død, eller haver efterladt sig Børn, derom kand man intet faae udspurdt, efterdi intet Svar paa Skrivelser kand erholdes. Een ret Søster Margrethe Berentsdatter Nagel sal. Lars Larsen Hilmands Encke som for 16 Aar siden skulle være død i Stavanger og da skal have efterladt sig 3de Børn, 2 Sønner og 1 Datter ved Navn Gabriel Hilmand i Kiøbenhavn, Lars Larsen Hilmand boende i Stavanger, Anne Larsdatter Hilmand som og skal boe i Stavanger. Den anden Søster, Else Nagel skal have boet paa Grændserne til Sverige. Men enten hun lever eller haver efterladt sig Børn, er ingen bekiendt».

Ved å sammenholde disse opplysninger med bibliotekar A. M. Wieseners artikkel: «Bergenske Studier. Folk og Forhold i 15- og 1600-tallet» i Bergens hist. Forenings Skrifter No. 38 for 1932. Side 360—363, kan man fastslå, at Mette Berentsdatter tilhørte den gamle Nagelslekt, hvis første kjente mand her i landet, Berent Nagel tok borgerskap i Bergen 1592. Hans sønn, Berent Berentsen Nagel død 20. desember 1679 hadde med Mette Sørensdatter Døsen, død på Kroken i Lyster 1661, blandt sine barn sønnen, Berent Berentsen de Nagel, om hvem man vet, at han den 25. april 1663 var tilstede på Kroken og medunderskrev det forlik faren inngikk med sin stesønn Jan Teiste. Han var Mette Berentsdatters far og omtrent på denne tid må hun være født.

Berent de Nagel blev født på Kroken i 1640-årene og døde i Stavanger 22. august 1704. Han blev omkring 1666 ansatt som underordnet skriver i Rentekammeret i Kjøbenhavn. Han må på den tid ha vært enkemann, da det ikke er lykket å finne noget i de derværende kirkeboksregistre hverken om hans første kones død eller om Mettes fødsel. Den 9. desember 1673 blev han renteskriver og 9. april 1674 fikk han tillatelse til å vies i huset med Dorothea Henrichsdatter von Howen fra Lübeck. Den 20. mars 1680 blev han beskikket som viselagmann i Stavanger, hvor han så levde resten av sitt liv. Her kjøpte han Ottøen i Jelsa sogn i Ryfylke fogderi. Med hans økonomi må det ha vært smått beventd, idet han stadig var i pengemangel. Den 20. juli 1696 måtte han således pantsette Ottøen til sin sønn Arent Nagel i Kjøbenhavn. Som vitterlighetsvidne medundertegner en annen av hans sønner, Henrich Nagel.

Man vet således nu, at Berent de Nagel har hatt ialfall 6 barn, hvorav i første ekteskap, Arent, Margrethe, Mette og Else, og i annet Henrich og Ove Wilhelm.

Berent Brun og Mette Nagel hadde en sønn.

III. A. *Mathias Brun*, født i Kjøbenhavn 1686, døpt i Trinitatis kirke 13. mars s. å., hvor hans morbror, Arent Nagel var fadder.

Alt hvad der vites om ham er, at han ifølge folketellingen 1701 da var 15 år og gikk på Trondheims skole. Han kan dog ikke finnes blandt Katedralskolens elever. Han nevnes også i skiftet efter farmoren i 1702, hvor hans farbror, Johannes Brun efter at delingen av arven mellem brødrene var avgjort, tilbød «i fremtiden at aflegge Een Discretion til Berent Bruns søn ved navn Mathias Brun saaledis: at naar fornefnte Mathias Brun kommer til sin myndige Aar heller hand forinden motte settis til noget at lære, da naar hans lære aar er ude vil Johannis Brun til ham aflegge og betale i reede penge it hundrede Rdl.».

Om disse 100 rdl. opstod der også strid mellem Berent og Johannes Brun, idet Berent opgav, at sønnen skulde være forulykket på reise til Ostindia og forlangte beløpet som sønnens arving. Johannes fordret, at dette måtte bevises, og ved voldgift mellem brødrene blev det avgjort, at da pengene var lovet Mathias, skulde Johannes beholde dem inntil der var ført bevis for at han var død. Sådant bevis kan ikke sees å ha vært fremskaffet. Imidlertid nevnes ikke Mathias i skiftet efter foreldrene, så han må ansees som værende død før dem.

II. C. *Johannes Brun*, kjøbmann, organist og kirkeverge på Røros.

Han var i 1701 ifølge folketellingen 32 år og må da være født i Trondheim ca. 1669. Når han døde vites ikke; men det må ha vært på Røros før 11. september 1719, for da utstette Johannes Irgens skjøte på Schiovolden til hans enke for 200 rdl.

Formodentlig har han bare vært et barn, da moren giftet sig påny, og forholdet mellem ham og Volquart Jøns synes å ha vært utmerket. Da han var musikalsk, har stefaren øiensynlig opdratt ham ikke bare til å kunne forestå alt arbeide på gården og i kramboden men også til organiststillingen, for så til slutt å gjøre ham til sin universalarving. Som sådan blev han en velstående ung mann og et godt parti. Fem år efter stefarens død giftet han sig med auksjonsdirektør Svend Busch's eneste datter av første ekteskap, hvorved hans økonomiske stilling blev yderligere forbedret.

Om hans liv og virke på Røros vites forøvrig ikke meget. Av skiftet efter moren fremgår, at han var formynder for et av sal. Anders Rickhardtsens pikebarn og «nogle af hendis midler ihende haver». Han førte også kirkens regnskaper og bestyrte dens midler. Så vet man at han hadde vannlensningen ved Storvarts grube i forpaktning.

Den 6. desember 1699 blev han gift i Trondheims domkirke med: *Anna Margaretha Svendsdatter Busch*, født i Trondheim 4. januar 1676, død på Røros 19. november 1723. Hennes likbegjengelse blev celebrert den 4. desember. Der blev ringt 1 måned 2 uker og 4 dager.

Om Anna Margaretha Busch vet man, at hun ved skiftet efter sin mor 22. mars 1690 arvet 300 rdl., og i 1717 efter sin far 309 rdl. 2 ort og 9^{7/15} sk.

Hun blev ved mannens død sittende igjen i uskiftet bo som en rik kone i en stor virksomhet.

Skiftet efter henne sluttet den 1. oktober 1726 og boets midler bestod av:

	Rdl.	Ort	ß		Rdl.	Ort	ß
Guld	195	—	12	Messing och Malm	44	—	5
Sølv	521	—	13	Tin	68	—	12
Penge og Sedler	830	3	2	Jernfang	30	1	16
Kaaber	105	2	7	Steen Kiedler	2	3	9

	Rdl.	Ort	ß		Rdl.	Ort	ß
Steentøi groft och fint	21	2	12	Bord Klæder	37	2	9
Glas	12	1	—	Omheng och Sengedecken	38	3	22
Blich Tøy	4	3	14	Børnekleder	11	2	4
Træ Boeskab	239	—	8	Sengebaand	1	—	5
Huus och Gaards Redskab	59	2	15	Kramvahre som er Solt	110	3	8
Gevæhr	7	2	22	Kramvahre som Mons.			
Sengeklæder och Overdyner	29	1	—	Mathis Brun har annam.	708	1	11
Bolstere	53	2	18	Schind Vahre	47	—	10
Hoved Puder	11	—	12	Bøger	15	—	23
Hoved Dyner	16	—	4	Hester, Creature, ungfæe,			
Stoel Dyner	24	—	—	gieder, Bocher, Killin-			
Forløden, Stemmigs och				ger och Souver	452	1	2
Kalfschinds, Skindfelder	38	3	15	Gaarder, Hager, Enge-			
Duger	59	1	16	sletter med videre	4596	2	6
Servetter	13	2	8	Summa Boens Midler	8519	1	1
Haandkleder	26	3	21	Boets Bortskyldig Gield	1551	1	20
Lagen	59	3	13	hvorefter igjen til Deling	6967	3	5
Pudes Waar	23	2	7				

Arvinger var 4 sønner og 3 døtre. Der fallt da på hver brorlodd rdl. 1266 3 ort og 11^{9/11} sk., og på hver søsterlodd rdl. 633, 1 ort og 11^{10/11} sk.

Anna Margaretha Busch tilhørte en av de mange sønderjydske slekter, som i det 17. århundrede kom til Trondheim, hvor de ved sin dyktighet skapte sig en fremtredende plass innen byens forretningsstand. Hun var datter av auksjonsdirektør *Svend Giertsen Busch*, født i Trondheim 17. mai 1645, død der 13. mai 1717, gift 1. 1674 med *Johanna Ditlevsen*, født 1635, død Trondheim D. K. 6. januar 1689. Der holdtes skifte efter Svend Busch den 23. juni 1717. Boet viste en formue på 6391 rdl. Til bestridelse av omkostninger ved begravelsen var avsatt 80 rdl. Hans foreldre var *Giørt Hansen Busch* og *Catharina Brunsman*, hvis foreldre var rådmann i Trondheim *Johan Brunsman*, død der 1650, og *Dorothea Bonekam* fra Lübeck. Giørt Hansen Busch var sønn av slektens

norske stamfar *Hans Giertsen Busch*, som skal være født i Haderslev i 1585. Han kom ca. 1610 til Trondheim, hvor han slo sig ned som kjøbmann, senere blev han rådmann og overformynder og fra 1635 til sin død 6. mars 1649 annen borgermester. Han var gift med *Maren Svendsdatter*, hvis far var borgermester i Trondheim, tidligere fogd i Værdalen *Svend Andersen* fra hvem navnet Svend kom inn i slekten.

Hans Giertsen Busch var sønn av borgermester i Haderslev *Giert Busch* og *Anna Christophersdatter Boldich*, hvis far *Christopher Boldich* likeledes var borgermester i Haderslev.

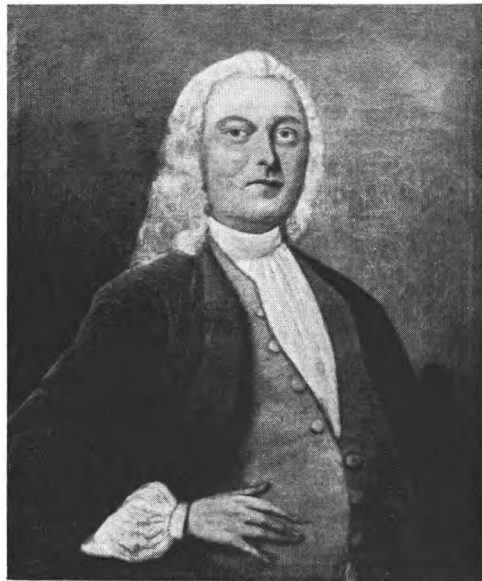
Kilder: Hornemans stamtavler og Olaus Schmidt: «Den slesvigske indflytning til Trondhjem på 1600 og 1700-tallet».

Johannes Brun og Anna Margaretha Busch hadde som nevnt 7 barn:

III. A. *Mathias Volquart Brun*, organist og overstiger ved Røros Verk, født på Røros 22. januar 1702, død der 12. desember 1761, begr. 18. des. s. å.

I skiftet efter foreldrene får man vite at eiendommen på Røros blev vurdert til 600 rdl., «men fordi dend ældste Søn Monsr Mathis Brun skulde Resolvere til at blive ved Gaarden, saasom Gaarder her paa Steden nu ei ere udj priis, skal hand være nærmist løsningsmand til slaatterne og hagerne, og legge 100 rdl. til paa gaarden som den da ansettes for 700 rdl.» Det fremgår likeledes av skiftet, at han var hjemme på Røros ved morens død. Formodentlig har han hjulpet henne med driften av gården og forretningen. At han overtok begge deler sees av skiftet hvor det noteres, at han overtok den usolgte del av varebeholdningen for rdl. 708. I. II.

Ved farens død blev han dennes efterfølger som organist. I. Dahle opplyser i sin før nevnte bok, at Mathias Brun var utlært som organist i Bergen.

Mathias Volquart Brun.

Av Bergens tingbok nr. 29 fol. 283 b for 25. juni 1720 får man vite, at han optrådte som vidne i en sak den dag. Han opgav at han bodde hos stads-musikant Krøpelin og at han opholdt sig i Bergen for å «lære musiqven».

Endelig vet man om Mathias Brun, at han drev skjerping med lidenskapelig iver. Da den nuværende Christianus Sextus grube eller som den opprinnelig het «Sandtjernen» blev funnet i 1723, påstod han å ha finneretten til den og kom derved i en langvarig strid med verkets participantskap. For å avfinne sig med ham tilstod man ham den 18. desember 1726 et honorar på 100 rdl. og ansatte ham som stiger med en månedlig lønn av 8 rdl. Striden fortsatte imidlertid ut gjennom årene og den 26. april 1740 gav man ham atter «for at stille ham tilfreds» et honorar på 300 rdl.

I mellomtiden var han i 1738 blitt overstiger med en lønn av 186 rdl. og i 1746 fikk han et personlig tillegg av 64 rdl. Det kan vist derfor neppe være tvil om, at han må ha vært en både dyktig og driftig mann.

I 1743 overtok han forpaktningen av verkets mølle mot en avgift av 35 rdl. årlig med rett til å drive møllen i 10 år, og ved terminens utløp i 1752 fikk han rett til å beholde forpaktningen så lenge han satt som overstiger.

Denne stilling beholdt han like til sin død 12. desember 1761, men han fikk på grunn av tiltagende sykelighet tillatelse til å ta de respektive stigere ved grubene til hjelp i sin stilling.

Han blev gift på Røros 11. april 1726 med *Maria Borchgrevinck*, født i Trondheim 2. oktober 1696 død på Røros og begravet 22. februar 1767. 1 Barn.

Den 28. januar 1763 foreligger der en skrivelse fra Røros verks overdireksjon til bergskriver Hiort om, at «Mme Brun for Brød og Vins Holdelse til Røros Kirke skal udbetales 40 Rd.»

Noget skifte efter ekteparet finnes dessverre ikke.

Hun var datter av organist ved Trondheims domkirke, *Hendrich Christian Borchgrevinck*, født i Hornslet ca. 1643, død i Trondhjem D. K. 1. mars 1701, gift 2. i Trondheim med *Catharina Mortensdatter Krag*, født den 1. mars 1674, død på Røros 1758, begr. 17. februar.

Hun var en datter av den før nevnte tolder i Trondheim *Morten Erichsen Krag* og *Maria Lorentzdatter*, Magdalena Lorentzdatters angivelige søster.

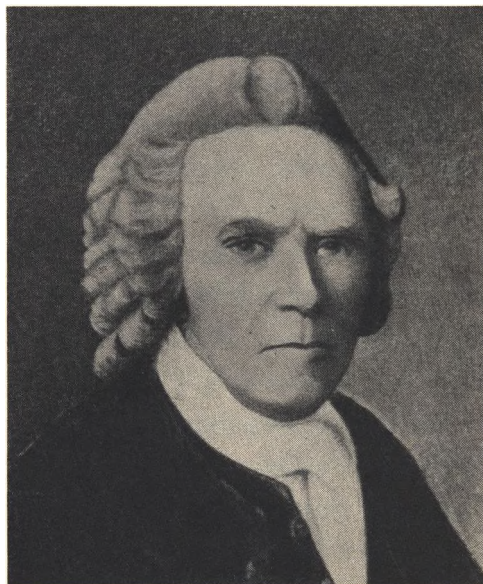
IV. A. *Johannes Brun*, født på Røros 18. november 1734, død der den 12. mai 1755.

III. B. *Svend Busch Brun*, forretningsmann, senere gårdbruker, født på Røros 2. august 1703, død i Klæbu 1784, begravet 21. juli.

Det må ha vært meningen, at han skulde utdannes til forretningsmann og i den anledning blev han visstnok sendt til Trondheim, hvor man fra skiftet efter hans mor vet at han opholdt sig ved hennes død i 1723. Han arvet da, som før nevnt rdl. 1266. 3. 11^{9/11}.

I 1735 lå han i strid med Røros verks participantskap om retten til to skjerp i Arvsjøfjellet, men hans krav må ha vært svakt begrunnet, da han snart frafalt det.

Av Trondheims magistrats Rådstuerettsprotokoller for 11. juni 1742 fremgår at man da hadde forfattet «en Designation over de Personer — 15 ialt, hvoriblandt Svend Busch Brun — som ernærer sig her i Byen uden at have vundet deres Borger-skap». Disse blev så stevnet til å møte på Rådstuen den 20. juni klokken 10 slet formiddag for å vinne deres borgerskap med

Svend Busch Brun.

trussel om ellers å bli tiltalt og straffet efter lovens tredje boks 4de kapitel 1ste artikkel. «Af bemeldte Persohner, efter fortøvende til kl. 12 slet, infant sig ingen uden Svend Brun, som sagde sig iche at drive nogen negotie, men allene er en Participant hvor fore hand formente lige saa vel som andre der har samme Næring, bliver befriet for borgerskab og derefter absenterede sig.» Det ser således ut, som han ikke drev nogen egen kjøbmansforretning i Trondheim. Sannsynligheten er, at han bare befattet sig med tilfeldige jobber og plaserte sine penger, hvor han i øieblikket kunde gjøre mest ut av dem. Enkelte av hans transaksjoner kjenner man. Således lånte han den 13. desember 1727 til Ole Olsen Brynild på Røros 78 rdl. 1 ort og 12 sk. mot 5 0/0 rentebærende pant i

dennes odelsgård på nordsiden av Aursund. Den 25. juli 1729 kjøpte han på 3dje gangs auksjon i mag. Hans Angels Dødsbo $\frac{2}{180}$ parter i Røros verk for 1277 rdl. 2 ort, efter både i 1727 og 1728 på 1ste og 2den gangs auksjon å ha fåt tilslaget for 1145 rdl.

Den 6. februar 1737 solgte han igjen $\frac{1}{180}$ part til Henrich Krenchel i Trondheim for 590 rdl.

Den 5. februar 1735 lånte han sin farbror Berent Bruns enke, Mette Nagel, 40 rdl. mot pant i nogen hagestykker på Røros og den 18. november 1741 lot han bortauksjonere et parti sild likeledes på Røros.

Man ser at han stadig op igjennem årene har vedlikeholdt forbindelsen med hjemstedet og gjort forretninger der. Men også på andre kanter i Trøndelag finner man at han har plasert penger. Således kjøpte han den 3. april 1733 på auksjon en kongen tilhørende part i gården Høyem i Strindens fogderi, Bynessets prestegjeld på «et Spand Landskyld med bøxel sampt aparte bøxel over toe Spand» og fikk tilslag som høistbydende for 171 rdl. På dette kjøp fikk han skjøte datert Fredensborg slott 1. september 1734.

Den 21. oktober 1734 solgte han igjen til daværende hospitalsprest Oluf Kiempe en 3djepart av denne eiendom for 63 rdl. og til Johan Diderich Rinderhagen en annen 3djepart likeledes for 63 rdl. På begge salg lå den klausul, at hvis nogen av de to kjøpere skulde ville selge sin part igjen, skulde han eller den annen eier ha forkjøpsrett. Den 4. juni 1736 solgte Oluf Kiempe sin part til de to andre, og den 3. august 1740 overtok Svend Brun også Rinderhagens part. Når han for godt bosatte sig på Høyem lar sig neppe påvise. Som før nevnt synes han ennu så sent som i juni 1742 å ha bodd i Trondheim, men to år derefter stod hans annet bryllup på Bynesset, og der blev han boende til han den 26. juni 1748 solgte Høyem til res. kapellan Albert Angell Middelfart for 590 rdl.

Jens Zetlitz som hadde sin viden fra sønnen biskop Nordahl Brun, forteller at Svend Brun ikke synes å ha hatt hell med sig som gårdbruker på Høyem, og hans utsagn bør jo stå til troende; men som man vil se av, hvad han gav for gården, og hvad han ved salget fikk for den, har det ialfall ikke vært nogen helt dårlig pengeanbringelse.

Samme dag som han solgte Høyem, 26. juni 1748, kjøpte Brun av kaptein i infanteriet, Diderich Hammer, dennes odelsgård Lilleuglen i Klæbu av «Skyldmark et spand med bøxel samt aparte bøxel over et spand og 12 marklaug med paastaaende huser» og dertil hørende 3 husmannsplasser for 550 rdl. Endelig kjøpte han den 9. mars 1758 av res. kapellan til Størdalen, Jens Lemvig, dennes odelsgård Torven i Klæbu prestegjeld av skyld « $\frac{1}{2}$ spand med bøxel og Landskyld samt aparte bøxel over to øre 18 m laug» med alle på gården stående huser, «samt de huusers hølader som findes paa den udi almening under Gaarden Torven brugende sæter etc.» for 300 rdl.

Den 14. juli 1774 solgte Svend Brun Lilleuglen til kaptein Wilhelm von Dagenbolt for 1625 rdl. Skjøtet undertegnedes på Torven, hvor han blev boende til sin død.

Den 26. september 1782 solgte han Torven for 680 rdl. til stiftamtskriver Nils Berg, med rett for denne til å mageskifte eiendommen med gården Sundland i Strinda prestegjeld. Ved salg av Torven skulde sognepresten i Klæbu eller «tilkommende Klæbo preste enche» under like vilkår ha forkjøpsrett. Den på eiendommen stående stuebygning, som Brun bebodde, inngikk ikke i salget.

Svend Brun døde 81 år gammel i 1784 og blev begravet den 21. juli. Den 25. august s. å. holdtes skifte efter ham på Torven.

Rede penger og gull fandtes ikke. Løse effekter beløp sig til rdl. 225. 3. 14 «I Huuse Vaaning her paa Gaarden Torven, af sal. Svend Bruun opbygget bestaaende af 2de Stuer, et Sænge Cammer og et Kiøkken, med overværelser, hvorudi er ialt 3de Jærn Kakkellovner, som han ved Gaardens Sahl haver forbeholdt sig Rdl. 85. 0. 0. Enken opgav, at af den Kiøbe Summa som hendes Sal. Mand fik for Gaarden Torven er i Behold 500 Rdl., nemlig hos Madame Salig Otto Biers [Beyers] 200 rd., hos Sr. Jacob Juul som han tilstod 200 rd. og 100 r. hos herr Bruun i Bergen. Summa Boets gandske Beløb Rdl. 829. 2. 13. Gjælden beløb sig til Rdl. 467. 3. 14. Rest til Deling Rdl. 361. 2. 23.»

Det fremgår av skiftet, at der øiensynlig har været nogen strid om arven. Der blev nemlig fremlagt et brev til skifteforvalteren datert 31. januar 1784 [formodentlig en feilskrift for 31. juli 1784] fra Svend Bruns svigersønn, handelsmann på Røros, Ole Poulsen av følgende innhold:

«For deres Høystærede af 26de hujus med Beretning om min sal. Svigerfaders Stervboe takker jeg mangfoldig og er det ventelig, at Boets Formue ei kunde forefindes anderledes, siden alle faste Eiendeele tilforne ere i Penge. Hvad mine tvende Sviger-Brødre angaaer, da er det vel Rimeligt, at ingen af dem kunde komme til Studering og gjøre Kjøbenhavnske Reyser uden de havde Penger, og om de end havde gode Patroner, som kunde være dem behielpelig. Dog maatte vel Faderen enda være den nærmeste at assistere i trængende Tilfælde, og formodes at saadan Assistance findes annoteret i min sal. Sviger Faders Regnskab om rigtig Ligning kan skee med de Andre Søkende, som ikke nød saadant Æres og Velfærds Trin i Verden som de. Den fraværende Sviger Broder Mathias Brun, har vel ogsaa oppebaaret noget, da han var i Kjøbenhavn og gav sig i den militære etat, maatte min Sviger Fader udreede mange Penger for at faae ham udfriet igjen, hvilket er min Sviger Moder bekiendt.»

Så følger enkens svar: «Videre gjore Madame sal. Svend Bruns følgende Declaration og tilsvær til sin Svoger [-Svigersøn] Sr. Ole Poulsens Skrivelse, og For saavidt hendis 2de Sønner som ere studerede angaaer, nemlig, at dend Tiid da deres første Søn Herr Johannes Brun begyndte at studere vare de som hans Forældre udi saadane Omstændigheder, at de ikke kunde formaae at gjøre ham nogen Synderlig Assistance til hans Studeringers Fortsættelse, saaledes gik det og med den anden deres Søn Herr Johan Nordahl Brun, derfor havde de begge maattet behielpe sig med de sig forhvervede Stipendia og det Tilskud som deres Venner og paarørende af Familien haver gjort dem, følgelig er for dennem intet af deres sal. Fader i saa maade Optegnet, som nu kunde komme dennem til Ansvar og Jævning med sinne Søkende og med Arvinger; derimod gav hun af Forbemeldte Bog den Oplysning at hendis udenlands for 5 a 6 Aar siden bortreiste Søn, Mathias Volquartz Brun, efter Faderens Optegning haver Tiid efter anden bekommet den Summa 201 Rdl., hvilket findes specificeret i før anførte Regning.»

Svend Busch Brun var gift to ganger: 1. i Trondheim D. K. 16. september 1728 med *Cornelia Franch Rasmusdatter Lesche*, født i Trondheim 1708, død der D. K. 1741, begr. 6. juli. Ved giftermålet blev anvist kopi av avsikten for kapitlet mellem Mlle Lesche og Baltzer Heins. 8 barn.

[Datter av skipper *Rasmus Lesche* født i Flensburg. Han fikk borgerskap som skipper i Trondheim 30. april 1708, og blev gift i D. K. 17. juli 1706 med *Alhed Corneliusdatter Allerwelt*, født i Trondheim og død der 1715.

Deres datter *Cornelia* er antagelig det barn, som de hadde til dåben i D. K. 12. januar 1709. Navnet er uteglemt i kirkeboken, men det må formodes, at det var en pike, da der var 3 kvinnelige og bare 2 mannlige faddere.

Alhed Corneliusdatter Allerwelt var en datter av *Cornelius Corneliussen Allerwelt*, som bodde i Ilen og døde 15. september 1697 og *Aletta Franch* død 1724. *Rasmus Lesche* synes å ha sørget dårlig for kone og barn. Skifte efter konen begyntes den 1. mars 1715; der blev det oplyst, at mannen var fraværende og at man ikke visste, hvor han opholdt sig. Registreringen blev foretatt i nærvær av hennes stefar *Hans Jaspersen* og moren *Aleth Franch*. Der blev fremlagt en skrivelse fra dem, datert 18. juli 1714 om at *Rasmus Lesche* var reist fra stedet og ikke hadde efterlatt sin hustru annet enn en «Haaben Skyld og Gield» hvorfor de har måttet låne henne en del nødvendig husgeråd. Videre fremlagdes en skrivelse dat. 28. februar 1715 fra *Aleth Franch*, hvori hun paa sin umyndige datterdatters vegne fragikk arv og gjeld efter barnets mor, *Alhed Allerwelt*. Senere i skiftet sies *Rasmus Lesche* å «være udj Deris Czarische Mayts Tieniste til Pettersborg».]

Efter et par års forløp blev *Svend Busch Brün* gift 2. på Bynesset 2. juni 1744 med sin kusine *Mette Catharina Nordahl*, født i Trondheim 15. februar 1721, død i Bergen 21. november 1791. 4 barn.

[Datter av løytnant vaktmester *Johan Knudsen Nordahl*, født i Nordalen på Søndmør, gift 1716 med *Anna Catharina Svendsdatter Busch*, født i Trondheim 16. oktober 1694, død på Røros 1776, begr. 23. august. Ekteskapet har funnet sted efter den 4. august 1716, for «Anno 1716 haver den ædle fendrik Johan Knudsen anvist Kongl. Majestæts bref af dat 4. augusti at maa lade sig copulere i huuset med ærlige og dydige Mademoselle Catharina Svendsdtr Busch». Derfor hadde han betalt 4 rdl.]

De opplysninger man kan finne om løytnant vaktmester *Johan Nordahl* er ytterst sparsomme. Om hans slekt vites neppe mer enn, hvad man kan se av et skifte fra Øie i Dahle skibrede i Sunnmøre av 22. juli 1738 efter en *Margretha Olsdatter*, hvor hennes arvinger nevnes: 1. en fullsøster *Barbroe Olsdatter*.

Død. Efterlatt sig: Knut Nielsen Holim i Romsdalen og Lisbet Jonsdatter, gift i Værdalen. 2. halvbror Ole Knudsen Nordal. Død. Efterlatt sig to sønner: Den ene skal være i Christiania, den annen sønnenfor Bergen. 3. halvbror Lieutenant Joen Knudsen Nordal i Trondheim.

Johan Knudsen Nordahl.

Når Johan Nordahl kom til Trondheim vites heller ikke, men i 1693 sælger skipper Oluv Knudsen Nordahl av Trundhiem med sin principals, assessor Jens Hanssens, samtykke til Lyder Meyer i Bergen sit «Skiberom, Den hvide Svan» 14 læster. Dette er vel den i skiftet efter Margretha Olsdatter nevnte bror av Johan Nordal. Nogenlunde på denne tid kan vel derfor han også være kommet dit. Den 19. mai 1713 blev han fændrik ved et frikompani i Trondheim; 11. juli 1719 blev han vaktmester løytnant der og tok 8. januar 1742 avskjed. I 1745 var han fadder til sin dattersøn, Johan Nordahl Brun, den senere biskop i Bergen. — Når

og hvor han døde synes ikke å kunne finnes. Rimeligvis deltok han i krigen mot Sverige, hvor han kan tenkes å være avansert til officer på grunn av tapperhet.

Hans kone var en halvsøster av Svend Busch Bruns mor, og datter av den før nevnte auksjonsdirektør *Svend Busch* og dennes annen kone *Mette Marcusdatter Angell* med hvem han blev gift 16. mai 1690, hun blev født i Trondheim 1673 og døde der D. K. den 13. april 1697 iflg. kirkeregnskapene 1679—1703. Skifte efter henne holdtes 2. september 1697. Boet viste en nettoformue på rdl. 1029. 3. 18, hvorav falt på datteren rdl. 128. 2. 22³/₄. Hun var igjen en datter av den rike kjøbmann i Trondheim, senere i Lille Fosen, *Marcus Nissen Angell* som døde 1702 før 6. mars, da skifte åpnedes. Hans bo viste en nettoformue av rdl. 12 320. 0. 16. Han var gift med *Catharina Hansdatter Jerne*, som overlevet ham.

Av hvad her er oplyst om Svend Busch Brun og hans to hustruer, kan man formode, at hans første ekteskap var et inklinasjonsparti. Cornelia Lesche var som man har set, bare et barn, da hennes mor døde i ytterste fattigdom forlatt av sin mann. Hun kom så i huset til sin mormor og dennes annen mann, som snart døde, hvorefter mormoren giftet sig påny for tredje gang.

Selv var hun først trolovet med en annen, før hun endelig blev gift med Svend Brun, hvem hun i sitt knapt 13 årige ekteskap fødte 8 barn. Nogen medgift bragte hun således ikke.

Da Svend Brun annen gang giftet sig var det med sin unge kusine, Mette Catharina Nordahl. Dette ekteskap synes å ha forløpet i høi grad lykkelig og harmonisk.

De kilder man har til bedømmelsen derav, er ikke mange; men man har biskop Nordahl Bruns egne ord for, at livet i hans fedrenehjem skjönt nøisomt og tarvelig var preget av tilfredshet og godt humør.

I «Mindre Digte» finnes inntatt et dikt: «Tanker ved en Moders Død», hvor Nordahl Brun bl. a. sier:

Mette Catharina Brun, f. Nordahl.

«Min Moder! ja du fik kun ringe Kaar til Deel,
Du klækkede os ud i Mangels nøgne Rede;
Men Ømheds Vinger du saa vidste at udbrede,
At ei for tidlig Sorg nedslog vor muntre Siel.»

Selv nøisom med din Deel du netop altid fik,
Og havde altid dog tilovers lidt for andre;
Utrøstet nogen knap bort fra dig skulde vandre,
Som med sin Nød og Sorg hen til din Bolig gik.

Ved klog Husholdnings-Kunst du giestfrie altid var,
 For tarvelige Ret dit blide Ansigt talte,
 At Hiertet undte meer, sig straks i Øiet malte,
 Og ingen Fremmed ved dit Bord sig kiedet har.»

Et sted tidligere i samme dikt gir han leseren i få ord et sympatisk innblikk i morens religiøse livsopfatning:

«Du med Exempel meer end lange Taler lærte,
 Og blid, som Glæden, var din Underviisnings Aand.

I landlig stille Roe jeg ved din Side sad,
 Og inddrak Ærefrygt for Skriftens kiere Bøger:
 Spøg kun med hvad du vil, naar du med dem ei spøger;
 Gak ud i Verden, bliv blandt Ungdoms Venner glad.

Ja, om du og engang paa slibrig Bane gleed,
 Guds Ord er Aand og Kraft og kan tilbagekalde
 Dem, som blandt Daarers Sverm paa Anstøds Steene falde;
 Men ringeagt hans Ord og synk i Afgrund ned.»

Om Mette Catharina Nordahl kan ellers bare tilføies, at hun efter mannens død først bodde en tid hos sin datter Catharina; derefter flyttet hun til sønnen i Bergen, hvor hun døde 21. november 1790.

IV. A. *Johannes Brun*, prost og sogneprest til Fjelberg, født i Trondheim 1. juli 1729, døpt 8. juli s. å., død i Fjelberg 15. august 1807.

Faddere var: cancellieråd Collins Frue, madame Nordahl, Johanna Brun, borgermester Lindgaard, Henrik Meincke, Johannes Brun.

Om hans barndom og skoletid vites intet, da den eldste protokoll fra Trondhjems katedralskole som gir opplysninger om elevene, en beneficieprotokoll, slutter ca. 1680 og den neste påbegyntes først av Gerhard Schøning høsten 1756, et par år efterat Johannes Brun var blitt student. Imidlertid fremgår det som før nevnt av skiftet efter hans far, at han foruten hjelp fra slektninger også nød godt av skolens stipendier. I 1754 blev han dimittert og reiste til Kjøben-

havn, hvor han tok teologisk embedseksamen 1757 uten at man vet, om han opholdt sig der den hele tid, eller har vært hjemme i mellemtiden.

Efter å ha fått «Attestats» slo han sig ned som privatlærer i Trondheim, men synes ikke å ha vært særlig skikket for dette arbeide, som han snart opgav. Han flyttet så hjem til foreldrene, hvor han gav sin yngre halvbror Johan Nordahl Brun privat undervisning. Ca. 1760 blev han huslærer hos sogneprest Henning Abelseth til Haram; 9. mars 1764 personell kapellan til Herøy, 22. juni 1767 til Borgund, hvor han 18. april 1775 blev residerende kapellan. Den 2. november 1773 deltok han i det av sorenskriver Melchior Falch på dennes gård Diuvigen sammenkalte møte, hvor Søndmørs praktiske Landhusholdnings-selskap blev stiftet. Dette selskaps styre bestod av preses, to assessorer, kasserer og sekretær. Brun blev selskapets første kasserer. Som sådan fungerte han til 7. juli 1779, da han blev valgt til assessor efter Hans Strøm, der var fraflyttet distriktet. Den 13. mai 1785 blev han sogneprest til Fjelberg, i hvilket embede han døde 15. august 1807.

I 1802 valgtes han til prost i Sunnhordland, men nedla dette embede året efter.

Lampe roser ham i sine biografiske «Efterretninger om Bergens Stifts Biskoper og Præster» som en virksom og duelig mann, rettsindig i sin vandel og uforferdet på sjøen, hvor han selv i stormende vær styrte sin båt.

Ifølge kirkeboken for Borgund blev han trolovet der onsdag 9. oktober 1771 og gift 30. oktober s. å. med jomfrue *Ingeborg Catharina Meldal*, født der 26. juli 1737, død i Fjelberg 19. januar 1804. — 3 barn.

[Datter av sogneprest til Borgund *Augustinus Meldal*, født i Kvikne 19. oktober 1694, død i Borgund 1. februar 1777, gift 2. i Borgund onsdag 28. juni 1730 med *Ingeborg Grøn*, født på Ørlandet 11. oktober 1698, død på gården Kvande i Stangvik 30. mars 1791, begr. 7. april s. å. 92½ år gammel.]

V. A. *Augustinus Meldal Brun*, sogneprest til Fjelberg, født i Borgund 15. juli 1772, døpt onsdag 22. juli s. å., død i Fjelberg 31. mars 1833.

Faddere var: sogneprest Augustinus Meldal, sorenskriver Melchior Falch, res. kapellan Christian Fredrik Meldal, Ingeborg Meldal f. Grøn, jomfru Abel Grøn og Anne Munthe.

Som almindelig i embedsfamilier på landet i den tid ansatte hans far en huslærer for sine barn, nemlig student, senere sogneprest til Sund, G. G. Castberg og hos ham fikk Augustinus Brun sin første undervisning, inntil han i 1789 blev innsatt i Bergens Katedralskoles 4de klasse. Han var elev av skolen i 4 år og fikk til samtlige eksamener n. g. H = (nogenlunde godt håp). Noget skolelys har han således ikke vært. Juli 1793 reiste han til Kjøbenhavn og deponerte. Han fikk såvel til artium som til 2nen eksamen «haud» og til teologisk embeds-eksamen i 1799 «non». Til sin dimispreken 5. juli s. å. fikk han «laud». Han blev derefter 2. august 1799 personellkapellan hos sin far og ved dennes død i 1807 sogneprest til Fjelberg, hvor han døde 31. mars 1833.

Enken averterte dødsfallet i Bergens adresseavis: «Med et kummerfuldt Hjerter bekjendtgjøres herved for fraværende Familie og Venner, at min inderlig elskede og retskafne Mand, Sognepræst Augustinus Meldahl Brun, i en Alder af 60 Aar og 9 Maaneder, blev mig og tvende uforsørgede Børn ved Døden berøvet den 31te Marts 1833. Ved hans hulde Side levede jeg glad og lykkelig i 25 Aar, og blev i denne Tid Moder til 6 Børn, hvoraf de 4 modtage den Salige i Evigheden. Fjeldberg Præstegaard den 4de April 1833. Maria de Fine Brun, fød von Krogh.»

Lampe sier om ham, at han var jevn og godmodig, velvillig og deltagende hvorfor han var avholdt av almuen. Han var ikke uten poetiske anlegg og skrev leilighetsdikte, hvorav enkelte finnes trykt. Claus Pavels besøkte ham i 1812 på hjemreise fra et besøk i Bergen og kaller ham da en «jovialsk og elskværdig ung Mand». Om dette besøk opplyser Pavels ellers bare, at hans vert trakterte til frokost med «en excellent Malvasier-Madera», hvorpå han utbryter: «Saaledes leve Præsterne i Bergens Stift.»

Gift 1. i Kjøbenhavn 1799 med *Louise Marie Løffler* født i Kjøbenhavn visstnok 13. februar 1767, død i Fjelberg(?) 8. oktober 1802. Ingen barn.

Hvem Louise Marie Løffler var synes nokså håpløst å fastslå; men man må gå ut fra, at hun er den «Louise Marie» som blev født på den kongelige fødselsstiftelse i Kjøbenhavn den 13. februar 1767, uten opplysning om foreldrene da det her dreide sig om en hemmelig fødende mor. Fødselsåret 1767 stemmer med den alder hun hadde ved folketellingen 1801, hvor hun bor på Fjelberg

prestegård og angives å være 34 år. Nogen annen «Louise Marie» finnes ikke i samtlige kjøbenhavnske kirkebøker i årene mellom 1764—68. Hun finnes heller ikke konfirmert hverken i Kjøbenhavn eller Fredriksberg. Lampe opgir at hun blev gift 1799 i Kjøbenhavn, men vielsen har ikke funnet sted der eller i Fredriksberg. Årstallet må formodes å være nogenlunde riktig, da mannen som nevnt blev personel kapellan hos sin far 2. august 1799. Man må formode at hun er død i Fjelberg; men merkelig nok finnes dødsfallet ikke i kirkeboken. I Bergens Adresseavis finner man derimot følgende: «Ak! hun er ikke meere, den Danas ædle Datter, saa klager sørgende Venner ved Graven, som indeslutter Støvet af madame Louise Marie Brun, fød Løffler, der tillige med sin endnu ufødte Glut forlod Skuepladsen den 8de October 1802.»

Gift 2. i Sandeid i Ryfylke 26. juli 1806 med Maria de Fine v. Krogh, født i Jelsa 26. januar 1779 døpt 2. februar s. a., død i Fjelberg 5. desember 1833. 5 barn.

Faddere var: fru kapt. v. Salderns, frøken v. Krogh, jfr. Munthe, oberst v. Krogh, løytnant Segelcke.

[Datter av major, senere oberstløytnant ved 2det vesterlehnske regiment *Bernhard Wilhelm Gustavus v. Krogh*, født 1731, død på Vestbø i Vikedal i Ryfylke 26. februar 1807, gift i Kvinherred 2. november 1777 med *Abel Catharina Segelcke*, født på Sandvig i Kvinherred 27. juni 1747, død i Vikedal 25. september 1808, begr. 12. oktober.]

VI. A. *Johannes Brun*, styrmann, født i Fjelberg 31. mars 1808, døpt 21. april s. å., død på reise til Østersjøen 24. juni 1831 av kolera.

Faddere var: sorenskriver Hansen, løytn. Bernhardus v. Krogh, løytn. Povel v. Flüg, fru oberst Abel, Cathr. v. Krogh, jfr. Ingeborg Catharina Brun.

Han blev i juli 1821 innsatt i 1ste klasse på Bergens katedralskole, men blev allerede uttatt i desember s. å. Han gikk senere tilsjøs.

VI. B. *Louise Marie Brun*, født i Fjelberg 13. juni 1810, død der 2. september 1810, begr. 10. september s. å.

VI. C. *Bernhardus Wilhelm Gustav Brun*, født i Fjelberg 5. oktober 1812 død der 1813, begr. 8. mars s. å., 22 uker gammel.

Faddere var: Christopher Silchensteed, I. C. Silchensteed, løytnant Jul, jomfru Georgine v. Krogh, Mme A. C. Dahl.

VI. D. *Bernhardine Catharina Brun*, født i Fjelberg 24. mars 1815, døpt 9. april s. å., død 31. mars 1879, ugift.

VI. E. *Johan Nordahl Brun*, sogneprest til Nøtterø, født i Fjelberg 26. oktober 1818, død på Rosanes ved Tønsberg 13. september 1900.

Faddere var: løitn. v. Segelche, capt. v. Krogh, løitn. S. G. D. v. Krogh, Bernhardus Arnoldus v. Krogh. Mme Anne Margrethe Marie Rytter, jfr. Maren Sophie Christie, alle født i Fjelberg.

Han blev i juli 1833 innsatt i Bergens katedralskole, hvor han gikk til sommeren 1838. Han var da i 5te klasse. I Katedralskolens protokoll opgives han født 25. oktober 1818, men i kirkeboken står 26. oktober 1818.

Han var ifølge skolens protokoll ofte syk og fraværende «med lovligt Forfald», hvad kanskje har vært grunnen til, at han blev uttatt av skolen. I 1839 blev han privat dimittert og tok samme år artium med haud. 1840 fikk han 2nen eksamen og 1844 teologisk embedseksamen, begge med haud. Hans helse bred vedblev å være skral, hvorfor han lenge bare virket som privatlærer. Fra 1854—1858 var han bestyrer av Svelviks borgerskole. 1858—1865 var han stiftskapellan i Christiania stift. De siste fem år forrettende sogneprest på Halden. Fra 1865—1874 var han sogneprest i Ådalen, hvorpå han fra 1874—1879 var prest ved Botsfengslet. I 1879 blev han sogneprest til Nøtterø, hvor han virket til han i 1895 tok avskjed. Han flyttet så til Rosanes ved Tønsberg, hvor han døde 13. september 1900. Han ligger begravet ved Nøtterø kirke.

Han blev gift i Halden 1. juni 1864 med *Cathrine Christine Conradine Arup*, født i Fredrikstad 1. november 1836, død på Sommerro ved Tønsberg 18. april 1917. Ingen barn.

[Datter av prost *Lars Christian Arup*, født i Valle i Setesdalen 6. juli 1805, død i Fredrikstad 12. september 1853, gift i Flekkefjord 18. juli 1828 med *Caroline Walther*, født i Flekkefjord 14. april 1806, død i Tønsberg 3. september 1899.]

V. B. *Svend Cornelius Brun*, oberstløitnant, født i Borgund i Sunnmøre 9. juli 1774, døpt 15. juli s. å., død i Bergen 11. februar 1842.

Faddere var: velb. amtmann Hammer, hr. capitain Johan M. Meldal, hr. Hans Strøm, hr. Rodtwit, Mme Elisabeth Meldal, jomfru A. S. Falch.

Han blev fenrik à la suite ved Sønnefjellske infanteriregiment 27. juli 1798. Virkelig fenrik ved samme regiments gevorbne kompanier 31. mai 1799. Sekondløytnant sammesteds 19. juni 1801, premierløytnant ved samme regiment 24. august 1804. Kaptein og sjef for Østre Jarlsbergske kompani 21. januar 1811. Ifølge militærkalenderen for 1828 var han dette år oberstløytnant og korps-sjef i Bergenske infanteribrigade med anciennitet i denne charge fra 16. april 1825. Han bodde da på «Ohnereim Gaard, Qvindsherred Præstegjeld i Sundhordland». Hans navn skrives feilaktig «Severin Cornelius Brun».

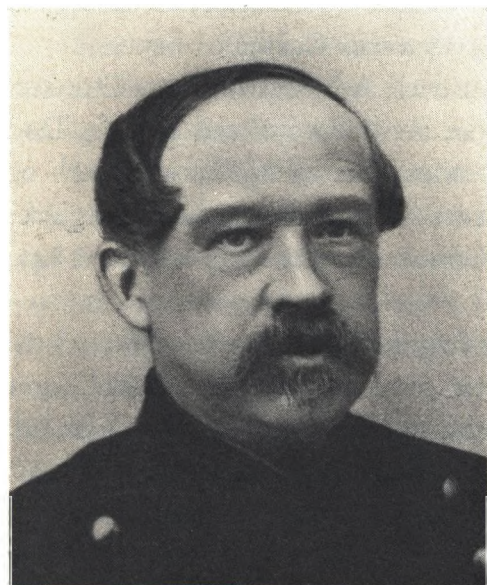
Den 19. februar 1842 averterer hans hustru i Adressecontoirets Efterretninger: «At det den 12te dennes behagede det alvise Forsyn ved en rolig Død at bortkalde min inderlig elskede Mand, Oberstløytnant og Ridder af Sværd- og Dannebrog-Ordenen Svend Cornelius Brun i en Alder af 68 Aar bekjendtgjøres herved sørgeligst for fraværende Slægt og Venner. Bergen 17de februar 1842, Gjertrud sal. Bruns, født Stub.»

I Bergens Adresseavis finnes innrykket følgende avertissement fra 1838: «Anden Juledag d. 26. Dec. mellem Klokken 5 og 10 slet skete et voldsomt Indbrud i mit Chatol, hvorved blev bortstjaalet et Guldlommeuhr med Baand, Guldsignet og Uhrnøgle, paa Skiven var anbragt Secondviser, som dog var tabt; ligeledes Bernstorfs Sølvmedaille samt en Guldducat. En rød Carduans Lommebog, mrk. indvendig Petter Elison; i Bogen var indlagt flere vigtige Documenter saavel Enkekassen, som mine Bestallinger og min Afsked som Oberstlieutnant vedkommende. Fra Væggen blev nedtaget 2 sølvbeslagne Pibehoveder af Træ, hvoraf det ene var mærket B. paa Laaget og et tredie med Blikbeslag, alle forsynede med Rør. For Opdagelsen af ovenmeldte Sager loves en passende Douceur af Brun, Oberstlieutenant.» Om han fikk sine tapte verdisaker tilbake, vet man ikke.

Han blev gift i Bergen N. K. 19. februar 1812. Vielsen synes først å ha vært bestemt til 19. desember 1811. Denne dato finnes nemlig først innført i kirkeboken, men så står der tilføiet «Formedelst sygdom hos Bruden skeede ikke copulationen førinden 19. februar 1812» med *Gjertrud Stub*, enke efter kjøbmand Wollert Erichsen i Bergen. Hun blev født i Bergen N.K. 20. juni 1781 og døde på gården Midt-Mjelde i Haus 22. mars 1844, 63 år gammel. 5 barn.

[Datter av skipper Jacob Stub f. i Nordfjord 1750, døpt 17. november, død i Bergen 24. mars 1812, gift der N. K. 6. november 1777 med Emmiche Dischingthun, født i Bergen 1752, døpt 14. januar, død der 26. juli 1820.]

VI. A. *Johannes Brun*, kaptein vaktmester i Bergen, født på gården Rør-aas i Slagen i Sem 28. desember 1813, død i Bergen 30. mars 1893.

Kaptein vaktmester Johannes Brun.

Faddere var moren, fru Giertrud Brun, jomfru Helene Petersen på Kongseg prestegård, skibsreder Christen Endresen, Åsgårdstrand, kjøpmann Andreas Ridder-vold, Åsgårdstrand, og propritær Brede Rohde på Adamsrød i Slagen.

Han blev sekondløytnant i Bergenske infanteribrigade 8. oktober 1837, premierløytnant 15. mars 1841. Ifølge militærkalenderen for 1842 tjenestgjorde han da som adjutant ved Sognske korps og bodde på Voldens prestegård. Han blev kaptein 22. februar 1853. I 1859 var han sjef for 1ste divisjon av Søndre Bergenhus landevernsbataljon, og blev kaptein vaktmester i Bergen 12. oktober 1861. Han tok avskjed 14. august 1884. Han døde i Bergen skjærtorsdag 30. mars 1893 efter flere års

sykelighet nær 80 år og blev begravet tirsdag 4. april s. å. fra sitt hjem i Hans Holmboes gate 21b. R. S. S. O.

Han blev gift i Bergen K. K. 12. desember 1847 med sin kusine *Lydia Frøchen Meltzer*, født i Bergen 9. februar 1821, død på Bergenhus 1. februar 1863. 7 barn.

[Datter av konsul *Fredrik Meltzer*, født i Bergen 29. september 1779, død der 15. desember 1855, gift der N. K. 27. april 1802 med *Margaretha Stub*, født i Bergen N. K. 31. august 1779, død der 24. april 1832.]

VII. A. *Fredrik Meltzer Brun*, oberstløytnant, født i Bergen 2. oktober 1848, død der 30. mars 1933, ugift.

Han blev kadett 16. august 1867, surnumerær sekondløytnant i Bergenske brigade 16. september 1871 med anciennitet fra 12. august s. å. 28. mars 1874 virkelig sekondløytnant, og bodde ved folketellingen 1875 hjemme hos sin far på Bergenhus, 30. april 1877 premierløytnant, 31. oktober 1885 til 1887 premierløytnant ved Norske Jægerkorps, 29. desember 1888 kaptein og kvartermester ved Bergenske Landevernsbataljon, fra 1. januar 1889. Iflg. kgl. res. 9. september 1889 sjef for 4de komp. av Hardanger linjebataljon, og 30. oktober 1898 sjef for 4de komp. av Sogn landevernsbataljon. 1. april 1904 blev han oberstløytnant og sjef for Nordlands krets bataljon, 1. januar 1909 sjef for Fjordenes landevernsbataljon, 1. januar 1911 sjef for Hardanger bataljon og nestkommanderende ved Nordre Bergenhus reg. nr. 10, 3. oktober 1913 fikk han avskjed som fastlønnet officer og utnevntes til sjef for Søndhordlands landevernsbataljon, 1. jan. 1918 blev han endelig frabeordret som oberstløytnant i landevernet. I 1876 tok Brun centralskoleeksamen og 3. september 1887 til 1889 var han ansatt som hjelpelærer ved Centralskolen. I 1882 tok han svensk skyteskole, 1889 var han ved Garden, 1891 medlem av Gevær- og innskytningskommisjonen, 1894 norsk skyteskole, 1895 lærer ved samme. I 1887 blev han nestkommanderende og 1897 til 1898 sjef for kadettaspirantkompaniet. Såvel i 1907 som i 1908 fikk oberstløytnant Brun fra kommanderende general en offisiell skriftlig uttalelse om «særdeles Tilfredshed med den Maade hvorpaa Oberstløytnanten administrerte Nordlands Krets bataljon, den i Landet vanskeligst administrerte Bataljon».

Oberstløytnant Fredrik Meltzer Brun.

Brun var en interessert og aktiv rytter like til 1922. Han var også en meget bereist officer. I 1876 hadde han således 3 måneders permisjon for å foreta en reise til Holland, i 1877 igjen 4 måneders permisjon for å reise til utlandet og

i 1893 påny 9 måneders permisjon for å reise til U. S. A. Han har i militært tidsskrift og i dagspressen skrevet en rekke artikler.

I anledning av hans 80-årsdag skrev «Morgenavisen» i Bergen: «Han er en mann som helt har gått op i sin gjerning og ofret den all sin tid og all sin arbeidskraft, — som gir til siste rest for å fylle den plass han er satt på. Vår hær kan være stolt over slike officerer som oberstløytnant Brun, han har gitt et godt eksempel og sterkt bidratt til å hevde vårt forsvars anseelse.»

Kilder: V. Ødegaard: Norske Jægerkorps's historie 1788—1888. Bj. Keyser Barth: Norges Militære Embedsmenn 1929.

VII. B. *Sven Cornelius Brun*, skibsfører, født i Bergen 7. august 1850, død på Hop ved Bergen 28. mars 1930 av kreft.

Han gikk tilsjøs 1867, tok styrmannseksamen 15. januar 1870. Ved folketellingen 1875 bodde han hos faren på Bergenhus, og var da styrmann. Han tok skippereksamen 14. desember 1877. Han førte i årenes løp skib for forskjellige Bergenske rederier, bl. a. fra 1888—1893 D/S Terje Viken for S. M. Kuhnle & Søn. Med dette skib forliste han sistnevnte år ved Klitmøller i Danmark. 1894 overtok han så D/S Fram for samme rederi og førte det til det i 1900 forliste ved Blyth. Han førte så en kort tid D/S Drott, hvorpå han begynte som skibsrevisor i Bergen. Dette arbeide fortsatte han med like til sin død.

Han blev gift i Bergen K. K. 29. april 1894 med *Magdalene Marie Svanøe*, født i Bergen K. K. 6. august 1862, død på Hop ved Bergen 3. juni 1935. Ingen barn.

[Datter av skibsreder og kjøbmenn *Torger Svanøe*, født på Svanøen 1. februar 1812, død i Bergen 12. desember 1905, gift der N. K. 4. desember 1857 med *Sara Malene Helland*, født i Bergen N. K. 24. november 1827, død på Hop ved Bergen 6. januar 1908.]

VII. C. *Johan Nordahl Brun*, læge, født i Bergen 30. november 1851, død i Lofthus i Ullensvang 24. februar 1886 ved drukning.

Han blev dimittert fra Bergens katedralskole og tok artium 1869 med laud. Tok anneneksamen juni 1870 med haud, og medisinsk embedseksamen med haud (17,17) 15. juni 1881. Fra 1. september 1881 og til årets utgang var han ansatt som kandidat ved Fødselstiftelsen og barnehospitalet i Christiania,

hvorefter han fra 25. februar—20. juli 1882 virket som lasarett- og epidemilæge under koppeepidemien i Christiania for så fra 1. september 1882 til 30. april 1883 å tjenestgjøre som kandidat ved Rikshospitalets medisinske og kirurgiske avdeling A. Høsten 1883 nedsatte han sig som privatlæge i Vikør med bopel på Lundarnes i Østensjø i Hardanger. Her virket han like til sin død som en dyktig og meget avholdt læge.

Om hans død fortelles at han den 23. februar 1886 reiste med dampskib på sykebesøk til gården Ålvik omtrent 1½ mil lenger inn i Samlenfjorden. Da dampskibet på retur skulde anløpe Ålvik neste morgen kl. 4, foretrakk han, da han var en ivrig og dristig seiler, å vente med hjemreisen til lenger ut på dagen. Kl. 10½ om formiddagen begav han sig så avsted i en liten båt ganske alene bare fulgt av sin hund. Det blåste da en frisk østenvindskuling og var nogen sjøgang. Han satte seil til og holdt straks høit op på fjorden. Omtrent ¼ à ⅜ mil fra sitt hjem skulde han passere Kvamsøen. Henimot kl. 1 eftermiddag blev folk på øen forundret over å høre en hund tute. Det viste sig å være hans hund, som holdt til ute på et nes. Man fant hans hatt og medisinkisten, samt båten og seilet i sjøen tett ved nesset. Hans lik er aldri funnet. Det op-gives at han 3 ganger tidligere skal være kullseilet, men reddet ved andres hjelp.

Kilder: F. C. Kiær: «Norges Læger» I.

VII. D. *Emma Margaretha Brun*, født i Bergen 14. september 1853, død der 17. februar 1854.

VII. E. *Emma Margaretha Brun*, født i Bergen 11. desember 1854, død hos sin bror i Ullensvang i Hardanger 10. august 1883 av strupetæring.

VII. F. *Oscar Brun*, ingeniør, født i Bergen 23. januar 1857, død i Portland i Oregon, U. S. A., 23. februar 1920 av lungebetendelse.

Ifølge folketellingen for Bergen 1875 studerte han da ved det polytekniske institutt i München. Senere reiste han til Amerika, hvor han i 1890 var ansatt som «surveyor» ved «Southern Pacific Banen». Derefter blev han sjef for tegnekontoret ved denne banes kontor i Portland, Oregon. Nogen år før sin død fikk han avskjed med pensjon og kjøpte sig da noget skogland oppe ved Columbiafloden. Her bygget han sig en liten hytte og levde som en ren eremitt. Hans familie i Bergen vilde gjerne, at han, efterat han var blit enkemann skulde flytte

hjem til Norge; men han var bange for, at han ikke vilde kunde trives hjemme, hvorfor han foretrakk å leve i ensomheten derute i skogen. Der blev han en dag funnet død i sin hule. Man mente at dødsårsaken var lungebetendelse.

Han blev gift i Portland Oregon U. S. A. den 2. juli 1892 med *Kristine Bodom*, født i Haugesund 24. desember 1869, død i Portland 29. januar 1912 av mavekreft. Ingen barn.

[Datter av distriktslæge *Christian Conrad Sophus Bodom*, født i Vestby prestegård 20. januar 1832, død på Inderøen 20. desember 1889 av morbus brightii, gift i Lunde i Odense amt, Fyen 28. mars 1859 med *Karoline Gunhilda Schulrud*, født i Christiania 9. oktober 1836, død der 4. april 1922.]

VII. G. *Lauritz Brun*, født i Bergen 5. april 1858, død der 21. april 1860.

VI. B. *Wollert Brun*, født på Røros i Slagen i Sem 29. august 1816, døpt 25. oktober s. å., død i Christiania, Svingensgt. 9, 7. januar 1889. 72 år.

Faddere var: Madame Anne Riddervold født Endresen, jomfru Anne Bache, begge av Åsgårdstrand, hr. Henrich Stoltenberg, grosserer i Tønsberg, grosserer Friderich Henne s. st., apoteker Conradi s. st., løytnant Lars v. Heidenreich.

Om ham har det ikke vært mulig å finne noen opplysninger.

VI. C. *Emma Lucie Brun*, født i Bergen 16. august 1818, død der 21. oktober 1825.

VI. D. *Johan Nordahl Brun*, kadett, født i Bergen februar 1821, død der 18. august 1841 20½ år.

VI. E. *Ingeborg Catharina Brun*, født i Bergen D. K. 17. juni 1824, død der 16. desember 1907, 82½ år.

Ved folketellingen for Bergen i 1875 bodde hun hos sin bror, kaptein vaktmester Johannes Brun og ved broren Wollerts død i 1889, hos ham i Christiania. Derefter må hun være flyttet tilbake til Bergen, hvor hun døde. Hun bodde ved sin død i Vestre Torvgate 20a.

V. C. *Ingeborg Catharina Brun*, født i Borgund i Søndmør 1776, døpt 30. april s. å.; død på Valen i Fjelberg 3. januar 1847.

Faddere var: hr. fogd Sørensen, hr. Mechlenborg, Mons. Eilert Falch, Madme Astrup, Catherina Aagh. Hun blev gift i Fjelberg 25. mai 1813 med krigsråd

og overvraker i Bergen *Johan Arnoldus v. Westen Kahrs*, født i Fjelberg 1773, døpt 9. mai s. å., død i Bergen D. K. 9. mai 1823, begravet 15. mai s. å.

Han var elev av Bergens katedralskole fra 1789 til 1792, da han blev dimittert, 1793 tok han anneneksamen og det følgende år eksamen philol. samt 1806 latinsk juridisk eksamen. 1807 sendtes han til Norge for å organisere signalvesenet i Bergens stift i anledning av krigen med England. Han fungerte fra 1. april 1808 som inspektør over samtlige signaler i Bergens stift og Stavanger amt. Som belønning fikk han krigsråds titel og rang. Den 14. november 1816 blev han utnevnt til overvraker i Bergen. I 1819 var han medlem av eftertellingskommisjonen for tilintetgjørelse av innløste riksbanksedler i Bergen.

Han nevnes som en høi, vakker mann, som i sine unge dager vakte en viss opsikt i Kjøbenhavn på grunn av sitt vakre ytre og sin ridderlige opptreden. Han var i Bergen medlem av foreningen «Quodlibet». Med sin hustru hadde han to barn, som begge døde uten efterslekt.

Kilde: Thora Sollied: «Familien Kahrs».

[Sønn av sogneprest til Fjelberg, prost *Dithmar Kahrs*, født i Bergen K. K. 29. september 1713, døpt 1. oktober s. å., død i Fjelberg 17. januar 1785, gift 2. i Valestrand 21. september 1768 med *Rebecca Christine Koren*, født på Stord 1733, døpt 5. mars, død på Nordhus i Fjelberg 16. oktober 1809.]

IV. B. *Aletta Brun*, født i Trondheim D. K. 1730, døpt 5. desember s. å., død på Røros 23. januar 1796.

Hennes faddere var: oberstinne von Osten, Margaretha Busches, Hanna Hammond, cancellieråd Collin, borgermester Povel Dons, Cornelius Møller.

Hun blev gift i Klæbu(?) 1776 med handelsmann og mesterskredder på Røros *Ole Poulsen*, født ca. 1727, død på Røros 12. mars 1817, begravet 23. mars s. å., 90 år gammel.

Alt hvad man vet om ham er, at han som før nevnt gjorde noget mudder i anledning av skiftet efter svigerfaren. Der finnes intet skifte efter ham, men efter hans kone, hvorav fremgår at ekteskapet var barnløst.

Hvor Ole Poulsen var født og hvem hans foreldre var, vites ikke.

IV. C. *Rasmus Brun*, gårdbruker, født i Trondheim D. K. 1731, døpt 21. desember, død kort efter sin yngste datters dåp 15. november 1778.

Hans faddere var: bispinne Hagerup, Birgitta Marie Hammonds, Margaretha Brun, Ole Kiempe, foged Hans Augustinusøn, Hendrik Hammond.

Første gang man hører noget om ham, er, da han 20 år gammel søkte om å bli kadett ved Røros verk «som andre smucke Folckes Børn». Så går der nesten 20 år før man finner hans navn i skjøte- og panteboken for Åfjorden. Der attesterer han den 15. juni 1769 publiseringen av sin vordende svigerfars overdragelse av Tøndel gård og gods til sine sønner. Det ser således ut som han på den tid skulde ha vært kontorist på Åfjordens sorenskriverkontor.

Et par år derefter kjøper han ifølge skjøte datert 19. januar 1771 av Andreas Christoffersen Parelius dennes to odelsgårder «Balsnes af Skyld med Bøxel og Landskyld 1 Spand og den derunderliggende nyopførte Sag med alt Inventar samt de to Husmandspladser «Sæther» og «Brataaen» med alle derpaastaaende Hus og Bygninger, de derunderliggende Øer og Holmer og Skog og Mark. Endvidere Gaarden Hattevig eller almindelig kaldet Øvnet af Skyld med Bøxel og Landskyld 6 Markelag med underliggende Husmandsplads Baasvigen og alle paastaaende Bygninger samt den under Gaarden liggende Skog og Mark, en øde beliggende Laxevarp, Sag og Kvern og andre Herligheder; alt beliggende i Foesens Fogderi, Hevne Tinglag og Hitterens Præstegjæld for 1100 Rigsdaler i «klingende Mynt» betalt.»

Den 16. februar 1776 søkte Rasmus Brun om, at der måtte bli holdt besiktigelse over Havnens og Olsvigens eiendoms skoger forat skjønn kunde bli avgitt over «hvad Saugtømmer Quantum samme uden Forringelse kunde afgive til Balsnes Saug». Hans underdanigste Promemoria lød:

«Efter Kongelig Bevilling af 2ode Februari 1759 er tilladt at skiære paa Balsness Sav udi Hevne Tinglag og Hitterens Prestegjæld af Hattewig Skov 4 Tylter, Balsness 6 og Magerøen 11½ Tylt, tilsammen 11½ Tylt.

Da jeg nu er bleven Eier af bemeldte Sav og tillige tilkiøbt mig de i Nærheden beliggende Gaarde Havnen og Olsvigen som have god Furuskov og ei til noget andet Savbrug er bevilget, saa at Skoven maa henstaae til Forraadnelse ei alene til Skade for mig og Opsidderne, som intet kand for-tiene, men og til Afgang i Hans Majestæts Intrader, saa ansøges under-danigst om Deres Excellences Ordre til Rettens Betient i Foesens Fogderi, at

de paa bequem Aarets Tiid ville foretage en lovlig Besigtigelse udi bemeldte Havnens og Olsvigens Skove og skønne hvad Quantum de uden Forringelse kunde afgive til Balsness Savbrug til en forventende Forøgelse udi bemeldte Savs Quantum, hvorved Hans Majestæts Intrader kunde befordres, Bønderne faae nogen Fortieneste til deres Skatter og Udgifter, samt Skovens Vext ved en forsigtig Hugning befordres.

Havnen den 16. Februari 1776.

R. Brun.

Til Hans Excellence Hr. Generallieutenant og Stiftsbefalingsmand von der Osten.»

Ifølge resolusjon av 5. mars 1776 blev så besiktigelse holdt den 5. juni s. å. med det resultat, at eieren av Magerøen, Olaus Meldal, lot skriftlig deklarerer, at han herefter ikke vilde levere mer sagtømmer til Balsnes sag, hvorved de 11½ tylter Rasmus Brun før hadde adgang til å skjære, blev redusert til 10. Derimot fikk han lov til årlig å skjære 6 tylter av Balsfjeldets og 4 av Havnens og Olsvigens skoger, altså tilsammen 20 Tylter, «hvorav hvert Aar kunde skiæres 840 Bord, hvert Bord 1¼ Tom tyk og 10 à 12 Foed lang, deraf til Udskibning 600 og som Udskud til Brug i Bøygden 240 Stk.»

Om Rasmus Brun har ruinert sig på kjøpet av disse eiendommer, eller han ikke har formådd å drive dem med fordel, eller om han døde før han rakk å høste frukten av sitt arbeide, lar sig ikke si idag. Alt hvad man vet er, at han må være død kort efter sin yngste datters død den 15. november 1778, da hans kone ved sin introduksjon i kirken i 1779 var enke; samt at hans far ifølge skiftet efter denne, hadde kausjonert for hans gjeld til Otto Beyer i Trondheim, hvormed farens bo var påført en så anseelig gjeld at den ikke på nogen måte kunde erstattes.

Rasmus Brun blev gift på Ørlandet den 15. februar 1772 med *Martha Christine Schanche*, født på Ørlandet 1744, døpt 14. mars, død paa Hitra 13. november 1819, begr. 18. november s. å. — 3 Barn.

Hendes faddere var: Jomfru Schrøder, Rise Hellum, Ane Tørum, Jørgen Ib og Lars Øxvolden. Hun blev efter Bruns død gift med enkemann Andreas Parelus, formodentlig den samme, som Rasmus Brun kjøpte Balsnes og Øvnet av.

[Hun var datter av *Lorentz Christian Ericksen Schanche*, eier av Tøndel gård og gods, født 1699, død efter 13. november 1768, da han skjøter Tøndel til sine to sønner Erik Christoffer og Hans Ulrich Burchardt Schanche. Han var gift med *Margaretha Maria Burchardt*, født 1703, død 1774, begravet den 8. februar.

Lorentz Schanches foreldre var *Erik Eriksen Schanche*, født 1661, død 26. oktober 1749, begr. 4. november s. å. og dennes annen kone *Karen Lorentz-datter Frost*, efter hvem der var skifte den 23. mai 1708. *Margaretha Maria Burchardt* var datter av forvalter av Storfosens gods *Johan Daniel Burchardt*, født 1662. Han var 39 år ved folketellingen 1701, død 1723, begravet 12. september, gift ca. 1695 med *Margaretha Alderup*, efter hvem der var skifte på Storfosen 19. oktober 1734. Hennes far var *Lauritz Alderup*, og efter ham var der skifte 30. april 1720, hans enke het *Elisabeth*.]

Rasmus Brun og Martha Christine Schanche hadde følgende barn:

V. A. *Svend Brun*, født på Hitra 1773, død der 1773, begr. 21. søndag efter Trinitatis.

V. B. *Cornelia Margaretha Brun*, født på Hitra 1776, døpt 20. oktober, død efter 1801.

Hennes faddere var: Melchior Riiber, Erik Schanche, madame Schanche, madame Riiber og Lispet Wigstrøm.

Om henne vites ikke annet enn, at hun nevnes i skiftet efter sin farfar, Svend Brun, i 1784 og efter fasteren Aletta Brun i 1796. Efter henne arvet hun 31 rdl. 2 ort 18^{4/12} sk. Samtidig opplyses der, at hun opholdt sig hos sin farbror sogneprest til Fjelberg, Johannes Brun. Ved folketellingen 1801 bodde hun fremdeles hos ham. Hun angives da å være ugift og 25 år gammel.

V. C. *Mette Brun*, født på Hitra 1778, døpt 15. november.

Hennes faddere var: madame Jessen, madame Schanche, Ellen Sæter, pastor Bang, Daniel Strøm.

Hun nevnes i skiftet efter farfaren i 1784 og fasteren i 1796. Også hun arvet rdl. 31 2 18^{4/12} efter tanten og opgives i skiftet å opholde sig hos Johan Burchardt, sogneprest i Senjen, men ved folketellingen 1801 bodde hun hjemme hos sin mor og stefar. Hun blev gift på Hitra 16. juli 1807 med *Hans Hass*

Danielsen. Hvem han var, er tvilsomt; men den 28. april 1772 blev en *Daniel Thomassen Rynes* kopulert i Vefsen med *Marit Hass Agersborg*. Muligens kan dette være hans foreldre.

IV. D. *Anna Margaretha Brun*, født i Trondheim D. K. 1733, døpt 29. desember, død der 9. mars 1735, begravet 24. mars s. å.

Faddere var: frue Mangelsen, Anna Catharina Busch, Karen Volquarts, justitsråd Angell og Marcus Reiner Ulfers.

IV. E. *Svend Busch Brun*, født i Trondheim D. K. 1735, døpt 9. juni, død barnløs før faren.

Faddere var: borgermester Dons' frue, madame Cornelia Møller, Mette Maria Busch, mag. Thode, Wolquart Castensen, Johan Didrik Rinderhagen.

Han nevnes ikke i skiftet efter faren og må være død ung.

IV. F. *Mathias Volquart Brun*, født i Trondheim D. K. 1736, døpt 18. september.

Faddere var: commerceråd Sommers frue, madame Oluf Kiempe, madame Anna Hiorth, borgermester Hagerup, Thomas Angell, Henrik Krenchel.

Han blev konfirmert på Røros 1753 og opgives å være blitt student 1756. Han må ha fått privatundervisning, da han ikke finnes blandt Katedralskolens elever. Av skiftet efter hans far ser man at han «gav sig i den militaire Etat» og at faren måtte utrede mange penger for å få ham utfriet igjen. Stemoren opgav ved skiftet at han fra tid til annen alt i alt hadde fått rdl. 201. Fem à seks år før farens død, reiste han til Amsterdam. Om hans senere skjebne vites intet.

IV. G. *Cornelius Brun*, født i Trondheim D. K. 1738, døpt 8. mai. Død før faren. Formodentlig er han det «Svend Bruns Drengbarn», som blev begravet i D. K. 1. februar 1742.

Faddere var: prostinne Roede, Karen Rinderhagen, Mette Busch, cancellieråd Hveding, Peter Hanning og Anthonius Krenchel.

IV. H. *Giørt Brun*, født i Trondheim D. K. 1739, hjemmedøpt 15. oktober, død på Røros 1742, begr. 17. april 2½ år gammel.

Faddere var: justisråd Angells frue, madame Ulfersén, Antoneta Krenchel, justisråd Schøller, hr. Johan Plade, Svend Busch.

Biskop Johan Nordahl Brun.

IV. I. *Johan Nordahl Brun*, biskop i Bergen, født på gården Høyem på Bynesset den 21. mars 1745 som eldste barn i farens annet ekteskap, død i Bergen 26. juli 1816.

Faddere var: madame Busch, Charlotte Amalie Chrantz, vaktmester løytnant Johan Nordahl, Svend Nordahl og Svend Busch.

Jens Zetlitz forteller i sin biografi om ham, at moren ikke kunde amme gutten selv, og da man dengang ennu ikke visste at nymelket melk var for sterk føde for spebarn, blev han plaget av en slags ringorm, og var nesten 2 år gammel før han kunde gå. «Siden,» sier Zetlitz, «saa man intet jævnnaarigt Barn saa sjældent faldende, saa lidet snublende, som han.»

Da det efter sigende gikk dårlig med gårdsbruket på Høyem for faren, solgte han gården i 1748, da Nordahl Brun var 3 år, og flyttet med sin familie til Lille Uglå i Klæbu, hvor de fikk sitt fremtidige hjem. Her vokste gutten op uten annen undervisning enn den foreldrene kunde gi ham. Faren lærte ham å regne og skrive og vennet ham tidlig til å delta i alt arbeide på gården, samtidig som han sammen med bygdens andre gutter fikk anledning til å drive all slags sport. Han blev en ypperlig ski- og skøiteløper, en ivrig jeger og fisker. Moren tok sig av hans åndelige utvikling og lærte ham å lese. Den lesning, man på den tid var henvist til i et landsens hjem, var Bibelen, og ethvert skolebarn vet idag at Johan Nordahl Brun i sitt ellefte år under sin mors veiledning allerede hadde lest Bibelen to ganger. «Hun tænkte vel herved kun paa at danne hans Hjærte,» skriver Zetlitz, «men drømte ikke om, at hun bidrog til den stærke Bibel-Kundskab, som siden saa fortrinligen skulde fremlyse af alle hans hellige Taler.» Og så citerer han en uttalelse av biskop Brun selv om hans opdragelse: «Jeg lærte

ingen Kunster, men heller ingen Rænker, hverken af mine Forældre, eller dem som omringede mig. Jeg blev opdragen som i et Slags Uskyldigheds Stand. Ære for Bondestanden blev mig tidligen indprentet. Skjøndt kaad og rask og til Dreng-Skalkhed oplagt, trods nogen, kunde jeg siden i den latinske Skole slaaes med mine samtidige, naar jeg saae nogen af dem at ville have en Bonde paa Gaden til Bedste. Jeg saae i mine Forældres Huus disse skjønne Mirakler, hvorledes en Mand, uden Embede og Velstand, kunde blive elsket og æret, hvorledes man uden Formue kunde være god, og hvorlidet der behøves for at gjøre den Nøisomme glad.»

Ja, glad og munter var han denne friluftsgutt, og sitt lyse humør og freidige sinn formådde han å bevare under alle livets kamper, like inn i døden.

Det var oprinnelig foreldrenes mening, at han skulde bli militær, stor og sterk som han var, og dertil stod nok også hans egen hu. Muligens kan beretninger fra morfarens soldaterliv ha medvirket hertil. Iallfall blev han 12 år gammel innskrevet som underofficer i Nordenfjelske Skiløperkorps. Men mennesket spår og Gud rår. På denne tid kom hans eldste halvbror, den senere sogneprest til Fjelberg, Johannes Brun, hjem fra Kjøbenhavn som teologisk kandidat og slo sig ned som lærer i Trondheim, og da samtidig en fetter av foreldrene, sogneprest til Hospitalskirken i Trondheim Daniel Busch, la sin anseelse i vektskålen for å forhindre, at gutten skulde begynne som militær, blev det til, at han meget mot sitt eget ønske sattes til boken. Han blev sendt til Trondheim for sammen med en del andre nybegynnere å få undervisning av broren. Noget større utbytte av dette sitt første Trondheims-ophold hadde han ikke. Broren hadde for mange elever og var ikke streng nok, så formodentlig har de andre gutters foreldre vært temmelig misfornøyd med skolemesteren. Resultatet blev iallfall, at Johannes Brun måtte slutte som informator og reise hjem til Klæbu bare med broren som elev. Her gikk det bedre, Nordahl Brun fikk en grundig undervisning, særlig i latin, hvori broren skal ha vært meget flink.

Efter to års privatundervisning hjemme blev han for annen gang sendt til Trondheim for å innsettes i Katedralskolens 4de klasse.

Trondheim var dengang fremfor nogen annen norsk by, et centrum for landets åndsliv. Det var Gunnerus, Schøning og Suhm, grunnleggerne av Viden-

skapsselskapet, som gav byen dens åndelige preg. Schøning var Katedralskolens rektor, og for ham fremstillet da den unge Johan Nordahl Brun sig i 1760.

I skolens protokoll finnes notert, hvad han hadde lest, da han meldte sig til optagelsesprøve: Phaedri Fabler, Cornelium Nepot; Curtium, Virgili Eclogas et primum librum Aineidos, 4^{tuor} Evangelistas og Acta Apostolorum, Histor: 4^{tuor} Monarchiarum et Patriae, Prosodiam, Catechismum Integrum.

Resultatet av optagningsprøven blev, at han istedetfor å komme inn i 4de klasse blev funnet tilstrekkelig moden til å optas i den øverste klasses nedre part. Dette vakte hans ærgjerrighet. Zetlitz forteller selv å ha hørt ham si: «Intet Trin siden virkede med saadan Vælde paa min Aand. Selvfølelse og Kappelyst vaagnede med et. Jeg drømte før kun om Skie og Jagt, om at sanke Bær og at fiske Foreller, og satte ingen Pris paa den Smule Latin og Græsk jeg havde lært, og lære skulde. Jeg var flittig i to Aar, kun for at behage Forældre og en Broder, jeg elskede. Jeg blev det siden, for at glimre blandt Ligemænd.»

Det er ikke meget man vet om Nordahl Bruns liv i Trondheim i denne tid. Som andre ubemidlede latinskoleelever hadde han kostdager i velstående borgerhjem, blandt andre hos kjøbmenn Otto Beyer, muligens også hos den før nevnte presten Daniel Busch og andre slektninger.

Til støtte for trengende elever hadde skolen flere fonds, deriblandt de såkalte Ludvigspenger, et legat oprettet i 1594 av lensherren Ludvig Munch og hustru; herav sees han i 1760 å ha fått 19 rdl. I 1761 fikk han 16 rdl. og 2 ort. I 1762 igjen 19 rdl. og 1 ort og i 1763 endelig 20 rdl. Av disse penger kunde ifølge Zetlitz «under Forældres Værgemaal oplægges en Smule; thi selv, skjøndt aldrig Forøder, tænkte han neppe mere paa Oekonomien enn paa Cirkelens Qadratur».

Han fikk ved Katedralskolen følgende skudsmål: Anno 1760 og 1761 «Stort Haab» og 1762 «Største Haab». Han skulde da kunne ha reist til Universitetet; men foreldrene fant ham for ung, hvorfor han først i mai 1763 blev dimittert.

Noget hengehode har Nordahl Brun sikkert ikke vært på skolen. Vi har hørt, hvordan han kunde slåss med kameratene, når de drev gjøn med bønder på gaten. Og at han, vant som han var til friluftsliv, også har funnet anledning

til å dyrke sporten, kan der neppe være tvil om. Han fant også tid til å forelske sig. Hos Otto Beyer traff han en brordatter av dennes første kone, Ingeborg Lind, og i 1762 frir han på vers til henne, og får hennes ja.

Som resultat av hans annet Trondheimsophold kan man da fastslå, at han blev dimittert fra skolen med beste karakter, at han iallfall ved en leilighet hadde forsøkt sig som dikter, selv om versene, som han senere sa, var «kun daarlige»; og at han i ungdommelig selvtillit hadde knyttet sin skjebne til en annens. Derimot vet man intet om, hvad innflydelse det åndelige liv i Trondheim på den tid kan ha øvet på ham. Man kan imidlertid vanskelig tenke sig at dette ikke iallfall ubevisst må ha nedlagt de spirer i et så opvakt og mottagelig sinn som hans, der senere sprang ut i hans første nasjonale diktning. Ett vet man imidlertid; hans ærgjerrighet og kappelyst var vakt. Han var blitt sig sine evner bevisst.

Sammen med syv andre dimittenter fra Trondheim reiste Brun sommeren 1763 til Kjøbenhavn for å bli student. Såvidt bekjent finnes der ingen opplysninger om ham fra denne tur, hverken om selve reisen eller om hans ophold i Kjøbenhavn, heller ikke om hvad inntrykk hovedstaden gjorde på ham, og om hvem han der kom i berøring med. Alt, hvad man vet, er, at han tok artium og eksamen philosophicum og lærte litt fransk. Av eksamenskarakterene ser man, at det var i sprogene, latin og gresk, han hadde sin styrke, mens han i fag som historie og matematikk bare fikk «Bene». For historiens vedkommende opplyser han selv i annen forbindelse, at han aldri greiet å huske årstall. Hans kunnskaper i hebraisk, hvor han også fikk «Bene», må, hvis man tør stole på P. A. Heiberg, ha vært temmelig beskjedne. I sine erindringer forteller nemlig Heiberg, at man for å bli biskop i hans fødeland måtte forstå hebraisk, og han tilføier «at der neppe kjendes flere end een Undtagelse fra denne Regel, og at den var gjordt i Faveur af Biskopen i Bergen i Norge, Johan Nordahl Brun, i Betragtning af Mandens øvrige Fortjenester».

Våren 1764 var Nordahl Brun alt på vei hjemover igjen. Kjøbenhavneren synes kun å ha vært et nødvendig onde. Han skulde ha disse eksamener og så gjaldt det hurtigst mulig å komme hjem og få noget å bestille, inntil han rakk så langt, at han kunde ta sin embedseksamen.

Vel tilbake i Trondheim begynte han, så godt det lot sig gjøre, på egen hånd å studere teologi, samtidig som han var så heldig å bli ansatt som huslærer for en sønn av kammerråd Meincke, formodentlig anbefalt av sin fetter Heinrich Christian Borchgrevinck, som hadde hatt stillingen før ham. Han fikk dessuten også et par andre elever. Det ser ut til at Brun i Meinckes fint dannede og kultiverte hjem nesten er blitt betraktet som en sønn, og her fikk hans leve-måte, sier Zetlitz «det elegante Sving, som gjør den velbygde Ungdom dobbelt behageligt». Men også Brun på sin side bevarte gjennom hele sitt liv en rørende hengivenhet for dette hjem. Det kan man bl. a. forstå av et embedsbrev fra oktober 1815 til amtmann Krohg, hvor han skriver: «Høystærede Ven! Saa tør jeg vel kalde en Helmer Meinke, der opvarmer mit gamle Hierte med Et forbindtligst Brev om den Familie, hvoriblandt jeg levede mine mange Aars gladeste Dage. Store Gud! End Stinken, den ældste og i min Tiid den svageste af 3 respct. Søstre, nu raskere end nogen af de 2, det er, synes mig, et Slags Mirakkel. Nogle Timers Passiar med disse Udvalgte, O hvor det vilde kvikke en gammel Client! Men slige Samlings Glæder høre til paa hin Side Graven, hvorhen vi Udlevede dog vel ikke kunde have mange Skrit tilbage.»

Opmuntret av Meincke og dennes døtre begynte han å øve sig i å preke, hvortil han snart følte sig som født og båret. Trondheim hadde på den tid to utmerkede predikanter i prestene Bang og Schawland. Disse tok han til forbillede og forsøkte å «naae den Førstes Gebærder og Deklamation, og den Sidstes Methode».

Slik gikk tiden til den unge Meincke i 1767 skulde sendes til Sorø. Det blev bestemt at Brun skulde følge ham dit ned for samtidig å søke å få attestats. I Kjøbenhavn leste han så tre måneder på spreng uten manuduktør; la op til og fikk som bekjent sitt «non». Han opnådde dog på grunn av sin frimodighet og den letthet, hvormed han talte latin, å vekke professorenes oppmerksomhet.

Som et tegn på hans selvtillit kan nevnes, skjønt det er kjent nok, hans svar til en velvillig manuduktør, som tilbød sig å lese gratis med ham: «Gud velsigne Dem min Faer, spild mig bare ikke min kostbare Tiid. Naar jeg har Attestats, vil jeg finde Fornøielse og Undervisning af at tale med Dem en heel Dag.» Likeså karakteristisk er hans svar til en annen eksamenskandidat, som

spurte, om han ikke var bange: «Ikke en Smule, men hvad jeg kan blive, maae Gud vide.» Og da vennen hertil bemærket, at han jo heller ikke la op til nogen karakter, svarte han: «Desto frygteligere, De min Ven har noget at synke paa; men synker jeg, da er jeg for Livstid vanæret; men det har med Guds Hjælp ingen Fare.»

Efter mindre enn et halvt år var han atter i Trondheim, hvor han straks begynte å informere og preke. På denne tid begynte han sin litterære virksomhet hvorved han gjorde sig bemærket av biskop Gunnerus, og blev optatt som medlem av Videnskapsselskabet. Hans takkeskrivelse stilet til sekretæren, N. K. Bredal, finnes ennu blandt selskapets papirer og viser, hvor stolt han har følt sig over denne utmerkelse. Brevet, visstnok det eldste man har fra ham, er datert 16. februar 1769 og lyder:

«Høilærde og Velbyrdige Herr Borgermester Bredal.

Deres høitærede Skrivelse opfylder mig med al den levende Erkjendtlighed som man kan føle for en Æresbevisning, hvortil man føler sig selv aldeles uværdig. Jeg er ikke stolt nok at troe, at jeg skulde være den, De anser mig for; men jeg er ærgjerrig nok for at stræbe efter at blive det. Selskabets Dom over mit ringe Værd er ikke uden alt for gunstig. Men Fliid til dets Forbedring skal være den første Prøve, jeg vil aflægge paa min skyldige Forbindtlighed.

Lærd er jeg ikke, om jeg ellers behøver at underrette Dem herom; men jeg har lyst til at tænke, og just derfor glæder jeg mig ved at være Medlem af et lærd Selskab. Der har jeg da høilærde Velyndere, der med ligesaa stor Ømhed som Skarpsindighed kunne vise det manglende og med Kunsten forbedre Naturen.

Jeg vil ønske at Det Kongelige Videnskabers Selskab maatte blomstre og forøges med mange Medlemmer, alle værdigere end jeg. Naar Lærkens Sang opfylder Skoven, kan Svalen synge med uden at beskyldes for en slet Sanger. Naar vort Selskab kunde vrимle af Gunnerer, Suhmer, Bredaler vilde man lettelig holde mig og mine Liige en Skrøbelighed til Gode.

Med en frøgt som Undseelighed vover jeg da at kalde mig Medlem af Det kongelige norske Videnskabers Selskab. Og med største Høiagtelse skriver jeg mig Velædle og Velbyrdige Hr. Borgermester Bredal

Deres ærbødigste Tjener J. N. Brun.»

Ja, stolt var han nok denne 23-årige ungdom over å være blitt medlem av det lærde selskap; men man må formode, at Det kongelige norske Viden-skabers Selskap idag med rette kan være minst likeså stolt over å telle ham blandt sine medlemmer.

Antallet av Bruns elever begynte å minke, efterhvert som de blev ferdige med sin skoleutdannelse. Til sist hadde han bare en igjen, og med ham flyttet han av økonomiske grunner hjem til Klæbu. Her var nettop den litterært interesserte magister Hans Bull blitt prest, og sammen med ham begynte Nordahl Brun for alvor å dyrke musene, samtidig som han søkte befordring, varmt anbefalt av biskop Gunnerus.

Et av de mest aktuelle spørsmål i Norge på denne tid var kravet om eget universitet, og dette hadde igjen en av sine ivrigste talsmenn i Gunnerus. Da derfor denne i 1771 av Struensee blev kalt til Kjøbenhavn for å reformere universitetet, var det med planer om å søke Norges ønsker fremmet han drog avsted; og som sekretær tok han Nordahl Brun med sig.

I sin doktoravhandling om Nordahl Brun forteller A. H. Winsnes, hvorledes de på reisen til Kjøbenhavn både nordenfjells og sønnenfjells besøkte prester, for hvem Gunnerus forela sin store plan om et norsk universitet, og han tilføier: «Paa den let begeistrede Nordahl Brun har sikkert denne færd gjennom landet virket inspirerende. Han har faat et sterkt indtryk av den nationale aand, som rørte sig inden det norske folks ledende klasser.»

Full av stolte drømmer kom han til Kjøbenhavn. Det er vel kjent, hvordan det gikk. Brun kunde på grunn av mangelfulle kunnskaper i tysk ikke anvendes som sekretær og blev avløst av en annen. Struensee interesserte sig ikke for eget norsk universitet, og Gunnerus måtte skuffet reise hjem igjen.

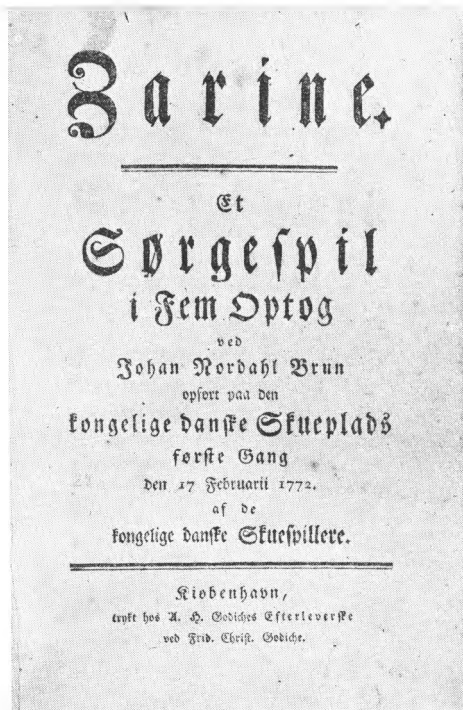
Men tross sine skuffelser, eller kanskje nettop på grunn av de stemninger skuffelsene vakte, kom dette Kjøbenhavnerophold til å bli av betydning for hele Nordahl Bruns fremtidige liv. Her var det hans nasjonalfølelse slo ut i lys lue og han som bannerfører for den skare av unge nordmenn, som på den tid opholdt sig i hovedstaden, Det norske Selskaps menn, fant utløsning for hvad de alle følte, og skrev vår første nasjonalsang: «For Norge, kjempers fødeland.»

Johan Nordahl Brun
efter Paul Ipsens tegning fra 1791.

Blandt norske i Kjøbenhavn på denne tid var Bruns gamle bekjent fra Trondheim Nils Krog Bredal, ikke borgermester lenger, men teaterdirektør. På hans foranledning blev der utlovet en pris for den beste tragedie i det danske sprog. Nordahl Brun vant med sin *Zarine* prisen i konkurransen med Claus Fasting. Stykket gjorde som bekjent lykke, og forfatteren vant både penger og berømmelse. Det blev opført på «Den danske Skueplads». Han fikk inntekten av den 3dje aftens opførelse, 100 rdl. fra kongen og 30 fra arveprinsen. At stykket inspirerte Wessel til å skrive «Kierlighed uden Strømper», forringer ikke dets betydning. Ved et spill av skjebnen blev det fra det samme hus i Kjøbenhavn, hvor Nordahl Brun bodde og skrev *Zarine*, at man senere kunde få kjøpt «Kierlighed uden Strømper». Begge bodde nemlig da i samme hus, Graabrødre torv nr. 3. Huset står der fremdeles nesten uforandret. En minneplate forteller idag, at Wessel har bodd der, men nevner intet om den norske nasjonalsangs dikter.

Nordahl Brun kom nu i skuddet. Han fikk formående velyndere som Guldberg, Luxdorph og Suhm. Det blev sagt ham, at han ikke måtte tenkte på befordring før han hadde skrevet enu et sørgespill med emne fra fedrelandets historie. Fedrelandet var for ham Norge, og så skrev han «*Einer Tambeskielver*», tragedien om den mektige trønderhøvding, hvis gård Brun mente var naboeiendom til Høyem. Det kan være verd å nevne, at en akt foregår i Trondheims domkirke, noe som kan tyde på, at han har hatt forståelse av Nidarosdomens verd som nasjonalt minnesmerke, og at hans historisk betonedede fedrelandsfølelse er vakt allerede i skoledagene gjennom Gerhard Schønings undervisning, og at dennes bok om Trondheims domkirke har inspirert Brun til å henlegge den ene akt

Titelbladet av *Zarine*.

nettopp til dette sted. Kritikken tok hårdhendt på stykket ikke minst på grunn av dets emnevalg, men nordmennene jublet: «Saa vaagne vi vel op engang, og bryde Lænker, Baand og Tvang», og hvad Brun tapte i popularitet i Danmark, vant han i Norge. Selv var han imidlertid misfornøyd og skuffet over den mottagelse stykket fikk i Kjøbenhavn. Han fikk en motvilje mot litteratene, som han kom til å bevare gjennom hele livet. Stykket kom ikke til opførelse, og han reiste arg, men sikkert tilfreds med sig selv tilbake til Trondheim.

Graabrødre torv nr. 3.

I virkeligheten hadde Nordahl Brun ingen grunn til å være misfornøiet med sitt tredje Kjøbenhavnerophold. Han reiste avsted som en kjent manns beskjedne sekretær; han kom tilbake som en mann, hvis navn var på alles leber, omtalt som få. Endelig en gang hadde han fått anledning til å prøve krefter med likemenn og vist sig dem voksen. Ennu ett hadde han opnådd; han hadde fått mektige forbindelser, og det kom ham nu til gode. «Luxdorph,» sier Zetlitz, «befalede ham at søge Bynesets residerende Capelanie.» Det gjorde han, og den 29. oktober 1772 blev han

utnevnt. Det var et beskjedent embede han fikk, stort mindre kunde det ikke være. En inntekt på knappe 300 rdl. Men hvad gjorde det. Han var sig sine evner bevisst og skulde nok vite å holde sig frem. Og så var det jo sin fødebygd han kom til. I det hus, hvor han var født, fikk han sin bolig, og i den kirke, hvor han var optatt i de kristnes samfund, skulde han nu selv forkynne Guds evangelium. Til tekst for sin tiltredelsespreken valgte han: «Drag igjen til ditt land og din slekt, og jeg vil gjøre vel imot dig.» Og ennu ett, nu kunde han efter de mange års lange ventetid endelig gifte sig. Det gjorde han den 2. september 1773.

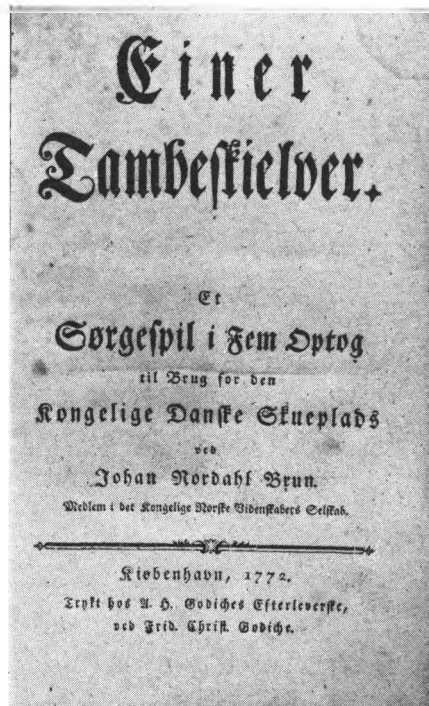
Av lang varighet blev hans virke på Byneset ikke. I 1774 blev Vår Frue kall i Trondheim ledig. Han satte alt inn på å få det. Der finnes et brev til

Suhm, hvor han ber om dennes hjelp i den anledning, og hvor han skildrer sine vanskelige økonomiske kår. Imidlertid gikk det anderledes enn han hadde ønsket. Han fikk brev fra Luxdorph om, at det hadde behaget Kongen å beskikke ham til sogneprest for Korskirkens menighet i Bergen. Med tungt hjerte holdt han så den 12. juni 1774 sin avskjedspreken, og i åpen båt drog han med sin høist fruktommelige hustru avsted på den lange tur til den nye gjerning i den fremmede by.

Den 13. juli 1774 kom Nordahl Brun til Bergen, og dermed begynner et nytt avsnitt i hans liv.

Forandringen må ha vært overveldende. Fra de brede trønderske bygder, fra en by med sterke litterære interesser, fra en menighet, av hvis midte han selv var utgått, fra slekt og venner så han sig plutselig hensatt til byen mellom de syv fjell, uten utsyn på nogen kant, til en virksomhet blandt en befolkning, hvis hovedinteresse var handel og skibsfart, til en menighet, som hadde vært vanrøktet i lang tid, til et sted, hvor han var fremmed og rotløs. Men der lå store oppgaver og ventet på en sterk personlighet. Det blev derfor ingen tid til å henge med hodet, noe som forøvrig også var hans natur helt fremmed.

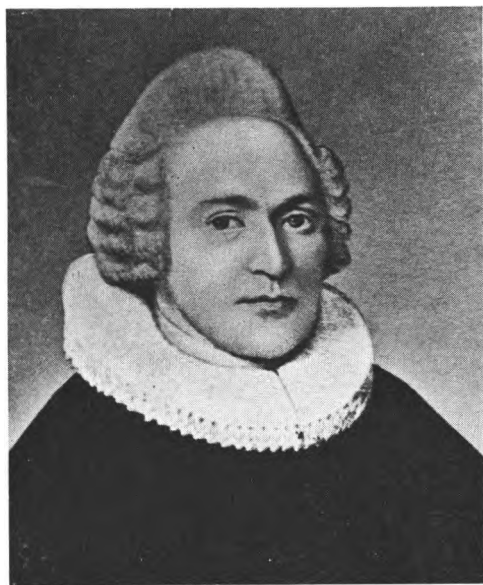
Under Korskirkens menighet henhørte en stiftelse, «Christi Krybbe», opprettet ved frivillige gaver som en friskole for trengende barn innen menigheten. Da Brun kom til Bergen, var man avveket fra statuttene og hadde gitt barn også fra de andre menigheter adgang til skolen. For ham, bondegutten, var det å forandre eller avvike fra en stiftelses statutter en likeså stor forbrytelse, som om man vilde opheve odelsretten. Han gikk derfor straks til angrep for å vinne skolen tilbake for sin menighet. I tale og skrift kjempet han for sin sak. Ja, han gikk så vidt, at han fremholdt, at selv ikke Kongen hadde lov å røre ved en stiftelses statutter like så lite som ved eiendomsretten. Stridens bølger gikk

Tittelblad til Einer Tambeskielver.

høit; både i Kjøbenhavn og Trondheim angrep man Brun i anledning av hans uttalelser, som man vilde gjøre til majestetsforbrytelse. Imidlertid blev resultatet at Korskirken fikk beholde «Christi Krybbe». Brun hadde seiret.

At Korskirkens unge prest nettop var en mann efter bergensernes ønske, viste sig snart. Den vakre, kraftige mann med den mektige røst og djerpe vel-talenhet virket helt betagende på dem, og hans anseelse vokste hurtig. Det viste

Johan Nordahl Brun som ung prest.

sig blandt annet derved, at velgjørenheten i Korskirkens menighet var større enn i Domkirkens og Nykirkens, skjønt denne var mindre og ikke så velstående.

Da Bergen i 1778 blev truet av en koppeepidemi, viste det sig, at der av religiøse grunner innen presteskapet med biskopen i spissen var stor uvilje mot inokulasjonen. Likeledes ved «Christi Krybbe», hvor av de to inspektører den ene var mot, den annen, Nordahl Brun, var for. Brun sammenkalte foreldre og verger til et møte, hvor han forela dem saken og sa at her var delte meninger; den annen inspektør var imot, han selv derimot hadde latt samtlige sine 4 barn innpode uten at han ennu

visste hvad resultatet vilde bli. Nu fikk de foresatte selv avgjøre, hvad de vilde. Bestemte de sig for innpodning, skulde barna, takket være frivillige gaver, få fri pleie. Alle bestemte sig for.

I 1794 var en koppeepidemi igjen i anmars. Som svar på et anonymt angrep på vaksinasjonen skrev Brun den 25. oktober s. å. i Adresse Contoirets Efterretninger:

«Kopperne nærme sig atter; de ere her allerede. Det var ilde, om Fordom mod det afgiorde Redningsmiddel, Indpodningen, just nu skulde bestyrkes. Anonymen som i det her nylig udkomne Digt, Side 9 og 10, skriver derom, er ilde underrettet. Stædets Læger, som bedre end jeg kunde, ville formodentlig

ikke svare ham, fordi de ansee Sagen for meget afgjort, og fordi de ikke ville mistænkes, som de, der streede for at tilvende sig nye Patienter. Af mig kan heller ikke her Afhandling ventes og endnu mindre Tabeller, de eeneste gyldige Beviiser i denne Sag. Kun min Overbeviisning og Erfaring skylder jeg Publikum, og tør haabe den gieldende mod en ubekjendt Forfatters. Jeg anseer da Indpodningen saa retfærdiggjort ved Prøver, som noget andet Lægekunstens Forsøg. Digteren maae have kiendt for faae Indpodede, naar han kalder dem matte og bleege. Jeg har 8 Børn, som beviiser det modsatte. Han maae ikke kiende de skrækkelige Følger af naturlige Kopper. Foruden den mangfoldige Død, saae man mange, som have havt deraf den største Mængde, og altsaa efter Forfatterens Mening, maatte være mest luttrede, at faae straks bag efter en Byldefeber, ja vel endog aabne, ulægelige Saar. Forfatteren troer, at der er en Materie i Naturen, som ved Kopperne vil udkaste sig, ligesom med andre Børnesvagheder, E. gr. Fnat, Udbrud i Hovedet eller den saakaldte Rev; men han betænker ikke, at Kopperne er en ny Sygdom, en fremmed Plage, først indkommen i Europa omtrent i det 13de Aarhundrede; at den altsaa er lige saa lidt nødvendig og lige saa lidt tienlig til den menneskelige Naturs velgjørende Renselser, som Francoser. Selv Fader, og saa lidet Nyheds Elsker som nogen, har jeg nøie samlet alt, hvad i vor Egn og de hos os bekiendte Skrifter mod og med i denne Sag kunde viides. Jeg anbefaler derfor Indpodningen som en høist velgjørende Opdagelse, vel viidende, at den ikke er almægtig eller ufeilbarlig, men at den som oftest lykkes, og har allerede frelst nogle 1000de Børns Liv, Helbred og Skjønhed.»

Nordahl Bruns store interesse for denne sak må visstnok føres tilbage til et minne fra hans barndom, hvor han hadde oplevd å se to yngre brødre dø av kopper.

Av hvad her er nevnt, fremgår at Brun med liv og sjel gikk op i sin gjerning. Med iver tok han sig av skole- og fattigvesen, og takket være hans stadige og kraftige appell til menigheten strømmet bidrag, de han selv utdelte, rikelig inn.

«Ingen Under,» sier Zetlitz, «at alle Enker og Faderløse og Fattige i Kors-kirkens Sogn ansaae ham for og kaldte ham deres Værge, Fader og Tilflugt.»

I 1785 utgav kongelig konfessionarius Chr. Bastholm sitt skrift «Forsøg til en forbedret Plan i den udvortes Gudstieneste», og dermed utbrøt den liturgiske

feide, en kamp for og imot rasjonalismen. For Nordahl Brun var rasjonalismen en vederstyggelighet, et forsøk på å angripe kristendommen slik, som man hadde mottatt den fra fedrene. Med hellig vrede kastet han sig inn i denne strid og utsendte sitt skrift: «Vore gamle Kirkeskikke forsvarede mod Hr. Confessionarius og Doctor Bastholm.» Her er ikke stedet til å behandle denne strid, men den er verd å nevne som et vidnesbyrd om, hvor aktpågivende Brun var i alle kirkelige spørsmål, og hvor kampberedt han var, når det gjaldt å forsvare de nedarvede skikker.

En betydning langt utenfor hans egen tid fikk dessuten denne feide. Den inspirerte Brun til å skrive noen av sine skjønneste salmer:

Altid naar Din Kirke hældte
 Truende med hastigt Fald,
 Altid naar i Nød det gjældte,
 Fik en Sandheds Ven Dit Kald.
 Aand og Lys og Kraft og Mod
 Deraf saae jeg Kirken stoed
 Over alle Rigers Alder
 Klippefast til Verden falder.

I 1786 opsatte Det nordiske Selskap i London en prisopgave: «Om Kjærlighed til Fædrelandet.» Der innkom 4 besvarelser hvorav nr. 2 med opskrift: «Fornuftig Kierlighed til Fædrenelandet» merket «Fabius Maximus». «Dette Skrift,» meddelte Bergens Adresseavis i oktober 1787, «hvis Forfatter befandtes at være Velærværdige Hr. Nordahl Brun, Sognepræst til Korskirken i Bergen, har Selskabet tildømt Prisen.»

Det var ikke bare som prest Nordahl Brun blev avholdt i Bergen; også i det selskapelige liv blev han en meget søkt og skattet mann. Herom bærer hans tallrike selskapssanger vidnesbyrd. At det har vært dem, som tok anstøt herav, kan man forstå av forordet til hans «Samling af Mindre Digte», hvor han fant det nødvendig å komme med en forklaring. «De Sange man tidligere sang,» skrev han, «vare neppe taalelige for høviske Øren. Ilde tilfreds den første Gang jeg befandt mig i saadant Selskab, sneg jeg mig bort, saasnart som jeg kunde.

Man fik med Tiden, fra bedre Digtere bedre Sange, og Glæden fik en ædlere Gjenstand. Nu saae jeg ofte Selskabet muntert ved Sang, mere end ved Viin, og Mennesker glade uden at være beskjenkede. Imidlertid indsnege sig dog endnu vellystige Sange under nye og skjønnne Melodier. Der var, tænkte jeg, noget vundet for Sædelighed og god Orden, naar man til de samme yndede Melodier forfattede andre Ord.» Det må være Bellmans sanger Nordahl Brun her sikter til. Iallfall blev «Boer jeg paa det høie Fjeld» skrevet til samme melodi som Fredmans epistel nr. 51. Brun slutter med å si: «For Sangenes Indhold behøver jeg ingen Undskyldning at gjøre. De kunne staae eller falde for Smagens Domstol; men for Dydens og Sandheds maae de holde Prøve.»

Altså også i Bergens selskapelige liv har han ment å ha en rolle å spille som opdrager. Han har villet heve omgangstonen til et høiere nivå, slik som han kjente den fra Meinckes hjem i Trondheim.

Nordahl Brun søkte i 1791 permisjon for å reise til Kjøbenhavn. «Den egentlige Aarsag .hvorfor,» sier Zetlitz, «er det mig forbudt at nævne, kun tør jeg sige, at det ikke var en blot Lystreise, der til havde han aldrig Penge nok.» I permisjonsandragendet anføres, at han vilde søke sig en forlegger til sine «Mindre Digte». Men den vesentligste grunn har vel vært ønsket om befordring. Bergens daværende stiftsprost, Mossin, var gammel og svakelig, og Brun hadde i lengere tid hjulpet ham med å bestyre embedet. Nu vilde han gjerne få løfte om å utnevnes til stiftsprost og suksedere Mossin, når tiden kom. Samtidig ønsket han som stiftsprost å få beholde sin stilling som sogneprest til Korskirken, mens det almindelige var at stiftsprosten var sogneprest til Domkirken. Dessuten vilde han gjerne preke i hovedstaden. Altså grunner nok for en reise.

Nordahl Bruns reisedagbok fra denne Kjøbenhavnertur finnes ennu. I stilistisk henseende kanskje noget av det beste han har skrevet. Man leser den med en fornemmelse av at han har følt sig som en skolegutt på ferie. Utbyttet av reisen blev så som så. Til forlegger for sine dikt fant han kgl. hoffboktrykker N. Møller og Søn, hos hvem boken utkom samme år. Stiftsprost blev han ikke, men han fikk kancelliets skriftlige løfte om utnevne ved Mossins død. Han fikk også anledning til å preke. Om reisen skriver han selv i dagboken: «Jeg

har reist som en Nar, sat en Deel Pænge til, som skal opspares ved Bøn og Faste, lært at kjende en Deel behagelige Venner, hvis Erindring og Savn vil længe saare mit tossede Hjærte.» Men han slutter med å si: «Altsaa vilde jeg ikke have denne Reise ugjort.»

Uten resultat blev da reisen heller ikke. I 1793 døde Mossin, og Brun blev stiftsprost, samtidig som han fikk fortsette som sogneprest ved Korskirken. Med stiftprostembedet fulgte også stillingen som prost i Nordhordland og Voss prosti. «Som saadan gjorde han,» sier Zetlitz, «hvad neppe nogen Provst i Bergens Stift før ham haver gjort, men hvad alle vel burde gjøre: Han besigtigede alle Kirker i Provstiet; disse ere dog 31, og til dem for det meste farlige Søreiser.»

Nordahl Brun var neppe nogen særlig bereist mann. Det tillot ikke hans portemoné. Utover Kjøbenhavnerturene innskrenket hans reiser sig sikkert i det vesentlige til de med hans embedsgjerning forbundne visitaser. En undtagelse er en reise han foretok til Trondheim, hvor han den 10. april 1801 holdt minnetalen over sin gamle venn prost Hans Steenbuch i Det kgl. norske Videnskabers Selskap.

Tross sine mange gjøremål som prest fant Brun i denne tid også leilighet til å dyrke sin muse. Av hans litterære arbeider fra denne periode skal bare nevnes «Jonathan», fordi han i innledningen til dette dikt viser en fordomsfrihet i sitt syn på jødene, som ligger langt forut for hans samtids. Han skriver: «Israel! Du som nu lever adspredt over Jordens Kreds; Du, hvis Gud er min Gud, hvis Religions Bogs Guddommelighed jeg agter ligesaa høit som nogen af Dit hele Folk, Dig være dette Digt tilegnet.» Et stykke senere fortsetter han: «Uden personligt Bekjendtskab med en Eeneste af dit Folk har jeg fra første Ungdom bevaret en samvittighedsfuld Afskye for den frække Latter, lætsindige Christne have tilladt sig over Levningerne af Guds Pagtes Folk.» Også overfor haugianerne stillet han sig mer velvillig enn myndighetene ellers gjorde, det vil si nogen sympati for bevegelsen har han neppe hatt; men han så ikke nogen fare i den slik som i rasjonalismen.

I 1804 fikk Brun anmodning fra kancelliet om å avgi en uttalelse om Hauge og hans tilhengere, og den 28. juli innsendte han nedenstående erklæring, som gir et klart og greit inntrykk av hans syn på bevegelsen og dens menn, og

også på hans opfatning av det offentliges urettferdige optreden overfor Hauge personlig:

«Til underd: Erkl: paa det Høye Klags. Circul: af 30te Forriges om H. N. Houge og Tilhængere har jeg herved den Ære, at meddeele hvad Jeg i 7 Aar her i Stiftet har erfaret: Deres Lære og Bøger gaae ud paa Poenitense, Omvendelse og stræng Alvorlighed i Sæder. Dette understaaer Jeg mig ikke til at kalde Fanatismus. De udmærke sig ved ikke at bände, ikke lyve, ikke at sviire. Dette tør Jeg ikke laste. De kand gierne være et Slags hyklende Pharisæere, men om de ere det, staaer under Guds Dom. Deres Bøger ere høyst elendige og usammenhængende, men beraabe sig allevegne paa Beviis af Bibelen. De mistolke Bibelen hist og her; men hvo er den oplyste Skriftkloge, om hvilken ikke anderledes tænkende Lærde have hist og her sagt det samme? Og taaler ikke Staten endog dem, som skrive tvertimod Bibelen, tvert imod vor positive Religion? De ere jammerlige Talere og vinde kun de høyst eenfoldige og ikke engang dem, hvor Præst prædiker efter Bibelen og lever efter det han prædiker. Saaledes ere deres Forsamlinger i Bergens Bye bortsvundne af sig selv, her holdes nu ingen. Her leve de stille, communicere som andre og gaae flittig i Kirke. Modløshed troer Jeg ikke er Ordet til at udtrykke deres Talers hverken Hensigt eller Virkning.

Ved ubetimelig Hovedhængen og klynkende Stemme affectere de rigtig nok et Slags Sagtmodigheds Aand; Saa er det og vist, at alle Miltsyge og Hypocondrister helst tye til dem og blive heller værre end bedre. Men hvo curerer ogsaa Hypocondristen? Og hvad Under, om den Syge, som forgiæves søgte ordentlig Læge, endelig betroer sig til Qvaxalveren? Den Cultiverede Verden bruger Selvmord; Deraf har man endnu intet hørt blandt dem. De ere næsten alle blødagtige Usslinge, den mindst krafftfulde Deel af Nationen, og kunde saaledes aldrig blive farlige for Staten. Auctoritæter baade verslige og geistlige have tilladt sig en Fremgangs Maade mod dem, som ingen uden de havde taalt upaaanket.

Nordahl Bruns signet.

Hans N. Houge har meer end eengang været arresteret efter urigtige Angivelser, er friekiendt og løsladt, men altid uden Erstattning. Svære Beskyldninger ere til mig indkomne fra Præster i Stiftet, undersøgte og ikke aleene befundne urigtige; men Jeg har endog et Par Gange behøvt Conduite for ikke at lade de Klagende falde for meget igiennem. Derimod troer Jeg, deres Mercantilske Entrepriser maatte være Gienstand for Regiæringens Opmærksomhed. H. N. H. intet mindre, end Bogholder har en saa kaldet Samfunds Kasse, og mellem dem alle skal herske et Slags Communeo Bonorum. I en Tiid af mindre end $\frac{1}{2}$ Aar købe de Svanøen for 12000 rd., Strudshavn med Kirke for 11000 rd., et Skib for 3000 rd. foruden adskillige Jagter, som langs Kysterne af Norge fare for deres Regning. Hvorfra disse Pænge komme, begriber ingen. Her have de ikke rige Medlemmer. Vel har H. N. H. Borgerskab i Bergen, men mig synes dog, hans og Tilhængeres Omstrippen maatte kunde henføres til Landprang, og om han end ikke vil bedrage, er dog en Bankerot befrygtelig af dette Væsen, hvorved mange Troeskyldige vilde tabe. Om altsaa vor allern: Regiæring kan forebygge dette, indstilles allerund: At der for Resten i en Corporation, saa talrig som denne, ville findes Ulve i Faareklæder; At dumme, maaskee slætte Stræger hist og her iblandt dem begaaes, er ikke underligt. Men dette vil være Tilfældet i et hvert Religions Samfund.»

Efter anmodning av biskop Irgens, som da var nesten blind, blev Brun i 1797 konstitueret som biskop, samtidig som han også virket som forlikskommissær. I 1803 fikk han biskops titel og rang, og endelig den 6. januar 1804 blev han utnevnt til biskop over Bergens stift. Den 10. mai s. å. blev han tillikemed 4 andre prester ordinert i Frue kirke i Kjøbenhavn av biskop Balle. Bladet «Dagen» skrev i den anledning: «Ordinationsprædiken holdt Norges Skjald og Taler, Biskop Nordahl Brun; den udmærkede sig ved en energisk Veltalenhed og tilvandt sig den store Forsamlings uafbrudte Opmærksomhed.»

Ved utnevnelsen til biskop var Nordahl Brun nådd frem til den stilling han vel lenge hadde ønsket sig, og som han sikkert har følt, at ingen var mer berettiget til og skikket for enn han. Og i ham hadde stiftets geistlighet fått et overhode, som den kunde være vel tjent med. Maktkjær og myndig slo han ned på alle rasjonalistiske tendenser; men han var samtidig forståelsesfull og

overbærende overfor menneskelige skrøpeligheter og varetok så langt han fant det forenlig med rett og billighet, sine embedsbrødres tarv.

For å bringe et lite inntrykk av hans forhold til stiftets geistlighet skal her gjengis en rundskrivelse fra ham til Bergens presteskap i anledning av Nykirkens innvielse efter gjenreisningen efter brannen. Denne skrivelse tør ha sin interesse både fordi den er karakteristisk for den måte, Brun behandlet en sak på, og fordi den visstnok ikke tidligere har vært publisert:

«Deels for at anmode Nyekirkens Sognepræst Hr. Philip Fleischer om at være betænkt paa en kort ikke over $\frac{1}{2}$ Time varende Indbydelses Tale fra Prædikestolen, den residerende Cap. Hr. Hatting om at læse i Kordøren for, og den personelle Hr. Dahl efter Tienesten, overladende dem selv dertil at forfatte Bønnen, dok ikke længre end den sædvanlige, og begge, som den, sluttende med Fadervor. Deels ogsaa, da 12 assisterende Præster behøves og Hr. Cammermeyer allerede har melt mig sit lovlige Forfald, maatte Jeg betids viide om nogen anden af Ministerio ikke vilde eller ikke kunde komme, eller maaske ikke var tilfreds med den derhos følgende Orden og Organisation, den Jeg dog ikke forandrer. Hvo, som vægrer sig, behøver kun herpaa at tegne, at han ikke møder, uden at forbindes til at skrive hvorfor. Saa har Jeg endnu Tiid til at besøge Fuldtallighed fra Landet.

Med Hr. Bergendahl og Hr. Johannes Irgens har jeg gjort mundtlig Aftale. Søndagen forud maatte i Dom Kirken oplyses at ingen Tieneste der blev holdt den følgende Onsdag og i Tydske Kirke at Nyekirken den 25de Novemb. bliver indviet. I øvrigt skal det hele ceremoniale forud trykt tilstilles de Brødre som ville assistere. E. sk. Saa ønskede Jeg og at Hr. Dahl vilde før Prædiken mæsse den sædvanlige Fredags Kollect og Epistel, som ellers tilkom Hr. Hatting, da

Biskop Johan Nordahl Brun.
Efter Lahdes kobberstikk.

Hr. Hattings svagere Mæsse Stemme maaske vilde tabe sig i den Folkemængde som den Dag formodes. Bergen den 19de Oct. 1801. J. N. Brun.

Følgende Orden i hvilken at assistere i Nyekirken førstkommende 25de Nov. ønsker Jeg og følgende af enhver i Koret oplæst:

No.	1.	Hr. Philip Fleischer	— Davids 134 Ps.
»	2.	» Knud Fleischer	af Ps. 99. 1, 2, 3,
»	3.	» Schwings	» Ps. 104. 31, 32, 33, 34.
»	4.	» Tuxen	» Ps. 148. 1, 2, 3, 4, 5, 6.
»	5.	» Hatting	» Ps. 113. 1, 2, 3, 4, 5, 6.
»	6.	» Bergendahl	» 1. Kong. 8. 26, 27, 28, 29.
»	7.	» M. F. Irgens	» Ps. 21. 2, 3, 4.
»	8.	» Koth	» Ps. 118. 15, 16, 17, 18.
»	9.	» J. Irgens	» Ps. 46. 9, 10, 11, 12.
»	10.	» F. Arentz	» Ps. 104. 1, 2, 3, 4, 5.
»	11.	» Dahl	» Ps. 72. 1, 2, 3, 4.
»	12.	» Welhaven	» Ps. 100.

Grund til Valget af ovenstaaende Bibelsteder er følgende:

I Mangel af Componist til nye Cantate og for dog at have noget høitideligt i det musikalske Fag, skal her bruges mellem hvert oplæst Bibelsted et Vers af Thaarups Hymne; derfor er Bibelstedet valgt for ligesom at være det opgivne Thema til næst paafølgende Vers. Bibelstedet bør oplæses af en virkelige Bibel efter vor sædvanlige Oversættelse, ikke efter nogen af de nyere, paa det ikke den lavere Almue maatte tænke at det var læst eders egen Frembringelse. Datum ut supra. Brun.»

Man ser, hvorledes Brun er på vakt mot mulige forsøk på å benytte ny-moderne rasjonalistiske bibeloversettelser.

Han fortsatte som biskop med sine visitasreiser og fulgte med interesse alt, hvad der foregikk innen de forskjellige menigheter. Disse reiser har sikkert hørt til hans kjæreste plikter, både fordi han elsket å ferdes i naturen, og fordi det var ham en trang gjennom sine taler å nå frem til flest mulig. Han forstod menigmann som få og fant alltid veien til sine tilhøreres hjerte. Med rette kan han visstnok betraktes som vår første folketaler.

Karl Brun

Ny 40 2499

Storg. 25te maj 1793.

Jeg er liden jeg sandt. Dem, for første gang
 Høsten en liden apocryphisk Fortælling, om den
 sande Lige at med Lære den i Tænkens Cirkel;
 Jeg hører Dem atter for at Tænkens, som skædes
 Løse & grov med Liden en smuk i den Cane, i
 Smilken man i Barmenlam med at Glas Bøien
 glæder at Fortælle Liden Gipsen. Lige da jeg
 Declamerede det, hørte jeg og uden at, maatte
 det gik mere sandt, at det De skulde opfordre
 mig til nogen mædige Ansøgning, eller Lige delig
 Gesticulation. Vil de med rødt Tænkens
 som en Theater-Kunst fra Bergen i Tænkens
 Cirkel, skædes det til Liden. Det og Liden
 for Cirkel og i for for en Tænkens Mands Cane
 Liden om revolutionen, i Frankrig. Med den Liden
 som Liden Liden til Sympatierer min første Bilet.
 Jeg for givet Hoc Ordre at Liden Liden at Liden
 glæder at min Liden Liden Liden. Liden Liden
 Liden Liden at Liden Liden Liden, det en dog
 Liden Liden Liden. Min Respekt for det Liden
 Delskab.

J. N. Brun

Karl Brun
 J. N. Brun
 Rahbek

I sine siste år oplevde Nordahl Brun å se sine ungdomsdrømmer gå i oppfyllelse. 1811 fikk vi vårt eget universitet og 1814 kom adskillelsen fra Danmark, Riksforsamlingen på Eidsvoll og Christian Fredriks korte kongedømme. Brun var fyr og flamme. Nu kunde han, løst fra den lydighet han var det dansk-norske kongehus skyldig, fullt og helt være nordmann, og med høistemt begeistring hyldet han Christian Fredrik, som, da Norges skute drev om uten styrmann, med kraftig hånd tok ledelsen. At hans skuffelse blev stor, da det hele viste sig å være en skjønn drøm, og at han med fanatisk iver kjempet mot foreningen med Sverige, og med hele sin mektige personlighet som innsats tvang bergenserne til å se på begivenhetene med sine øine, var ikke mer enn man kunde vente av ham. Men tro mot sitt innerste vesen, at man skylder den lovlige øvrighet lydighet, bøde han sig for kjensgjerningene og la den samme lojalitet for dagen overfor den nye konge, som han hadde vist overfor den gamle.

Nordahl Brun hadde lenge lidd av en benskade han hadde pådratt sig under en visitasjonsreise. Denne voldte ham mer og mer plage; der gikk rosen i den. Pengesorger medvirket også til å nedbryte hans helbred; men like til det siste bevarte han sin åndskraft og vedblev å bestyre sitt embede. Presten Nils Hertzberg besøkte ham dagen før han døde. Han lå da, rørt av slag på høire side. Hertzberg forteller at samtalen var som sedvanlig: «Seria endog cum jocis.» Nordahl Brun døde den 26. juli 1816. Norge hadde mistet en av sine mest særpregede menn. Ikke bare Bergen, men hele landet, ja Norden følte at med ham var en høvding gått bort.

Hans begravelse var enestående. Folk av alle lag, fra de høieste embedsmenn til de fattigste håndverkere og bønder fulgte hans bære. På teatret var der sørgefest med kantate av Lyder Sagen og minnedikt av Jonas Rein. Carl Johan lot i Domkirken reise et minnesmerke over ham, hvortil Johan Storm Munch skrev:

Høi, luende og ædel var hans Aand,
 Han Nordens Harpe slog med kraftfuld Haand.
 Livsaligen han talte Livets Ord,
 Guds Sandheds Rige fremmed han paa Jord.
 Ham Fædrelandet Savnets Taarer gav.
 Hans Konge reiste Mindet paa hans Grav.

Men ikke bare innen Norges grenser blev han besunget, også fra Danmark lød minnedikt til hans ære. Bl. a. skrev Grundtvig:

Hvad runger over Fjelde,
 Hvad dønner over Sø,
 Hvad gjalder saa med Vælde,
 Fra Bjerg til Mark og Ø?
 Hvad varsler vel den Torden,
 Hvad vækker vel den Gru,
 Hvad brast der vel i Norden,
 Brast Einars Bue nu?

Johan Nordahl Brun blev begravet på Bergens domkirkegård. På graven står et i Italia forarbeidet marmor minnesmerke, reist ham av hans barn.

Biskop Brun blev 1810 ridder og 1812 kommandør av Dannebrogssordenen, 1813 Dannebrogsmann. I januar 1815 geistlig medlem av Nordstjerneordenen og 27. juli 1816 kommandør av samme orden.

Man kan si om Nordahl Brun at han døde i rette tid. Til og med 1814 stod han for alt folket som en av de ypperste forkjempere for Norges selvstendighet. Efter foreningen med Sverige begynte opfatningen å forandre sig. Mange, selv blandt hans tidligere beundrere, hadde ondt for å forsone sig med det standpunkt han inntok overfor den nye tingenes tilstand, og den lojalitet han viste overfor det nye kongehus. Det kan derfor være av interesse å se litt på, hvorledes han blev betraktet av sin samtid og hvorledes efterslekten har bedømt ham.

Den av biskop Bruns samtidige, som har levnet eftertiden de fleste uttalelser om ham, er hans efterfølger på Bergens bispestol, Claus Pavels. Man kan fristes til å si, at Pavels i sine dagbøker ustanselig kretser omkring Nordahl Brun som myggen om flammen.

Første gang han omtaler biskop Brun er i 1812, da han avla sin mor et besøk i Bergen i anledning av hennes annen mann, general Hoelfeldts død. Her kom han gjentagne ganger sammen med Brun, sikkert til gjensidig glede. For bispen må det ha vært en fryd å få besøk av en åndsbeslektet, og uaktet han nettop på den tid hadde mange sorger og lidelser å kjempe med, må man

tro, at han har utfoldet hele sin rike personlighets charme og blendet sin gjest fullstendig.

De talte om skuespill og teatervesen, om Oehlenschläger og Grundtvig. En gang foreleste Brun «et meget velskrevet Brev til Münter». Den 18. mai hørte Pavels bispren preke i Korskirken «for en utællelig folkemengde», hvorom han skriver: «Det er en virkelig Glæde at høre den Mand, i hvor lidet man end

kan bifalde alt, hvad han siger. Hist og her faldt maaske Behandlingen vel tør, ogsaa ere hans udvortes Gaver ikke saa aldeles heldige, naar han skal docere, som naar han vil røre eller ryste, men da er han uforlignelig. En Fremmed som ikke forstod et dansk Ord, vilde beundre ham.» Pavels var selv en dyktig og ansett predikant, samtidig som han var en kritisk og nøktern natur; når derfor selv han blev betatt av Bruns vel-talenhet, var det ikke så rart, at Korskirken søndag efter søndag, år efter år, fyltes til trengsel av andektige tilhørere.

Minnesmerket over biskop Brun
i Bergens domkirke.

Det ry, Nordahl Brun nød som geistlig taler, har da heller ikke, så vidt vites, nogen i senere tid forsøkt å bestride. Noget anderledes stiller det sig, når det

blir spørsmål om hans litterære virksomhet og hans standpunkt til tidens politiske begivenheter.

Sin største berømmelse som dikter vant han i sin ungdom, på en tid, da de litterære fordringer ennå var små, men hvor vårt folks nasjonalfølelse begynte å gjøre sig sterkt gjeldende. Det var med «Einer Tambeskielver» og nasjonalsangen «For Norge, Kjempers Fødeland», han opnådde sit ry som «Norges Skjald».

Det kan her være på sin plass å gjengi, hvad Henrik Wergeland skrev i sin «Norges Konstitutions Historie» om denne Bruns nasjonalsang: «I disse linjer,» skrev han, «var der en Efterklang, som zittrede Nordmændene gjennom Hjerterne

og den danske Regjering gjennom Samvittigheden. Denne Sang, en Profeti om Befrielsen i 1814, en Norsk Marseillaise, besprængt med Viin, om ikke med Blod, skreven af en norsk Student for sine Landsmænd ved Kjøbenhavns Universitet, slog an hos enhver Nordmand, og dette kaster et mærkeligt Lys ind i deres hemmeligste og sande Tanker og Følelser. Den er som et Fakkelglimt, der pludselig viser Hvælvingen opfyldt med formummede Mænd. Det var ikke Nordahl Brun, men det inderste af Norges Hjerter som talte.

Og det blev forstaaet af begge Parter.»

Man må imidlertid være opmerksom på, at de nasjonale krav den gang ikke gikk videre enn til full likestilling innen dobbeltmonarkiet, og at første sak på nordmennenes program var eget norsk universitet. Så lenge dette var målet for de norske bestrebelser, var Nordahl Bruns stilling urokkelig. I grunnen gikk vel hans ønsker ikke lenger enn til at nordmennene skulde hevde sig som nummer en i kappestriden med de danske brødre. Imidlertid har sikkert de økonomiske forhold i nødsårene og fremover, og frem for alt statsbankerotten i 1813, litt efter hvert gjort det klart for ham som for folk ellers i landet, at Norges og Danmarks politiske interesser ikke lenger var de samme. Det var derfor naturlig, at Nordahl Brun med sin sterke nasjonalfølelse, med sin glødende beundring for vår gamle historie og sin uryggelige tro på folkets styrke og dyktighet, blev en av de ivrigste forkjempere for et nasjonalt kongedømme i 1814.

Fra denne tid har man hans epilog «En Mand af Ord», fremsagt på Bergens Teater i forbindelse med opførelsen av Ifflands stykke av samme navn. Den 17. mars 1814 omtaler Pavels denne epilog og sier om den: «Jeg og mine Lige kunde fristes til at nedlægge vor Digterpen, idetmindste i patriotiske Æmner, ved at føle, hvor lidet vi i den kraftfuldeste Mandomsalder have af den 69aarige Oldings Aand og Ild.» Og i et brev som Pavels fikk fra Brun 3. september s. å.

Biskop Johan Nordahl Brun.
Medaljong på minnesmerket i Bergens
domkirke.

føler man, hvor sterk denne ild har vært. «Bønder og Soldater er Nationen hos os,» skrev han, «den staaer endnu paa uplettet norsk Grund og venter paa Vink til at gaa i Ilden. Norge er endnu Norge, og Christian Norges Konge, og 20 000 Nordmænd bør det koste først, før det bliver anderledes.» Saa tilføier Pavels: «Saa vidt var han kommen (i sit Brev); da indløb Extrapost med Vaabenstilstand og Kongens Kundgjørelse,» hvorpå Brun slutter brevet således: «Nu

J. N. Bruns gravsten.

har jeg levet 8 Dage forlænge! Moralsk Tvang kan vel ikke tænkes større end den, som nu tvinger Stortinget til at sige: «Vi ere samlede for at modtage Christian Frederiks Resignation og hylde Carl den Trettende.» Pavels tilføier derefter: «Hvorfor satte dog Skjæbnen en saadan Mand paa en Bispestol og gav Comandostaven til Nathuer? En saadan Ild kunde opflammet en hel Hær, istedetfor at den nu blot fortærer sig selv.»

Nogen dager senere, den 15. oktober 1814, stod der i Bergenske Adressecontours Efterretninger følgende innlegg fra Brun: «Christne! fødte i Danmark eller Norge, Konge eller Undersaat, Krigsmand

eller Embedsmand, Borger eller Bonde, hvo som har Bibel-Religion og i noget tilfælde har sagt i Guds eller Menneskers Paahør: Saasandt hjelpe mig Gud og hans hellige Ord, tager til Hierte alle og enhver, hvad Trøndernes Biskop i sin ægte Norske Tale den 18de September sidst avvigte blandt saa meget andet, alt riktigt og sandt, har sagt paa Slutningen af 18de Side. Spørqsmaalet er her: Om Nationen skal frasige sig al Hjælp af Gud og af hans hellige Ord for at vinde et Øiebliks Roe?»

Man kan trygt si, at Nordahl Brun blev den siste nordmann på skansen. Han fortsatte å kjempe for vår selvstendighet like til Stortinget mot bergensernes stemmer hadde vedtatt foreningen; da først bøide han sig. Det tålte man ikke, og dermed begynte kritikken.

Det er ikke godt å si, hvad man egentlig ventet sig av ham. Mest dramatisk vilde det jo ha vært, hvis han ved meddelelsen om foreningen med Sverige var falt død om; men det rådet han ikke selv for. Med en litt ironisk ondsinnethet noterte Pavels den 11. november 1814: «Provst Hertzberg bekræftede, at gamle Biskop Brun overlever det uafhængige Norges Fald og skikker sig taalmodig i Tiderne.» Brun kunde naturligvis også ha søkt avskjed, men en slik tanke har sikkert aldri falt ham inn. For var det noget, som ikke lå for ham, så var det å sitte uvirksom. De nye politiske forhold gjorde ingen forskjell med hensyn til utøvelsen av hans gjerning som biskop; derfor var det intet annet for ham å gjøre enn som lovlydig embedsmann å rette sig efter forholdene, bøie sig for Stortingets beslutning og anerkjenne den nye konge. Ved samtaler med og brever fra Bergens stortingmenn, særlig Peter Motzfeldt, gikk det visstnok snart op for ham at Norge hadde opnådd hvad man den gang med rimelighet kunde vente, og at Christian Fredrik ikke var den helteskikkelse han hadde tenkt sig.

Til belysning av Nordahl Bruns standpunkt på denne tid har man igjen noen uttalelser av Pavels, som 10. desember 1814 skrev: «Jeg fik Brev fra Biskop Brun. Han sendte mig derhos til Indrykkelse i Intelligentssedlerne eller Tiden et meget sindigt og velskrevet Stykke, hvori han gjør Rede for sit politiske Forhold i den fremfarne Tid og sin Tro om Fædrelandets nuværende Stilling. Jeg tror, man efter dets Læsning ikke kan beskilde ham for Inconsequents, og min Agtelse for den gamle, kjække Nordmand er betydelig voxet.» I Brevet, som er skrevet i den gamle, freidige Tone, siger han til sin Retfærdiggjørelse: «Jeg var maaske en Smule Bersærker i norske Sag, det maae man gjerne skrive paa min Ligsten; og Christian Frederik — maatte jeg ikke elske og ære ham efter Breve fra Pavels,

Treskulptur av Johan Nordahl Brun,
funnet i 1870-årene i fjæren i Birkeland i Sokndal i Dalane
av los Nils Jacobsen Birkeland.

og naar Misanthropen Rein, saa karrig paa Lovtaler, som Gnieren paa Penge, sagde, da han første Gang efter Rigsdagen prædikede i Nyekirken: Nu sidder nok paa norske Throne den første Konge i Europa.»

Det av Pavels nevnte stykke stod den 3. desember 1814 i Bergens Adresse-contours Efterretninger og lød:

«Den gode Sag, baade Venner og Fiender spurgte ofte, men fornemmelig i disse Dage: Hvad siger nu Biskop Brun?

Her mit Svar. Det var mig altid hellig Pligt at stemme til Lydighed mod den Høistbydende, at være døv til de mange Rygter, som haanede Høistsammes Foranstaltninger, men at lytte flittig til, hvad der kom fra enhver Sem og Japhet, og hvor jeg selv øinede Svaghed at gjøre som disse Brødre i 1ste Mosebogs 9de Cap. 23de Vers. Efter disse Grundsætninger lod jeg min Stemme høre og fulgte tillige, hvad maaske er Temperament hos mig, at ikke frygte strax, fordi mange Indsigtsfulde frygtede, saalænge jeg var vis paa, at disse om det Tilkommende ikke kunde være mere forudvidende end jeg; thi gjenkalder jeg ikke et Ord af, hvad jeg indtil 18de September inclusive har talt eller skrevet. Hvad jeg siden veed-og til den Tid ikke kunde vide, samt at jeg derfor hist og her har malet som uafgjort, hvad der var afgjort nogle Dage førend jeg talte derom, fordi jeg boede i Bergen og ikke i Christiania. Dette aftvinger mig ikke et eneste Ord til Undskyldning for mine Ytringer. Nu og herefter agter jeg, næst Guds Bistand, min øvrige korte Tid at tale, skrive, handle efter de samme Grundsætninger. Ifølge deraf erklærer jeg, at da Norge har beholdt ærefuld Selvstændighed i Forening med Sverrig under svensk Konge, Tak være derfor, næst Gud, vore ypperlige Storthingsmænds kjække og kloge Underhandlinger; anseer jeg endog blot Stiklerier paa vor nye Forfatning som ubetimelige Drengestræger, og enhver Gjenstridighed af Enfoldige som Fiendskab mod Orden, Roelighed og Norges Vel; da menige Mænd bør takke Gud, som lader enhver boe tryggelig under sit lave Tag og fremme sin Dont til Lands og Vands uden Frygt for Fiender. Gud bevare saa vist de to forenede Riger fra udenrigs Krig. Iøvrigt tager jeg til mit Sprog og skriver til alle dem, som nærmest virke paa Almuen, hvad Paulus skrev til Titum 3. Cap. 1ste Vers: Paamind dem, at de ere Fyrster og Øvrigheder underdanige og lydige, at de maae findes redebonne til al god Gjerning.»

Her har man meget av forklaringen på Nordahl Bruns optreden. Kielerfreden og begivenhetenes videre utvikling i Norge måtte nødvendigvis hos en mann med hans temperament vekke hans ungdoms drømmer til live; og da han dertil var henvist til bare på avstand å kunne følge med, sier det sig selv, at han var nødt til å danne sig en mening om begivenheter og personer på grunnlag av de annenhånds meddelelser han fikk fra sine venner. Når disse etterretninger så samstemte med hans høieste ønsker, kunde en så patriotisk og entusiastisk natur som han ikke godt tenkes optre anderledes enn han gjorde.

Den 13. desember 1814 skrev Pavels igjen i dagboken: «Sverdrup viste mig et fortræffeligt Brev fra Biskop Brun, skrevet den 29de October, altsaa førend Foreningen var bekjendtgjort i Bergen; men dog med Hensyn til denne, stemt i en moderat Tone. Desto bitrere ere hans Udladelser mod Prinds Christian, som han kalder «en dansk Flødeskjæg».» Desto lettere blev det ham kanskje derfor å forsone sig med Carl Johan, som han visste var en mann av en ganske anderledes kraftig støpning. Denne på sin side har nok også forstått, av hvilken betydning det var å vinne den gamle, populære bisp for det nye regime. Og at det falt forholdsvis lett, kan der ikke være tvil om. Rojalistisk innstillet hadde Nordahl Brun vært gjennom hele sitt liv, og i og med Stortingets godtagelse av foreningen med Sverige blev den nye konge hans lovlige øvrighet, hvem han skyldte all undersåttlig aktelse og ærbødighet. Man kan ikke se noget ukonsekvent deri, likesålite som i, at han mottok dekorasjoner og andre æresbevisninger. Det tok såmenn både Pavels og alle de andre med like uskrømtet glede imot.

Men selv om man, som Pavels skrev, ikke kunde beskyldte Brun for inkonskvens, merker man, at hans omtale og bedømmelse av denne ikke er den samme efter som før 1814. Riktignok ser man, at Pavels, så lenge Brun levet, likesom ikke formådde å frigjøre sig for den gamle beundring, hver gang han fikk brev fra ham; men tonen i hans omtale av bispen er ikke den samme.

Nordahl Bruns brever fra hans siste leveår er av stor interesse, da man gjennom dem lærer hans syn på mange av tidens begivenheter å kjenne. Man får høre at han mistviler om et bibelselskaps opprettelse, da «Præstene er arme Djævla og de Rige kun har Penge til Fisk og Sild og Skibsparter». Videre, at han

er en dësideret fiende av trykkefrihet. Heller ikke er han fornøid med, at så mange bønder velges til Stortinget. «Jeg er bekjendt Bondepatron,» skriver han, «men nu bæver jeg for Bondens altfor store Pluralitet. Skulde den organisere Staten, saa Gud hjælpe os.»

Den 6. januar 1816 bragte posten Pavels «et muntert og interesseret Brev fra Biskop Brun». Det handlet for en stor del om pengevesenet og eidsvoldsmennenes kompetanse til å slutte garantien, «hvilken han djærvelig forsvarer». Et brev til må Pavels i alle fall ha fått fra Brun, før denne døde, for den 1. august noterte han i dagboken: «Jeg har længe bebreidet mig selv, at jeg ikke har besvaret hans sidste Brev. Nu skulde det da ske imorgen. Imidlertid foer han hen i Fred den trofaste Herrens Tjener. Hvil sødt i Graven, lev salig i Himlen ædle Olding.»

Men allerede nogen dager senere skrev han, den 27. august: «I Nationalbladet staaer et maadeligt Vers over Nordahl Brun med en prosaisk Fortale. Hersleb spurgte mig om jeg ikke vilde besynge ham; men dertil føler jeg mig ikke begeistret. Jeg elskede og agtede Manden høit; men den troe, standhaftige, utrættelige Arbeider i Guds Viingaard erkjender jeg ikke i ham som i Balle.» Og den 4. september s. å. forteller Pavels, at man i Rigstidende fremdeles vedblir å besynge biskop Brun, hvorpå han utbryter: «Naar skal det dog engang faae en Ende?»

Man kan sikkert gå ut fra, at Nordahl Brun har betraktet Pavels som en kjær venn, til hvem han riktig kunde tale fra leveren; og man vet, at Bruns efterlatte også har oppfattet forholdet slik. Hvorvidt vennskapet blev gjengjeldt særlig varmt er mer tvilsomt. Til Pavels' undskyldning tjener kanskje, at han neppe var i stand til å nære dypere følelser for andre. Til å begynne med har han følt sig beæret ved vennskapet og kry over brevvekslingen med den berømte dikter og taler. Senere, efterhvert som han, som dagboksforfattere har så lett for, blev noget av en sladresøster, begynte han å referere alt, hvad andre hadde å si på Brun; og til sist, efterat han selv var blitt biskop i Bergen, irriterte det ham å føle, hvorledes han stadig levet i skyggen av sin berømte forgjengers minne. —

En av de anker, som stadig kommer til orde overfor biskop Brun, er beskyldningen for forfengelighet. Den 12. juni 1815 skrev Pavels i dagboken:

«Treschow fortalte, at Biskop Brun er bleven saa inderlig glad over det Guldkors, Biskopene skulde bære, at han ei alene i den forlangte Kvittering har jublet derover, men har endog tilskrevet Anker i Stockholm og bedet ham takke Kongen for denne Prydelse. Skulde den Mand virkelig være saa selvstændig og standhaftig som han ansees for?»

Heldigvis finnes gjenpart av Bruns brev til Anker i biskopens kopibok. Det lød:

«Ydmygst anmodes herved Dr. Ex. gunstigst at ville overbringe Hs. M. vor fælles n(aadige) Konge min underdanigste Tak for tilsendte kostbare Ornament af et G(uld)† og dertil hørende G(uld) K(jæde). — Enhver, dermed benaadet og bunden før ved Troskabs Eed, bør i Kjæden føle et endnu skjønnere Taknæmmeligheds Baand, som bliideligen trækker ham nærmere den Kgl. Giver. Det betydningsfulde, som hænger i K(jæden), langt fra at besmitte Aanden med forfængelig Prydelses Gift, maae stedse minde christelig Biskop om den Fane, under hvilken han har svoret, om det Tegn, i hvilket han eene kan haabe at vinde. Ja, Norges Minister! Siig Kongen, at endnu dyrebare end Gaven var disse Høystsammes Ord i Brev til Dr. Ex.: At Tegnet bør ansees som et Vidnesbyrd om og et Pant paa Regjeringens Agtelse for Religionen og dens Lærere. Udlevet selv, beder jeg, at den Allerrhøyeste vilde, saavidt mueligt, bliidgjøre de Alderens onde Dage, om hvilke vi sige: De behage os ikke, og lætte under Byrderne for Kongelig Olding, som desuden ogsaa daglig maae besværes ved Fader Omsorg for 2 forenede Riger, hvis Forenings Held vil fremmes bedre, jo mere dette bønføres af den Evige, som raader for alt.»

Brevet taler for sig selv og behøver ikke å kommenteres. Det gir et impulsivt uttrykk for den glede han har følt ved å få korset som et tegn på sin biskopelige verdighet; men også ved kongens ord om at det skulde være et vidnesbyrd om regjeringens aktelse for religionen og dens lærere.

Den 24. juni 1815 har Pavels atter noget å fortelle. Han skriver da: «Amtmand Falsen er Biskop Bugges Bussemand, og deri kan jeg heller ikke give ham Uret. Det forundrer ham, at denne Mand saaledes har kunnet vinde Biskop Bruns Hjærte; men,» lagde han til, neppe uden Føie, «enhver har sine Feil og Bruns Hovedfeil er Forfængelighed. Falsen har flatteret ham, har skrevet om Odelsretten

og holdt Lovtaler over hans Helt, Einar Tambeskjælver, og saa anseer han ham for en Engel. Jeg tør ikke nægte, at den ærværdige Oldings Forhold før og efter Foreningen altfor vel retfærdiggjør denne Dom.»

Foranledningen til denne udtalelse var et lite skrift, som Falsen i 1815 udgav: «Einar Thambeskjælver, Nordens Helt,» og som han tilegnet: «Trønderen, Norges Mand, Einars Skjald, Oldingen, Johan Nordahl Brun,» hvortil sluttet sig følgende vers:

Ved dig i Kunstens høie Hal
Har Einars Billed levet,
Dit kjække Penselstrøg, o Skjald!
Selv Saga har henrevet;
Du varst ham en beslægtet Aand,
Og paa hans Skjold har Sagas Haand
Dit Navn, o Olding! skrevet.

Det synes ganske naturlig, at denne hyldest fra føreren for selvstændighetspartiet på Riksforsamlingen 1814 må ha gledet Brun.

Den 28. desember 1818 skrev Pavels efterat han selv som biskop var kommet i stadig berøring med Christian Magnus Falsen, at han syntes bedre og bedre om ham. Altså var det ikke bare Nordahl Brun som lot sig flattere av Falsen.

Den 4. august 1816 har Pavels en udtalelse av Sverdrup å notere. — Han skriver: «Sverdrups Agtelse for Brun var paa den sidste Tid betydelig aftaget, da han troede at have sporet hos ham en prædominerende Forfængelighed, der gjorde ham til Ven af alle, som flatterede ham, og indgav ham Enthusiasme for den svenske Regjering et Par Maaneder efterat han havde forbandet og fordømt den.»

Og endelig den 5. august 1817 gjengir han en udtalelse av Jonas Rein: «Reins Vidnesbyrd om Brun klinger ganske anderledes end det almindelige. Han taler om den affordrede Erklæring, hvorvidt hans Tænkemaade som Statsborger og i Anledning af Foreningen var overensstemmende med den forrige Biskops — det er,» vedblir han, «om jeg paa en ligesaa krybende Maade kunde bede om Forladelse for, hvad engang var passeret.» I Reins vel energiske Sprog klinger rigtignok dette skrækkelig haardt; men at, naar man nedstemmer

Udtrykket, der er noget sandt i Tanken, kan jeg ikke nægte. Standhaftighed og Uafhængighed viste Brun aldeles ikke, og hvo kunde have vist det mere end han?»

Reins kraftutbrudd skal man ikke ta for alvorlig. Han var på den tid sykelig og pirrelig. Steil hadde han alltid vært, og ved denne anledning, hvor der var spørsmål om hans utnevnelse til biskop efter Brun, noget som han sikkert følte sig selvskreven til, samtidig som han, hvis han skulde være ærlig mot sig selv, vel innså, at hans helbred gjorde det umulig for ham å skjøtte embedet tilfredsstillende, har han som rimelig kan være, virket særlig irritabel.

Blandt dem, som arbeidet for Reins utnevnelse, var statsråd Peter Motzfeldt, og ifølge et brev fra ham datert 7. desember 1816 til Christie, var det ham, som hadde skrevet utkastet til den ovennevnte erklæring, som foranlediget Reins bitre uttalelser om Nordahl Brun.

Det tok temmelig lang tid før man kunde bestemme sig for, hvem som skulde bli Nordahl Bruns efterfølger. Pavels kretser stadig omkring spørsmålet, forsikrer andre og sig selv, at han ikke ønsker stillingen, men er utvilsomt henrykt, da han blir utnevnt. Herom forteller Motzfeldt i et brev av 4. juni 1817 til Christie: «Pavels har forhen bestemt erklæret, at han ei vilde være Bisp i Bergen; endog om Formiddagen, da Udnævnelsen kom, skal han have ytret at ville frabede sig den. Men Manden sov Middag og fandt Bispemad og Bispesøvn saa sød, at han besluttete ei at slippe sligt fra sig.»

Om Nordahl Bruns optreden i 1814 skrev Pavels den 13. mars 1818: «Justitsraad Klagenberg fortalte mig om den hærskende Stemning i 1814. Biskop Brun har i denne Krisis vist sig som en ivrig Demagog, der maaske endog gik videre end han som god og rolig Borger burde gaa. Han sammenkaldte f. Ex. Folket uden Øvrighedens Vidende og Samtykke, og elektricerede det ved sine kraftige Tordentaler for en Sag han i den lange Afstand umuelig kunde vide var den gode.»

Og den 12. juni 1819 skrev han igjen om det samme: «Efter Sorenskriver Landmarks Fortælling var Biskop Bruns Adfærd i 1814 yderst uforsigtig, da han ikke alene i Bergen sammenkaldte Folket, men lod Cirkulærer gaa om blandt Stiftets Geistlighed med Opmuntring til at stemme Valgmændene imod Forening med Sverrig. Og denne Mand, som døde 2 Aar efter, tilkjendtes av Sverrigs Konge et Hædersmonument i Bergens Domkirke.»

Pavels forargelse er her utilsløret. Hvor han gikk og stod, selv i kirken skulde han minnes om den store avdøde. Han forstod ikke, hvor meget klokere Carl Johan var. Ved å reise dette minnesmerke hedret han ikke alene Nordahl Brun, men markerte samtidig overfor bergenserne det gode forhold, som hadde bestått mellom kongehuset og den gamle biskop.

En annen kilde til forargelse fant Pavels i Bruns kopibøker, som foruten embedsskrivelser også inneholdt en hel del privatbrever. Da Brun døde, opstod det strid om disse bøker. Sønneren, den senere stiftsprost Christen Brun, anså dem som tilhørende familien og nektet å utlevere dem til den konstituerte biskop. Da så Pavels blev utnevnt, overlot han dem imidlertid til ham. Et bevis på, hvorledes han betraktet denne som en venn av familien.

For eftertiden var dette et stort hell, da disse kopibøker derved blev innlemmet i Bergens bispearkiv, hvor de den dag i dag finnes og nu er en viktig kilde til vårt kjennskap til Nordahl Brun.

Hvad der først og fremst mishaget Pavels, var sammenblandingen av embeds og privatbrev; og man kan vel nok være enig med ham i, at de helst burde vært holdt hver for sig. Men han ergret sig øiensynlig ikke bare over dette, men også over brevenes innhold og form. Den spissborgerlige Pavels har ikke forstått, hvor velskrevne og ypperlige mange av disse brev var. Et som særlig forarget ham, har han avskrevet i sin dagbok, og det fortjener også å gjengis her med Pavels introduksjon:

«Som et i Sandhed mærkeligt Beviis paa, hvorledes en berømt Mand kan glemme sig selv, maa jeg her afskrive et Brev fra Nordahl Brun til Haxthausen, indført i Copiebogen. Brevet er fra den Tid, da Konow, Bøschén og Meyer reiste til Christiania i 1813, for at oprette en Depositobank og lyder som følger: «Vil ikke Bispen give os et Brev til Christiania?» Jeg? Ja, til Bech, til Pavels, at I ere christne Mennesker, om I skulde paa Sjælens Vegne trænge til kirkelig Pleie.» «Nei, men til en af de Store etc.» «Det behøver ikke Mænd, som anbefale sig selv, det kan ikke jeg, som selv trænger til Anbefaling hos de Store.» «Altfor beskedent, vi vide etc.» — «Ja, rigtignok er der en Mand, som gjælder meget; men om just i Deres Vei, mine Herrer, i Pengevei, i Laane- og Disconto Vei, det veed jeg ikke.» — «Og det er?» — «Haxthausen.» — «O, ja kjære, et Brev

til ham!» — «Men jeg har nylig kjedet ham med et langt Brev, fuldt af Egoisme!» — O, De veed nok uden Egoisme at skrive et Brev etc. — «Kort, jeg slap ikke. Velan da! Her er Brevet: Bøschen, den Største, saa god som stor, fortræffelig Musicus, første Directeur for vort dramatiske Selskab, har ualmindelig Konstsands for alt Skjønt. — Meyer, den Vakre, Stadscapitaine, ligesaa grundgod som B., synger en ypperlig Bas. Tilbageholden og undseelig i Selskaber, er han en Øienslyst paa Skuepladsen i alle comiske Roller. Om begge disse tør jeg vidne, at de neppe have en eneste Fiende i Bergen. — Konow, den lille bitte, i Fredstiden Preusisk Consul, kjender jeg ikke selv saa nøie, men han skal have et concentreret indre Pund, har yæret længe i Paris, og har idetmindste lært, hvad ikke hans begge Medreisende, den største Viisdom under Maanen, den at blive dygtig riig. Maatte han dog være et Sindbillede paa vor Stat, saavist som hans intensique Valeur langt overgaaer det, hvormed den store Verdens Børn monne glimre. Dette Triumvirat være Deres Høivelbaarenhed anbefalet.»

Det er jo en fryd å lese et slikt brev, og hvilket festlig inntrykk får man ikke av brevskriveren!

I 1819 forteller Pavels at han fra presten Brun fikk et meget nitid innbundet eksemplar av hans fars dikt. «Jeg har,» sier han, «bladet i dem hist og her og fundet Ting af høist forskjellig Værdi. Megen Kraft er der i Nordahl Bruns Digte, ligesaa i hans Prædikener og hans Karakter; men baade denne og hine blandedes vel mangen Gang med Flauheder, og disse savnes da heller ikke i Digtene. Hvad han siger i Korthed er i Almindelighed skjønt, og frapperer undertiden ved nye Vendinger, hvad som derimod har nogen Længde, bliver vidtsvævende og indeholder mange unyttige Ting.» Nogen dager senere, den 12. mars 1819, fortsetter han: «Lidt mere maa jeg dog sige om Bruns Digte, hvis nærmere Bekjendtskab jeg i disse Dage har gjort. En Poesisamling paa 379 Octavsider af mindre sand Gehalt end denne er vel neppe til i det dansk-norske Sprog.» Som et bevis på berettigelsen av denne fordømmelse av dikt-samlingen siterer han så et dikt av Brun i anledning av den danske kronprins' formeling, hvor forfatteren sier, at kjærlighet:

«Gjør Konge, Prinds og Bondedreng
hver glad udi sin Seng.»

For bondegutten og naturmennesket Nordahl Brun var der intet anstøtelig i disse linjer; men Pavels finner at det var «en besynderlig Lovtale af en Præst ved en saadan høitidelig Anledning».

Tro, om det ikke er det djerve, liketille og usminkede sprog hos Nordahl Brun som gjør at man i dag mer enn hundre år efter hans død ennå med glede kan lese så meget av, hvad han har skrevet. Også i hans skrifter føler man gang på gang, hvorledes han bryter «Lænker, Baand og Tvang», hvorledes han som stilist er med å bane vei for det kommende slektledds forfattere.

En ting som må forbause, er at Pavels aldri med et ord omtaler Nordahl Brun som salmedikter. Det synes aldeles utenkelig, at han ikke skulde ha kjent i alle fall en del av dennes salmer, og hvor kjølig han enn kan ha stilt sig overfor Bruns øvrige forfatterskap, for salmene måtte han kunne ha funnet noen anerkjennende ord.

Det er ennå en uttalelse av Pavels som må nevnes. Han skriver et sted: «Treschow paastaaer om Nordahl Brun, som har været hans Contubernal i Studenteraarene, at han alle Dage har været en Fiende af Læsning, og at han ikke gidder læst en Bog igjennem. Smag og Philosophie har han rigtignok ikke valgt til Ledere paa sin litterære Bane, men at han har Læsning, skjønt stundom maadeligen fordøiet, synes at fremlyse selv af hans Feil.»

At Nordahl Brun ikke var nogen lærd mann, vet man. Det hadde han hverken tid eller anledning til å bli. Egentlig lå det vel heller ikke for ham, op-tatt som han bestandig var av dagens spørsmål og de mangfoldige krav, som hans prestegjerning stilte til ham. Men det kan neppe feile at han med sine sterke litterære interesser har vært vel bevandret i felleslitteraturen og har fulgt godt med i, hvad som utkom. Dessverre blev hans bøker solgt efter hans død, så man har intet kjennskap til hvilke eller hvor mange bøker han har eiet. Nevneverdig mange kan det neppe ha vært, da hans økonomi sikkert ikke til-lot ham å anskaffe sig et bibliotek.

Utenom den kjennskap til klassisk og religiøs litteratur, som han erhvervet sig i sin studietid, har man ikke meget å holde sig til vedrørende hans lesning.

Av et brev fra 1804 til konen, den gang han var i Kjøbenhavn for å ordi-neres til biskop, forstår man at han som ventelig har kjent og gutert Holbergs

komedier. I sitt arbeidsværelse hadde han stående som eneste pryddelse, forteller Welhaven, en byste av Ewald, et utvilsomt vidnesbyrd om, at han må ha beundret dennes diktning. Professor Francis Bull eier et eksemplar av Fastings «Hermione», hvori står: «Tilhører Johan Nordahl Brun Kiøbenhavn 1772,» og som visstnok er den eneste bok, som man i dag med sikkerhet vet at han har eiet. Sannsynlig er det også at han har hatt bøker av flere av de forfattere, som tilhørte Det norske Selskap, f. eks. av Frimann og Zetlitz, som begge var hans venner og prester i Bergens stift. At Brun har satt Tullin høit, fremgår av hvad han selv skrev om denne: «viz at Danmark har forbrudt sig mod Tullins Støv ved at sætte Ewalds Gaver over hans». Men heller ikke den nyere tids diktere var fremmede for Nordahl Brun. Om Oehlenschläger og Grundtvig talte han som før nevnt med Pavels ved dennes besøk i Bergen i 1812, og Pavels tilføier i sin Dagbok, at han «lader vor første Digters Genie vederfares fuldkommen Ret».

I sitt verk Norges Riges Historie omtaler Gerhard Schøningh Norge som fødeland for kjemper, så der kan ingen tvil være om, at Brun har lest denne bok og derfra hentet uttrykket «For Norge, Kjæmpers Fødeland». Helt fremmed for fransk litteratur kan han heller ikke ha vært, da han skrev Zarine, og i sitt skrift «Fornuftig Kjærlighed til Fedrenelandet» nevner han Montesquieu. I samme skrift omtaler han også Cervantes. Nogen lesning må han således sikkert ha hatt.

Beskyldningen for at han ikke gad lese en bok igjennem, kan i vår tid vanskelig motbevises. Det eneste måtte da være, at Bruns svar på Bastholms skrift viser, at han i alle fall har lest dette grundig. Endelig har man hans eget ord for, at han hadde lest alt, hvad han kunde komme over om kopper og inokulasjon. Hvorfor skulde han så ikke også lese andre ting grundig?

Som man ser var det vesentligste ankepunkt mot Nordahl Brun beskyldningen for en predominerende forfengeligheit med derav følgende kryperi for de nye makthavere, hvorved han brøt staven over sin egen fortid.

At det blandt hans samtidige har vært dem, som bedømte ham slik, er både forståelig og forklarlig. Han stod for det norske folk som en av de ivrigste, om ikke den ivrigste forkjemper for landets selvstendighet, derfor syntes man å ha rett til å fordre av ham, at han skulde innta et umedgjørleg standpunkt overfor det nye styre. Da han ikke gjorde det, skapte skuffelsen bitterhet. At

denne dom festnet sig, skyldtes sikkert meget de politiske forhold i vårt land gjennom den nesten hundreårige forening med Sverige. Nordahl Bruns navn kunde ikke brukes under vår uavhengighets kamp. Der blev han stående, som den, der hadde sviktet Norges sak og var gått over til motparten; og hos det 19de århundres historikere og litteraturhistorikere har man en fornemmelse av, at de behandler ham med en viss kjølighed, som en mann man ikke kan forbigå å nevne, men som vesentlig interesserer, fordi han gav foranledningen til at Wessel skrev sin guddommelige satire.

Imidlertid er nu kampens tid forbi. Nordahl Bruns drøm er blitt til virkelighet. Landet er selvstyrt og vi har vår egen konge. Derfor kan man idag bedømme ham uberørt av politiske stemninger, og vår tids litteraturhistorikere, menn som Francis Bull og A. H. Winsnes, har gjort ham til gjenstand for en ny, mere inngående og rettferdig behandling.

Det er mulig, at Nordahl Brun var forfengelig; men det er visstnok riktigere å si, at han var ærgjerrig. Som menn av hans støpning følte han sig som primus inter pares; det lå til ham å gjøre sig gjeldende, og dertil var han fra naturens hånd utrustet som få. Der var stoff i ham til både det ene og annet. Ingen kan idag si, hvad han vilde ha bragt det til, hvis han for å bruke Pavels's ord hadde fått en kommandostav istedenfor en bispestol. Imidlertid blev han prest og som sådan en av de merkeligste og betydeligste menn innen den norske kirke.

Det er ikke meget man vet om Nordahl Brun som privatmann og om det daglige liv i hans hjem. Men ved hjelp av enkelte samtidige dagbokoptegnelser, ved spredte uttalelser av ham selv, gjennom aviser og arkivenes protokoller lar det sig dog gjøre å få et lite glimt av livet innenfor murene.

Alt tyder på at Nordahl Brun har elsket kone og barn høit, og at han har vært gjenelsket og beundret av familien.

Av Zetlitz' beretning om flytningen til Bergen får man vite at det var av omsorg for konen, Brun bestemte sig for å foreta reisen i åpen båt, så hun i sitt langt fremskredne svangerskap ved stadig å være i frisk luft mest mulig skulde undgå å bli sjøsyk. Visstnok også av hensyn til henne tok han en trøndersk bondepике, Gunnild Iversdatter, med til Bergen. Hun vedblev resten av sitt liv å tjene hos Bruns, og i 2. utgave av «Mindre Digte» finnes inntatt Bruns minneord

over henne ved hennes død, hvorav man ser, hvor avholdt hun var. Og i den første vanskelige tid under de nye forhold i Bergen har Gunhild nok vært til stor hjelp og hygge for fru Brun. I reisejournalen fra 1791 forteller Nordahl Brun i sitt djerpe, kraftige sprog, hvorledes han kom uanmeldt hjem fra sin Kjøbenhavnsreise og om den overstrømmende gjensidige glede alle følte ved gjensynet. «Den er en liden Skilsmisse værd,» sier han, «at smage den hele Vellyst af en saadan Samling. Konen sund og rask og glad, Børnene ligerviis og selv munter. See det udgjør en Gruppe, som ingen kan finde ret skøn uden en pater familias, der har Hierte aabent for ømme Følelser.»

Om Bruns forhold til barna skriver Pavels den 5. desember 1817: «Det er baade vel og ilde at have en saadan Fader som gamle Bispen. Utidig streng mod sine Børn troer jeg aldrig han har været; men den afgudiske Tillid, man ved et imponerende Væsen tilvender sig, kan ligesaa vel som Strengthed gjøre et Barn af svag Charakter til et forkuet og uselvstændigt Væsen i alle sine Dage.»

Hvad der her siktes til, er ikke godt å si. At barna forgudet sin far, er utvilsomt riktig. Man vet, at stiftsprost Christen Brun var sterkt påvirket av faren og hans måte å preke på, og at han forsøkte å etterligne ham. Likeledes vet man, at han beundret farens litterære arbeider; men der er intet som viser, at han var en svak og uselvstendig mann. Tvertimot kunde han optre temmelig kraftig og bestemt, som da han nektet å utlevere bispens kopibøker til den konstituerte efterfølger.

Også om en annen av sønnene, skipper og senere undertollbetjent Svend Brun vet man, at han var sterkt betatt av faren, som han i et brev kaller «min uforlignelige Far». I et par brev fra ham til sogneprest Sven Brun ser man også, hvorledes hans stil er påvirket av biskopens måte å skrive på. Men han gikk i ung alder til sjøs, og intet tyder på, at han var et forkuet vesen.

Biskop Bruns hvilestol.

Den eneste, som Pavels kanskje kan ha siktet til, er den yngste sønn, Ludvig, om hvem man vet svært lite, men som i alle fall som eldre var melankolsk.

Det er nok mulig bispen har vært svak overfor sine barn, kanskje især for de vakre døtre, og at han har gjort, hvad han kunde for å befordre deres timelige vel. Sikkert er det at han, hvor leilighet bød sig, anbefalte sønnen Christen til befordring.

Pavels nevner som et tegn på hans makeløse forfengeligheit, at han ved en anledning vilde la samtlige roller i sitt stykke «Væveriet» besette «blot med Medlemmer af sin egen Familie». Det får nu være som det vil; men man har, som et bevis på Nordahl Bruns sunde omdømme i den slags kildne spørsmål et brev i avskrift fra ham til hans datter Catharina, som kanskje bedre enn noget annet viser hans forhold ved en lignende anledning. Brevet som er datert den 4. januar 1808, lyder slik:

«Velædle Madame Catrina Erichsen født Brun i Bergen.

Min elskelige Catrina!

Vor sidste Samtale blev afbrudt. Du spiller i «Epigrammet». Hver voxen raader sig selv. Jeg er ogsaa voxen og vil da ikke see bemeldte skønne Epigram; thi den bispelige Ære er ligesaa delikat som den kvindelige. Jeg har nok røbet mig for mange, at Du er altid, og især spillende paa Skuepladsen, min Øiens Lyst. Men da Du har, som Jeg hemmelig glæder mig til, besluttet at spille i «Falsk Undseelse», vil det alvorlige Publikum synes, at Du som har et stort Huus, spiller for tidt, og da det troer, at Din Faders Raad har stærk Indflydelse paa Dig, tænke tillige: Bispen maa være saa forliebt i hendes Spil, at han altid vil se hende spille. Men at Publikum ikke skal sige dette om Bispen, saa vil ikke Bispen see Epigrammet, dersom hans Datter spiller deri. Dette burde Jeg forud lade Dig vide, at Dig intet uventet skal begegne. Kiæreste, gode Frue, Du er den Brand, som er rykket ud af Ilden, Du takker Gud derfor ved at gjøre en viis og maadelig Brug af Dine Talenter. Glem aldrig mit Barn: Den værdige Matrones Rulle i det daglige Liv er Dit Kiøns høieste Ære.

Bliv paa den Vei af alle, der kiender Dig, saa agtet, som Du er elsket af Din ømme Fader J. N. Brun.»

Et skjønnere uttrykk for hans kjærlighet til og beundring for datteren, men også av hans sunde bedømmelse av, hvad hun passende kan gjøre, og hvad hun ikke bør, kan man vanskelig finne. Dette brev viser også, at forholdet mellem far og datter har vært preget langt mer av kameratslighet og fortrolighet enn av myndighet fra hans og forkuethet fra hennes side. Det gir også et godt innblikk i Nordahl Bruns naturell, og viser hvorledes de kirkelige og kunstneriske interesser står mot hinannen.

Som før nevnt var utnevnelsen til sogneprest ved Korskirken en skuffelse for Nordahl Brun. Det var hans ønske å komme til Trondheim, og man må formode, at hans hemmelige fremtidsdrøm den gang var Trondheims bispestol. Imidlertid må han hurtig ha funnet sig til rette i Bergen. Morfaren var jo sunnmøring, og gjennom ham tør han ha følt sig i slekt med og tiltrukket av de kvikke, munnrappe bergensere. Et bevis for at han må ha tenkt iallfall foreløbig å slå sig til ro der, er, at han kort efter sin ankomst kjøpte sig hus, 16. rode nr. 28, hvorpå han fikk skjøte i 1775.

Hans nye hjem, som tidligere hadde tilhørt «afgagne postmester Brøchner», og som lå på hjørnet av Olav Kyrres og Valkendorffs gate, var et tømret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak. Det var 31 alen langt og 18 1/2 alen dypt med 8 værelser, 35 fag vinduer, 2 kjøkken med skorsten, og under huset en bjelkekjeller. Videre et murt sidehus NV for sistnevnte i en etasje med bord og stentak. 9 1/4 alen langt og 8 alen dypt, med 2 bakværelser, kjøkken med skorsten og 2 fag vinduer. Dessuten var der et tømret bakhus i én etasje med bord og stentak, 18 3/4 alen langt og 9 3/4 alen dypt med 3 værelser, 3 kakkelovner, 8 fag vinduer og under huset en hvelvet kjeller i 2 deler. Så var der et standerverks skur SV for våningshuset, 7 1/2 alen langt og 5 alen dypt, samt en standerverks stall og vognremisse NV for våningshuset 12 alen lang og 11 1/2 alen dyp, og endelig var der om «Haugen» et plankeverk av 150 alens lengde. Eiendommen var taksert til 2500 rdl. d. c., og Brun fikk av Bergens almindelige friskoles midler et 1. prioritets pantelån i den på 1000 rdl.

Den 9. januar 1801 optok han et 2. prioritets lån hos Hilbrand Harmens på 600 riksdaler, og man ser da, at han i mellemtiden hadde kjøpt nabo-eiendommen 15. rode, nr. 15, som bestod at et vognskjul med stall, høiloft og

«Sahl» med dertil hørende grunn. Da han i 1804 blev utnevnt til biskop averterte han eiendommen til salgs, og lørdag 11. februar solgte han den ved offentlig auksjon til Daniel Martens for 2825 riksdaler for tiltredelse 8. eller 9. maj. Eiendommen så da slik ut: Våningshuset har 7 kakkelovns værelser, 2 kjøkken, og i det ene 2 skorstener; det siste, «hvor nu er afpanelet til Spisekammer og Ammestue, er grundmuret, fra prima plana bestemt for og brugt til Badstue». Så var det 2 hvelvede kjellere og en bjelkekjeller, vognremisse og stall. 2 utkjørsler, 3 med pumper forsynte brønner, en fullkommen stor have med lysthus, en hønsehave, en brennebod og et skur, brannstige, brannspann og branntønne.

Foruten familien, hvortil også i nogen år Bruns mor hørte, bestod husstanden ved folketellingen i 1801 av 3 piker og 1 dreng. Mens barna var små, hadde man en tid en gammel dansk husholderske. Dessuten hadde latinskoleelever kostdager hos Brun, blandt andre Jens Zetlitz, som forteller derom: «Jeg var saa lykkelig at han lagde Mærke til det Anlæg til Digtekunst, som man tilstaaer mig, og nu antog han sig mig med Fader-Omhue. Jeg blev som et Lem af hans Familie.»

Fra mai 1804 og til sin død bodde Brun i bispegården, 17. rode nr. 54. Den lå like op til Domkirken, og bestod av et massivt muret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak, 60 $\frac{1}{4}$ alen langt og 18 alen dypt. En utbygning på nord-siden, 16 alen lang og 16 $\frac{1}{2}$ alen dyp. I hele bygningen var der 12 værelser, 12 kakkelovner, 52 fag vinduer, kjøkken og skorsten, og under huset en hvelvet bjelkekjeller. Så var der bryggerhus, brennehus og rullebod av mur og bindingsverk, med bord og stentak, 35 alen langt og 11 $\frac{1}{4}$ alen dypt med 2 fag vinduer, skorsten og innmurt kjele. Ennvidere 1 bindingsverks vognremisse, heste- og kostall med lem, sistnevnte og våningshuset 14 $\frac{1}{2}$ alen lang og 11 $\frac{1}{2}$ alen dyp; og i «Haugen» et lysthus 6×6 alen. Bispegården synes på den tid å ha vært i nokså kummerlig forfatning. Man finner nemlig i Cancelliets forestillinger under 25. mars 1808 en «Allerunderdanigst Forestilling angaaende Biskop Johan Nordahl Bruns Ansøgning om at sælge en Gaard til Bisperesidentsens Istandsættelse». Dette blev innvilget, og gården Næss i «Kingservig Præstegjæld» solgtes til leilendingen Jacob Larsen.

Da Pavels i 1817 overtok bispegården, gav han følgende skildring av den: «Vi gik om og besaae Værelserne, som ere mangfoldige, adskillige af dem mørke, med gammeldags Maling og Betræk, men alle, som det synes, tætte og hensigtsmæssigen

indrettede. Tre af dem fandt vi meublerede. Min Kone fandt sig vel fornøiet med Kjøkken, Spisekammer og andre Huusbequemligheder.» Om haven sier han: «Vi vare i Haugen, som var temmelig stor, men i en forvildet Tilstand. Heggen, det Engstykke, hvorpaa skal kunne fødes 2 Køer, er en skrækkelig høi Bakke, næsten et Bjærg.»

Nordahl Bruns navn og hans ry som dikter må sikkert ha vært kjent i Bergen, før han kom dit; og han må antas like fra første stund av å være blitt optatt i byens toneangivende kretser. I 1774, samme år han kom til Bergen, blev innbydelse til oprettelse av «Det nyttige Selskab» utstedt, og blandt innbyderne finnes også han. Da selskapet det følgende år festligholdt arveprins Frederiks fødselsdag, var det Brun som skrev kantaten i dagens anledning.

Denne kantate har en særlig interesse, fordi den viser, at Nordahl Brun må ha hatt en åpen forståelse av skogplantningssakens betydning. Kantaten, som finnes inntatt i «Mindre Digte», slutter slik:

«Lad Fryd i muntre Streng klinge, / Vi siunge Fridrichs Velbehag;
I Bjerger Syv som os omringe, / Lad Echo dundre Slag i Slag.
I nøgne nu og graa af Alder / Vor Fryd idag besvare skal;
Men dersom Dagen tidt indfalder, / I ligne skal den grønne Dal.»

Ved å gjennomgå fortegnelsen over barnas faddere kan man se, at Nordahl Brun like fra sin ankomst til Bergen har stiftet bekjenskaper, som kom til å høre til hans intime omgangskrets gjennom resten av hans liv. Selv nevner han, som sin «aller bedste Ven blandt alle Mænd paa Jorden», birkedommer Ludvig Rennord, som har den gave med sin sang «at kunne komme den mørkeste Melankolie til at smile». Da Rennord var fadder til Bruns eldste datter, må vennskapet skrive sig helt fra den første tid i Bergen.

Bergens bispegård med Domkirken i bakgrunnen,
etter et maleri fra begynnelsen av 1800-årene.

I 1782 kom P. A. Heiberg til Bergen, hvor han gjennem sin farbror, klokker til Nykirken, Joachim Heiberg, blev innført hos Brun, i hvis hjem han blev en stadig og velsett gjest. Herom forteller han selv: «Jeg havde næsten altid min Plads ved hans hyppige Aftens Maaltider, der sjelden sluttedes, uden at der blev sjunget en ny Vise, digtet enten af ham eller mig.»

Det var til avsyngelse ved en av disse leiligheter, «Boer jeg paa det høie Fjeld» blev skrevet. Og kanskje det har vært til en lignende anledning Brun skrev Bergenssangen «Jeg tog min nystemte Cithar i Hænde». Hvor denne sang må ha slått an, forstår man best, når det betenkes, at den ennå den dag idag synges med begeistring ved enhver festlighet i Bergen.

Heiberg forteller også, at de ofte improviserte, når de ingen ny sang hadde. Dessuten moret Brun sig med å skrive rimbrev. Da således Heiberg en gang av sin prinsipal var sendt avsted for å knipe en utro betjent, som var stukket av med en del penger, fikk han en morgen kort tid efter et versifisert brev fra Nordahl Brun, hvor denne anmodet ham om som en bekjent kapergast å opbringe deres felles venn rådmann Moe fra Kristiansand, som på reise fra Bergen til sitt hjem lå for motvind en fjerdings vei fra byen, og bringe ham som fange til et aftensmåltid hos Brun. Utrustet med en gammel sabel og to uladde pistoler drog Heiberg avsted, entret skibet og bragte rådmannen med til Bruns hus, hvor de sammen med flere venner fordrev en såre behagelig aften. Beretningen om denne episode avslutter Heiberg med å beklage, at han har mistet dette rimbrev, som han bestandig gjemte med megen omhyggelighet.

Selv om dette rimbrev var kommet bort for Heiberg, er det dog ikke tapt for eftertiden. Det finnes nemlig nu i den Collinske manuskriptsamling i det Kgl. Bibliotek i Kjøbenhavn og lyder:

Til H. Heiberg.

Du dristige! til Kryds-Tog vant
som over Havets stolte Bølger
opsøger, finder og forfølger
en nedrig, snobbet Jyde-Fant,
en Tyve-Knægt, som Flugten toeg,

som to gange stial og to gange misted,
 som til Bekiendelse blev fristed,
 da du med vældig Arm ham sloeg!
 Her aabnes dig en Ærens Vei.
 En Nordmand fra Logis undveget
 er, Gud veed hvor, om Borde steeget.
 Men tør du vel paa den Galei?
 Tænk Kroppen er blandt Klipper fød,
 ei vant at flye og ei at stiæle,
 det er en af de muntre Siele,
 som klækkes op i Friheds Skiød.
 Paa ham jeg skulde have fat.
 Man List maa bruge mod den tappre,
 og hvis du veed den Kunst at kapre,
 saa viis dig nu Karl for din Hat.
 I Morgen hist til Middags-Tiid
 bring mig ham her: vi sammen spiise
 og over Bordet alle priise
 dit Mandoms Værk i Venne-Striid.
 Med Ret du venter noget stort
 fordie dit unge Blod du vover.
 Viid, den Douceur som jeg dig lover
 ei gives kan til Arme bort.
 En munter Skjønhed kommer her,
 opfostret i de Norske Dahle,
 og den at see, med den at tale,
 min Ven jeg tør ei love meer.
 Kan du det bringe viidere,
 Saa skam faae den der sligt fortryder.
 Jeg hermed dig til Middags byder
 og venter Raadmand Moe at see.»

Bergen den 7. October 1784.

J. N. Brun.

Blandt Bruns faste omgangskrets fra den tid nevner Heiberg borgermester Høe, krigskommissær Thunboe og konsumsjonsinspektør Ørn, og medlemmer av disse familier finner man igjen blandt barnas faddere.

Med sin venn fra studenterdagene i Kjøbenhavn, Claus Fasting, kom Brun derimot ikke sammen, sier Heiberg, og som grunn antyder han: «Figulus figulum odit.» Imidlertid forteller han, at han bragte dem sammen en gang i den tid han bodde hos Albert Henrich Meyer på Lungegården. Det er mulig, at dette møte kan ha bevirket en forandring til det bedre i forholdet mellom dem, sikkert er det i alle fall, at Fasting i 1785 var fadder til en av Bruns døtre. Til sist møttes de igjen i opriktig vennskap ved Fastings dødsleie, og i sin minnetale over vennen gir Nordahl Brun uttrykk for, hvorledes de i grunnen alltid hadde fulgt hverandre med interesse. Fasting var i sine siste år en hyppig tilhører ved Bruns prekenes, og hvor stor pris denne satte derpå, forstår man av den uttalelse av ham, hvor han sier, at hans øie alltid, når han kom på prekestolen, søkte den plass, hvor vennen pleide sitte. Så han ham der, visste han, at han hadde en verdig tilhører.

Det er rart å legge merke til, hvor lite fortrolig forholdet var mellom de tre gamle medlemmer av Det norske Selskab, Brun, Fasting og Rein, som ved skjebnens spill kom til å leve samtidig i Bergen. Skjønt de alle var litterært interesserte menn og forsåvidt jo også teologer, omgikk de ikke nevneverdig, og dog må de ofte ha truffet sammen f. eks. i Det nyttige Selskab. Grunnen må vel søkes i deres vidt forskjellige naturell. Fasting var sky og tilbaketrukken, Rein noget av en særling, mens Nordahl Brun var omgjengelig og full av virkelyst. For ham var det et behov å se venner omkring sig, og når han levde selskapelig, skyldtes det sikkert hans trang til å drøfte dagens og tidens begivenheter med likesinnede.

At det ikke var stor opdekning med mange retter og dyr vin, som lokket venner til det Brunske hjem, fremgår av en av hans selskapsanger, skrevet i 1789, da han for første gang hadde den nye stiftamtmann, kammerherre Frederik Hauch som gjest i sitt hus. Om sangen opplyser han selv, at den blev sunget av en av hans døtre ved bordet «istedetfor Desert-Viin». Den begynner slik:

En Digter kostbar Viin ei haver,
 Naar han som helst vil have den;
 Men skuffe stundom Bacchi Gaver,
 Apollo er hans hulde Ven.

Forholdet mellem disse to menn må ha vært meget vennskabelig. Stiftamt-mannens sønn, Carsten Hauch, som pussig nok senere blev gift med en sønne-datter av Nordahl Bruns søster, forteller i sine erindringer, at han ofte sammen med sin far hørte ham preke, og fra Bruns hånd foreligger der flere sanger til Hauch og frue. Da «Mindre Digte» utkom, dediserte forfatteren dem til Hauch.

I sine siste år synes Nordahl Brun å ha stått nær den krets av menn, som tilhørte foreningen Qvodlibet, og blandt dem kanskje særlig Peter Motzfeldt, hvem bispens sønn, Svend Brun, mange år senere kalte «min salig Faders gamle Ven». I det hele tatt ser det ut, som Bruns hjem efter hvert blev et samlingssted for musikalsk, litterært og politisk interesserte; et sted, hvor skjemt og alvor vekslet, og hvor fremmede av nogen betydning gjerne ønsket å bli innført. Hvis man tør stole på, hvad Henrich Steffens skriver i sine erindringer «Was ich erlebte», skal Nordahl Brun ha ventet at fremmede opsøkte ham og følt sig fornærmet, hvis de ikke gjorde det.

Det var våren 1794 Steffens med et stipendium fra et privat selskap kom til Bergen; og i sine erindringer forteller han enkelte trekk fra byens selskabelige liv på denne tid og om sitt sammentreff med Nordahl Brun.

Han roser bergensernes renlige boliger, deres alltid renlige og høist fine linned og deres store gjestfrihet. Han sier: «Man fandt Personerne reenlige paa engelsk Huusene paa hollandsk Viis.» Ellers beskylder han de bergenske hjem for å være utstyrt med smakløs luksus. Møblene var plumpe, og man var ikke lenge i et selskap uten å opdage spor av råhet. Han innrømmer dog, at den selskabelige råhet var mindre, når Nordahl Brun var til stede. Så beklager han sig over, at kjøbmennene ingen hensyn tok til, hvad der kunde interessere en fremmed, men overså denne, når han ikke kunde tale med om fisk og børsfor-retninger. Lærdom respektertes bare hos den, som satt i en ansett stilling. Gjorde han det, anerkjente de ikke alene åndens fortrin, men bøide sig underdanig for dem. Videre nevner han den i Bergen herskende drikkfeldighet og den upå-

aktede stilling husets damer inntok. Fra et selskap forteller han således, at husets frue først kom inn, da man satte sig til bords. Ingen gav akt på henne, og hun sa ikke et ord sålenge hun var til stede. Da man kom til desserten, stod hun stilltiende op og trakk sig tilbake.

I selskaper hos de bergenske kjøbmenn traff da Henrich Steffens stadig Nordahl Brun, og det er ikke vanskelig å forstå at han ikke har kunnet fordra ham. Han sier om Brun, at han besatt og utøvet det åndige handelsmonopol i Bergen som kjøbmennene monopolet på stokfiskhandelen. Intet åndig fikk innpass i denne stad, uten at det gikk gjennom ham.

Steffens innrømmer, at Nordahl Brun var en åndrik mann, at han i sin ungdom i Kjøbenhavn blev regnet blandt de fortrinligere diktere, at han hadde skrevet en populær nasjonalsang — Boer jeg paa det høie Fjeld — som ennu blev sunget mange år efter hans død, og at han med rette var berømt for sin veltalenhet på prekestolen. Zarine har han derimot ikke stort til overs for og Einer Tambe-skielver nevner han overhodet ikke, kanskje på grunn av dets nasjonale motiv; «men at denne Mand har besiddet nogen betydelig videnskabelig Dannelse, kan man neppe antage,» sier han. «Ikke desto mindre tyraniserte han alle Bergens Indvaanere, og enhver Opposition mod ham vilde være frugtesløs.» Steffens forteller så at han tidde i hans nærvær, men Brun «syntes dog meget godt at mærke, at hans ellers saa meget beundrede Snak ikke gjorde noget Indtryk paa mig». Derefter tilføier han: «Jeg besluttede strax, at jeg ikke vilde træde i nogen Berørelse med ham, jeg søgte ham ikke; hvilket allerede fornærmede ham; jeg ytrede mig i Selskab med de yngre Mænd frimodig om hans Indskrænkethed og Anmasselse.»

Steffens' skildring av det selskabelige liv i Bergen stemmer, som man ser, ikke meget med forholdene i Nordahl Bruns hjem, og man må beklage, at han ikke fikk eller søkte å få adgang til dette. Han vilde da sikkert ha erfart, at der fantes kretser i Bergen, hvor samtalen ikke bare dreiet sig om handel og børsforretninger, og at der også fantes hjem, hvor husets damer kunde medvirke til den selskabelige underholdning.

At Nordahl Brun virket dominerende, kan neppe betviles. Han hørte til den slags personligheter, som forstår å gjøre sig gjeldende og blir det naturlige

midtpunkt, hvor de kommer. Når Steffens derfor tidde i Bruns nærvær, var det vel, fordi han følte sin underlegenhet. Derfor kan ingen dadle ham; men det geråder ham til liten ære, når han roser sig av å ha talt frimodig om Brun, hvor denne ikke var til stede.

Imidlertid undgikk han ikke å komme i direkte berøring med Brun. Herom forteller han selv, at han av sine venner lot sig overtale til å preke ved aften-gudstjenesten i en av byens hovedkirker. Hans preken vakte efter hans eget sigende misnøie på visse hold og blev betraktet som kjettersk og revolusjonær. Få dager efter cirkulerte der en skrivelse fra biskopen blandt prestene, som forbød dem å la unge studerende betre prekestolen. Steffens betraktet dette som rettet mot sig og sendte sitt manuskript til Brun med bønn om en offentlig dom av ham som embedsmann over innholdets tillatelighet eller utillatelighet. Så forteller han, hvorledes Brun i et blad koldt og med få ord bevidnet, at hans preken ikke inneholdt noget, der var å dadle hverken i religiøs eller politisk henseende; derimot utelukket erklæringen ikke efter Steffens' mening, at prekenens form kunde ha vært så slett og uren, at den rettfærdiggjorde forbudet.

Efter Steffens' fremstilling av denne begivenhet får man det inntrykk, at Brun lot innrykke en erklæring i en av Bergens aviser. Det er helt feilaktig. Det virkelige forhold var, at Steffens fikk en erklæring fra Brun med tillatelse til å benytte den efter eget ønske. Denne erklæring lot han så selv «for saavidt mueligt, at standse et urimeligt Byrygte», som der står, innrykke i Efterretninger fra Adresse Contoiret den 23. august 1794. Erklæringen lød slik:

«En ung Studerende, som troer sig fornærmet ved ufordelagtige Domme over en Prædiken, han har holdt, beklager, at han, ubekjendt med den store Kirke, ikke talede høit nok, og at altsaa Tilhørere maae have sammensat af enkelte Ord og halve Perioder en Meening, som ikke var hans, idet mindste ikke den, han vilde tale offentlig. Han ønsker sig retfærdiggjort mod det fornærmende Rygte; har overleveret mig sin Prædiken, godtgiort at det var den samme Ord for Ord, som han holdte, og givet mig deraf en ordlydende Gienpart, som hos mig kan læses, om nogen af hans Tilhørere vil overbeviises om deres Feiltagelse.

Jeg finder i Prædikenen intet, som strider mod Religionen eller gode Sæder, og tillader den Paagieldende at bekiendtgjøre denne min Erklæring naar og paa hvad Maade han selv behager.»

Bergen 18. Augusti 1794.

J. N. Brun, Stiftsprovst.

Det vilde ha vært av betydelig interesse å vite, hvad den virkelige grunn til det til prestene omsendte cirkulære har vært. Efter stiftsprostens erklæring å domme synes der ikke å ha vært noget å bemerke til prekenens innhold; og av selve prædikanten får man det inntrykk, at han har vært en forknytt nybegynner, som var uvant med å tale i en stor kirke. Man kunde fristes til å tro, at forbudet skyldtes, at Steffens efterpå har forsøkt å skryte sin preken op til noget annet enn den virkelig var, og at han overfor sine venner har villet fremstille den som et angrep på Nordahl Brun; og at det ikke blev tålt, var jo rimelig.

I Dansk biografisk Leksikon sies der om Steffens, at han hverken i tale eller gjerning i sine kameraters øine var ganske pålitelig. Det er derfor ikke usannsynlig, at han har gjort et større nummer ut av sin kontrovers med Brun, enn det er helt overensstemmende med de virkelige forhold. Erklæringen tyder nærmest på, at stiftsprosten har betraktet ham som en temmelig ubetydelig person; og intet har vel kunnet ergre Steffens mer enn det.

Den interesse for og kjærlighet til sport og friluftsliv, som Nordahl Brun hadde fra barnsben av, synes å ha fulgt ham op gjennom årene. Han begynner sin «Journal» i 1791 slik: «Efter at Lodsens var reist, seilede vi endnu forbi mange Baade, som laae og fiskede Torsk; mine Fingre klæde som Gnierens, naar han seer andre tælle Dukater.» I sine selskapssanger kommer han likeledes stadig tilbake til friluftslivets forfriskende gleder:

Nu Dalens muntre Sønner glide
Paa Skier ned fra Fiellets Side
Saa rask, som Piil i Luften fløi;
Nu let paa Skøiter de sig svinge,
Nu Kanefartens Bielder klinge,
Og Øret dirrer af den Støi.

At han ikke bare har sittet hjemme i sin stue og drømt sig tilbake til guttedagene, men vedblev å ferdes i mark og fjell, fremgår av «En Sang fra det Høie», hvor han forteller, at han den 19. august 1790, sammen med to venner besteg Lyderhorn. Der er heller ingen grunn til å tvile på, at det er selvoplevet, når han synger: «Sorgen forgik mig paa Ulrikkens Top.» På sine visitasreiser så han med en landmanns interesse på, hvorledes aker og eng stod. Hans naturglede var ren og uforfalsket; og der har man utvilsomt en vesentlig grunn til, at han formådde å bevare sitt ungdommelige sinn og gode humør. Riktignok forteller Pavels med forbauselse, at madame Geelmuyden hadde sagt, at biskop Brun undertiden var melankolsk; men det har vel vært i hans siste leveår, hvor sykdom og økonomiske bekymringer plaget ham.

Med sine visitasreiser fortsatte bispen til og med 1812. Dette år betegner et vendepunkt i hans liv. Inntil da hadde tilværelsen stort sett visstnok bare vært lys og lykkelig for ham; men i 1813 begynner sykdom og sorger å plage ham; ikke slik å forstå, at han ikke fortsatt vedblev å skjøtte sitt embede med usvekket kraft; men hans helbred hadde ved den før nevnte benskade fått et knekk, som gjorde det innlysende, at han ikke hadde mange år igjen å leve. Dertil kom de økonomiske vanskeligheter som statsbankerotten i 1813 bragte ham op i og som forbitret hans siste leveår, selv om han ikke lot sig kue derav.

Nogen formue hadde Nordahl Brun aldri hatt. Efter faren arvet han rdl. 60—1—3⁵/₆, og hans inntekter var nok aldri større, enn at de akkurat strakk til. Nogen videre sans for penger har han efter Zetlitz' uttalelser formodentlig heller ikke hatt. Selv om han, som denne sier, aldri var nogen forøder, har han heller ikke vært nogen gnier, men tvertom vært hjelpsom, så langt han kunde. Zetlitz forteller f. eks., at under hans studietid i Kjøbenhavn, var Bruns brever til ham «ofte Vehikkelet for rund Understøttelse in oeconomicis». Men nogen klage over økonomiske vanskeligheter hører man ikke stort til før i 1813.

Nogen oversikt over Bruns inntekter op gjennom årene er det ikke godt å få. Av embedsskatten for Bergen sees, at sognepresten i Korskirken i 1792 og 1793 står anført med 459 rdl. 24 sk. I 1800 står J. N. Bruns prostelønn i Korskirken med 499 rdl. 24 sk. og i 1802 stiftsprost og sogneprest Brun 500 rdl.

I 1803, året før Bruns utnevneelse, var biskopens embedsinnkomst 1497 rdl. og 31 sk. Ved siden derav har det vel vært en del uvisse inntekter, som offer o. s. v. og kontorholdsgodtgjørelse.

Fra mars 1807 finnes der blandt kanselliets forestillinger en om at: «Biskoppen over Bergens Stift, Hr. Johan Nordahl Brun maae tillægges 400 Rdl. (fra 1. Januar dette Aar at regne) aarlig af det Nordlandske Kirke- og Skole Fond, indtil dette Tillæg, ved indtrædende Vacance kunde paalægges et eller andet geistlig Embede i Bergens Stift.»

Visstnok første gang Brun omtaler sine økonomiske vanskeligheter er i et brev til Pavels, som den 15. juni 1813 noterer i dagboken, at han fikk et langt brev fra biskop Brun, som vesentlig handlet om vekselobligasjoners omskrivning, «der sætter og fremdeles vil sette ham graae Haar i Hovedet. Dog bærer han sin Skjæbne med mandig Frimodighed». Pavels citerer så en del av Bruns brev:

«Jeg frygtede for den 26. Marts, da jeg skulde ordinere Præster. Den 25. kom Posten tidlig og bragte netop det for mig afgjørende i et Brev om Vexelobligationers tilkommende Skiæbne. Det var altsaa min Dødsdom. Jeg fik ikke Slag, det var meget; jeg nød Nattens kvægende Søvn, det var mere; men at jeg holdt en stiv Times Tale med al den Aandskraft, som nogensinde; at jeg ei alene ikke glemte et Ord, men endog deklamerede et Par Vers, som først faldt mig ind, idet jeg taledes, dette nærmede sig et lidet Mirakel, hvorfor Gud alene Æren. Imidlertid har jeg dog tillivs det aqua tophana, som før Tiden skal dræbe den virkelig stærke. Det komme, om Gud vil, jo før jo heller, saa kan min af alle Retskafne agtede Enke gaae fra Arv og Giæld uden at beskæmme den døde Mand, som ikke ved Ødselhed, men ved Kongens Magtsprog blev banquerot.»

Man føler bitterheten og merker for første gang en direkte mishagsytring fra den ellers så lojale embedsmann overfor enevoldskongen. Hans tro på foreningen med Danmark som et gode for Norge har her sikkert fått et grunnskudd.

I 1814, med de store politiske begivenheter, synes hans personlige sorger å være trengt i bakgrunnen; da er det bare Norges fremtid det gjelder. Men i

1815 melder vanskelighetene sig med fordoblet styrke; derom bærer kopiboken tydelig vidnesbyrd. Ganske betegnende er følgende brev datert 18. mars 1815 til 1. departement:

«Pænge Trang, stedse min Aands Krænkelse, blev nu værre end nogensinde, da Bonden blot siden forrige Sommer har forhøiet Priserne paa Smør, Brænde og alle Lands-Producter til mere end det dobbelte, og den Byemand, som mangler Penge til bedste Indkiøbs Tiid maae endnu betale alt dyrere end hans Medborgere. Endog dette sidste blev min Casus, men som kunde formildes, naar Regjeringen vilde engang for alle tillægge Stiftampts skr. Ordre at udbetale min oprindelige Gage qvartaliter, saasnart kvartalet var oplevet. Herom anholdes underdanigst.»

På vårparten 1815 må Brun ha fått en anmodning om å komme til Christiania for å delta i drøftelsen av en eller annen sak, rimeligvis i forbindelse med Universitetet. I den anledning skrev han den 27. mai til prokansleren, biskop Bech:

«Jeg til Chr. i Sommer? Ja, vor Herre veed Vilien. Maaske kunde vel en mangeaars Forfatter tiene med et eller andet Raad. Ikke heller er jeg just nu syg eller endnu saa affældig. Men min kroniske, altid aabne Beenscade overfalder mig stundom med saadan Parox, som gjør det til Vovespil om jeg nu vilde visitere nærmeste Provstie. Men var jeg og heel med Beenet, min R. til Chr. vilde koste mig mere end jeg turde være bekiendt. Det er ydmygende, men lad mig tilstaae det: Min hele Under: Mond: er bleven som Gibeonittens. Jeg conserverer ængstelig den 12 aarige Ord. Dragt, hvormed at skiule de luvslidte Fragmenter, naar jeg skal aabenbares in publico. Ja, hr. Ordens Broder! Det være sagt mellem os: Jeg er virkelig fattig. Vidste De, hvad Kummer det har kostet mig igjennen de sidste Ald. Aar, i S, de siden hin ulyksalige 5te Jan. at holde Hæderen ved lige og viise et muntert Ansigt, som feilede mig intet, da skulde De først ret beundre Resterne af den Aands Kraft, Gud endnu hidtil forunder mig. Det har kun liden Selvfornægtelse kostet mig, at indskrænke min Huusholdning til fuldkommen Lighed med den ringeste Cappelans i Stiftet, thi derom tænke kun de fleste, mine taalmodige Tilgodehavere undtagen, O! Biskop Brun er en gammel Gnie-Pind, som vil efterlade sig Grunker. Endnu venter jeg med Smerte ifølge mit Andra-

gende til det første Dept. Ordre til Stiftamptskriveren at udbetale mig for heele forrige Aar og dette Aars første Qvartal det tilstaaede Comptoir-Hold 300 Rbd. S. V. Tilgiv min Aabenhiertighed, hav Medynk med mig Udlevede.»

Ved Nordahl Bruns død viste det sig, at det ikke var uten grunn, han hadde klaget over sine pengesorger. Han efterlot sig en gjeld på 3000 spd. For å spare enken for den ydmygelse å gå fra arv og gjeld besluttet nogen av Bruns venner å sette en innsamling i gang til dekning av den. Initiativet utgikk fra den krets, som tilhørte foreningen Qvodlibet i Bergen, med statsråd Peter Motzfeldt i spissen.

Det er fra Pavels' dagbøker man kjenner noget til denne sak, og da den kaster et ganske godt lys over forskjellen på hans og Motzfeldts karakter og deres vennskapsfølelse over for Nordahl Brun, skal der her gjengis, hvad Pavels har å fortelle derom.

Den 22. september 1816 skrev Pavels:

«I Formiddag havde jeg et sjeldent Besøg, Statsraad Motzfeldt. Det luede mig om Ørene, da jeg saae ham, thi jeg troede, han vilde foreslaae mig at modtage Bergens Bispestol. Men det var ikke hans Ærinde. Bergens tilkommende Bisp kom ikke i Betragtning. Talen var kun om den afdøde eller rettere, hans Enke. Han efterlader sig en Gjeld af 3 000 Specier, og intet, aldeles intet at betale den med uden et Indboe, som neppe er Halvdelen værd. Gaae fra Arv og Gjeld kan vel hun og de øvrige Arvinger; men det falder tungt for ærekjære Mennesker, og desuden vilde da hendes Creditorer have Ret til at gjøre Beslag paa Naadsenaaret. Bruns Venner fandt altsaa, at man ved Subscription burde see at indsamle det fornødne til Gjeldens Afbetaling. Motzfeldt havde skrevet til Statsminister Anker og bedet ham ansøge Kronprindsen om at bidrage hertil. Anker svarede, at Prindsen alt af sin egen Casse havde bevilliget Tillæg i hendes Pension, og at han altsaa fandt det upassende at komme med en Begjæring, men selv tegnede han sig for 1000 Rbd. Nu var Motzfeldts Anmodning til mig, først at jeg vilde opgive ham som mere fremmed i Christiania, hvilke Mennesker man kunde henvende sig til med Haab om godt Udfald, og dernæst at jeg vilde opsætte en saadan Forestilling, der, uden at saare Delicatessen, viste Enkens Trang

og opmuntrede til Velgjørenhed. Den sidste Anmodning er det mig let at opfylde; den første har større Vanskelighed; dog nævnede jeg nogle af Kjøbmandsclassen, hos hvem kunde haabes Hjælp, og nogle, til hvem man ei burde komme.»

Nogen dager derefter, den 28. september fortsatte Pavels:

«Endelig havde jeg nok et Besøg af Motzfeldt, hvem jeg havde sendt Concepten til — Ordet Tiggerbrev paatvinger sig mig; det staae her altsaa! At Bruns Enke har Næringsorg, fandt han ei kunde eller burde siiges, da hendes Pension, den hun har og end kan vente, betrygger hende derimod. Naar hun altsaa kan leve uden Trang den korte Tid, hun har tilbage, saa veed jeg virkelig ikke, hvorfor Publicum skal betale hendes Mands Gjeld. Hendes Børn ere, paa en Datter nær, alle forsørgede og blandt Svigersønnerne er én en rig Mand, og en anden i det mindste velhavende. Imidlertid, har jeg sagt A, maae jeg sige B, og derfor bekvemmede jeg mig til, ei alene i Forening med Motzfeldt og Justitiarius Bull at underskrive Forestillingen, men ogsaa at gaae om med den i Byen til dem, hos hvem Formue og Hjertelav kunde tænkes forenede. Bruns Minde skal styrke og opmuntre mig.»

Den 19. oktober skrev han igjen: «Subscriptionen til den Brunske Gjelds Afbetaling har jeg nu begyndt at lade gaae om. Entreen var ret god, jeg kan ikke sige andet; thi Biskop Bech tegnede sig for 500 Rbd. Lumholtz betalte kontant 100. Jeg kunde ikke skrive mig for mindre end 200. Planen er nu hos Hersleb, som har lovet at lade den gaae om blandt Universitetets Lærere.»

Så hører man ikke noget mer til saken før den 3. desember, da hadde Pavels vært til middag hos stattholderen, hvor han satt til bords ved siden av statsråd Motzfeldt som fortalte: «at Subskriptionen for Bruns Enke har maadelig Fremgang. Det Hele beløber sig her i Christiania ikke til 2000 Rbd. Fra Bugge er intet Svar indløbet. Sørenssen har klaget over Pengemangelen i Christiansand og aabnet ringe Udsigter. Ogsaa han er fra flere Steder mødt med den Indvenning, at Bergen kunde og burde betale sin elskede og agtede Biskops Gjeld, helst da denne Stads Handel florerer, medens det øvrige Norge er færdig at spille Banquerot en Masse.»

Endelig den 12. januar 1817 kan Pavels meddele:

«Før Gudstjenesten idag havde jeg Visit af Statsraad Motzfeldt, som fortalte, at 4900 Rbd. ere indkomne til Fru Brun i Bergen, og bad mig forfatte et Brev, hvori Anvisning paa 4000 Rbd. skulde sendes. Det maatte ikke nævnes, at det skulde være til Gjelds Afbetaling, da hun ikke skal ønske det.»

Den 24. mars kom der så brev fra bispinne Brun «til os tre Subscribent-

Bispinne Ingebor Brun, født Lind.

samlere, hvori hun lod os viide, at den tungeste Steen var tagen fra hendes Hjerter, da hun nu kunde vente, naar Auctionen i neste Maaned er holdt, at tilfredsstille alle sine Creditorer, og at saaledes ved vor Medvirkning hendes Mands sidste timelige Ønske, at kunne gaae som gjeldfri Mand i sin Grav, er opfyldt.»

Av disse dagboksoptegnelser får man et bestemt inntrykk av, at Motzfeldt og vennene i Bergen har ønsket ved en nasjonalinnsamling å hedre Nordahl Bruns minne. Man merker Motzfeldts omhu for, at subskripsjonsinnbydelsen ikke måtte inneholde noget, som kunde virke sårende, og at gaven måtte bli oversendt på en

sådan måte, at det ikke skulde føles nedverdiggende for fru Brun å ta imot den. Pavels derimot synes ikke å ha nogen forståelse av, at det her gjaldt en æressak for det norske folk, og at man vilde hedre en fremstående borgers minne ved å innsamle midler til betaling av en gjeld, han uforskyldt hadde pådratt sig på grunn av statsbankerotten og de fortvilete valutaforhold. Derfor blev det for Pavels bare tiggeri. Muligens kan hans syn på saken skrive sig fra, at han fra begynnelsen av har følt sig fornærmet over, at statsråden bare kom for å tale om den avdøde og ikke om den vordende biskop i Bergen.

Ennu en uttalelse om Nordahl Brun fortjener å gjengis, både fordi den viser, hvilket mektig inntrykk han må ha gjort på sin samtid, men også fordi

man gjennom den får et monumentalt bilde av den gamle bergensbisp. Det er Welhaven som beretter:

«Bruns Personlighed danner et af mit Hjemlivs tidligste Erindringer. Jeg kom ofte til ham i Ærinde for min Fader. Men jeg stod hver Gang i den gamle Bispegaards dunkle Korridor med en vis Bæven udenfor hans Dør, og havde stor Lyst til at vende om. Under sine buskede Øienbryn havde han et gjennemborende Blik; hans Næse var krum og skarpt formet, hans Mund fast sammen-sluttet, hans Hage fremtrædende og stor. Denne mægtige Skikkelse bar en Paryk, der stod steil op fra Panden og omgav Nakken med en tredob-belt Rad af pudrede Krøller. Trods al hans Venlighed kunde jeg dog ei ganske overvinde min Frygt.»

Man kan ikke slutte beret-ningen om Johan Nordahl Brun uten uvilkårlig å minnes en annen høvdingskikkelse i vårt land, Bjørn-

Til høire bispinne Bruns hus, hvor hun bodde til sin død.

sjerne Bjørnson, og den forbausende ytre og indre likhet, som var mellom disse to menn. Begge var store og høireiste og av et imponerende ytre. Man husker deres vakre hode med den skarpe profil og et opsyn, som ropte «Av veien». Begge var uredde, sannhetskjære menn, som lett lot sig begeistre, og da uten omsvøp sa sin mening. De hadde begge en malmfull røst, inspirerende vel-talenhet og glødende fedrelandskjærlighet. Det blev da også disse to menn, som i politisk bevegede tider skrev våre fedrelandssanger.

Johan Nordahl Brun blev gift på Edø i Nordmøre den 2. september 1773 med *Ingebor Lind*, født på Edø 2. februar 1746, død i Bergen 7. august 1827. — 8 barn.

Det er forbausende lite man vet om bispinne Brun; men det kan neppe være tvil om, at det var et inklinasjonsparti hun og Nordahl Brun inngikk, og at de har levet i et lykkelig ekteskap.

Visstnok den eneste uttalelse om henne har man fra Claus Pavels, som den 3. mai 1812 skrev i sin dagbok: «Idag var jeg da hos Biskopen i et lidet Selskab, mest bestaaende af Familie, hvor jeg første gang saae Bispinden. Hun er meget gigtsvag og gaaer møisommeligen med en Stok, hun skal ogsaa være meget melankolsk, og denne Sygdom er gaaet i Arv til alle hendes Døtre.»

At man virket melankolsk ved dette Pavels' besøk, var ikke så underlig, da Bruns yndlingsdatter, Catharina, var død en måneds tid i forveien.

Efter biskop Bruns død kjøpte fru Brun ifølge skjøte av 21. oktober 1817 av Nils Tonning, det ham fra forrige kirketjener ved Domkirken i Bergen, Ole Olsen, tilkjøpte hus i 18. rode, nr. 135, for 2000 spd. Huset som er det nuværende Kong Oscars gt. 42, ligger like ved Domkirken og Latinskolen, og blev i sin tid efter branden i 1702 bygget av Dorothe Engelbrets datter.

Ved fru Bruns død gikk huset visstnok over til hennes datter, Ingebor. Det blev iallfall ved skjøte, 14. mai 1832, fra M. B. Wallems Enke & Søn, solgt til sildevraker Erich Eeg, for 800 spd.

Den 14. februar 1828, var der skifte efter bispinne Brun. Boet gav et lite underskudd. Huset, 18. rode, nr. 135, var da usolgt, men taksert til 600 spd. Alt løsøre var solgt på auksjon, 12. november 1827, og innbragte 274 rdl. 70 sk.

Av innboet kan nevnes:

	Rdl.	ß		Rdl.	ß
1 ottedages Slagur med			6 Russelæder Stoler		
Egetræskasse kjøbt af			kjøbt af Lars Hansen		
Stiftspr. C. Brun for	16	—	Eyde for	4	90
1 skab af Valnødtræ:			6 Russelæder Stoler		
I. N. Fischer	6	—	kjøbt af Ole Iversen	4	2
2 Speil med Ramme af			1 Langstol: Stiftsprovst		
Valnødtræ kjøbt af			C. Brun	1	24
Ole Erichsen for	3	16	1 Dragkiste af Valnød-		
1 brunmalet Klaffebord			træ Gyldenkrantz	3	118
kjøbt af Arnold Ve-			4 Staal Lysesakser:		
deler for	3	2	C. Brun og Schnelle	2	95

	Rdl.	β		Rdl.	β
1 Kobber Temaskin			1 Sølv Sukkerbøsse		
med Fad: C. Brun	2	18	Jomfru Midling	9	—
6 messing Lysestager			1 Sølv Potageøse Jom-		
C. Brun og Valeurs			fru Midling	8	106
Enke			1 Sølv Fiskespade Jom-		
6 Sølv Spiseskeer			fru Midling	3	78
A. Morssing	13	67	1 blå og hvid Potpuri		
6 Sølv Teskeer Jom-			krukke (Stentøi)		
fru Sporning	2	87	kjøbt af T. Pettersen	6	60

(Ingebor Lind var datter av: Christen Erichsen Lind, født i Trondheim 1712, død på Edø 1753, begravet 11. desember, og Ellen Margaretha Svendsdatter Myhre, født 1708, død på Edø 18. november 1783 — 75 år, 10 mdr. og 3 dager gml.

Christen Erichsen Lind, var sønn av smedmester i Trondheim, Erich Christensen Lind, død der 8. juni 1736. Hvem Ellen Myhre var vites ikke.)

Mugge som har tilhørt
biskop Johan Nordahl Brun.

Biskop Johan Nordahl Bruns efterslekt.

V. A. *Mette Brun*, født i Bergen 4. september 1774, død 2. oktober 1844 i Danchert Krohns Stiftelse i Årstad sogn, 70 år gammel.

Faddere var: Fru Westermann, Mme Høe, jfr. Nordahl, agent Benjamin Angell, byskriver Frøchen og birkedommer Ludvig Rennord.

Hun blev gift i Bergen 15. august 1793 med Eidsvollsmannen, skipper, senere kjøpmann og forlikskommissær *Jens Rolfsen*, født i Kristiansand S. 24. juli 1765, død i Bergen natt mellem 17. og 18. desember 1819.

Han tilhørte en gammel sørlandsk skibsbyggerslekt, men gikk selv tidlig tilsjøs. En eldre bror av ham, Rasmus Rolfsen, kom til Bergen, og fikk ansettelse hos bradbenkmester Gunder Eide på dennes verft. Efter Eides død giftet han sig med enken, Elisabeth Sophie Kramer, og overtok samtidig verftet.

Nogen år senere, i 1788, finner man så også Jens Rolfsen i Bergen, hvor han var skipper på brorens sjalupp, «Elsebe Sophia». Denne førte han til engang i 1792, da den blev overtatt av Anders Larsen Tysland.

I 1793 blev han gift med biskop Bruns eldste datter og fikk derved innpass i de toneangivende kretser i Bergen. Ved skjøte av 24. juli 1799 kjøpte han huset 17. rode, nr. 50, det nuværende Domkirkegate nr. 9, av jomfru Elisabeth Danchertsen, for 1300 rdl. Det var et enetasjes hus med 5 værelser og 3 kakkelovner. Her bodde familien ved folketellingen 1801. På sjøen sluttet han formodentlig omkring 1803, for den 4. august dette år tok han borgerskap som kjøpmann i Bergen. I 1801 stod han som hovedreder for briggen «Birgitta», på 43 kommerser lester. Det var han ennu så sent som i 1806, og da tillike for den i Arendal i 1776 byggede snau «Haabeth» på 93 kommerser lester.

Den 14. oktober 1809 finder man Jens Rolfsen ansatt som forstander for Bergens sykehus. Dette tyder muligens på, at han da har hatt økonomiske vanskeligheter som kjøbmenn og på denne måte har søkt bierhverv. Tidene var dengang særlig vanskelige, og da han hadde adskillige forretningsforbindelser med Sverige, var det kanskje ikke så rart, om det av og til kunde knipe for ham å holde det gående. Det var vel også grunnen til at han den 30. mars 1810 optok et 1. prioritets lån i sykehusstiftelsens kasse på 1260 rdl. i huset 17. rode, nr. 50.

En ide om hans vanskeligheter på denne tid får man gjennom et brev, datert 28. juli 1810, fra hans svigerfar biskop Brun, til Prins Carl av Hessen, hvor denne skrev:

«Min inderlig elskede Svigersøn Jens Rolfsen, Kjøbmand med mislig Lykke, sender sit lille Skib til Gottenborg. Skipperen sælger Ladningen til god Priis, men kan ikke faae, hvad han har Ordre at kjøbe og har ikke Tiid at indhente nye. Bare Skipper og ingenlunde Kjøbmand er han daarlig nok til at kjøbe for de vundne Pænge det, som kun kunde sælges til vor allernaadigste Regiering, om Høystsamme vilde kjøbe — Pantalons og Steveletter for den norske Armee bestemt og af Britten opbragte til Gottenborg.

Rolfsen falbyder denne Ladning, som atter stoed Fare for at tages af Fienden til Norske Commis. Coll. i Christiania. Dette byder kun 1 Rd 42 sk. for Pantalons og 43 sk. for Steveletter. Derfor kan Rolfsen umulig sælge uden at see en Capital af mellem 7 og 8000 Rd indsmeltet til circa 4000; et Stød han neppe taaler, da han iaar har havt fleere og haardere.

Jeg forstaaer det ikke, men veed vist, at et Par saadanne Pantalons nu her ikke kunde anskaffes af bare Vadmæl for 3 Rd. Rolfsen ventede vel ikke andet end Tab, men troede dog med nogen Grund at kunne haabe, hvad disse Munderings Sorter havde kostet Regieringen fra prima plana, og hvorved dog Høystsamme da sparede Fragt og Risico.

Var dette en mercantil Speculation af Rolfsen til at vinde paa Kongens Bekostning, vilde jeg holde min Pæn for god til at anbefale Sagen; men nu er det den vimsede Skippers uhiemlede Dumhed paa Rhederens Bekostning.

Naadigste Prinds tilgiv en udlevet Familiefader, som seer trindt omkring sig 30 Børnebørn med Forældre og sig selv daglig synkende under Pænges aftagende

og nødtørftige Levnets Midlers uhyre voxende Værd at nedlægge Forbøn for sin ældste Datters Mand, der har smaae voxende Familie, tynd Lykke, men alle Retskafnes Agtelse, som kiender ham.»

Man vet ogsaa om Jens Rolfsen, at han representerte kjøbmänn W. P. Berg i Göteborg under en sak denne førte mot kjøbmänn E. I. Hambro i Bergen. Prosessen gjaldt, i hvilken valuta et parti tørklær kjøpt av Hambro i 1812 skulde betales. Den gikk like til høiesterett, hvor dom falt i Hambros favør i 1819.

I 1811 synes Rolfsen å ha hatt mere hell med sig, for den 7. mars 1811 solgte han ved offentlig auksjon sitt priseskib «Maryann» til Konow & Co. pr. kommisjon for Ths. Johs. Heftye & Søn i Christiania for 36 525 rdl. Man må visstnok kunne gå ut fra, at dette salg har forbedret hans økonomiske omstendigheter, og at de nærmest følgende år har vært forholdsvis gode. 18. mai 1814 skjøter han sin part i skibet «the Mary» til C. F. Jansen for 16 666 rdl. 64 sk. Medeiere foruten ham var L. Holtermann, Petter Lexau sr., Hans Maartman, Mentz Paasche, Nic. Nicolaysen, Hans Paasche og Søren Dometius. Som et bevis på hans bedre økonomi må regnes, at han i 1814 mottok valg som en av Bergens representanter til riksforsamlingen på Eidsvoll; ti man må kunne gå ut fra, at selv om bergenserne ved dette valg vilde hedre sin gamle, avholdte biskop, kunde Rolfsen ikke ha påtatt sig hvervet, hvis han ikke dengang hadde sittet nogenlunde godt i det. Han var på Eidsvoll medlem av finanskomiteen. Nogen fremtredende rolle kom han ikke til å spille på riksforsamlingen, men at han nød adskillig anseelse kan sluttes av, at Henrik Wergeland efter i sin Norges Konstitutions Historie å ha omtalt alle de ledende menn, sier om Rolfsen og nogen andre, at de kan fratrekkes de resterende nuller.

At Jens Rolfsen må ha vært en både dyktig og innsiktsfull mann fremgår av Pavels' uttalelser om ham, hvor han i sine dagbøker kaller ham «en Mand af overmaade megen Dannelse», og tilføier: «Om Pengevæsenet og om andre Ting, ogsaa udenfor hans Fag som Handelsmand, har han meget lyse Ideer, og jeg ønsker Bergen vil vælge ham til Repræsentant ved det forestaaende Storting.»

I «Skizzer af Bergenske Forhold fra ældre og yngre Tid» av «en Bergenser» (3: Jens Gran), sies det om Jens Rolfsen, at han ansåes for en mann med

god forstand, dyktig og praktisk, og at han skal ha hatt «et klippefast Legeme og en fyldig Stentorrøst og derhos noget bydende i sitt Væsen».

Den 31. mars 1817 kjøpte han ifølge skjøte huset 17. rode, nr. 43, det nuværende Domkirkegaten nr. 3, som Michael Smith og hustru Catharina født Geelmuyden, enke efter Jørgen Møller Frøchen, selger til «sin kjære Ven Grosserer Jens Rolfsen» for 3 200 norske Sølvspecier.

Det var formodentlig i anledning av dette kjøp, at Rolfsen den 8. desember 1817 optok et 2. prioritets lån på 1 300 rdl. i sitt hus 17. rode, nr. 50, hos overformynderne Schanche og Harrje. 1. prioriteten i Bergens sykehus var da 315 spesidaler.

Fra nu av synes det å være gått nedover med Jens Rolfsens forretning. Den 8. november 1818 fikk han et vekselobligasjonslån på 250 spd. hos I. A. Silchenstedt, og den 11. desember 1818 måtte han utstede en vekselobligasjon til J. M. Frøchens arvinger på 2750 spd. med 1. prioritet i 17. rode, nr. 43. Den 4. februar 1819 solgte han sin $\frac{1}{4}$ part i galeasen «Thetis» tillikemed sin $\frac{1}{4}$ part av fraktbeløpet for 800 spd. til Jac. Blaauw & Co. Man kan også se, at han i sine siste leveår oftere møtte i forlikelseskommisjonen i anledning av manglende rentebetaling.

Natt mellom 17. og 18. desember 1819 døde han plutselig av slag, 54 år gl.

Det er antydnet, at han i sine siste år levde nokså sterkt, og forsømte sin forretning.

Iallfall viste det sig ved hans død, at boet var insolvent. Likvidasjon avsluttedes 25. februar 1822. Gjelden var 78 386 spd. 31 sk. mens boets aktiva bare beløp sig til 18 329 spd. 72 sk.

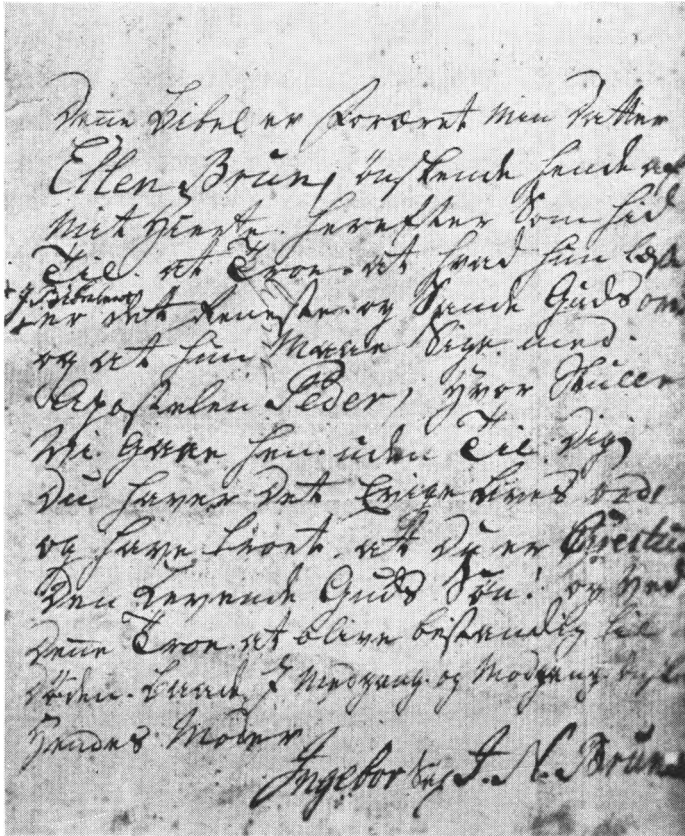
De prioriterte kreditorer fikk full dekning med 14 636 spd. 71 sk. De uprioriterte fikk til deling 3 693 spd. og 2 sk.

For øvrig fremgår det av likvidasjonsforretningen, at 17. rode, nr. 50 blev solgt til Erich Eeg for 1 765 spd.

17. rode, nr. 43, som var et 2-etasjes våningshus med sidebygning inneholdende 13 værelser med 10 kakkelovner blev solgt til Hans Klenou Martens for 6065 spd. og 84 sk. mot at han betalte major Smiths fordring på 3 434 spd. og 117 sk.

Galeasen «Helene», det eneste skib Rolfsen hadde tilbake, blev solgt til Peter Romdahl for 2 328 spd.

Kilder: «Skizzer af Bergenske Forhold fra ældre og yngre Tid» af en Bergenser, s. 153, H. Wergeland: «Norges Konstitutions Historie», s. 31, Pavels Dagbøker og «Eidsvold 1814».

Bispinne Ingebor Bruns håndskrift.

Hennes faddere var: Fru generalkrigskommissær von Geelmuyden, Mme Cappe, Jfr. Foswinckel, biskop Eyler Hagerup, Hr. Cammermeyer og Caspar Jordan.

Frøken Ellen Brun var den eneste ugifte av biskop Bruns døtre. Hun nevnes stadig som fadder ved de mange barnedåper innen familien.

Jens Rolfsen var sønn av skibsbyggmester *Tønnes Rolfsen*, født på Benestad i Randesund ved Kristiansand S. 1736, død i Kristiansand S. 27. september 1792, gift med *Barbara Jensdatter Benestad*, født på Benestad 1733, død i Kristiansand S. 2. november 1806.

Da Jens Rolfsens inngifte i slekten Brun senere fulgtes av en rekke ekteskaper mellom disse to familier, vedføies en oversiktstavle til anskueliggjørelse av de nokså innviklede slektskapsforhold. Se tavle nr. VIII.

V. B. *Ellen Brun*, født i Bergen 23. september 1776, død der 27. januar 1832. Ugift.

Stiftsprost Christen Brun og hans efterslekt.

V. C. *Christen Brun*, stiftsprost og sogneprest til Domkirken i Bergen, født i Bergen 5. januar 1778, død der 31. desember 1847.

Hans faddere var: Mme Hammecken, Mme Ingeborg Elisabeth, Sr. Hans Jordans, Jrf. Gedske Jordan, Hilbrand Harmens, Ove Holm og Knud Nordahl.

Sin første undervisning fikk han privat hos hører ved Bergens skole Johannes Grøgaard, hvorpå han i 1792 blev optatt i Katedralskolens 4de klasse. Skoleprotokollen opplyser, at han da hadde de kunnskaper «som til den klasse udfordres». Man kan se, at han har vært en flittig og flink elev, hvis hovedkarakterer efter hvert forbedredes fra «Temmelig godt Haab» til «Meget godt Haab». Han fikk da også stadig økende bidrag av de under skolen for verdige og trengende elever henhørende fonds. Første skoleår fikk han rdl. 6 1 2 og siste rdl. 36 1 6.

Han blev dimittert 1796 og tok samme år artium med laud. Til 2nen eksamen, som han tok 1797, og til teologisk embedseksamen 8. mai 1800 fikk han haud, mens han til den homiletiske prøve fikk laudabilis med utmerkelse.

I 1802 blev han ansatt som lærer ved Christi Krybbe med en lønn av 120 rdl. 4. februar 1803 blev han personellkapellan og 22. mars 1811 residerende kapellan ved Korskirken i Bergen. I denne stilling satt han ennu ved farens død i 1816.

Efter hvad der tidligere er nevnt, synes hans forhold til den konstituerede biskop å ha vært nokså spent, mens han hilste Pavels' utnevnelse med glede. Derimot synes det mere tvilsomt, om den nye biskop har vært like vennskapelig innstillet, selv om der var nogen selskapelig omgang mellem de to familier.

Om et slikt selskap skriver Pavels den 28. september 1817 i sin dagbok: «At man i Christiania kommer sammen kl. 8 er unægtelig for seent, men at man

i Bergen kan vente Aftengjæster Kl. 4, er ligesaa vist for tidlig. Ved dette Klokkeslet kom allerede Præsten Brun og Wallem med Kone og Børn her.» Derefter tilføier han: «Eftermiddagen og Aftenen ellers gik ret behageligen. Man protesterede mod Kortspil i Forventning af Musik, som vi og fik temmelig meget af.» Han slutter med å si: «Siden dansede det hele Selskab, Præsten Brun og jeg undtagne.» Som man ser, er tonen nokså reservert og gir inntrykk av at det nærmest har vært et pliktselskap.

Nogen dager i forveien den 14. september hadde Pavels vært i aftensang og hørt Christen Brun preke. Herom skriver han: «Brun mangler sin Faders Genie og fulde, mandige Organ til at blive en udmærket Taler. Hans Tale var ikke uden Liv og Aand, men Nordahl Bruns Fyrighed og Energie fattedes ham; og fremfor alt har hans Stemme en næsten qvindelig Blødhed, der gjør det umuligt for ham at henrive som hans ypperlige Mønster. Iøvrigt var hans Prædiken vel udarbeidet, meget practisk og riig paa Bemærkninger, der vidnede om Eftertanke og Menneskekundskab. Hans Sprog er godt og hæver sig stundom til Skjønhed; hans Declamation og legemlige Veltalenhed ere efter mit skjønnende uforbederlige, kun begge maaskee en altfor tro Copi af hans Fader, især ved nogle Perioders abrupte Slutning, der klædte hiin store Taler bedre end hans svagere Efterligner.»

Ennu en uttalelse om Christen Brun har man fra Pavels. Den 13. november 1817 skrev han: «Jeg maae overalt sige, jeg gruer til den Tiid, da et Sognekald her i Byen bliver ledigt. Brun troer sig ved kongeligt Løfte, ved sin Faders, vel ogsaa ved egne Fortjenester saa aldeles berettiget dertil, at der ei kan være Tvivl om at han jo bør foretrækkes for enhver anden Sollicitant, og denne Tvivl er dog virkelig hos mig meget stærk. Domkirkens Sognekald bør han nu især aldeles ikke have; til Korskirken derimod vilde jeg ansee ham fuldeligen qualificeret.»

Pavels' frykt blev til virkelighet. Det første ledige sognekall i Bergen blev Domkirkens, og den 19. juli 1820 blev Brun utvilsomt mot Pavels' ønske utnevnt til dette embede. Ifølge statsrådsprotokollen for 1820 gikk statsrådets innstilling, der sikkert fulgte biskop Pavels, ut på:

«1) At Stiftsprovstiet og Sognepræstembedet til Domkirken i Bergen maae fremdeles vedblive at være forenede i Følge Rescriptet af 21de Decbr. 1689, og
2) at disse Embeder naadigst maae forundes Sognepræst til Gloppen i Nordfjord

Provstie, Provst Peder Pavels, med Forpligtelse at tilsvare, saalænge han er yngste Sognepræst i Bergens Bye, den aarlige Afgift til Catecheten ved Domkirken, der hidtil har været paalagt Sognepræsten til Nyekirken i bemeldte Bye, Jonas Rein.

Herpaa behagede Hans Mayestæt naadigst at resolve: Vi udnævne herved naadigst Sognepræst til Korskirken i Bergen Marcus Frederik Irgens, til Stiftsprovst, samt residerende Capellan ved bemeldte Korskirke, Christen Brun, til Sognepræst ved Domkirken i Bergen.»

Endelig blev han 14. desember 1822, knapt et år efter Pavels' død, stiftsprost i Bergen, innstillet og anbefalt av biskop Neumann.

I sine senere år led Christen Brun av en stadig tiltagende blindhet. 14. mai 1835 ser man av et avertissement at han efter sine lægers og gode venners råd har søkt og fått permisjon som stiftsprost for ikke å anstrenge sine øine ved arbeide og i håpet om å gjenvinne sitt syn. Nogen måneder senere, den 22. august samme år, averterer han igjen: «I Tillid til det Guds blide og kjærlige Forsyn, der i intet Mørke forlod mig med sit Naadelys, og af Følelse for hvad jeg skylder det mig anbettede Kald, tiltræder jeg imorgen den 23de August, i Haabet om at gjenvinde mit Syn, en Reise til Christiania.»

Reisen blev uten resultat. Men i 1837 kan man se, at han igjen var begynt å preke. Den 16. mai dette år står det nemlig i Adresseavisen: «De mange Opmuntringer, den sande Satisfaction, som jeg har haft af at jeg igjen i Tillid til den Guds Kraft, som har været saa stærk i min Svaghed, greb til den Hyrdstav, der paa Grund af min Øiensygdhed havde hvilet henimod 3 Aar, og tiltraadte igjen min kjære Talerstoel, — dette er noget, som jeg skylder baade Gud og gode Mennesker saa megen Tak for, at jeg heller ikke gjennom dette Blad kunde tilbageholde mine Taknemmelighedsfølelser. Ogsaa mine Fattige, mine Huus-

Stiftsprost Christen Brun.

arme og Sengeliggende have vundet derved; da jeg fra 19de Søndag efter Trefoldighed og indtil Pintsedag har uddeelt mere, end jeg i dette Tidsrum har været vant til. Saaledes synes det, som om han, der lovede at være med mig alle Dage, vil endog tilsidst forunde mig Kraft at aagre med det Pund, der altid har været mig det Kjæreste, at opfylde med Propheten den Deel af mit Kalds Pligter: «Trøster, trøster mit Folk,» der altid efter min Følelse har været den Skjønneste. Men hvad det nu maae have kostet mig at tale offentlig, da ikke et Ord extemporeres, men hvert Ord først mediteres, derefter dicteres til Pennen, og derefter memoreres, og er hidtil holdt ordlydende, som det paa Papiret kan læses, — da endog Evangelierne og alt andet lovbefalet holdes udenad, vil lettelig kunde indsees; men som alene her anføres for at tjene til Undskyldning, naar jeg ikke saa ofte kan fremtræde, som dels mine Venner give Vink til, og som jeg selv saa inderlig gjerne ønskede. Ei veed jeg bedre hvormed at slutte disse Linier, end med det Ønske, at den Guds Fred som styrer og regjerer Tanker og Hjerter i Jesu Christo, og hvorom min Mester og Herre sagde: «Min Fred giver jeg Eder,» maae hvile saavel over min elskede Menighed, som over hvert godt Menneske, der saa langt fra at ville forbitre, tvertom søge at gjøre Alt for at blidgjøre og forsøde min tunge Lod; den Fred, der udgjorde Hovedindholden af min Tale paa første Pintsedag.» Brun.

To år derefter, 17. oktober 1839, blev han endelig entlediget som stiftsprost, som sogneprest blev han derimot stående like til sin død, 31. desember 1847.

Den 24. februar 1807 kjøpte Christen Brun ifølge skjøte huset 13. rode, nr. 47, det er Store Markevei nr. 2, for 2 200 rdl. d. c. av Hans Jørgen Simonsens enke, Anne Cathrine, og her blev han boende til sin død.

Ifølge brandvernsprotokollen for 1827 var 13. rode, nr. 47: «A) Et tømret Vaaninghus i 1 Etage med 2 Qviste, Bord og Stentag, 6 Værelser, 12 Fag Vinduer, Kjøken med Skorsten og under Huset en Bielkekielder. — Værdsat til 1 400 Spd. B) Vest for Vaaningshuset en tømret Bod i 2 Deelee med Bord og Stentag — 100 Spd. Tilsammen 1 500 Spd.»

Den 24. april 1807 optok han et 1. prioritets lån på 1 200 rdl. d. c. i eiendommen hos Mme Pytter og i 1830 ytterligere et 2. prioritets lån 500 spd. hos Bergens Bibelselskap.

Den 17. februar 1819 arvet han 1000 spd. efter sin venn Christoffer v. Tangen.
Kilder: Lampe: Bergens Stifts Geistlighed.

Christen Brun blev gift i Bergen N. K. 14. april 1801 med *Anna Elisabeth Suhling*, født i Bergen 28. februar 1778, død der 6. desember 1860. — 13 barn.

[Datter av skibsklarerer *Johan Lyder Suhling*, født i Bergen 1752, døpt 21. mars, død der 19. november 1791, gift der 26. november 1776 med *Hille (Helene) Olsen*, født i Bergen N. K. 1752, døpt 23. juli, død der 18. august 1806.]

Da Anna Elisabeth Suhling er stammor til alle idag levende agnatiske medlemmer av den i dette arbeide omhandlede slekt Brun, kan det ha sin interesse å gi en kort oversikt over hennes forfedre, særlig da en slik oversikt gir et innblikk i en rekke gamle bergensslekter.

Hennes far, skibsklarerer Johan Lyder Suhling, var sønn av megler *Johan (Jan) Lyder Suhling*, født i Bergen 1710, døpt N. K. 26. juni, død der 1781, begravet den 7. april — 71 år gammel. Han blev gift i D. K. den 8. januar 1737 med *Anna Elisabeth Tønnesdatter*, født i Bergen 1714, død der 1794 — 80 år gammel. Skifte den 8. november samme år.

Megler Johan Lyder Suhling var igjen sønn av den fra Bremen innvandrede *Harbert Suhling*, som tok borgerskap i Bergen 14. juli 1712. Han var død den 7. januar 1732, da hans enke fragikk arv og gjeld. Hun het *Griselle Pedersdatter* og var datter av kyper *Peter Petersen* og *Lisabeth Gordon*. Peter Pettersens mor het *Kirsten Olufsdatter*. Lisabeth Gordon var datter av kyper *Zander Gordon*, død før 1683 og *Elisabeth Wenton*, efter hvem der var skifte 23. april 1690.

Anna Elisabeth Tønnesdatter var datter av *Tønnes Jansen*, som tok borgerskap 21. november 1695 og dennes 3. kone, *Anne Pedersdatter*. Tønnes Jansens foreldre var *Jan Tønnesen*, efter hvem der var skifte i 1712 og *Ide Jørgens-*

Fru Anna Elisabeth Brun, født Suhling.

datter. *Blikmandz*, med hvem han blev trolovet 16. juli 1671. Hun nedstammer formodentlig fra den *Jørgen Bleckmandt*, som tok borgerskap i Bergen i 1594, og som vel igjen var sønn av den *Jørgen Bleickmand* der tok borgerskap 1567.

Anna Elisabeth Brun, født Suhlings mor, Hille Olsen, var datter av skipper *Ole Olsen*, født i Bergen N.K. 1720, døpt 28. juli, død der 18. desember 1792, gift der 3. februar 1750 med *Jannicke Schram*, født i Bergen D. K. 1729, døpt 23. desember, død der 8. mai 1793.

Skipper Ole Olsen var sønn av den *Ole Erichsen*, efter hvem der var skifte 26. mai 1725 og *Ingeborg Arnisdatter (Arendtsdatter)*, som døde 1744 og blev begravet N. K. 8. oktober samme år. Der var skifte efter henne 13. november samme år. Hun bodde i Claus Ockens smug. Hun blev antagelig gift omkring 1707, da den eldste sønn Claus Olsen, blev døpt i N. K. den 4. desember 1707. De øvrige barn var Arent, Ole, Erich og en datter Anne. Ole Erichsen var sannsynligvis en sønn av den *Erich Olsen* fra Ølen på Sandeid, som tok borgerskap i Bergen den 21. februar 1670 og som fikk døpt en sønn, Ole, i N. K. den 24. september 1671.

Jannicke Schrams foreldre var *Andreas Schram*, som tok borgerskap som skomaker 20. mai 1724, og efter hvem der var skifte 1779. Han var født i Bergen ca. 1699 og blev gift 18. september 1724 med *Hille Jansdatter Lange*, hvis foreldre var skomaker *Johan Jansen Lange*, død 1756, og *Berte Andersdatter*.

Anders Schram var sønn av kobbersmed *Michael Schram*, som tok borgerskap 3. juli 1684 og blev gift 18. februar 1703 med *Jannicke Jansdatter Daanechen*. Der var skifte efter ham 26. mai 1723 og efter konen i 1747.

Michael Schram var igjen sønn av den fra Eibeck i Braunschweig innvandrede kobbersmed *Anders Skramb*, som tok borgerskap 8. november 1648 og *Dorete Michelsdatter*.

Jannicke Daanechen var datter av den fra Masel ved Bremen innvandrede *Johan Danechen*, som tok borgerskap 22. april 1657. Han er utvilsomt identisk med den Jan Denecken som blev begravet i N.K. 15. mars 1668. Hans kone het *Anne Meyer*. Hvem hun var synes det håpløst å finne ut av, men hun blev efter Johan Danechens død gift med *Hendrich von Lübeck*, fra Bremen stift, som tok borgerskap 4. oktober 1669 og døde 1688, begr. K. K. 20. juni.

Det var formodentlig på grunn av morens ekteskap med Hendrich von Lübeck at Jannicke Daanechen oftere kaltes Jannicke von Lübeck. — Anne Meyer blev endelig 3. gang gift med slekten Meltzers norske stamfar, *Clamer Eberhardt Meltzer*, som tok borgerskap i Bergen 27. november 1690. Dette ekteskap var barnløst. Anne Meyer døde 21. november 1715. — Se vedføiede anetavle nr. X.

VI. A. *Ingebor Brun*, født i Bergen N. K. 27. august 1801, død der D. K. 21. februar 1832, av nervefeber.

Hennes faddere var: Farmoren, fru stiftsprost Brun, Jfr. Jannicke Suhling, stiftsprost Johan Nordahl Brun, rådmann Olsen og Jens Rolfsen.

Hun blev gift i Bergen 14. april 1826 med kjøpmann *Johan Christopher Halven*, født i Bergen D. K. 23. mai 1800, død der 16. juni 1836.

Han tok borgerskap som kjøpmann 28. juli 1825 og blev den 1. mars 1827 ansatt som bokholder i Bergens Sparebank med en stipulert årlig gasje av 125 spd. Denne stilling innehadde han like til sin død, men da han samtidig drev kjøbmansforretning, synes den ikke å ha lagt særlig beslag på hans tid. Halven kan neppe ha bebodd eget hus i Bergen, da man av kirkebøkene kan se, hvorledes familien stadig er flyttet fra sted til sted. Ved den eldste sønn Christens fødsel den 15. juli 1728 bodde de i 10. rode, nr. 2; året efter den 5. november 1829 ved sønnen Johan Christophers fødsel i 9. rode, nr. 4. Ved datteren Anna Elisabeths fødsel 27. september 1831 bodde de i 12. rode, nr. 33, og da konen døde i 1832, blev hun begravet fra 12. rode, nr. 72 — Store Markevei, nr. 26. Selv bodde Halven ved sin død i 1836 i 19. rode, nr. 5. Han døde som enkemann. Der finnes en plateinskrripsjon over ham, hvor der sies, at han «med sjelden Færdighed og Lethed arbeidede i de Forretninger som anbetroedes ham», og at dette vidnesbyrd om hans dyktighet lød enstemmig.

Av skiftet efter ham ser man, at han ved sin død eide et «Vaarhus», 24. rode, nr. 145, verdsatt til 100 rdl.; samt at han hadde en leiet pakkbod ved Nøstet, hvori lagredes tønner og kjøbmansvarer, viz: 104 tønner isenfarve = 416 rdl. 100 tønner spansk salt, 24 lester bøketønner og 90 lester furutønner. Dessuten var der til Stockholm avsendt 36 tønner saltet sei og til Stettin en ladning unevnt vare. I Kjøbenhavn hadde han til gode 390 rdl. — Han efterlot sig 3 mindre-årige barn, som synes å være kommet i huset hos forskjellige slektninger. Sønnen

Christen døde 7. april 1844 på Avaldsnes prestegård, og dødsfallet avvertertes av pleiefaren, prost J. L. Brun. Sønnen Johan Christopher døde 27. august 1849, under et ophold i staden Lawrence i Amerika, og morbroren, Jacob B. Brun, avverterte dødsfallet. En dattersønn av Halven og Ingebor Brun var apoteker Johan Lothe i Bergen.

[Sønn av kjøbmänn *Johan Christopher Halven*, født i Bergen 1758, døpt i D. K. 1. november samme år, død der. Dødsfallet kan ikke finnes; men han må være død før 1820, da hans sønn averterer sin mors død. Han var gift, 2. gang, i Bergen D. K. 26. april 1787 med gullsmeddatteren *Maria Magdalena Linde*, født i Bergen 1760, døpt 21. mars samme år, død der 2. november 1820.]

VI. B. *Johan Lyder Brun*, prost, sogneprest til Modum, født i Bergen N.K. 14. oktober 1802, død i Christiania 24. mai 1865.

Faddere var: Mme Suhling, jfr. Elen Brun, stiftsprost J. N. Brun, auditor Bentzon og kaptein Svend Brun.

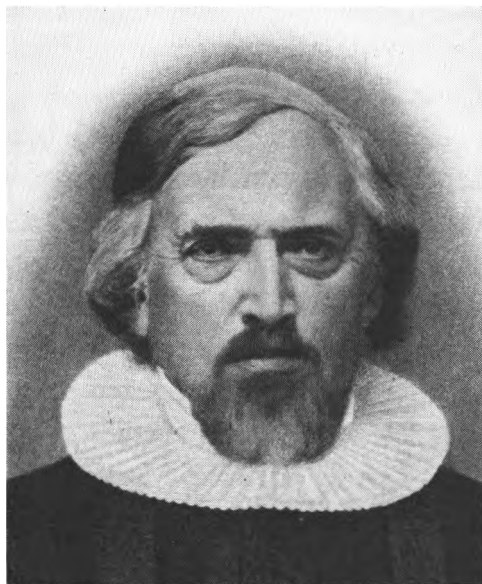
Den 1. september 1813 kom han inn i 1ste klasse i Bergens katedralskole, hvis protokoll viser at han begynte med «godt Haab» for fra 1816 av å få «meget godt Haab». Han blev dimittert i 1821, hvorpå han samme år tok artium ved Universitetet med hovedkarakter «Non». 1822 tok han 2nen eksamen med «Laud» og 1824 teologisk embedseksamen med «Haud» til den teoretiske og «Laud» til den praktiske prøve. Han reiste så hjem til Bergen, hvor han 5. mars 1825 blev personellkapellan hos sin far. Den 18. januar 1830 fikk han sig tilskjøttet huset 19. rode, nr. 15 og 16 litr A med «underliggende Grund og Hauge», og her blev han boende inntil han 12. januar 1832 blev utnevnt til sogneprest til Avaldsnes. Han solgte da huset den 26. mars 1832 til kjøbmänn Joachim D. Grip for 3000 spd.

Den 16. februar 1835 blev han prost i Karmsund prosti og den 15. oktober 1848 sogneprest til Norderhov og 11. januar 1862 sogneprest til Modum. Han døde på Rikshospitalet i Christiania den 24. mai 1865 efter et langt og smertefullt sykeleie.

Der finnes et brev datert 8. februar 1833 fra stiftsprost Christen Bruns bror, daværende skipper Svend Brun, til dennes brorsønn, den senere sogneprest Sven Brun, som på den tid lå ved Universitetet. I dette brev kommer skipperen

med nogen udtalelser om slekten Bruns temperament, hvor han specielt nevner nevøen Johan Lyder Brun. Det kan være av interesse å gjengi dette, fordi det kan tjene til belysning av Johan Lyder Bruns karakter og personlighet.

Skipper Svend Brun skriver: «Din Broder Jan Lyder var som sagt i Byen. Det forekom mig, at det kjere Hang til Selskabelighed og Kortspil, som fordem var hans Orm, havde nu tabt meget af sin glade Nydelse for ham; han opholdt sig derfor ikke længe her, men ilede fra mange Boston-Præparationer til sit kjære Hjem, hvor han blandt Daad og Sysler, sit Kalds Pligter og huuslig Glæde, lader sin Vinter henglide mere tilfreds. Hans Fiske-redskaber, hans Liner, hans Nodder, hans Snører skal være af et udmærket Slags, ogsaa Sildefisket yder ham ikke ubetydelige Fordele, kort, jeg spaaer, at han vil blive en formuende Mand paa Augvaldsnæss. Naar nu hertil kommer, at han er en vakker Taler, der forener værdige apostoliske Gaver, har sit Sogns Yndest og med denne en paa-skiønet Indkomme, ja skuer rundt sin Borg Glæde og Velsignelse, saa kan man dog med Rette kalde ham en lykkelig Mand

Prost Johan Lyder Brun.

paa Jorden. Jeg underskriver derfor med fulde Bogstaver de Ord Biskop Neumann sagde, da Efterretningen kom om Lyders Udnævnelse og den unge Sognepræst modtog Budskabet kold, ligesom det skulde være saa og ikke anderledes: «Jeg vilde,» sagde Bispem, «at han skulde erkiende, at han har gjort Lykke og være fornøyet.» Noget senere i brevet fortsettes der: «Alt, hvad der har Navn af Brun, er kolerisk, det er ligesom Krudtet, man maae omhyggelig vogte det for mindste Gnist; thi bliver en Brun vred, saa kan du tænde Svovelstikker paa hans Tunge. Det forstaaer sig, vi ere det ikke alle i lige Grad. Din Fader er ligesom ombyttet fra forrige Dage; men dog ikke ganske cureret, naar Anledning gives; men Gudskelov den gives saa sjelden. Jeg for min Deel, naar jeg føler det begynder

at kridle mig i Halsen, saa lukker jeg straks Munden til, og bliver heller min Opponent Svar skyldig til Dagen derefter, naar Flammen har lagt sig. Johan Lyder kalder jeg den første paa Listen og Johan Nordahl [hans bror] maaske den sidste. For Lyder er jeg blevet bange, thi han har engang skræmt mig. Er det ikke sørgeligt, at den allermindste Modsigelse skal straks sætte vort Blod i heed Bevægelse, avler nu denne, hvad man kalder Dispyt, saa er Fanden løs: da seer du den fæle Lue, Mennesket i sit haarde Harnisk; de Pile han slænger ud paa sin Modstander, saarer ind i Hjerterødderne, medens han selv med Latterens Kulde ligesom bortblæser fra sig selv ethvert Angreb.»

Av det her citerte brev kan man slutte, at Johan Lyder Brun som ung kapellan i Bergen har vært en skattet selskapsmann og interesseret kortspiller. Han synes å ha vært temmelig hissig, selvbevisst og ikke god å klare sig overfor i en dispyt, hvor han neppe har skånt sin motpart. Videre hører vi, at han som sogneprest på Avaldsnes foruten å være en dyktig og avholdt prest også har drevet fiske og formodentlig med godt utbytte.

At han også har interessert sig for stedets trivsel fremgår av, at han arbeidet energisk for å opnå kjøpstadsrettigheter for Kopervik. I den anledning skrev han i 1839 en del artikler i Morgenbladet, hvor han i skarpe uttrykk imøtegikk amt-mann Blom og bergensrepresentanten L. W. Nicolaysen, som begge i Stortinget optrådte som motstandere av et forslag i den retning. Dette har vel medvirket til, at han i 1840 blev valgt til ordfører.

Innen menigheten på Avaldsnes fantes der på den tid mange haugianere. Brun må til å begynne med ha stått nokså fremmed og uvillig overfor dem; men efter at han i 1845 hadde ligget livsfarlig syk, synes han å ha fått et nytt syn på sitt liv og på sin prestelige gjerning. Han sluttet sig til de haugianske kretser i menigheten og la for dagen en levende interesse for misjonsarbeidet. Han deltok i den store misjonsgeneralforsamling i Bergen fra 3. til 5. juni 1845, hvor han blev valgt til ordfører og holdt en stor vekkelsespreken. Også det følgende år besøkte han Bergen og preket for sin gamle menighet. Hans optreden vakte megen opsikt og skaffet ham både tilhengere og forbitrede motstandere. Blandt dem der synes å ha vært misfornøiet med hans virksomhet i fødebyen, var biskop Neumann.

Som sogneprest til Avaldsnes tilhørte Brun Kristiansands stift, og alt tyder på at bergensbispens må ha latt sin kollega i Kristiansand få et vink om at han ikke satte pris på Bruns gjesteprekener i sitt stift. Følgen var, at da Brun i 1847 søkte om tillatelse til å reise til Bergen, fikk han fra biskop v. d. Lippe følgende private svar: «De vil til Bergen, og jeg ønsker Dem en god og behagelig Tour. En Bøn tillader De mig at tilføie, om, hvis det ei aldeles modstrider Deres Overbevisning, saa meget som mueligt at søge at undgaae der at fremtræde, naar nogen beføiet Modstand skulde skee.»

Kommet til Bergen fikk imidlertid Brun mange anmodninger om å preke, bl. a. fra sin gamle far. Han henvendte sig derfor til Neumann og fikk dennes samtykke. Søndag den 28. februar 1847 talte han så i den fullt besatte Domkirke og kom derved op i en strid med biskop Neumann, der idag kan synes vanskelig å forstå for en legmann, men som førte til at Brun blev hemmet i sitt virke og ikke kom til å øve den gjerning innen den norske kirke som han som prest i en stor bymenighet vilde hatt særlige betingelser for, samtidig som man får inntrykk av at den gav hans mot og virkelyst et knekk.

Da denne strid er blitt forskjellig bedømt, og da den kan bidra til forståelse av prost Johan Lyder Bruns personlighet, tør det være av interesse her å gjengi sakens dokumenter, selv om dette kanskje krever mere plass enn den der egentlig kan avsees i et slekthistorisk arbeide.

Den 5. mars 1847 skrev biskop Neumann til Kirkedepartementet:

«Provst Johan Lyder Brun fra Augvaldsnæs i Christiansands stift har i Anledning af Missionsforeningen — mener jeg — opholdt sig her i Bergen omtrent 10 à 12 Dage; inat vilde han efter eget Sigende, begive sig til sit Hjemsted. Afvigte Søndag prædikede han til Højmesse i Domkirken. Underlige, skjøndt i mange Stykker fra hinanden afvigende Beretninger gik ud om hans Prædiken, og derfor erkyndigede jeg mig hos Enkelte, som havde været tilstede i Kirken, og som forstode at bedømme en Prædiken og dens Indhold, og fandt mig derefter beføiet til under Gaarsdato at tilskrive Provst Brun saaledes:

«Det er mig berettet af 3 troværdige Mænd, som hørte Hr. Provstens Prædiken sidst afvigte Søndag til Højmesse i Domkirken, at De skal have karakteriseret Patriarken Jacob som Tyv, Bedrager, ja som Skurk. Det kan ikke være mig

ligeegyldigt, at slige plumpe Udtryk faae at høres i de Kirker, som staae under mit Opsyn, og at Menigheden derved ledes til Ringeagt for den hellige Skrift, og navnlig for Mænd, der nævnes med Agtelse i det gamle Testaments Bøger. Jeg maae derfor tillade mig at spørge Dem, om De erkjender Dem at have brugt de ovennævnte Udtryk.»

Ud paa Eftermiddagen kom Brun til mig, og spurgte mig efter at have kommenteret over Prædikenen, om han skulde ansee min Skrivelse for konfidentiel eller for officiel, hvorpaa jeg svarede, at han maatte helst ansee den for officiel. Heraf tog han Anledning til at erklære, at han isaafald maatte efter Frelserens Bydende (Math. 18, 15-17) forfare i denne Sag. Da jeg overlod dette til ham selv, gik han, men kom tilbage med 2 Mænd, og, efter at have oplæst førstnævnte Skriftsted, spurgte mig, om jeg vilde tage mit Brev tilbage, hvortil jeg svarede nei, og om jeg vilde meddele ham skriftlig Erklæring, at min Skrivelse til ham samme Morgen skulde ansees for officiel, hvilket jeg svarede ja til, saafremt han skriftlig forlangte det. Derpaa kom en Skrivelse fra ham saalydende:

«I Anledning af Hr. Biskopens meget ærede Skrivelse af Dags Dato betræffende min Prædiken sidst afvigte Søndag til Højmesse i Domkirken bruger jeg herved paa Grund af Omstændighederne den Frihed at udbede mig skriftlig meddelt, hvorvidt jeg har at betragte bemeldte Skrivelse for officiel eller confidenciel.»

Jeg svarede strax som følger:

«Til Svar paa Hr. Provstens Skrivelse af Dags Dato, hvori spørges om min i morges til Dem rettede Skrivelse skal ansees for konfidentiel eller officiel, undlader jeg ikke herved tjenstligst at meddele Dem, at De helst maae ansee den som officiel, og at en simpel Besvarelse af de af mig i samme opstillede simple Spørgsmaal havde været mig ønskelig.»

Denne Anmeldelse om det saaledes mellem Provst Brun i Augvaldsnæs og mig Passerede har intet andet til Hensigt end ærbødigt at henstille til det kongelige Departement, hvorvidt Samme maatte ville gunstbehageligst gjøre Christian-sands Biskop bekjendt med Sagen, anmodende ham om at formane Provst Brun til at moderere sin religiøse Iver, naar han træder frem i fremmede Menigheder, da Begreberne om de aandelige Ting saa let forvirres, og Sæd udkastes til reli-

giøs Tvedragt, hvorved Kirken splittes. Provst Brun har sjeldne Talenter, det erkjender jeg, men disse maae anvendes til det Maal, som Kirken stiller sig for Øie, og ikke misbruges til Zelotisme. I alt Fald maae Bergens By vist frabede sig Prædikanter i denne Retning, da den har Præster, som kunne opbygge med sin sunde Lærdom, og deriblandt endog ziirlige Talere.»

Ærbødigst Neumann.

Departementet forela straks saken for sin konsulent, A. W. Fangen, som den 16. mars 1847 avgav følgende erklæring:

«Med Hensyn til den af Provst Brun i Bergens Domkirke holdte Prædiken og hans senere Adfærd bemærkes: Provst og Sognepræst Brun bør gjennem sin Biskop paalægges at fremsende den ovennævnte Prædiken. Har denne kun været memoreret, bør han dog affordres Prædikenens Hovedmomenter og navnlig Oplysning om, hvorledes han har argumenteret de paaklagede Udtryk, og hvad han i denne Henseende maatte yderligere have at anføre, saafremt han erkiender sig samme.

Først efter Indhentning af disse Oplysninger synes Sagen at egne sig til Bedømmelse i Realitet.

Med Hensyn til den af ham mod Biskop Neumann brugte Fremfærd, da maae denne ansees i høieste Grad at være inhuman og upassende. Jeg formaaer ei engang at indsee, hvorledes Brun, naar han havde brugt sindig Omtanke, kunde bære sig saa enfoldigt og usømmeligt ad.

For den mod Biskop Neumann brugte Adfærd formenes han fuldeligen at qualificere sig til en alvorlig Irettesættelse enten fra Departementet eller fra Biskop v. d. Lippe, og at burde bestemt paalægges at gjøre Neumann Afbigt, der har handlet i sin gode Ret.

Hvorvidt en lignende Foranstaltning bør træffes i Anledning af Provst Bruns Forhold, som fattedes af Consistoriet i Sverige angaaende Provst Wieselgren, vil nærmere blive Gjenstand for Overveielse, naar hans Prædiken vorder fremsendt.»

A. W. Fangen.

Den 24. mars 1847 sendte departementet en gjenpart av biskop Neumanns innberetning til Kristiansands biskop med henstilling om å innhente prost Bruns erklæring, for så å foreta det videre fornødne i saken og i sin tid å gi departementet underretning derom. —

Efterat denne skrivelse var avsendt, fikk departementet en ny skrivelse datert 22. mars 1847 fra biskop Neumann, som lød slik:

«I Forbindelse med min Skrivelse af 5. d. M. betræffende Provst Bruns Prædiken i Bergens Domkirke paa 2. Søndag i Faste sidstleden, giver jeg mig fremdeles den Ære at melde, at jeg med seneste Stavangerpost fra ham erholdt en Skrivelse datert Augvaldsnæs Prestegaard 11te Marts, saalydende:

«Paa Grund af Hr. Biskopens meget ærede Skrivelse af 4de d. M. skal jeg herved i Forbindelse med og i Henhold til, hvad jeg allerede mundtlig har udviklet for Dem angaaende Omskrevne min Prædiken, ikke undlade at erklære, at jeg vistnok, skjønt paa en særegen Maade har brugt de paaankede Udtryk om Patriarken Jacob med Hensyn til det i hans uomvendte Tilstand mod Esau og Isak udviste Forhold, men at jeg derhos fremstillede ham som en af Guds Udvalgte, der saavel gennem overordentlige Tilskikkelser som gennem Modgang og Møie efter hæderlig Strid ved Herrens Bistand og Velsignelse omskabtes til en Helgen.»

Ærbødigst Neumann.

Den 27. mars blev så denne skrivelse også oversendt biskop v. d. Lippe av departementet. Denne hadde 31. s. m. oversendt departementets første skrivelse til prost Brun med anmodning om en redegjørelse.

Den 8. april 1847 erkjente Brun mottagelsen av de tilsendte dokumenter og sendte gjenpart av sitt brev av 11. mars til Neumann, hvorpå han fortsetter til biskop v. d. Lippe:

«Til yderligere Oplysning tjener at jeg i nysnævnte Prædiken brugte hine Udtryk paa følgende Maade: Efterat jeg hadde omtalt Jacobi før hans Strid med Herren mod hans Broder og Fader udviste Forhold som Bedrag — og derhos brugte Ordet «stjaalet». Saavel i egentlig og høiere Betydning med Hensyn til Forholdet mod Esau, som i egentlig og anvendt Betydning med Hensyn til Laban, opkastede jeg ved en sædvanlig Talefigur det Spøragsmaal: Hvorledes?! Patriarken Jacob altsaa en Bedrager? — Tyv?! og tilføiede derefter ved en særegen Vending, hvori jeg indførte nogen mulig Tilhører talende: Du siger «Skurk» — med hurtigt Svar af mig: «Ja vel, men (læg vøl Merke til) af saadane Skurke gjør Gud Helgener». Her lagdes al mulig Vægt paa Ordet [av brevet er her et stykke brent] og for at gjøre Meningen umiskjendelig ytrede jeg umiddelbart derefter:

Det rinder mig i Sinde, hvad en Aandens Mand haver sagt om den bodfærdige Røver, der blev korsfæstet med Jesus: «Han steg ned fra sin vel fortjente Galge, satte sig i Triumphvogn med alle Kongers Konge og kørte lige ind i Guds Rige.» Efter nogle flere Ytringer om denne lyksalige Røver sluttede jeg denne Tirade saaledes: «Vor Jacob sidder nu tilbords med Abraham og Isak i Guds Rige».

Saavidt om Prædikenen. Jeg er tilbøielig til at troe, enten at Bergens Biskop har misforstaaet de 3 Mænd, som have foranlediget Anmeldelsen til det kongelige Departement eller at disse have misforstaaet mig. Det vilde være utilbørligt at antage at nogen med Forsæt skulde have ført Biskopen bag Lyset. Forøvrigt kan det ikke være forbunden med synderlig Vanskelighed at komme efter Sagens sande Sammenhæng, for saavidt man skulde drage min Sandruhed i Tvivl, da samtlige Domkirkens Præster og flere geistlige Mænd tilligemed en Mængde andre dannede Mennesker med og uden Syn for sand Christendom vare tilstede under Prædikenen.

Med Forundring erfarer jeg, at Biskop Dr. Neumann har berørt det mellem ham og mig privat passerede. Jeg bør dog formentlig ikke for Tiden indlade mig derpaa. Math. 18, 15-17 skal jeg, om det saa er Guds Vilje, med hans naadige Bistand og eftersom Herren klarer for mig den rette Betydning og Anvendelse af sine Ord, under Kirkens nærværende Forhold, saafremt snarlig Omstændighederne maatte gjøre det fornødent, stræbe at opfylde. Imidlertid maae jeg bede saavel min Biskop som mine øvrige høie Foresatte tilbageholde deres Dom om denne Side af Sagen, da, saa tvivlsom den end maatte synes ved første Betragtning for dem, der ikke kjender videre til Sagen end gennem Biskopens ufuldstendige og tildels urigtige Forklaring, dog — saavidt skiønnes — er klart begrundet i det guddommelige Ord.

Med Hensyn til min af Bergens Biskop omhandlede Fremtræden i fremmede Menigheder skylder jeg at oplyse, at jeg i de sidste 3 Aar har prædiket 4 Gange i Bergens Domkirke, dertil opfordret af Sognepræsten ved samme, min gamle, elskede Fader, som ogsaa af mange i Menigheden, hvilken i 7 Aar ogsaa har været min Menighed. Forøvrigt har jeg ikke fremtraadt paa noget Sted i Riget som Prædikant, men vel som Taler i Missions- og Afholdenhedssagen, med

Undtagelse af Stavanger, hvor jeg har prædiket 1 Gang paa Grund af særegne, tildels trængende Omstændigheder og med den const. Sognepræst's velvillige Samtykke.

Sluttelig tillader jeg mig at bemærke, at der — saavidt jeg formaaer at indsee — fra min Side er gjort alt mueligt for at forebygge Forargelse og tilveiebringe Fred i denne vistnok saavel i sig selv som i sine muelige Følger ei uvigtige Sag.

Jeg henstiller til mine høie Foresatte under Herrens Veiledning og Velsignelse at ordne den paa bedste Maade.»

I tilslutning til denne skrivelse fra prost Brun til Kristiansands biskop finnes der et brev fra ham datert 12. april 1847 til daværende cand. theol. H. Halling, hvorav hitsettes hvad der vedrører denne sak:

«Den Neumannske Affaire kan, saa grei den endogsaa synes at være paa min Side, blive alvorlig nok. Den er det, tykkes mig, allerede. Den indeholder ikke lidet graverende Beskyldninger mod min Virksomhed. Vel savner jeg ikke Trøst her ovenfra, men det forekommer mig klart at min Sag kræver Retfærdiggjørelse ogsaa paa Jorden, om ikke for min Skyld, saa for den Tjenestes Skyld han har betroet mig i sin Vingaard. Min Erklæring angaaende Anmeldelsen fra Bergens Biskop afgik med Fredagsposten. Den var, haaber jeg, efter Omstændighederne saa moderat, som den kunde være, især naar Hensyn tages til min ynkverdige Personlighed. En Afskrift skal vedlegges her til Deres og Enhvers Gjennemlæsning, der ønsker at blive bekiendt med den. Især ønskede jeg, at Wexels vilde værdige den sin Opmærksomhed, saameget heller, som jeg tiltrænger hans Raad for det Tilfælde, at der ikke skulde tages tilbørligt Hensyn til Erklæringen. Min Fordring i saa Henseende gaaer nemlig ud paa, at Neumann skal tilbagekalde sin Anke over min Prædiken, som ubeføiet. Dette vil mueligens ikke skee paa den officielle Vei, hvor Sagen nu er ført hen. Hvis jeg ikke er altfor slet Prophet, vil den her, naar den ender som bedst, faae følgende Udfald i Svar til Anmeldelsen: «Herved finder Departementet intet videre at gjøre,» mindre vel i saadant: «Departementet finder ikke tilstrækkelig Grund til at foretage videre i denne Sag.» I første Fald kan man formentlig ikke drive det videre, eller rettere: Er der Grund til at standse paa den Vei? — I sidste Fald er det Spøragsmaal, om hvorvidt Ordet «tilstrækkelig» burde foranledige noget

Skridt fra min Side til en fuldkommen Retfærdiggjørelse for og af mine Foresatte. Herom ønsker jeg at høre saavel Deres som den erfarne og christelig sindede Fader Wexels Mening. Men endnu mere tiltrænger jeg denne med Hensyn til mit private Forhold til Neumann og Anvendelsen af Math. 18, 15-17.

De spørger, om jeg ikke i saa Maade erkjender at have gjort mig skyldig i en liden Uforsigtighed? Idet jeg svarer dertil, at det er meget mueligt, at jeg har gjort mig skyldig i en stor Uforsigtighed, og at jeg af mit ganske Hierte har bedet til Herren om Tilgivelse, hvis jeg derved har krænket hans hellige Navn eller uden tilstrækkelig Grund tilrettevist en Broder, skylder jeg at gjøre Dem bekiendt med Sagens sande Sammenheng og beder Dem meddele den til Wexels hvis Formening De tør have den Godhed at meddele mig tilligemed Deres egen, saasnart som Deres Tid og Deres Interesse for Sagen og mig maatte tillade det. At jeg længes efter Svaret kan De let begribe. Nu da: I Svar paa min Anmeldelse til Christiansands Biskop om min forehavende Bergensreise modtog jeg (alt privat) følgende frapante Ord: «De vil til Bergen, og jeg ønsker Dem en god og behagelig Tour. En Bøn tillader De mig at tilføie om, hvis det ei aldeles modstrider Deres Overbeviisning, saa meget som mueligt at søge at undgaae der at fremtræde, naar nogen beføiet Modstand skulde skee.»

Min Forundring var saa meget større, som samme Biskop tidligere havde erklæret Bergens Biskop uberettiget til at hindre mig fra at prædike i Bergen og det paa en saadan Maade, at jeg — det være med eller uden tilstrækkelig Grund — deraf sluttede, at min Biskop ikke billigede det Sindelag, som Bergens Biskop nærede imod mig med Hensyn til min Fremtræden i Bergen som Gjæstepredikant.

Jeg reiste alligevel tagende Gud paa Raad med mig, om hvorledes jeg skulde forholde mig. Og blev det da min faste Beslutning ikke at prædike uden den bergenske Biskops utrykkelige Samtykke!!

Det varede ikke lenge efter min Ankomst, førend Anmodninger indløb fra flere agtede Venner om, at jeg skulde prædike. Min gamle Fader trængte mer end nogensinde paa og forsikrede, at det var almindeligt Ønske i hans Menighed, som jeg ikke maatte nægte. Jeg gjorde ham bekiendt med Forholdene og min ovennævnte ufravigelige Beslutning, begav mig snart der-

efter til Biskopen, med hvem jeg havde den Ære at tale i mere end 2 Timer, og hvis sidste Ord til mig dengang var disse: «Prædik De, Hr. Provst, hvor De vil, men — hold ingen Konventikler!» Disse Ord blev udtalte i en hjærtelig Tone. Jeg troede den hellige Grav vel forvaret og gik særdeles fornøiet til min Fader, der arrangerede det Fornødne med Hensyn til Anmeldelser i Avisen. For Neumann nærede jeg mere Haab om forandret Synsmaade i flere Henseender end de dristigste Forventninger havde kunnet opvække. Jeg prædikede med Glæde. Herren var med mig og alle spaaede godt. Men De veed, hvad skeet er.

Da jeg havde modtaget Neumanns Brev, besluttede jeg at gaae til ham for om mueligt at opfylde Apostlenes Formaning: Søger Fred med alle Mennesker, saavidt det staar til Eder. — Math. 18, 15-17 — vilde jeg kun i Nødsfald gjøre Brug af. Jeg fandt Biskopen i en beklagelig Stemning. Efter sædvanlige Høflighedsbeviisninger fra begge Sider sagde jeg ham mit Ærinde og spurgte ham, hvorledes jeg havde at betragte hans Skrivelse, om som confidentiel eller officiel, idet jeg fremhævede de Grunde, der foranledige mine Tvivl i saa Henseende. Han svarede dertil, at hans Skrivelse var halv officiel, halv confidentiel, men at jeg helst maatte ansee den som officiel.

Jeg bad ham derefter undskylde at jeg indtil videre betragtede den som confidentiel, og derfor tillod mig at anmode ham om at tage den tilbage som ubeføiet, ikke for min Skyld, men for hans egen og især for de 3 Mænds Skyld, der havde fremstillet min Prædiken for ham paa en urigtig Maade, og som i Tilfælde af en Undersøgelse ved Proces vilde udsættes for videre Mislighed, da jeg vilde kunne føre mange Vidner imod dem, 10 for 1.

Jeg undlod naturligvis ikke at oplyse ham om den rette Sammenhæng, hvilket han i sin Anmeldelse jo ogsaa hentyder paa. Men De tenker Dem min Forbauselse, da han derpaa svarer: «Ja, naar De saaledes dreier det!!!»

Jeg foreholdt ham da det upassende og fornærmelige i dette Udtryk, men det blev derved værre og ikke bedre. «De er en forfængelig Mand, en arrogant Mand,» og — nu er det mig umueligt at gjengive hans Ord, men Meningen var umiskienkelig den, at jeg ikke var ved mine fulde 5 eller som man siger — havde Sviin paa Skoven.

Jeg foreholdt ham med megen Varme — jeg giver ikke Lov til at benævne det Hæftighed; thi jeg var greben af en dyb og inderlig Smerte og fik Naade til at gaa ind paa ham med Tanken henvendt til Gud i stadig Bøn — hvor ukjærligt han behandlede mig og hvormed han vilde forsvare en saadan Fremgangsmaade? Han svarede dertil at det jo maatte tiene til min Undskyldning, (det nemlig som han havde sagt om min forment Galskab).

Nu blev det mig for galt, og jeg bad ham erindre, hvad der var passeret os imellem før min Prædiken, gjorde ham opmærksom paa de forannævnte Ord, hvormed han tog Afsked med mig og udhævede derhos et Tilbud, jeg havde gjort ham, det nemlig at skrive min Prædiken, levere ham den Løverdags Aften og forbinde mig til ikke at tale et Ord mere eller mindre end dem, som skrevne bleve. Det sidste erkjendte han, men det første ikke. Det var det værste af alt. Jeg sagde ham nu, at jeg nok blev nødsaget til at tage 2 Vidner med, at det kunde staae fast, hvad jeg havde gjort for at overbeviise ham om hans Vildfarelse og for at formaae ham til at tage hans Brev tilbage.

Jeg kom tilbage medbringende Provst Birkeland og Consul Carl Konow. Hvad nu passerede er saaledes vidnefast. Jeg sparede ham saameget jeg kunde, idet jeg hovedsageligen holdt mig til min Prædiken og den Maade, hvorpaa han havde gaaet frem imod mig under vor sidste Samtale. Men alt forgjæves.

Hvad skal jeg nu gjøre? Math. 18, 15-17 byder, at Sagen skal forelægges Menigheden. I dette Tilfælde formentlig Domkirkens Menighed. Hvorledes gaar man frem hermed? Det kan skee ved Opfordring til Sognepræsten, der mueligviis er villig til at foranstalte det Fornødne. Men — gid det kunde undgaaes. Gid dog Neumann uden saadant vilde lade sig overbevise!! Nu — jeg venter Deres Raad. Skriv snarest muligt til Deres i Herren hengivne Brun.»

Efterat biskop v. d. Lippe havde fått prost Bruns redegjørelse av 8. april, skrev han den 22. samme måned til Kirkedepartementet:

«Ifølge det kongelige Departements Opfordring i ærede af 24de f. m. har jeg affordret Provst Brun Erklæring i Anledning af, hvad han ifølge Meddelelse fra Bergens Biskop havde yttret i en i Bergen holdt Prædiken, og denne Erklæring har jeg herved den Ære at oversende. Det vil af samme saavel som af den Skrivelse, han under 11te f. m. har udfærdiget til Biskop Neumann, erfares, at de

omhandlede Udtryk ere brugte i saadan Sammenhæng, at man ikke kan sige, at noget urigtigt er fremsat i hiin Prædiken, forsaavidt Patriarken Jacobi Forhold mod Isaach og Esau er fremstillet som bedragersk; til at anvende dette ogsaa paa Forholdet til Laban, antager jeg, Provst Brun har været mindre berettiget, men da hans Udtryk derom ikke ere ganske tydelige og hans Skrivelse af 1ste Mars derom intet indeholder, veed jeg ikke, om han ogsaa derom har yttret noget i Prædikenen. Forøvrigt kunde de brugte Udtryk uden Skade for Sagen været ombyttede med andre, der simpelthen udtalte, hvad vor Bibel derom beretter, og at de uagtet den Sammenhæng, hvori de ere brugte, kunde give Anledning til Mistydning, kan ikke nægtes.

Jeg har dog ikke fundet mig foranlediget til for Tiden at foretage noget videre i Sagen. Jeg vil paa forestaaende Visitats faae Anledning til at handle om den med Provst Brun og der tillige gjøre de Forestillinger, jeg maatte finde fornødne. Jeg har saa meget mere troet for Tiden at burde afholde mig fra at foretage noget videre, som jeg ikke veed, hvorvidt det kongelige Departement ønsker paany at høre Bergens Biskop, hvis første Anmeldelse, i hvilken de omhandlede Udtryk nævntes udenfor den Sammenhæng, hvori de vare talte, lettelig kunde lede til at betragte Sagen som slemmere, end den ifølge det senere oplyste forekommer mig at være.»

J. v. d. Lippe.

Den 3. juni 1847 oversendte så departementet ovennævnte skrivelse fra Kristiansands biskop tillikemed prost Bruns redegjørelse til biskop Neumann med forespørsel om «hvorvidt der i Sagens nuværende Stilling maatte være videre i Anledning af samme at foretage».

Herpå innløp svar datert 10. juni 1847 fra bergensbispen:

«Det kongelige Departement har i meget Ærede Skrivelse af 3^{die} d. M. henstillet til min Bedømmelse, hvorvidt det med Hensyn til Provst Bruns Prædiken i Bergens Domkirke og de paaankede Udtryk i samme maatte i Sagens nuværende Stilling være videre i Anledning af samme at foretage.

Herved tilader jeg mig at bemærke, at, om der end beviisligen kunde siges meget imod den Paastand i Bruns Erklæring, at Biskopen havde afgivet ufuldstændig og tildels urigtig Forklaring, saa anseer jeg Hensigten af min Anmeldelse nu i det Væsentlige opnaaet, saasom Christiansands Biskop baade har erkjendt

det Upassende i Provst Bruns Fremgangsmaade og lovet at fremstille efter nøiere Undersøgelse saadant for bemeldte Brun.

Naar denne nemlig vil for Eftertiden høre op med at indpræge Bergen Byes Menigheder en phantastisk saakaldet christelig Lære, som vi ikke trænger til, og som lettelig kan forarge, saa formener jeg, at man bør kaste et Dække over det Passerede og ikke videre røre ved Sagen.» Neumann.

En gjenpart av denne skrivelse oversendte departementet den 19. juni 1847 til Kristiansands biskop uten anmodning om at noget ytterligere skulde foretas.

Sakens dokumenter blev så samtidig forelagt for departementets konsulent, som avgav følgende erklæring datert 30. juni 1847:

«Da Biskop Neumann anseer sig tilfredsstillet ved den brugte Fremgangsmaade, formenes Sagen ikke at egne sig til yderligere Foranstaltning, skjøndt det vistnok maa erkiendes yderst misligt, at en underordnet Embedsmand vover at erklære officielt om en Biskop, at den af denne afgivne Erklæring er ufuldstændig og tildels urigtig.»

Imidlertid var biskop v. d. Lippe reist på sin bebudede visitasreise, og den 10. august 1847 sendte han departementet fra Avaldsnes prestegård følgende skrivelse:

«Med Ærede af 19de Juni d. A. har det kongelige Departement oversendt mig Gjenpart af en Skrivelse fra Bergens Biskop, hvorefter denne ikke anseer det fornødent, at der foretages Videre i den Sag, han har vakt ved for Departementet at anmelde, at Provst Brun havde brugt Udtryk i en i Bergen holdt Prædiken, han ikke troede burde hengaae upaatalede.

Uagtet det ikke forøvrigt kan interessere mig, at der foretages videre, maae jeg dog reservere mig mod Bergens Biskops Udtryksmaade, naar han i Henhold til min Skrivelse af 23de April d. A. finder Grund til at afstaae fra at forfølge Sagen. Jeg har nemlig i denne Skrivelse kun sagt, at Provst Bruns Udtryk kunde give Anledning til Mistydning, og at jeg under forestaaende Samvær med Provst Brun vilde faa Anledning til at gjøre de Forestillinger, jeg maatte finde fornødne. Til saadanne yderligere Forestillinger har jeg ingen Grund fundet. Provst Brun lærer Guds Ord saaledes, at saavel hans Præstegjæld dermed er tjent, som at det ikke kan skade Bergenserne, om han blandt dem stundom fremtræder.

Mig er ikke bekjendt, at han har gjort dette uden enkelt Gang, han har besøgt sin Familie, og da vel neppe uden vedkommende Præsts Samtykke, og til i Almindelighed at fraraade saadant finder jeg ei heller Grund.

Hvad Bergens Biskop mener med den «phantastiske, saakaldte christelige Lære», for hvilken man skulde ønske sig forskaanet i Bergen, veed jeg ikke. Jeg har ovenfor fundet mig forpligtet til at afgive en anden Dom over Provst Bruns Lære, og de omhandlede Udtryk i hiin Prædiken i Bergen berettiger ikke til nogen anden. Hvad der var ment troede jeg at kunne slutte, før jeg fik Provst Bruns nærmere Erklæring, nemlig hvad Skriften lærer, hvad vore Bekjendelsesskrifter gjentage, at vi retfærdiggjøres af Naade formedelst Troen uden Lovens Gjerninger.»

J. v. d. Lippe.

Selv om departementet henla saken, skulde det snart vise sig, at den fikk følger for prost Brun. Denne hadde nemlig søkt det ledige embede som garnisonsprest i Christiania. Da han rimeligvis har følt sig noget engstelig for, hvordan det vilde gå, må han ha henvendt sig til sin venn, konsul Carl Konow i Bergen, som hadde vært med ham hos biskop Neumann, og anmodet denne om å støtte hans ansøkning. Konow skrev så den 21. september 1847 til statsråd H. Foss:

«Min kiære Herr Statsraad:

Jeg opfylder med Fornøielse en Anmodning af min Ven Provst Brun, idet jeg herved tillader mig at fremsende en Afskrift af, hvad jeg har nedskrevet i Anledning af et Møde hos Biskop Neumann, hvortil jeg efter Provst Bruns Opfordring indfandt mig den 4de Marts d. A., og det vil være mig særdeles kjært om jeg derved kan bidrage til at fremme en god Sag.»

Afskrift.

«1847 den 4de Marts om Eftermiddagen gik jeg til Rector Holmboe, og da jeg traadte ind i Værelset, kom Provsten Brun mig imøde med de Ord: «See der er en Mand. Vil De paatage Dem en Forretning?» Hertil svarede jeg, at jeg sagtens først skulde kjende dens Beskaffenhed, men alligevel vilde jeg indgaae derpaa, da jeg vidste, han ikke vilde byde mig andet end jeg kunde paatage mig. Derpaa leverede han mig et Brev til Gjennemlæsning. [Neumanns 1ste brev til Brun.]

Efterat jeg havde læst Brevet, spurgte jeg Brun, hvad han havde foretaget i denne Anledning, og han fortalte mig da, at han strax efter Brevets Modtagelse gik til Biskopen og forklarede ham, i hvilken Forbindelse han havde brugt de Udtryk, som omhandles i Brevet, samt at det ikke var Patriarken Jacob, men Drengen Jacob han havde betegnet saaledes, da han ved en Handling, som han selv ifølge Skriften kalder Bedrageri, fik den Velsignelse af sin Fader, som var tiltænkt hans Broder Esau, og endelig, at han ikke vedkjendte sig at have brugt ordet «Tyv», men derimod sagt, at Jacob «stjal» Velsignelsen fra sin Fader, samt at Ordet «Skurk» var brugt saaledes, nemlig efterat han havde sagt Bedrager og at han stjal. — Du vil sige Skurk, nu vel, men af saadanne (dette Ord var udtalt med Eftertryk) Skurker skabte Gud Helgener, og nu sidder han tilbords med Abraham og Isaac i Guds Rige.

Hertil havde Biskopen svaret:

«Nu vil De dreie det.» Over dette ord «dreie» blev Brun opbragt, men søgte dog at lægge Baand paa sine Følelser. Han fortolkede imidlertid dette Biskopens Ord saaledes, at dersom Brun havde brugt Ordene i denne Forbindelse, havde der intet været at udsætte paa dem, og da han nu havde oplyst Biskopen om, at han havde brugt dem saaledes, hvorom han kunde overtyde sig hos andre, kunde der fra hans Side ikke gjøres videre, og han anmodede derfor Biskopen om at tage Brevet tilbage, hvormed Sagen vilde falde bort. Brun bad Biskopen betænke, om han ikke vilde compromittere sig, dersom der blev gjort noget af denne Sag, og spurgte derefter, hvorledes han skulde betragte Brevet, da det ikke var i den Form, som en Embedsskrivelse skulde have. Dertil svarede Biskopen, at Brun maatte anse Brevet som halvt officielt og halvt confidentialt. Hertil svarede Brun, at han ikke forstod sig paa at handle med halve Størrelser, og at han derfor enten maatte have Brevet i den ene eller anden Form. Derefter udtalte han sig om den Fremgangsmaade, som han fandt havde været den passende fra Biskopens Side i denne Anledning, nemlig, naar han havde hørt saadant, at kalde Brun til sig og faae en mundtlig Forklaring derom af ham, Brun sagde endvidere, efterat Biskopen havde yttret, at han ansaa Bruns Forstand endnu at lide af den sidste Sygdom, han havde, at det havde været Biskopens Pligt selv at være tilstede i Kirken og høre hans Tale, og ikke som

øverste geistlige Embedsmand i saadanne Sager at lade sig lede af Rygter. Dertil svarede Biskopen at hans Helbred tillod ham ikke at udsætte sig for de Følger som det kunde have paa denne Aarstid at være i Kirken. Brun indvendte dertil, at han vidste, Biskopen samme Dag havde været ude at kjøre, hvortil denne svarede, at han ikke skyldte Brun Regnskab over, hvorledes han tilbragte sin Tid. I Anledning af Biskopens Ytringer om Bruns Sindsforfatning, spurgte denne hvorfor da Biskopen havde givet ham sit Samtykke til at prædike. Biskopen nægtede at have givet saadant Samtykke, og da Brun gjenkaldte i hans Erin- dring den Samtale, som de havde havt, hvori Biskopen havde udtrykkelig sagt: «Prædik De, naar og hvor De vil,» svarede Biskopen, «ja, men jeg kunde ikke forestille mig, at De vilde bruge saadanne Udtryk.» Da nu Brun ikke kunde formaae Biskopen til at tage sit Brev tilbage, sagde Brun, at han vilde gaae bort og hente et Par Mænd og i Deres Overværelse gjentage sin Anmodning til Biskopen.

Det var paa Grund heraf at Brun spurgte, om jeg havde noget imod at være en af de to Mænd, og da jeg dertil erklærede mig villig, efterat jeg havde gjort opmærksom paa, om det ikke snarere kunde skade end gavne, at jeg deltog i denne Sag, sendte han Bud efter Provst Birkeland, som da han fik høre Sagen og læse Biskopens Brev, strax erklærede sig bered til at være den anden. Han foreslog alligevel, at han skulde gaa forud for at tale med Biskopen, og da det var mueligt, at denne Samtale kunde lede til at Sagen faldt bort af sig selv, blev Aftalen med Birkeland saaledes, at dersom intet Bud kom, skulde Brun og jeg gaae fra Holmboe en halv Time senere.

Omtrent kl. 6½ begav vi os da til Biskopen, som var alene med Birkeland. Da vi havde sat os, spurgte Biskopen Brun: «Nu Hr. Provst, hvad har De at forebringe?» Derpaa sagde Brun omtrent saaledes: «Efter den Aftale som fandt sted mellem Hr. Biskopen og mig i Eftermiddag, er jeg nu her med tvende Mænd for i deres Nærværelse at gjentage min Opfordring til Hr. Biskopen at tage Deres Brev til mig af D. D. tilbage og tilstaae, at De har feilet imod mig. Til denne Fremgangsmaade er jeg opfordret af, hvad der staar hos Evangelisten Mathæus i det 18de Cap., hvor det heder [15, 16, 17 Vers citeres]. Jeg skal nu oplæse Brevet.» Da han kom til Ordet «Skurk», tilføjede han: «Dette Ord er

understreget.» Han forklarede dernæst, hvorledes disse Ord af ham vare benyttede, saaledes som ovenfor er anført.

Dertil gjorde Birkeland en Bemærkning, at det forekom ham, Brun havde brugt Ordet «Tyv», hvortil Brun svarede: «Det Udtryk vedkjender jeg mig ikke.» — Senere ud paa Aftenen hos Holmboe sagde imidlertid Brun, at det forekom ham dog, at han havde brugt Ordet «Tyv», og dette blev ham mere indlysende, jo mere han tænkede derpaa. —

Derefter forklarede Brun, at han havde været hos Biskopen strax efterat have modtaget Brevet, og derved havde forklaret, hvorledes de paapegede Udtryk vare benyttede, samt anmodet Biskopen om at tage Brevet tilbage. Dertil havde Biskopen ikke været at bevæge, og da Brun derfor havde spurgt, hvorledes han skulde betragte Brevet, havde Biskopen svaret, at Brun maatte betragte det som halv officielt og halv confidentielt. — Herimod gjorde Biskopen ligesaa lidt nu nogen Indvending, som da Brun senere i Løbet af Samtalen gjentog dette Svar af Biskopen. —

Brun sluttede med Opfordring til Biskopen om at tage Brevet tilbage og erkjende, at han havde feilet imod ham. Hertil svarede Biskopen: «Har De intet videre at fremføre?» Brun svarede: «Intet videre, dersom ikke der forefaldt noget, som gav Anledning dertil.» Da Biskopen derpaa vilde begynde at tale, sagde Birkeland: «Tillader De, Hr. Biskop, at jeg gjør en Bemærkning?» og da Biskopen dertil gav sit Samtykke, sagde Birkeland til Brun: «Det forekommer mig, at der egentlig ikke kan være nogen Tvivl om Hensigten med Biskopens Brev, da den tydelig nok antydes deri, og at derfor naar Brun gav det Svar, som Biskopen havde forlangt, var Sagen dermed afgjort.»

Hertil svarede Brun at Brevet indeholdt saadanne Imputationer imod ham, at han ikke kunde lade Sagen beroe i den Stilling den var, naar ikke Biskopen vilde tage Brevet tilbage og erkiende, at han havde feilet imod ham; da Brun med den Erklæring han havde faaet af Biskopen, at Brevet skulde betragtes som halv officielt og halv confidentielt, ikke kunde ansee sig tilfredstillet, men maatte, saafremt Brevet skulde betragtes som officielt, faae en skriftlig Tilstaaelse derfor, da han i saa Fald maatte henvende sig til sin egen Biskop med Sagen.

Nu sagde Biskopen: «Paa Hr. Provstens Opfordring har jeg kun at svare, at De har at ansee mit Brev som officielt.» Dertil svarede Brun: «Jeg maa dertil bemærke, at jeg respekterer ikke denne Erklæring, da jeg har med min egen Biskop at gjøre. Jeg maae imidlertid udbede mig et skriftligt Svar af Hr. Biskopen paa et Brev, som jeg endnu i Aften skal skrive, da jeg agter at reise i Aften kl. 10, om Maaneskinnet tillader, og hvori jeg vil opfordre Hr. Biskopen at erklære, om jeg skal ansee det Brev, som jeg har faaet idag som officielt eller confidentialt. Biskopen: «Derpaa skal De faae Svar, men jeg maae bede, at det ikke bliver for sent, da jeg skal sove.»

Brun tilbød sig at skrive Brevet strax, dersom Biskopen havde Pen og Papir ved Haanden eller endnu bedre, dersom Biskopens Contorbetjent endnu var tilstede, at Brun kunde dictere ham Brevet, da hans Øien vare saa svage, at det generede ham at skrive. Hertil blev intet svaret, og derefter gik Brun og jeg.

Da Brun kom til Holmboe, dicterede han mig et Brev af foranstaaende Indhold og fik Svar fra Biskopen omtrent saaledes, at Biskopen helst ønskede, at hans tidligere Brev maatte betragtes som officielt. Han tilføiede imidlertid, at det vilde have været rigtigst, om Brun paa hans simple Spørgsmaal havde givet et simpelt Svar.

Efter Rector Holmboes Raad har jeg nedskrevet dette, medens det er i friskt Minde, for ikke at stole paa min Hukommelse, om jeg senere skulde afordres en Erklæring om denne Sag.

Carl Konow.

P.S. Den 8de Marts læste jeg dette for Provst Birkeland, og han havde, hvad Mødet hos Biskopen angaaer, intet andet at indvende mod Rigtigheden af det anførte, end at den Bemærkning han gjorde, — efterat Brun havde sluttet, og som foranledigedes deraf, at Brun havde yttret Ønske om, at dette Møde maatte lede til en Forsoning mellem ham og Biskopen, — gik ud paa, at der i Biskopens Brev ikke var noget, som kunde give Anledning til, at der kunde blive Spørgsmaal om nogen Forsoning.»

C. K.

Dette brev oversendte statsråd Foss den 26. september 1847 til Kirke-departementets chef, statsråd J. H. Vogt, med sådan følgeskrivelse:

«Igaar Aftes indløb til mig vedlagte Skrivelse fra Konsul C. Konow i Bergen med dertil hørende Bilag. Da de deri indeholdte Oplysninger og Forklaringer mueligens kunne have Indflydelse paa Stemmegivningen til Indstillingen angaaende

Besættelsen af Garnisonspræst Embedet i Christiania, har jeg troet at burde til-lade mig at oversende begge Deele til Hr. Statsraaden, om De finder det rigtigt at bringe disse Documenter til de øvrige Voterendes Kundskab inden Sagen om Garnisonspræst Embedet kommer til endelig Afgjørelse i Regjeringen.

For mit eget Vedkommende maae jeg forbeholde mig at kunne forandre min ved Paategning afgivne Votering, da Provst Bruns Adfærd efter de senest erholdte Forklaringer fremstiller sig for mig i et noget mildere Lys, end da jeg afgav min Paategning. Jeg er imidlertid endnu ikke fast bestemt, om jeg vil ved-blive eller frafalde samme.

Ærbødigst H. Foss.»

Statsråd Vogt videresendte disse papirer samme dag — 26. september 1847 — «til Statsraad Schmidt eller den hos hvem den omsendte Sag om Garnisonsprest-Embedets Besættelse nu befinder sig, med følgende Bemærkning»:

«Indlagte Brev med Bilage fra Hr. Statsraad Foss beder jeg vedlagte fornævnte Sag som Underhaands-Brevskaber.

Min udtalte Formening finder jeg mig ikke ved det nu Fremkomne for-anlediget til at forandre.

Ærbødigst J. H. Vogt.»

Garnisonsprestembedet i Christiania var kunngjort ledig den 30. juni 1847, altså nettop mens denne strid pågikk. Der havde meldt sig 8 ansøkere, deriblandt prost Brun.

I statsrådsavdelingens og regjeringens innstillinger, statssekretariatets proto-koll nr. 240 heter det:

«Blandt disse Ansøgere skulde Departementet til dette Embede ansee Provst i Karmsunds Provsti og Sognepræst til Augvaldsnæs Præstegjæld i Christiansands Stift Johan Lyder Brun fortrinlig kvalificeret ved geistlig Veltalenhed i Forbindelse med andre for ham talende Omstændigheder, saafremt Departementet ikke, for at tillægge hans gode Egenskaber den Vægt, der i for sig selv tilkommer dem, fandt sig forhindret ved at betragte, ved Siden af den Lidenskabelighed der i Almindelighed betegner ham, hans Adfærd mod Biskopen i Bergen Stift i et nyligen indtruffet Tilfælde, hvor denne, saasom en af Provst Brun i en Kirke inden bemeldte Stift holdet Prædiken dertil gav Anledning, handlede som Provst Bruns Foresatte, og hvorom de Dokumenter afgive Oplysning, hvilke Departe-mentet har vedlagt hans Ansøgning.

Departementet kan ei skionne rettere end, at Evangelisten Mathæus's Opfordring til Menighedens Lemmer vil da, naar de af andre i Menigheden ansee sig forurettede, at gaae frem i Fredsommelighed, er af Provst Brun uforstandigen bleven anvendt, da Biskopen havde henvendt sig til ham, og at han, ved ikke uden Omsvøb at afgive affordret Erklæring, har forviklet Sagen.

Hvorvel denne Begivenhed ikke bør udelukke Provst Brun fra videre Befordring paa den Bane, han upaatvivleligen i mange Henseender med Held betræder, skulde Departementet dog ikke ansee det Passende, om samme blev ham tildelt netop i den Stund, han ved det her Paapegede har tildraget sig Opmerksomhed. — Departementet troer derfor at kunne forbigaae ham ved nærværende Leilighed.

Det anmærkes forøvrigt Provst Brun angaaende, at han er omtrent 45 Aar gammel, har i Aaret 1824 bestaaet theologisk Embedsexamen med næstbedste Character og har for den homiletiske Prøve erholdt bedste og for den catechetiske Prøve næstbedste Character. Han blev i Aaret 1825 Personelcapellan. I Aaret 1832 sogneprest til Augvaldsnæs og i 1835 tillige Provst. Biskopen i Christiansands Stift anbefaler ham særdeles.»

Derpaa innstiller departementet res. kapellan til Lindås Peter Andr. Jensen.

Av protokollen vedrørende denne sak hitsettes videre:

«Undertegnede Statsraader Krog og Stang kunne ikke tiltræde Departementets Indstilling. Vi ansee med Departementet Provst Brun for saa fortrinlig begavet for en geistlig Stilling som den omhandlede, at han, der tillige efter de almindelige formelle Qvalificationer staaer øverst blandt Ansøgerne, maae foretrækkes Enhver af disse, medmindre der maatte være ganske særegne og fyldestgjørende Grunde til desuagtet at forbigaae ham.

Men som en saadan kunne vi ikke betragte det eneste i Indstillingen paapegede Factum, nemlig hans Forhold i Anledning af at Bergens Biskop havde affordret ham Oplysning om Indholdet af en af ham i Bergen holdt Prædiken.

Foruden at den nærmere Sammenhæng hermed efter vor underdanigste Formening er forlidet oplyst til derpaa at grunde en saa vigtig Følge for Provst Brun som hans Udelukkelse fra den her ansøgte Befordring, kunne vi under ingen Forudsætning finde det velgrundet at tilsidesætte ham ved denne ene Anledning, naar det erkjendes — og det efter vor underdanigste Formening med fuld

Føie — at det omhandlede Forhold i intet Tilfælde bør være til Hinder for hans Forfremmelse paa den geistlige Bane i Almindelighed, ligesaa lidt som det er fundet at give Anledning til nogen Tiltale mod ham eller nogen Irettesættelse eller endog blot Forestillinger fra hans Foresattes side.

Naar hertil kommer, at hans Biskop, nemlig Biskopen i Christiansands Stift, i det Hele og ubetinget, saavel for hans Lære som for hans Levned og hans geistlige Begavelse, har givet ham særdeles anbefalende Vidnesbyrd, kunne vi ikke andet end underdanigst foreslaae ham til først og fremst at komme i Betragtning ved Besættelsen af nærværende Embede.»

Stattholder Løvenskiold samt statsrådene Sibbern og Schmidt innstillet sogneprest Harbitz, som så blev utnevnt.

Nyttårsaften 1847 døde prost Bruns far, stiftsprost Christen Brun, og til det efter ham ledigblevne embede som sogneprest ved Bergens domkirke meldte sønnen sig som ansøker.

Fra 138 medlemmer av menigheten var der innsendt en ansøknings, hvori uttaltes ønske om, at valget måtte falle på Brun, av hvis virksomhet for vekkelsen og befestigelsen av kristelig trosliv i menigheten, de efter deres kjennskap til ham, lovet sig de beste frukter.

Likeledes var han av Kristiansands biskop anbefalt som fortrinlig skikket til å ansettes i en bymenighet.

Resultatet blev imidlertid også her det samme som ved besettelsen av garnisonsprestembedet i Christiania.

Først den 5. oktober 1848 blev Brun tatt til nåde og utnevnt til sogneprest til Norderhov, for derefter den 11. januar 1862 å få Modums sognekall.

Som det av ovenstående vil fremgå, var meningene om Bruns forhold i striden med biskop Neumann, selv innen regjeringen delte. Men for den norske kirke synes det å ha vært et tap at en mann med så fremragende geistlige egenskaper blev utelukket fra å få virke under forhold, hvor hans rike evner hadde kunnet få utfolde sig.

Kilder: Norsk biografisk leksikon II, side 240. J. B. Halvorsen: Norsk Forfatter Lexikon I, side 475. Lampe: Bergens Stifts Geistlighed I, side 77. Skillings Magasin nr. 46, side 718. D. Thrap: Den norske kirkes historie II, side 317—333. Morgenbladet 1839, nr. 126 og 191.

Johan Lyder Brun blev gift i Bergen 8. juli 1825 med *Karen Claudine Ulrikke Pavels*, født i Kjøbenhavn 4. oktober 1802, død i Christiania den 11. november 1874, 12 barn.

[Datter av biskop i Bergens stift, *Claus Pavels*, født i Kjørrefjord i Vanse 1. august 1769, død i Bergen 16. februar 1822 av hjerneslag. Gift i Arendal 23. desember 1799 med *Inger Marie Fasland*, født i Arendal 1777, døpt den 13. oktober, død i Christiania 1. august 1865 som enke efter sogneprest Sven Bruns svigerfar, oberstløytnant Herman Widing.]

VII. A. *Marie Brun*, født i Bergen 2. desember 1826, død der 25. febr. 1827.

VII. B. *Christen Brun*, kunstmaler, født i Bergen 30. mai 1828, død i Christiania 15. juli 1905.

Han fikk sin første undervisning som maler hos landskapsmaler Reusch i Bergen. I 1847 kom han til Christiania og blev elev av Gørbitz. Uaktet hans anlegg visstnok særlig lå for landskapsmaleriet, kom han dog under påvirkning av Gørbitz og senere ved akademiet i Düsseldorf, hvor han fra 1848 til 1850 studerte under Carl Sohn, til å interessere sig for portrettmaleriet. I 1851 fikk han et reisestipendium av staten og opholdt sig to år i Rom. Derfra vendte han tilbake til Düsseldorf, hvor han da blandt annet studerte under historiemaler Mengelberg. I 1855 fikk han igjen et reisestipendium av staten. Endelig vendte han i 1864 tilbake til Norge, hvor han bosatte sig i Christiania og en tid virket som tegnelærer ved Christiania folkeskoler.

Brun var i ca. 20 år lærer ved Den kongelige Kunst- og Håndverksskole i Christiania, og fra 1870 og til sin død teknisk konservator ved Nasjonalgalleriet. Som sådan fikk han i 1875 stipendium for å studere restaurering av gamle malerier. Ellers vedblev han op gjennom årene å foreta studiereiser, og besøkte blandt annet Berlin, Paris og Rom.

Av malerier har han malt en del med religiøse emner, særlig fra Kristi lidelseshistorie, hvorav dog bare enkelte er originaler. De fleste av disse henger som altertavler rundt om i landet. Således i Slottskapellet, i Vestre og Østre Aker, Moss, Tønsberg, Kragerø, Kongsvinger og Lillehammer kirker. Dessuten har han malt en del kopier efter gamle og nyere mestre og en rekke portretter særlig av medlemmer av slekten Brun.

I sine senere år begynte han å interessere sig sterkt for landskapsmaleriet. Herom skrev han selv i et brev fra 1894 til utgiveren av denne bok: «På mine gamle Dage er min Lyst til Landskabsfaget gjenopvaagnet, og jeg har nu i ca. 10 Aar, forsaavidt Anledning har været, udført Studier efter Naturen og i det Hele søgt at udvikle mine Evner i den Retning. Herved føler jeg Tilfredsstillelsen af en indre Trang, der vistnok altid har været tilstede, men ved forskjellige Omstændigheders Magt er bleven holdt tilbage. Det er fornemmelig den moderne Kunsts Bestræbelser for et dybere Studium af Naturen og da nærmest i koloristisk Henseende, der har interesseret mig.»

Foruten i familiens eie finnes der billeder av ham i galleriene i Oslo og Bergen.

Kilder: Norsk biografisk leksikon I, side 213.

Han blev gift i Christiania 15. november 1898 med enke *Inger Fegth*, født *Arnesen*, født i Tvedestrand 9. april 1843, død Oslo 19. oktober 1927. — Ingen barn.

[Datter av hattemaker *Christian Arnesson Westbryndstuen*, født i Solør 1808, død i Tvedestrand 17. oktober 1890, gift i Holt 31. oktober 1832 med *Kari Ellingsdatter*

Hjelmerud, født på Norderhov 1806, døpt den 27. juli, død i Holt 21. november 1861. Ifølge kirkeboken i Holt var Arnesson ved giftemålet 23½ og konen 26 år. Hans far opgis å hete Arne Christiansen, hennes kun Elling.]

VII. C. *Claudine Marie Pavels Brun*, født i Bergen den 26. april 1829, død Avaldsnes 1. desember 1833.

VII. D. *Ingeborg Brun*, født i Bergen 24. februar 1832, død der 7. mars 1832.

VII. E. *Claus Herman Brun*, organist, født i Avaldsnes 25. april 1833, død i Norderhov 4. oktober 1861. *Ugift*.

Han fikk sin første undervisning hos organist Arnold i Christiania og reiste derefter til Leipzig, hvor han studerte ved konservatoriet.

Konservator Christen Brun.

Efter endt utdannelse slo han sig ned i Drammen, hvor han virket som musikk lærer og organist ved Bragernes kirke. Kort før sin død utnevntes han til organist ved Oslo [Gamlebyens] kirke. Han døde under et besøk hos foreldrene på Norderhov prestegård den 4. november 1861.

VII. F. *Anna Elisabeth Brun*, født i Avaldsnes 3. april 1834, død der den 25. april 1844, begravet 2. mai samme år.

VII. G. *Mariane Sophie Brun*, født i Avaldsnes 14. mai 1835, død i Stavanger 24. april 1911.

Hun blev gift i Norderhov 12. april 1860 med overlærer *Knut Truls Wiel Lunde*, født i Berg ved Fredrikshald den 28. januar 1827, død i Stavanger den 5. februar 1915. 8 barn.

Han var elev av Christiania katedralskole inntil han i 1839, efterat faren hadde giftet sig påny, flyttet til sin mødrene slekt i Fredrikshald, og her blev han boende til han blev student 1846, privat dimittert. I 1847 tok han 2nen eksamen, 1851 mineralogisk embedseksamen og 1856 reallærereksamen med laud til samtlige eksamener.

Fra 1851 til 1852 var han nattstiger ved Kongsberg sølvverk, og fra 1856 til 1859 innspektør ved Ringerikes realskole på Norderhov. Den 25. februar 1859 blev han overlærer ved Lillehammer høiere almenskole, og i dette embede vedblev han å virke til han i 1899 tok avskjed. Han og konen flyttet derefter til sønnen biskop Johan Peter Lunde, som da var sogneprest til Bygland i Setesdal. Senere fulgte de ham til Stavanger, da han blev forflyttet dit. Der feiret de i 1910 sitt gullbryllup, hvori alle deres barn deltok.

Overlærer Lunde underviste under hele sin lærergjerning i matematikk og naturfag. Han skal ha vært en ansett og dyktig lærer, som ved sin kloke fremstillings-evne formådde å vekke elevenes interesse for sitt fag. Som lærer skal han ha holdt streng disiplin. Da fellesundervisning for piker og gutter blev innført i hans siste år som lærer, falt det ham vanskelig å finne sig til rette med denne ordning.

Lunde var en stillfarende mann, som brød sig lite om selskapelighet, men levde for barn og hjem. Han var sportsinteressert og opdrog sine barn til å bli det.

På sine gamle dager fant han megen glede ved å oversette religiøse sanger fra engelsk til norsk. Han var åndsfrisk like til det siste. Et par dager før sin død

skrev han et langt brev til sin eldste sønn. Han døde av en forkjølelse som gikk over til lungebetendelse.

Kilder: Haagen Krog Steffens: Slægten Wiel. Chr. Lunde: Lundeætten fra Aadalen.

[Sønn av rådstueskriver *Johan Peter Lunde*, født den 3. januar 1791, døpt i Akershus slottskirke 14. januar samme år, død i Christiania 26. august 1886, gift i Fredrikshald den 29. oktober 1817 med *Barbara Trulsdatter Wiel*, født i Fredrikshald den 25. august 1788, død i Nes i Hallingdal den 26. januar 1837.]

VII. H. *Ingeborg Brun*, født i Avaldsnes den 14. desember 1836, død der den 18. februar 1837.

VII. I. *Julie Augusta Brun*, født i Avaldsnes 31. januar 1838, død i Christiania 12. mars 1909.

VII. J. *Johan Nordahl Brun*, sogneprest til Sagene menighet, Christiania, født i Avaldsnes 27. mars 1839, død i Christiania 1. juni 1909.

Han kom efter sin fars utnevning til sogneprest på Norderhov i 1848 til Ringerike, hvor han gikk på Realskolen, derefter var han fra 1853 til 1856 elev av Nissens skole i Christiania og tok i 1856 artium med haud, 1857 2nen eksamen med laud og i desember 1862 teologisk embedseksamen med laud.

Allerede som student var han lærer på Ringerike og ved frøken Thams pikeskole i Christiania. Den 23. februar 1863 blev han inspektør og førstelærer ved Hortens real- og høiere almenskole. Denne stilling innehadde han til han i januar 1866 tok praktisk prøve, hvorpå han 25. juni samme år blev personell kapellan hos sin farbror, sogneprest Sven Brun, i Trefoldighets menighet i Christiania. Han blev ordinert 26. september 1866 av biskop Arup. Den 20. februar 1875 blev han kallskapellan ved Gamle Akers kirke og den 10. juli 1880 sogneprest ved den nyoprettede Sagene menighet i Christiania. Dette embede tiltrådte

Sogneprest til Sagene menighet
Johan Nordahl Brun.

han den 1. oktober samme år. Fra 1866 til 1887 var han religionslærer ved Aars og Voss skole.

Brun var en meget ansett prest, og som sogneprest på Sagene utførte han et grunnleggende arbeide, særlig skylder menighetens fattigpleie og dens ungdomsarbeide ham sin tilblivelse. Han kom tidlig inn i arbeidet for sjømannsmisjonen og stod fra 1874 til 1906 som formann i Christiania krets av denne virksomhet, som han omfattet med stor kjærlighet.

Den utrettelige nidkjærhet, hvormed han arbeidet i sin gjerning, i forbindelse med menighetens sterke vekst, slet etterhånden hårdt på hans krefter. Et nervøst sammenbrudd tvang ham til den 1. november 1906 å ta avskjed. Sine 3 siste år tilbragte han først på dr. Dedichens privatasyl og senere fra våren 1907 på Ullevål sykehus. Han døde 1. juni 1909 og blev begravet 7. juni samme år.

Foruten en del skrifter av religiøst innhold har han utgitt «Den norske Søndagsmissions Historie» og en biografi «Gammelt Nyt om og af Biskop Johan Nordahl Brun».

Da han ikke selv kunde ta avskjed med sin menighet, holdt hans sønn, professor Lyder Brun, en avskjedspreken, hvor han søkte å levendegjøre ånden i sin fars prestegjerning.

Kilder: J.B. Halvorsen: Norsk forfatterlexikon I, s. 484, Norsk biografisk leksikon II, s. 230.

Han blev gift i Norderhov den 31. juli 1863 med *Bolette Georgine Dorothea Brock*, født i Norderhov den 4. januar 1842, død i Vestre Slidre den 15. august 1902. 3 barn.

[Datter av sogneprest til Grue i Solør *Peter Frederik Brock*, født i Nord-Odal 15. februar 1814, død i Grue 2. desember 1894, gift 1) i Holmestrand den 10. september 1840 med *Bolette Christine Antzée*, født i Christiania den 31. februar 1816, død i Norderhov 4. august 1850.]

VIII. A. *Bolette Christine Brun*, lærerinne, født i Horten 17. april 1866, død i Christiania 11. november 1913 av en svulst.

Som barn gikk hun en tid på Nissens skole, men en svakhet i foten, som hun hadde fra fødselen av, tvang henne til å slutte på skolen, for senere å få privatundervisning. — Dessuten tok hun i en rekke år pianoundervisning, først hos sin tante frøken Engel Brun og senere hos frøken Thea Langaard. —

Gjennem selvstudium og deltagelse i en rekke kurser utdannet hun sig ved siden derav til lærerinne i naturfag.

Fra høsten 1887 til sin død 1913 var hun lærerinne ved forskjellige privatskoler i Christiania. Hun nedla meget arbeide i sin lærerinnegjerning og søkte alltid å komme i et personlig forhold til sine elever. Samtidig deltok hun i stadig stigende grad i menighetsarbeidet ved Sagene. Fra 1901 til 1906 var hun søndags-skolelærerinne, og våren 1901 grunnet hun den gren av unges arbeide for de gamle, som bærer navnet «Tusenfryd».

Den første Tusenfrydavdeling blev stiftet i Sagene ungdomsforening efter tilskyndelse av hennes far, som under en kortere ferie hadde bedt henne besøke de gamle i menigheten under hans fravær. Det var imidlertid uoverkommelig; hun brast i gråt ved all den nød hun fikk se, og måtte ta andre med. Slik begynte den første «Tusenfryd», som blev grunnet efter det prinsipp, at hver ung skulde ha en gammel å besøke og ta sig av. Der var oprinnelig bare 5 medlemmer, men foreningen vokste hurtig og fikk snart avleggere både i og utenfor Christiania. Efter 10 års virke var der i 1911 stiftet 26 foreninger, hvorav 12 i Christiania og 14 utenbys, med et samlet medlemstall av 500.

Når et så utmerket resultat blev muliggjort, skyldtes det i høi grad frøken Bruns arbeide for saken, for hvilken hun virket med levende interesse, både gjennom brevveksling og ved personlige besøk. Hennes krefter hadde imidlertid aldri vært store, og efter sin mors død i 1912 holdt hun ikke lenge ut. Hun døde den 11. november 1913 av en svulst, som ikke kunde opereres.

Til hennes begravelse skrev broren, professor Lyder Brun, den vakre sang som nu er inntatt i Landstads reviderte salmebok som nr. 732. Sangen er bygget på en samtale bror og søster hadde ved hennes dødsleie. De to første vers lyder:

Gud, når Du til Opbrudd kaller, / Hele Livets Dag trer frem:
Barndom, Ungdom, moden Alder, / Arbeid, Hvile, Gjerning, Hjem.
Alt jeg ser i Dødens Port: / Sorg og Glede, Smått og Stort.

Takk for alle Livets Gleder, / Tusenfryd ved Veiens Kant.
Takk for Sorgens stille Steder, / Takk for hver en Venn jeg vant!
Takk for Minner, Takk for Håp, / Takk for Smertens bitre Dåp!

VIII. B. *Johan Lyder Brun*, professor i teologi, født i Christiania den 18. februar 1870.

Han blev student fra Aars og Voss skole i 1887, tok 2nen eksamen 1888, teoretisk teologisk embedseksamen 1892 og praktisk prøve 1894 med preceteris til samtlige eksamener. Januar 1893 reiste han med stipendium til Tyskland, hvor han med undtagelse av et 3 måneders ophold hjemme blev til juli 1895. I 1894 blev han universitetsstipendiat og utnevntes 28. september 1897, 27 år gammel, til professor i teologi ved Christiania Universitet. For å kunne utføre fullstendig gudstjeneste lot han sig i henhold til kgl. resolusjon av 30. november 1923 ordinere av biskop Gleditsch i Nidarosdomen den 6. januar 1924.

Det er selvsagt at en mann med så glimrende eksamensresultater som professor Brun tidlig måtte henlede oppmerksomheten på sig. Han hører da også til de aller fremste innen sin generasjon av norske teologer, og han har et ansett navn både som lærer, forsker og som deltager i det praktiske kirkeliv, hvor han står som forkjemper for religiøs åndsfrihet og fremskritt på det beståendes grunn.

Ved Universitetet har han gjentagne ganger vært dekan for det teologiske fakultet, og vært en av de drivende krefter i de bestrebelser som i vår tid har pågått for å reformere det teologiske studium og hele vår teologi efter den moderne religionsforsknings krav.

År 1900 grunnla han sammen med professorene Odland og Michelet «Norsk teologisk Tidsskrift» og har til dette såvel som til tyske tidsskrifter vært en flittig bidragsyder. Ved siden herav har han utgitt en rekke skrifter av religiøst innhold. Der foreligger fra hans hånd en del salmer av betydelig verd, som henleder tanken på hans tippoldefar, biskop Johan Nordahl Brun.

Gjennem sin virksomhet som foredragsholder ved videnskapelige prestekurser, på kirkelige møter og ved andre anledninger har han søkt å spre historisk opplysning om det nye testamente og urkristendommen, idet han har gjort sig til tolk for den nyere historisk-kritiske religionsforskning. Derved er han blitt en forgrunnsfigur innen brytningene omkring den liberale teologi, som han i vesentlig grad har medvirket til å skaffe hjemstavsrett både ved og utenfor Universitetet.

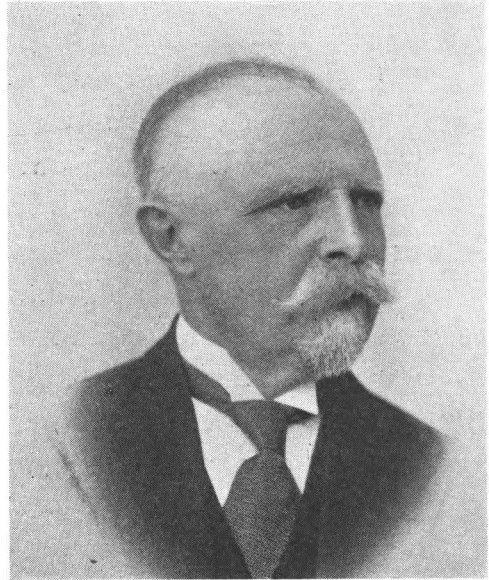
Professor Brun har vært en ivrig deltager i den kristelige studenterbevegelse, og har både på hjemlige og skandinaviske møter med kristelig program hørt til de faste foredragsholdere.

Både ved universitetsgudstjenester og ellers har han vist sig som en fremragende predikant, som i høi grad har evnet å fengse sine tilhørere.

Efter sin far har han arvet interessen for Sjømannsmisjonen, hvor han fra 1907 til 1913 stod som formann i Christiania krets.

Han har tatt virksom del i vår kirkepolitikk, hvor han har stått som forkjemper for åndsfrihet og frisinne reformer innen statskirken. Han medvirket i 1913 til dannelsen av Den norske Presteforenings Fremskrittsguppe, hvis formann han blev. Alt dette har gjort ham til noget av en partifører, men han har alltid arbeidet for fordragelighet og samarbeide mellem de kirkelige retninger og har stedse inntatt et folkekirkelig standpunkt.

I 1908 blev han stortingsvalgt medlem av den kgl. og parlamentariske kirkekommisjon, i 1918 var han medlem av kommisjonen til revisjon av utkastet til ny alterbok.

Professor Johan Lyder Brun.

Professor Brun har flere ganger hatt stemmer ved bispevalg. Ved hans 25-års jubileum som professor utkom der et festskrift inneholdende teologiske avhandlinger av venner og elever. Siden 1929 har han vært den norske kirkes representant i det økumeniske råd for praktisk kristendom. 1917 blev han æresdoktor ved Kjøbenhavns, 1932 ved Uppsalas og 1937 ved St. Andrews universitet.

Han har i årenes løp foretatt adskillige reiser både i studieøiemed og som Universitetets eller det kristelige studenterforbunds representant ved spesielle anledninger. I 1921 besøkte han blandt annet Palestina.

Han blev 13. desbr. 1912 R.¹ St. O.O. for videnskapelig fortjeneste. R.S.N.O.

Kilder: Norsk biografisk leksikon II, side 240—242. Hvem er hvem 1938.

Han blev gift i Kjøbenhavn 4. januar 1895 med *Henriette Augusta Hiort*, født i Kjøbenhavn 17. oktober 1868. Ingen barn.

[Datter av oberstløjtnant *Nils Henrik Hiort*, født i Fredrikstad 3. juni 1828, død i Kjøbenhavn den 17. mai 1897, gift der den 9. november 1864 med *Anna Elisabeth Hindenburg*, født i Kjøbenhavn den 19. april 1839, død der den 27. februar 1899.]

VIII. C. *Peter Fredrik Brock Brun*, født i Christiania 3. september 1876, død i Grue, Solør 25. mai 1879.

VII. K. *Engel Marie Brun*, musikk lærerinne, født i Avaldsnes 20. juli 1840, død i Christiania 18. november 1908, ugift.

Hun bodde i Christiania sammen med sin bror maleren Christen Brun.

VII. L. *Ingeborg Helene Brun*, folkeskolelærerinne, født i Avaldsnes den 21. november 1842, død i Christiania 7. oktober 1871, ugift.

VI. C. *Johan Nordahl Brun*, skipper og kjøbmenn i Kopervik, født i Bergen 15. september 1803, død i Kopervik 30. oktober 1842.

Hans faddere var: Fru bispinne Brun, Mme Maren Dorthea Brun, biskop Brun, stadskaptein Holwech og inspektør Falch.

Han skal som ganske ung gutt være sendt til sjøs med en kaptein Ryland, som for på Arkangelsk.

Ikke fullt 17 år gammel tok han den 6. mars 1820 styrmannseksamen og den 27. mars 1826 skipperborgerskap i Bergen.

I «Extrarullen for Bergen 1817—1840» kan man følge hans reiser fra år til år. I 1817 var han i Napoli, ellers var det vesentlig Østersjøen og da særlig Petersburg, ofte med anløp av Kjøbenhavn, han for på. Man finner ham også på reiser til Hamburg og Altona og en enkelt gang til Frankrike og Portugal. I 1827 kom han hjem fra Østersjøen som forlist, ellers synes hans reiser å ha forløpet heldig.

I skipperlaugets liste over ankomne skib 1822—1828 finner man «at Skonnert «Maren Sivertine» 22½ C. L. Skipper J. N. Brun kom til Bergen fra Altona den 11te December 1827. Aaret efter kom samme Skib, det kaldtes da «Maren Severine», den 8de August fra Petersburg. Allerede den 25de August s. A. stak Brun igjen tilsøs for Østersøen, og paa denne Reise var det han forliste.»

I 1832 fikk han sin yngste bror, Michael Wallem Brun, ombord som dekksgutt, og denne forteller i sine erindringer, «Fra Dreng til Mand», enkelte trekk fra livet ombord og om sin store bror kapteinen, som man får et meget sympatisk inntrykk av.

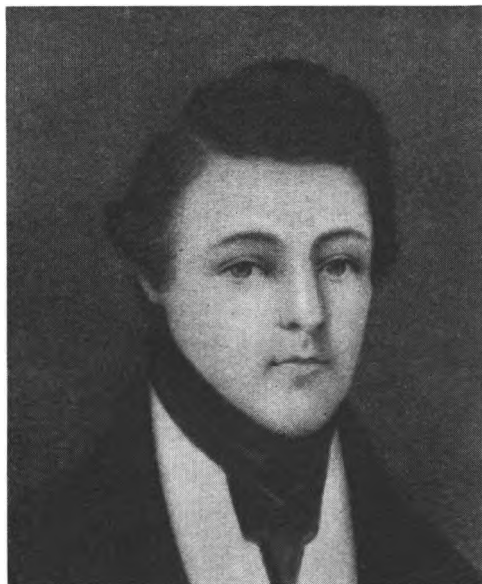
Skibet, som Michael Brun kaller en brigg, het «Anna Elisabeth» og var opkalt efter deres mor, så det er vel rimelig at skipperen har eiet en part i det. Vi får vite, at det gikk med sildelast til Petersburg, og at det stakk så dypt, at man måtte losse i Kronstadt, mens kapteinen selv reiste op til Petersburg for å selge ladningen. —

Aaret efter, i 1833, var de i Douarnez i Bretagne og Setubal i Portugal. I 1834 skulde de igjen til Kronstadt med sild. På denne tur anløp de Kjøbenhavn for å vente på, at Østersjøen skulde bli isfri, og her tilbragte de sine aftener i Det kongelige Theater, hvor de blandt annet så «Elverhøi», «Tempelherren og Jødinden» og «Amors Geniestreger».

Dernest fortelles der om den farlige seilas mellom drivisen, hvor skib, ladning og menneskeliv ofte stod på spill, og man forstår, hvilken påkjenning disse reiser må ha vært for skipperen. Fra Kronstadt skulde de ha hamp og seilduk tilbake. —

Av et avertissement i Bergens Adresseavis fra 1834 sees at «Fragtgods til Aalesund og Molde antages mod billig Fragt ved Capt. J. N. Brun, førende Galeasen «Elisabeth».» Formodentlig har han skullet laste der for sin reise til Kronstadt.

Den 18. mai 1831 fikk Brun skjøte på et «Vaaningshuus i Byens 8de Rode, no. 52 c» assurert for 1800 spd. — På dette hus optok han samtidig et 1. prioritetslån hos Jacob Blaauw & Co. på 1800 spd. Senere fikk han 20. september 1832 et 2. prioritets 4 % lån i eiendommen på 400 spd. hos jomfru Johanne Brunchorst med Hans Wingaard, F. G. Gade, Jørgen Brunchorst og Jacob B. Brun som

Skipper og kjøbmenn Johan Nordahl Brun.

kausjonister. Og endelig fikk han den 9. januar 1835 et 3. prioritets 4 % lån i den på 280 spd. hos Jacob Blaauw & Co.

Denne sterke belåning av eiendommen tyder på, at hans økonomiske forhold i disse år må ha vært vanskelige. Kanskje det forklarer at han i samråd med sin eldste bror, Johan Lyder, som i 1832 var blitt sogneprest til Avaldsnes, og som, efter hvad før er nevnt, interesserte sig meget for å drive fiske, besluttet sig til å flytte fra Bergen til Kopervik. Dette må være foregått i begynnelsen av 1836, for den 4. januar 1836 blev der ifølge forlangende fra Jacob Blaauw & Co. holdt auksjon over 8. rode nr. 52 b.

Den blev øpropt til 2800 spd., men nådde bare op i 1810 spd., for hvilken sum den blev solgt til de 4 kausjonister for 2. prioriteten.

Blandt salgsbetingelsene anføres at eiendommen kunde tiltredes førstkomende påske flyttetid.

Før den tid må derfor familien forutsettes å være flyttet. Iallfall avseilte Brun 6. mai 1836 fra Kopervik til Petersburg, og et av hans barn blev født i Kopervik i august samme år.

Det synes som forholdene må ha bedret sig for ham her, iallfall begynte han efterhvert å legge sig til eiendommer på sitt nye hjemsted.

Den 7. september 1840 finnes i panteboken festeseddel fra eieren av gården Stangeland, matr.nr. 4 i Stangeland skibrede, til hr. Johan N. Brun på en grunn beliggende på søndre side av Kobbervig, 24 alen fra øst til vest og 20½ alen fra nord til syd samt langs ved sjøen 22½ alen, festet på hans og hustrus levetid for 3 spd. årlig leie.

Videre 20. september 1840 festeseddel fra Johan og Aslak Olsen, eiere av gården Østrem, matr.nr. 14 i Stangeland skibrede, til J. N. Brun på den på nordre side av Kobberviken beliggende Weimegrund. Årlig leie 2 spd. Den 22. mai 1841 festet han en under gården Stangeland beliggende grunn «Enighedsgrund» på livstid med 25 spd. årlig grunnleie og samme dag en såkalt «Bergegrund» med 3 spd. årlig grunnleie.

Den 22. mai 1842 utsteder Brun en pantobligasjon til Thomas A. Friis i Bergen på 800 spd. og til Mme M. E. Hjelm f. Friis på 200 spd i anledning av den tilkjøpte eiendom «Østremsnæsset» i Stangeland mot 1. prioritet i eiendommen.

Samme dag utsteder han dessuten en pantobligasjon på 4000 spd. til Anna M. Sal. Køhlers i Stavanger, hvor han pantsetter «sit eiende af ny opførte Vaanhus i Kobbervig paa den saakaldte syndre Side af Havnen, og ligeledes sit iaar fra ny af opførte Pakhus til Havnen paa samme Side i 3 Etager, samt Bygningen med deri værende eller kommende Indredninger beliggende paa Tomten mellem Vaanhuset og Søhuset med alle Tilliggelser og Herligheder». Dette hus, Brunegården, står den dag i dag i Kopervik som et minne om sin første eier. Man ser at Brun må ha lagt ganske stort an med nyopførte våningshus og pakkhus i 3 etasjer; men dessverre skulde han ikke få megen glede derav, for kort efter, den 30. oktober 1842 døde han. Han blev begravet på Avaldsnes kirkegård, hvor hans gravsted ennu kan sees. På hans gravsten står følgende vers:

FRED · MED · DIT · STØV · DU · SOM · HVILER · HER · UNDER
TAK · FOR · HVERT · KJÆRLIGT · MINUT · DU · OS · GAV.
AK, · ALT · FOR · TIDLIGT · I · DØDEN · DU · BLUNDER
AK, · ALT · FOR · TIDLIGT · VI · KRANDSE · DIN · GRAV.

SKIØNNERE · BLOMSTER · PAA · HØIEN · EI · STAAE
END · DE · KLÆR · MINDER · VOR · TAARE · BEDUGGE
FAAR · OG · ERINDRING · PAA · BLADET · SIG · VUGGE
LØFTE · VOR · TANKE · MOD · HIMMELENS · BLAA
DER · SKAL · VI · STILLE · VOR · LÆNGSEL · VORT · SAVN
TAKKE · DIG · BEDRE · I · FRELSERENS · FAVN.

Det ligger nær å formode at det er skrevet av hans bror, prost Johan Lyder Brun.

Man vet ikke meget om hans personlighet. Av hans bror Michael Wallem Bruns uttalelser kan sluttet at han må ha vært en staut og dyktig sjømann med en dannet fremtreden. En mann som nød både sympati og tillit hos dem han kom i berøring med.

Av farbroren, skipper Svend Bruns førnevnte omtale av slektens heftige temperament får vi høre at han kanskje var den sindigste av dem alle.

Der fantes et miniatyrmaleri av ham, som hans kone tok med sig til Amerika, og som senere kom i hans sønnefatters, frøken Harriet Bruns eie. Hun har

desverre visstnok mistet det; men der finnes fotografier av det, som viser Brun som en ualmindelig vakker mann, ikke ulik sin farfar bispen som ung.

Han blev gift i Bergen D. K. 5. januar 1826 med *Anna Salvesen*, født i Bergen N. K. 17. november 1798, døpt 25. november samme år, død i Austin, Minn., U. S. A., den 18. november 1881. 10 barn.

Fru Brun, som ved sin manns død satt igjen med en stor barneflokk, fortsatte forretningens drift. Sannsynligvis har hun allerede mens mannen levde, tatt aktiv del i ledelsen og styrt det hele, når han for på langfart og solgte de opkjøpte sildepartier, for atter å bringe andre varer med tilbake, som kunde avsettes fra butikken i Kopervik.

Ved hans død bortfalt denne mulighet for kombinert eksport- og import-handel, og man må formode at forretningen efter hvert redusertes til en almindelig kjøbmannshandel på det lille ladested.

Hvor lenge fru Brun fortsatte handelen er ikke godt å si; men man vet at hun 10. mars 1852 utstedte en pantobligasjon på 9802 spd. 46 sk. til Køhler & Co. i Stavanger mot 1. prioritet i Østremsneset med hus og herligheter og i samtlige sine eiendeler.

Den 13. mai s. å. utstedte hun en 2. prioritets obligasjon på 311 spd. 11 sk. til Gotlieb Thomsen, Bergen, i Østremsneset med notbruk o. s. v. samt i huset i Kopervik og alle eiendeler, og 2 dager senere den 15. september 1852 en 3. prioritets obligasjon på 170 spd. 1 ort og 20 sk. i de samme eiendommer til Engel Hansen.

Den 11. juni 1866 blev samtlige obligasjoner avlyst; men det må formodes at hun var utvandret adskillige år tidligere. En vesentlig grunn til at hun forlot Norge, har sikkert vært at en del av hennes barn efterhvert utvandret til Amerika, hvor de syntes å trives godt. Selv reiste hun over sammen med en datterdatter og sin eldste datter, som snart blev gift der, og kom til å bo i Austin, Minn., og hos henne tilbragte fru Brun resten av sitt liv. Hun døde der den 18. november 1881. Hennes død skyldtes et brudd på lårbenet efter et fall.

[Hun var datter av tobakksfabrikant *Salve Salvesen*, født i Øiestad den 4. februar 1776. Der finnes ikke noget om hans død i de bergenske kirkebøker, men han må være død der eller i omegnen et sted, efter 16. desember 1802, da

han averterer konens dødsfall, og før den 24. mars 1815 da hans bror averterer farens dødsfall. Han blev gift i Bergen 3. september 1796 med *Dorothea Catharina Bredal*, født i Bergen 6. desember 1777, død der 16. desember 1802.]

VII. A. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen N. K. 10. mai 1826, død i Austin, Minn., U. S. A., 31. desember 1907.

Hennes faddere var: Prostinne Anna Elisabeth Brun, Mme Magdalena Salvesen, stiftsprost Brun, tollprokurator Rogge og Jan Svane Bredal.

Som før nevnt fulgte hun med sin mor til Amerika, hvor hun blev gift, og viet den 22. november 1854, av svogeren, presten Preus, i Christiana, Dane County, Wisconsin, formodentlig en plass like i nærheten av Koskonong, med sin landsmann, kjøbmann *Jørgen Jacob Poulsen Ziølner*, født i Christiania 2. mai 1831, død i San Diego, Kalifornia, U. S. A., april 1922.

Han blev student i 1849, privat dimittert med hovedkarakter «non». Andre eksamener har han ikke tatt ved Universitetet. Formodentlig er han utvandret kort tid, efterat han blev student.

I Tellefsens fortegnelse over akademiske borgere ved Norges Universitet opgis han å være landmann i Amerika. Senere drev han en forretning i Austin i Minnesota. Her bodde han ved konens død i 1907.

Han var en gang som gammel enkemann en sommer hjemme i Norge på besøk, men likte sig ikke og reiste snart tilbake til Amerika, hvor han slo sig ned i San Diego i Kalifornia. Her døde han i april 1922. Han hadde en sønn som døde ugift.

[Sønn av kjøbmann *Johan Henrich Ziølner*, født i Christiania 1794, døpt den 6. oktober i Akershus slottskirke, død under et opphold i Dresden 1845, gift i Christiania 20 april 1829 med enke *Elisabeth Magdalena Poulsen*, født *Young*, født i Christiania 8. august 1803, død der 28. mars 1900.]

Fru Anna Brun, født Salvesen.

VII. B. *Dorothea (Thea) Catharina Brun*, født i Bergen N. K. 24. april 1828, død der 7. februar 1905.

Hennes faddere var: Mme Jacoba Kooter, jfr. Karen Ameln Blaauw, kjøbmann Lieske, G. Kramer og agent I. W. Krohn.

Hun bley gift 1. gang i Kopervik den 11. september 1845 med kjøbmann *Frantz Folchedahl*, født i Bergen D. K. 23. juni 1820, død der 26. januar 1850.

Han tok borgerskap i Bergen 30. september 1845 og må ha drevet en god forretning.

Den 17. mai 1848 fikk han skjøte fra Lorentz Nicolaysen på huset 8. rode nr. 12 for 10000 spd. Her bodde han til sin død i 1850, hvorefter eiendommen ved auksjonsskjøte 23. mai 1850 blev solgt til Chr. Ege Busch for 10910 spd.

Hans bo viste brutto spd. 69764-18 og netto 49779-77.

Han hadde 17 pakkboder og 2 kjellere. På en av pakkbodene fantes bl. a. ca. 100 tønner bygg. Formuen bestod ellers av en masse skibsparter og bankaksjer.

[Sønn av sersjant ved skarpskytterne og krambodhandler *Svend Iversen Folchedahl*, født på gården Øvredalen — Øvre Folchedahl — i Granvin i Hardanger 1787, døpt 29. april, død i Bergen 2. mai 1845, og gift der D. K. 26. april 1814 med *Anna Magdalena Aarseth*, født i Bergen D. K. 12. januar 1798, død der 24. november 1877, 79³/₄ år gammel.]

Gift 2. gang i Bergen 5. februar 1860 med kjøbmann *Lars Monrad Grieg*, født i Bergen D. K. 23. juli 1818, død der 9. oktober 1872.

Han tok borgerskap i Bergen som handelsmann 20. juli 1843 og opsa det igjen 29. april 1862.

Han synes ikke å ha hatt interesse for handelen, men skal ha vært en elskverdig, kunnskapsrik mann med megen lesning, dessuten selskaperlig anlagt, men svak av karakter, hvorfor han lot sig påvirke av dårlig omgang og førte ulykke over sig selv og sin familie.

Grieg bodde ved sin død i 11. rode nr. 271. Hans bo blev sluttet 13. mars 1873 som fattigbo. 4 barn.

[Sønn av portugisisk visekonsul i Bergen kjøbmann *Joachim Grieg*, født i Bergen 18. oktober 1787, død der 11. februar 1836, gift der 21. mai 1810 med *Juliane Cathrine Monrad*, født i Bergen 16. juli 1790, død der 16. august 1858.]

VII. C. *Dødfødt datter*, begravet K. K. den 14. desember 1829.

VII. D. *Engel Brun*, født i Bergen K. K. den 6. desember 1830, død i Illinois, U. S. A., 25. juli 1860.

Hennes faddere var: Mme Ingebor Brun, J. C. Halvens, frøken Mette Cathrine Brun, kaptein Nils Hendrik Bredal, kjøpmann Hans Wingaard og Wilh. Teting Børs.

Hun utvandret som ganske ung med sin mann til Amerika, og takket være den svenske forfatterinne Fredrika Bremer, som i 1850 foretok en reise i De Forente Stater, har vi en beskrivelse av Engel Brun og nybyggerlivet på den tid.

I sin bok «Hemmen i Den nya Verlden» forteller Fredrika Bremer, at hun hadde hørt omtale et blomstrende «Settlement» i en egn ved navn Koskonong, omkring 24 engelske mil fra Madison, og den 28. oktober 1850 kjørte hun dit ut. Hun kom frem ved aftenstid, og hennes norske kusk som var hjemme-hørende der, satte henne av hos den norske prest som bodde i et lite bjelkehus. Presten, herr Preus, forteller hun, var først kommet dit for et par måneder siden fra Norge. I kjøkkenet hvor det lyste, stod hans lille, vakre kone og kokte grøt. Hun blev først forskrekket over det sene besøk, da hennes mann var borte på embedsreise, og hun levde alene der nede med sin lille bror og en gammel pike; men med ekte nordisk gjestfrihet og velvilje tok hun imot den fremmede dame. Hun var 19 år gammel, savnet sin mor, sitt hjem og sitt hjemlands fjell, og vantrivdes i det fremmede land og i de nye forhold, hvormed hun var uvant. Hun var vakker, fin og behagelig. Hennes hele utseende, hennes klær, gitaren som hang på veggen, alt vidnet om at hun hadde levd i en krets vidt forskjellig fra livet blandt bønder i et bjelkehus i villmarken.

Huset var dårlig utstyrt, og det lekket gjennom taket. Hennes mann, med hvem hun nylig hadde giftet sig i Norge, og hvem hun av kjærlighet fulgte til den nye verden, var nu bortreist for flere dager. Hun hadde ingen venn eller bekjent, nær eller fjern, i den nye verdensdel. Ikke underlig at hun ennå ikke kunde se noget vakkert eller godt i «dette uhyggelige Amerika»; men et så tekkelig og godt menneske som hun vilde ikke lenge bli ensom blandt det varmhjertede folk der i landet.

Forhåpentlig fikk Fredrika Bremer rett deri. Vi vet bare at Engel Brun døde knappe 10 år derefter.

Den unge frue, fortsetter Fredrika Bremer, gav mig en utsøkt god te og en god seng i sin stue, men et forferdelig uvær som varte hele natten med strømmer av regn, forstyrret søvnen især for min lille vertinne, som var redd og sukket over livet i dette uhyggelige land.

Med fru Preus besøkte jeg noen norske bondehus. Det kan hende at jeg ikke støtte på de beste, men deres mangel på orden stod i sterk motsetning til selv de fattigste amerikanske hytter. Men nordmennene bygger sine hus klokt, gjerne ved en liten bekk og de forstår å velge god jord. De kommer hit som gamle, vante akerbrukere og forstår å bruke jorden. De hjelper hverandre med arbeidet, lever tarvelig og søker ingen fornøielser.

Landet forekom mig overalt rikt og idyllisk vakkert. Fjell så man ikke, bare bølgende løvskogkronede høider. Omkring 700 norske nybyggere er bosatt i denne grend, bestående av små gårder ofte langt fra hverandre. De har to kirker eller møtehus i Koskonong.

Efter en rikelig frokost, ved hvilken vår unge vertinne på min bønn underholdt oss med sitt hjemlands sanger, sunget til gitaren med en ren, behagelig stemme, tok vi avskjed med den elskverdige frue.

Engel Brun blev gift i Kopervik den 6. mai 1850 med pastor, senere prost i Nedenes *Carl Adolf Preus*, født i Hobøl 29. juni 1814, død på Holt prestegård 8. juni 1878.

Han blev student 1836 og tok teologisk embedseksamen 13. desember 1841.

I 1845 blev han ansatt som midlertidig lærer i Kopervik, hvor han blandt annet fikk sine vordende svogre som elever. Som lærer må han ha vært en usedvanlig streng og hårdhendt mann, der neppe forstod å vekke sine elevers interesse for arbeidet, og som efterlot sig mange bitre minner hos dem. Som bevis herpå kan følgende historie tjene. Da Preus efter mange års fravær kom tilbake til Norge, gikk han op for å hilse på sin svoger skuespiller Hans Brun. Denne var på prøve i teatret, men fru Brun var hjemme, og for henne presenterte han sig med de ord: «Jeg er den Mand, som har givet Hans Brun de fleste Prygl her i Livet.» «Ja, da maa De være Præsten Preus,» svarte hun.

Den 29. november 1848 blev Preus personellkapellan hos sogneprest Rode i Gjerpen, fra hvilken stilling han blev entlediget 12. april 1850. Han reiste da tilbake til Kopervik, hvor han blev gift 6. mai samme år. Den 1. juli 1850 blev han utnevnt til prest ved Koskonongs evangelisk-lutherske menighet i Wisconsin, U. S. A. Han blev i Amerika, til han den 29. oktober 1872 blev utnevnt til sogneprest i Holt. Den 28. november 1874 blev han tillike prost i Nedenes prosti. Han døde på Holt prestegård den 8. juni 1878.

[Sønn av rittmester *Isak Levin Preus*, født i Hobøl den 19. august 1788, død i Christiania den 14. februar 1882, gift i Trøgstad den 14. mars 1814 med *Sophie Heidenreich*, født i Trøgstad den 25. juli 1790, død i Christiania den 14. april 1878.]

VII. E. *Ingeborg Brun*, født i Bergen N. K. den 27. oktober 1832, død i Trondheim 7. desember 1879 av avkreftelse og hjertelidelse.

Hennes faddere var: Mme Marie Brun, jfr. Engel Bredal, sogneprest Grøgaard, dr. Wisbech og kjøbmenn I. C. Halven.

Hun blev gift i Kopervik 31. august 1851 med forretningsmann og sprøglærer *Johan Weiner Krohn Jürgensen*, født i Bergen den 3. mars 1828, død i Trondheim 4. mars 1865 av lungetæring.

I Trondhjems borgerlige realskoles arkiv finnes følgende ansøknings fra ham om å bli ansatt som fast lærer ved skolen, datert juli 1861.

«Jeg tillader mig herved ærbødigst at ansøge den ærede Direktion om at blive ansat som fast Lærer ved herværende Realskole.

Efter i 4 Aar at have gennemgaaet Bergens Kathedralskoles 4 nederste Klasser skulde jeg Sommeren 1842, 14 Aar gammel, blive forflyttet til Skolens øverste, dengang 5te Klasse, men maatte paa Grund af min Faders Formuesomstændigheder og da en ældre Broder allerede laa ved Universitetet, gaae over til Handelen. I 1846 begyndte jeg at give Privatundervisning i Tydsk, siden hvilken Tid jeg uafbrudt er vedblevet dermed, tildels ved Siden af andre Forretninger, indtil jeg i de sidste 10 Aar saagodtsom udelukkende har ernæret min Familie som Lærer.

Var ansat ved det Andersonske Institut i Bergen som Lærer i Fransk indtil dets Opløsning for to Aar Siden, og overtog under mit toaarige Ophold i Aalesund efter Opfordring Undervisningen i Engelsk ved den derværende Borgerskole.

I November forrige Aar blev jeg antaget som Lærer i Regning ved Realskolen her for de 5 øverste Klasser og har siden Mai besørget Undervisningen i Tydsk for Herr Pastor Hofflund i 3 Klasser af Skolen.

Det franske Sprog har jeg grundigen studeret og har ved den franske Consuls Anbefaling i Bergen oftere undervist de dertil ankomne Franskmænd, som ønskede at lære det norske Sprog. — Oldnorsk har jeg i de senere Aar lagt mig efter i mine Fritimer som Lyststudium.»

Jürgensen kom til Trondheim antagelig i 1860 visstnok med planer om å oprette en handelsskole der. Den 15. mai 1860 averterer han nemlig i Adresseavisen og tilbyr undervisning i tysk, fransk, engelsk og spansk samt i bokholderi og «Handelsdisciplinerne udenfor det af mig oprettendes Handelsinstitut».

Den 22. samme måned anmoder han «Handelskontorister og Betjenter — og andre som dette Foretagende maatte interessere — om at møde paa Børsen imorgen i Anledning af det af mig oprettendes Handelsinstitut».

Endelig averterer han 31. mai samme år: «Handelsinstituttet begynder sin Virksomhed 1ste Juni Kl. 8 Aften.»

Dette handelsinstitutt har neppe hatt nogen lang levetid. Iallfall overtok Jürgensen fra 1. november 1860 midlertidig 14 timer om uken i regning ved Den borgerlige realskole med en lønn av 10 spd. om måneden.

Sommeren 1861 blev der avertert en lærerpost ved Realskolen — 30 timer om uken — med fag norsk i skolens høiere klasser, fransk og — om mulig — oldnorsk. Det var på den tid vanskelig å få lærere. Den eneste, som meldte sig, var Jürgensen, der innsendte den ovenfor gjengitte ansøknings. Skolens inspektør skrev til direksjonen, at Jürgensen neppe var skikket til å overta disse fag, og foreslo at der skulde averteres på nytt, denne gang med fag norsk, historie, geografi og regning. Han tilføiet: «at Jürgensen skulde kunne overtage den nye Post, anser jeg for tvilsomt».

Resultatet blev imidlertid, at Jürgensen blev ansatt fra 20. august 1861. Han beholdt de 14 regnetimer, han før hadde, og fikk dessuten 14 timer i fransk og ytterligere 2 timer i regning. Lønningen blev 250 spd. Hans fagkrets undergikk senere nogen forandring. Ved sin død hadde han 18 timer i engelsk og 11 timer i bokholderi og regning. Lønningen var da 300 spd.

Ved siden av sin virksomhet ved skolen gav han privatundervisning i sprog. Hans privatelever bestod vesentlig av unge handelsmenn.

Det siste år han levde, var han meget sykelig og måtte det siste halve år stille vikar ved skolen. I den anledning foreligger der en ansøking fra ham om å få vikarutgiftene dekket av skolens kasse.

Efter hans død blev enken boende i Trondheim, hvor hun ernærte sig ved å sy. Dessuten fikk hun nogen understøttelse fra sin svigersønn, agent Hoffmann. Hun døde i følge avertissement i Trondhjems Adresseavis 7. des. 1879 efter et langt og smertefullt sykeleie. Dødsårsaken er i kirkeboken op-gitt å være avkreftelse og hjertelidelse.

[Jürgensen var sønn av skipper, senere stadsmegler i Bergen *Jens Jürgensen*, født i Bergen 25. juli 1785, død der 20. august 1875, gift der D.K. 26. november 1816 med *Engel Sophie Amalie Krohn*, født i Bergen 30. aug. 1799, død der 26. desember 1834.]

VII. F. *Christen Brun*, forretningsmann, født i Bergen N. K. den 27. oktober 1832, død i Chicago, Illinois, U. S. A., den 26. februar 1892. — Tvilling.

Faddere var: Stiftsprostinne A. E. Brun, fru Maren Børs, stiftsprost Brun, kjøbmenn D. Vos Blaauw, kjøbmenn H. Paasche.

Da foreldrene flyttet til Kopervik, kom han til å gå på skole der og fikk sin tidligere nevnte svoger, Preus, til lærer. Dennes undervisningsmetode synes å ha vært enkel og håndgripelig. Kunnskapene skulde bankes inn. Av en uttalelse fra Christen Bruns datter, Ingeborg, vet man, at han gjennom hele sitt liv kom til å bevare en uvilje mot all skoleutdannelse, som sikkert skyldtes minnene fra hans barndom.

Han gikk tidlig tilsjøs og for på Middelhavet, men synes heller ikke å ha trivdes ved dette liv. Da derfor moren utvandret til Amerika, lå det nær for ham også å søke dit, og i 1854 kom han over sammen med sin yngre bror, Fredrik.

Forretningsmann i U. S. A. Christen Brun.

Han slo sig først ned i Koskonong, Wisconsin, hvor han tok arbeide på farmer der i nærheten.

Senere flyttet han til New Orleans, Louisiana, hvor han giftet sig og fikk en stilling som fyrvokterassistent.

Da krigen mellom Nord- og Sydstatene brøt ut i 1861, fikk han høre, at hans brødre var med på Nordstatenes side. Han flyktet derfor nordover igjen for ikke å bli utskrevet og risikere å komme til å kjempe mot brødrene.

I denne tid var han hos svogeren Preus. Senere var han en tid i Chicago, hvor han var ansatt i en manufakturforretning, hvorpå han igjen flyttet tilbake til Koskonong. 1864—1866 må han ha bodd, visstnok som farmer, i Utica Corner, Wisconsin, hvor hans to døtre blev født.

Det er ellers vanskelig å følge hans virksomhet i Amerika; men nogen tid senere flyttet han til en liten by Edgerton, i nærheten av Koskonong, hvor han drev forretning.

Kort efter Chicagos brand i 1871 slo han sig ned der og virket som forretningsmann under byens gjenopbygning. I Chicago skal han også ha hatt ansettelse som fører av byens pantebøker like til sin død 26. februar 1892.

Christen Brun skal ha vært meget musikalsk og hatt en vakker sangstemme. Han var også en statelig og vakker mann.

Han blev gift i New Orleans, Louisiana, den 12. februar 1860 med enken efter en Charles Crown, hotellvertinne *Magdalena Würtz*, født i Alsace-Lorraine i 1824, død i Chicago 8. juni 1894 eller 1895. 3 barn.

Hun skal ha sittet godt i det. Bekjentskapet med Brun skrev sig visstnok fra, at han kom til å bo i hennes hotell. Hennes foreldre skal ha vært misfornøiet med forbindelsen og ha ment, at han var for meget luksus- og for lite arbeidsmenneske. Iallfall solgte hun sitt hotell og reiste med sin mann.

Efter uttalelser fra en av deres døtre skal hennes penger være gått tapt i hans forskjellige foretagender; men det synes, som de har hatt det økonomisk ganske bra i sine siste år i Chicago, hvor de skal ha levet meget lykkelig sammen. Det har ikke lyktes å få bragt på det rene, hvem *Magdalena Würtz'* foreldre var.

VIII. A. *Johan Nordahl Brun*, forretningsmann, født i Wisconsin den 15. mai 1862, død i Chicago, Illinois, U. S. A., 7. februar 1905.

Han skal ha vært ansatt ved en skruefabrik i Chicago. Ellers har det ikke vært mulig å skaffe noen opplysninger om ham.

Han blev gift i Chicago 1891 med *Mary Jane Lyons*, født 11. mars 1862, død i Chicago, Illinois, U. S. A., 7. januar 1930. Ingen barn.

Hvem hennes foreldre var vites ikke.

VIII. B. *Mary Magdalena Brun*, født i Utica, Dane County, Wisconsin, U. S. A., 8. juni 1864.

Det har ikke lyktes å få nevneverdige opplysninger om henne. Hun skal være meget musikalsk og sitte økonomisk godt i det.

Hun var gift 1. gang med *Oscar Bridger*, som døde i Chicago. Ellers vites intet om ham og hans foreldre. Ingen barn.

Gift 2. gang i White Plains, New York, 6. desember 1904 med *Charles Albert Schroyer*, født i Milton, Pennsylvania, U. S. A., 15. oktober 1853, død i Oak Park, Illinois, U. S. A., 20. juni 1931.

Om ham vites heller ikke meget. Ingen barn.

[Sønn av pianofabrikant Allen Schroyer, født i Milton, Pennsylvania, U. S. A., 1809, død 1882, og Rebekka Criter, født i Chillisguagua, Pennsylvania, 1818, død i Oak Park, Illinois, U. S. A., 1893.]

VIII. C. *Ingeborg Brun*, født i Utica, Dane County, Wisconsin, U. S. A., 6. februar 1866.

Gift i Chicago, Illinois, U. S. A. den 6. februar 1888 med forretningsmann *Daniel Bedell Tredwell*, født i Brooklyn 17. oktober 1861.

Han har drevet forretning i forskjellige brancher; for tiden driver han med salg av trykksvarte. 2 barn.

[Sønn av grosserer i leketøy, *John James Tredwell* født i Baldwins, Long Island, død i Minneapolis, Minnesota, 1879, gift i New York City 1858 med *Ella Conray*, født i New York City 1842, død i Brooklyn 1902 eller 1903.]

VII. G. *Hans Salvesen Brun*, operasanger og skuespiller, født i Bergen N. K. den 6. oktober 1834, død på Eidsvoll den 22. september 1901 av blodforgiftning.

Faddere var: Moren, frk. Ellen Brun, kjøpmann Claus Schnelle, kjøpmann Jac. Wesenberg og Johan N. Erichsen.

Sin skoleutdannelse fikk han i Kopervik, hvor han hadde svogeren Preus til lærer. I tolvårsalderen blev han sendt til sjøs og lå sommeren 1848 i Hamburg under danskenes blokade av byen. Senere for han noen år på Sortehavet, hvor han kom til å overvære Odessas bombardement under Krimkrigen. Her blev han syk og reiste efter sin helbredelse over land til Dundee for atter å søke hyre.

Under et besøk i Bergen, hvor han tok styrmannseksamen, bestemte han sig til å si sjøen farvel og istedet forsøke sig som skuespiller.

Hvorledes han kom på disse tanker, kan man kanskje gjette sig til av følgende artikkel, som stod i Stavanger Avis 30. august 1900, få dager efter hans siste opptreden på teatret.

ET MINDE

«Syng ud, Brun,» hørte jeg den kjække Styrmann Peter Kaurin brøle paa ægte Sjømandsmaner.

Ifra Gangspillet hørtes en Stemme saa skjøn, som jeg aldrig nogensinde før eller siden har hørt fra et Skibsdæk. Det var en ung, rank Jungmand med hvid Skjorte, blaa Sjømandsbukse og Tyrkelue paa Hodet, der hævdede sin Stemme, idet store-Mersseil skulde strækkes. «Hurra for Jonas Anton Hielm» klang indover Værket i den stille Morgen, saa sølvklart og med en Takt, som vakte slig Opmærksomhed, at selv de gamle Bødkere paa Sjøhusene slap sin Diksel og kom frem i Sjøhusdørene, for ikke at tale om de mange Tjenestepiger og Frøkener i Morgentoilette. Eller han sang den monotone amerikanske Sjømandsang: «I don't care what the Captain say. I take my Money and run away», en av de vakreste Opsangsmelodier.

Det er nu syvogfirti Aar siden. Det var Briggen «Favoritten», Kaptein Henrik Henriksen, der laa med Ankeret for Baugen, hvormed Hans Brun gjorde sin anden Tur tilsjøs, og Nedskriveren — et Barn dengang — skulde følge med.

Jeg kom til at erindre dette saa ofte udtalte: «Syng ud, Brun», da jeg læste om Kunstnerens Afsked fra Theatret for nogle Dage siden. Hvorledes mon Hans Brun nu ser ud, tænkte jeg. Dengang var han som en skjøn Gran i Skoven, finbygget, ja næsten elegant, og han øvede ved sin Sang et vist Herredømme over Mandskabet, hvoraf flere ikke var af Mors bedste, uagtet vi havde to om ikke tre Præstesønner med.

Hvor ofte har jeg ikke husket Hans Brun siden og tænkt paa, naar vi i de stille Aftentimer hørte Kapteinen raabe ned fra Hyttetaget: «Aa Brun, gi os en Sang i Aften.» Dette gik saa ofte paa, at det ligesom brændte sig ind i min Barnesjæl som en kjær Erindring fra et kort Sjømandsliv.

Hans Brun stilte sig da ved Gangspillet, og saa sang han, især naar Længselen tog ham: «Hjem, Hjem, mit kjære Hjem». Og naar det saa lød udover den sølvfarvede Havflade med den azurblaa Middelhavshimmel og de Millioner Stjerner over os: «Nei, intet Sted paa Jorden er skjønt som du mit Hjem», da kunde jeg se Matrosernes veirbidte Ansigter ligesom forlænges, mens Taarerne trillede ned ad Kinderne, idet hele Mandskabet — som efter Aftale — stod langs Rækken og stirrede mod Nord.

Efter en slig Aften lød det altid fra Kapteinen: «Nei, du Brun, Du passer ikke til Sjømand, du maa gaa til Theatret.»

Saa kort Bruns Sjømandsliv var, nedlagde han dog sit Frøkorn ogsaa der ude paa Blaamyren, og det satte Mærker.

Nu har Du sunget ud din sidste Sang paa Landjorden. Kun een af den Femtenmandsbesætning foruden Dig lever nu tilbage, og han sender dig hermed sin Tak paa Din Hædersdag for den Gang Du «sang ud» til sjøs. h.»

Om Hans Brun bestemte sig til å gå til scenen opmuntret av uttalelser som den ovenfor anførte, eller om det kanskje like meget skyldtes det artistiske drag som man kan spore hos så mange i hans fedrene slekt, er ikke godt å si, sikkert er det iallfall at han meldte sig til Den nationale Scene i Bergen, hvor han prøvde for Ibsen og Laading, og den 14. oktober 1855 debuterte han som Groscanon i «Rataplan» og som kaptein Stenfeldt i Hans Ørn Bloms «Tordenskjold».

Som sanger optrådte han første gang under Ole Bulls ledelse med en arie av Zampa.

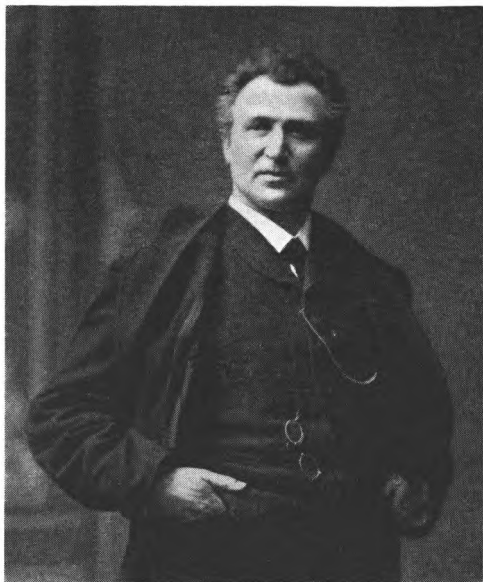
Han blev i Bergen til 1861, da han reiste til hovedstaden, og 9. mai samme år debuterte han på Christiania Theater som greven i «Den sidste Nat».

Det var imidlertid først i operatiden, at Bruns musikalske begavelse kom til sin fulle rett. Han sang da tenorpartiene i en rekke operaer, operetter og syngestykker. Han var den første norske kunstner som sang «Tannhäuser».

I Gounods «Faust» utførte han i denne tid titelrollen, og senere som eldre Valentins rolle.

Ved siden av hans virksomhet som skuespiller blev der i årenes løp stadig lagt beslag på ham som konsertsanger.

To ganger hadde han Statens stipendium for i Paris å utdanne sig videre som operasanger, likesom han også foretok studiereiser til Stockholm og Kjøbenhavn.

Skuespiller Hans Salvesen Brun.

Da teatrets virksomhet blev omlagt fra opera til talescene, blev han en meget benyttet skuespiller, selv om han ikke kom op i første rekke. Det falt i hans lodd å være med å kreere en rekke skikkelser i Ibsens og Bjørnsons skuespill. De store roller lå her mindre til rette for ham, men i biroller skapte han ofte utmerkede til dels fremragende figurer. Nevnes bør hans kammerherre Bratsberg i «De unges Forbund», Hellig-Mikkell i «Samfundets Støtter» og lord Ruthwen i Bjørnsons «Maria Stuart». Da dette stykke i 1893 gikk for hundrede gang på Christiania Theater, var han den eneste av samtlige optrædende, som hadde innehatt samme rolle fra stykkets frem-

komst til da, og man kan visstnok uten overdrivelse si, at ingen ennå har spillet rollen bedre enn han. I en mellomakt utførte en av hans kolleger, Johan Fahlstrøm, ved den anledning en utmerket tegning av ham som lord Ruthwen.

Om hans kammerherre Bratsberg skrev Morgenbladet under 7. januar 1895: «Alene Hr. H. Bruns Kammerherre Bratsberg stod igjen som et helstøbt Monument over tidligere Dages livsfriske og fine Kunst.»

Da Christiania Theater i 1899 stengte sine porter, fulgte Brun med over til Nationaltheatret. Han fant sig imidlertid likesom ikke til rette under de nye forhold, og efter en sesongs forløp tok han avskjed.

Som en kuriositet kan nevnes, at da han i august 1900 for siste gang optrådte og sang kongekvadet i «Sigurd Jorsalfar», befant ved en tilfældighet daværende prins Carl av Danmark sig blandt tilskuerne, og i en mellemakt lot prinsen Brun forestille for sig. Hvem skulde den gang ha drømt om, at det var for Norges vordende konge den gamle kunstner for siste gang kom til å synge.

De økonomiske forhold var ikke lette for Christiania Theaters skuespillere i tidligere år. Man hadde sine gasjer, men da driften stadig gikk med underskudd, blev der spillet på procenter, og de var nok som oftest sørgelig små. For å bedre på økonomien foretok kunstnerne stadig turneer enten enkeltvis eller flere sammen. Blandt dem Brun ofte slo sig sammen med, var Henrik Klausen og komponisten Chr. Theilmann. Det var et slitsomt liv, og utbyttet ikke noget å skryte av. For Brun var det derfor et stort gode, da han i 1885 fikk stillingen som inspektør ved Grefsen bad, samtidig som hans hustru blev ansatt som oldfrue. Derved var de vanskelige sommermånedene økonomisk sikret, og litt kunde enda legges til side for vinteren.

Skuespiller Hans Salvesen Brun.

På Grefsen tilbragte det populære ektepar i 10 år til 1895 sine somrer og erhvervet sig der ved sitt elskverdige vesen mange venner. Derefter overtok de en lignende stilling ved Hankø bad, hvor de var til Brun tok avskjed ved teatret. Han blev da ansatt ved Eidsvoll bad, som holdtes åpent året rundt, og her virket han og hans hustru like til hans død, 22. september 1901. Sommeren dette år blev han stukket av et insekt og fikk en blodforgiftning, der la den sterke mann i en for tidlig grav.

Hans Brun var en elskverdig og beskjeden mann, lun og i besiddelse av megen humoristisk sans. Han var kjempesterk og hadde, som sterke folk ofte har, lett for å bli hissig, men sinnet gikk av ham like fort, som det kom. Han

var rettlinjet, sannhetskjær og religiøs; men alt annet enn et hengehode. Hans uttrykksmåte hadde noget av den samme djervhet som var karakteristisk for hans oldefar bispen. Hans utseende minnet også meget om denne, såvelsom om andre av slektens medlemmer. Dette kunde til sine tider genere ham en del på teatret, hvor det hendte at han blev beskyldt for å bruke levende modell — farbroren, sogneprest Sven Brun — skjønt han gjorde hvad han kunde for å hindre at familielikheten skulde bli for iøinefallende.

Blandt sine kolleger var han alltid avholdt og respektert, og på grunn av sin noble vandel har han sikkert i høi grad medvirket til å heve standens anseelse i samtidens omdømme.

Kilde: Norsk biografisk leksikon II. Side 221.

Han blev gift i Christiania 29. april 1865 med *Divert Dedichen Huun*, født i Bergen 7. april 1840, død i Christiania 28. januar 1910 av kreft i brystet.

Da hennes mor døde i ung alder, kom hun som eldste datter tidlig til å forestå et stort hus med mange barn, hvorved hennes administrative evner utvikledes. Da faren efter nogen års forløp giftet sig igjen, begynte hun, virkelysten som hun var, å utdanne sig som fotograf. Omtrent samtidig med at hennes forlovede, Hans Brun, reiste til Christiania, drog hun også dit inn og åpnet eget fotografisk atelier. Med denne virksomhet fortsatte hun ennu noen år efter sitt giftermål. Senere virket hun som før nevnt som oldfrue ved Grefsen, Hankø og Eidsvolls bad.

Hun var en ualmindelig intelligent og karaktersterk kvinne, optatt av alt som var oppe i tiden. For teatret og sin manns gjerning var hun alltid levende interessert, og med sin skarpe, kritiske sans blev hun ham en verdifull støtte i hans arbeide. 4 barn.

[Datter av stadsmegler i Bergen *Valentin Huun*, født der 21. mai 1814, død der 5. februar 1892, gift der N. K. 1) 25. mai 1838 med *Jusine Arnoldine Rose*, født i Bergen N. K. 24. februar 1811, død der 19. januar 1849.]

VIII. A. *Johan Nordahl Brun*, styrmann, født i Christiania 16. februar 1867, død i Brooklyn 15. januar 1925.

Som gutt begynte han på Gjertsens skole, men her sluttet han tidlig, da det på grunn av en arsenikkforgiftning blev tilrådet å sende ham et år til sjøs. Og

først begynt kom han til å fortsette, vesentligst i oversjøisk fart. Som styrmann var han to ganger med skib som forliste. Dette bevirket at han med årene fikk mer og mer ulyst til sjømannslivet; men da det var vanskelig å få noget å gjøre hjemme, utvandret han. Først var han en del år i China, hvor han var ansatt i fyrvesenet og til dels levde ombord på et fyrskib. Senere reiste han til Amerika, hvor han i New York hadde forskjellige stillinger, dels hos skibshandlere og til dels som nattvakt ombord i skandinaviske skib.

Forbindelsen med hjemlandet holdt han til en viss grad vedlike så lenge hans mor levde, derefter ophørte all forbindelse med ham, inntil hans søstersønn konsul Joh. Randulf Bull kom til Amerika i 1917 og traff ham. Til denne sin søstersønn søkte han i sine siste år stadig tilbake, og det blev denne som var hos ham da han døde på Cumberland Street Hospital i Brooklyn 15. januar 1925.

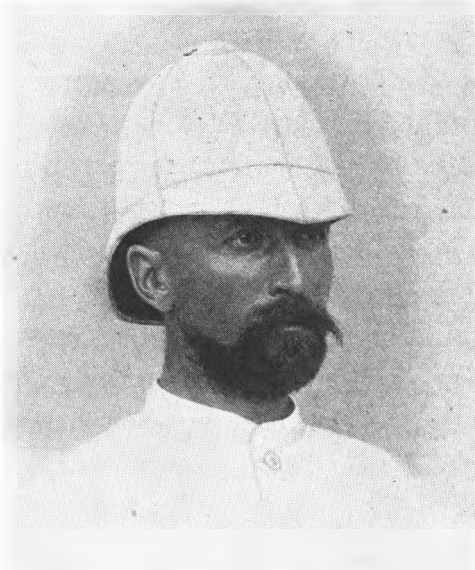
Johan Nordahl Brun var en av de ulykkelige, som kom på en gal plass i livet. Han var en sjelden musikalsk mann og burde formodentlig ha utdannet sig til musiker eller sanger.

Han blev gift i Trondheim den 5. februar 1892 med *Augusta Gran*, født i Bergen den 19. august 1865. 1 barn. — De blev separert efter få års forløp.

[Datter av kjøbmann i Bergen *Henrik Dedichen Gran*, født i Bergen den 12. september 1834, død der 7. april 1893, gift der den 18. juni 1858 med *Mariane Bruland*, født i Sandviken, Bergen, den 7. oktober 1829, død der den 19. mars 1923.]

IX. A. *Bergliot Brun*, skuespillerinne, født i Bergen 8. desember 1892.

Efter å ha tatt middelskoleeksamen i 1909, tok hun handelsskoleeksamen og gikk derefter et par år på Industriskolen. Hun var så guvernante i to år, men trivdes ikke med dette arbeide. Derimot hadde hun lenge hatt lyst på teatret.

Styrmann Johan Nordahl Brun.

Herom forteller hun selv: «Teatret har jeg hat lyst til like fra jeg var liten pike, det vil si, jeg var svært bedrøvet over ikke at være gut, saa jeg kunde bli prest. Men da jeg første gang var i teatret, trøstet jeg mig med at jeg kunde blive skuespillerinde istedet.»

Våren 1914 brøt hun så overtvert og prøvde for Ludvig Bergh som Hjørdis i «Hærmændene paa Helgeland». Derpå reiste hun til Christiania, hvor hun prøvde for fru Thora Hanson, som nettop da skulde begynne med et fast teater i Stavanger.

Her fikk hun så engagement samtidig som fru Hanson fortsatte å lese med henne, inntil hun 16. september 1914 debuterte som Helga i «Geografi og Kjærlighed». I Stavanger blev hun i to sesonger, hvorpå hun kom til Det norske Teatret, hvor hun var en sesong. Derefter var hun to sesonger ved Trondhjems Teater, for atter å vende tilbake til Det norske Teatret, hvor hun blev til hun giftet sig.

Hennes repertoar har vært meget varierende, fra Vilh. Krag's «Jomfru Trofast» og Jens Tvedts «Kraaka» til Inga i «Mellem Slagene» og Ragnhild i «Til Sæters». Den rolle hun selv har vært mest glad i, var Inga i «Mellem Slagene».

I 1923 tok hun avskjed med teatret, og den 15. august samme år blev hun gift i Christiania med sykegymnast *Thor Henrik Bruu*, født i Christiania den 27. januar 1865. Ingen barn.

[Sønn av grosserer *Hans Christian Julius Bruu*, født i Christiania den 6. april 1830, død der 27. mai 1910, gift der 15. november 1863 med *Ingeborg Fredrikke Emmely Paulsen*, født i Christiania 24. mai 1840, død der den 24. januar 1925.]

VIII. B. *Jusine (Jussi) Engel Brun*, født i Christiania 15. september 1869.

Hun gjennomgikk Nissens pikeskole og utdannet sig derefter i pianospill, hvori hun senere i mange år gav privatundervisning.

Som eldre har hun deltatt ivrig i veldedighetsarbeidet i Bergen, hvor hun og hennes mann har tilbragt det meste av sitt liv.

Hun blev gift i Christiania 19. mars 1890 med daværende kaptein, senere oberst *Johan Olaus Wahl*, født i Christiania 12. september 1862, død i Bergen natt til den 2. oktober 1935 av kreft.

Efter å ha gjennomgått Aars og Voss skole blev han i 1877 optatt på Krigsskolen, hvorfra han blev uteksaminert i 1882 og utnevntes 6. august samme år til sekondløytnant i 2. (Bergenske) brigade. Den 4. april 1883 blev han sekondløytnant ved Norske Jegerkorps, og tjenestgjorde derefter 1884—1885 ved H. M. Kongens norske garde i Stockholm. Den 3. april 1886 blev han premierløytnant i Bergenske brigade og 1887 adjutant ved Sogns bataljon. 1888 ansattes han ved intendanturen i Christiania. Den 14. mars 1890 utnevntes han til kaptein i Bergenske brigade og kvartermester ved Sogns linjebataljon med bopel i Vik i Sogn. 14. juli 1893 blev han chef for 2. kompani av Bergens linjebataljon, den 11. mai 1895 forsatt til 1. kompani av Fjordenes landevernsbataljon og 25. mars 1904 til 2. kompani av Bergens landevernsbataljon. 1. januar 1911 blev han oberstløytnant og nestkommanderende ved Vesterlens regiment nr. 8 samt chef for Jærens bataljon med bopel i Stavanger, men allerede 1. september 1912 utnevntes han til oberst og chef for Søndre Bergenhus infanteriregiment nr. 9. I denne stilling blev han til han 13. september 1927 efter opnådd aldersgrense erholdt avskjed. I 1896 gjennomgikk han infanteriets skyteskole.

I 1882 lot han sig immatrikulere ved Universitetet og tok 2nen eksamen med laud. Derefter leste han en tid jus: «Men den Videnskab,» sier han selv, «laa ikke for mig, og saa lagde jeg den paa Hylden og har aldrig savnet den.»

Han har ved siden av sine militære gjøremål funnet tid til ved innen- og utenlandske arkiver å studere gammel norsk krigshistorie, hvorom der fra hans hånd foreligger flere arbeider i bokform og dessuten en rekke større og mindre artikler i «Militært Tidsskrift», i Bergens historiske Forenings årbøker samt i dagspressen. For sine krigshistoriske studier blev han tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull, tidligere hadde han fått «Militært Tidsskrifts» sølvmedalje.

I mange år var han knyttet til «Morgenavisen» i Bergen som utenrikspolitisk medarbeider. Han har vært en søkt og meget populær foredragsholder, blandt annet ved folkeakademiene og senere i radio, hvor hans livlige, med mange anekdoter isprenge foredrag alltid fant et begeistret og takknemlig publikum.

Utenfor sitt fag har han interessert sig meget for kunst, og satt i mange år som medlem av Bergens Kunstforenings styre, hvis viseformann han var.

Like fra ungdommen av var han en ivrig antikvitetsamler, og da han var økonomisk velstillet, kunde han gjennom alle år med hell dyrke denne hobby. Særlig interessert var han for gamle våben.

Oberst Wahl har reist meget både i Europa, Asia og Afrika, og har fra disse sine reiser skrevet en rekke fengslende artikler i dagspressen.

På grunn av sine mange og omfattende kunnskaper, sitt vidd og sin fripostighet var han en usedvanlig populær mann i Bergen, hvor han også var meget søkt i det selskapelige liv.

I anledning av hans 70-års dag skrev bladet Revyen om ham: «Galant, en kavalier av den gamle skole, uvøren og elskverdig, kjent av Gud og hvermann, det er oberst Johan O. Wahl.»

Og ved hans død skrev Morgenavisen: «Få kjente de vestlandske militærforhold så godt som oberst Wahl, og dette grundige kjennskap såvel til de militære forhold som til folket her vest har vært av meget stor betydning for det militæres anseelse i landsdelen. Personlig nådde oberst Wahl en sjelden grad av respekt og popularitet hos befolkning, befal og mannskaper.

. . . Oberst Wahls fremragende evner, hans åndsmodenhet og sikre intelligens gjorde at tjenesten og dens forskjellige plikter alltid falt ham yderst lett. Selv de vanskeligste oppgaver løstes med smil og godt humør, takket være hans usedvanlige kunnskapsrikdom og lette hode.

Dette gjorde at man alltid fant ham avbalansert, rolig og behersket. Man kjenner jo mange som med opgavenes stigende vanskeligheter blir irritable og nervøse, og derfor ofte urettferdige og overilet. Men oberst Wahls sikkerhet og store viden og hans overlegne måte å ta enhver situasjon på, gjorde at man alltid fant ham rolig og sikkert dømmende. Denne egenskap skaffet ham både hos offiserer og underbefal, og kanskje ikke minst hos de menige mannskaper, en tillid og sikker tiltro som er blitt få til del, og som selvsagt var av den allerstørste betydning for ham, såvel i de daglige øvelser som ved de større manøvrer.

Han var en god sønn for fedrelandet, et prektig menneske og en god kamerat.

Gjennom årene blev han tildelt en rekke utmerkelser, men hans største heder var den, at han til enhver tid gjorde sin plikt mot sitt land og sin gjerning, og

stod som det beste eksempel på trofast fedrelandssinn med en usvikelig pliktfølelse, som der aldri kunne stilles for store krav til.

Den norske hær skylder oberst Wahl meget, og hans belønning herfor var først og fremst det lysende navn han satte sig i dens ruller.» 3 barn.

[Sønn av depotforvalter, kammerherre *Carl Julius Wahl*, født i Trondheim den 18. mars 1820, død i Christiania den 29. juli 1901, gift 2. i Trondheim den 25. oktober 1860 med *Antonette Ulrikke Thome*, født i Land 17. februar 1828, død i Christiania 25. desember 1904.]

VIII. C. *Anna Brun*, født i Christiania 2. august 1872.

Alt som barn la hun for dagen en betydelig musikalsk begavelse og begynte tidlig å ta undervisning i sang, først hos Bredo Lasson, og efter hans død hos Christiania Theaters sekretær Henrik Meyer, der stillet store forhåpninger til henne både hvad stemmemidler og foredrag angikk. Senere har hun sunget med Nina Grieg og Ellen Gulbranson.

En mindre god helbred har imidlertid forhindret henne fra å velge kunstnerbanen som livsgjerning, hvorfor hun bare leilighetsvis har optrådt offentlig som en enkelt gang i Musikkforeningen, av og til sammen med sin far og ellers ved kirkekonserter og i veldedige øiemed.

Foruten ved stemmens skjønnhet er hennes sang preget av et sjelfullt, sterkt personlig opfattet foredrag.

Gift i Christiania den 21. april 1894 med grosserer *Theodor Bull*, født der den 26. oktober 1870.

Efter å ha gjennomgått Gjertsens skole reiste han i 1890 til Tyskland, hvor han i 1892 tok avgangseksamen ved Leipzigs offentlige handelsslæreanstalt. Derefter opholdt han sig et års tid i England og Frankrike for sprogenes skyld.

Anna Brun, gift Bull.
Efter fotografi av byste av Gustav Vigeland.

Sommeren 1893 kom han hjem og gikk inn som interessent i firmaet Chr. Munthe, hvor han blev til han i januar 1907 begynte egen forretning i maskinbranchen under firma Th. Bull.

Under verdenskrigen hadde han fra 1917 til 1920 eget innkjøpskontor i New York, under ledelse av sin eldste sønn, konsul Joh. R. Bull.

Han har sittet som formann i styret for en del industrielle bedrifter på Molde, samt i noen bilferjeselskaper i Møre og Romsdal fylke.

Han har alltid vært kunstinteressert og har i mange år inntil utgangen av 1937 vært medlem av Nationaltheatrets representantskap. For øvrig har han i ledige stunder syslet en del med slektshistoriske studier. 5 barn.

[Sønn av dr. med. *Edvard Isak Hambro Bull*, født i Bergen 30. juni 1845, død i Christiania 5. juni 1925, gift der 1) 31. desember 1869 med *Gine Falsen*, født i Christiania 6. oktober 1846, død der 18. oktober 1879.]

VIII. D. *Selma Brun*, kontordame, født i Christiania 2. oktober 1875.

Hun gjennomgikk først Nissens pikeskole og derefter Christiania handels-gymnasiums ettårige kurs for damer.

I 1898 blev hun ansatt i Livsforsikringsselskapet Brage, hvor hun fremdeles er. Ugift.

VII. H. *Karen Claudine Ulrikke Brun*, født i Kopervik 18. august 1836, død i Amerika. Ugift.

Hun fulgte sin mor over til Amerika, senere skjebne ukjent.

VII. I. *Fredrik Petersen Brun*, forretningsmann og politiker, født i Kopervik 12. august 1838, død i Blue Earth, Minnesota, U. S. A., 7. februar 1925.

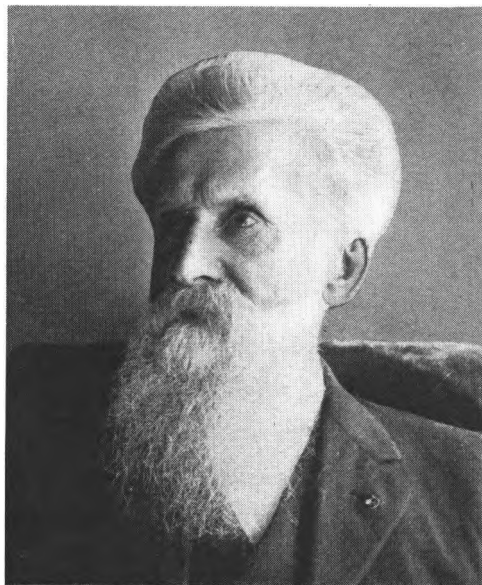
Han gikk tidlig tilsjøs og for vesentlig på Middelhavet; men det gikk ham som hans brødre, sjemannslivet tiltalte ham ikke. På en eller annen måte kom han sig i 1854 over til Amerika, hvor han opsøkte sin søster Engel, hos hvem han slo sig ned og tok de jobber, som bød sig, snart ombord på et skib på de store sjøer, snart som farmer eller handelsbetjent, en kort tid endog som postmester. Ved siden herav forsøkte han så godt det lot sig gjøre å utdanne sig ved lesning.

Da borgerkrigen utbrøt i 1861, lot han sig hverve, og tjente ved 3. Wisconsin kompani; men da han blev syk, måtte han avmønstre.

I desember 1861 kom han til Minnesota. Landet har sitt navn efter den store flod, som gjennomstrømmer det, og som indianerne kalte Minnesota, det er vannet med farve fra skyene — «The Sky colored water». Det sies, at de klimatiske forhold gjør denne stat til den sundeste i Unionen.

Her slo Fredrik Brun sig ned i Rochester, hvor han fikk ansettelse hos en landsmann, Andrew Nelson, i dennes store manufakturforretning. Nelson skal ha vært en prektig mann og blev hans venn for resten av livet. Ikke lenge efter giftet han sig og stiftet eget hjem.

Der er ellers ikke meget å fortelle om hans liv i disse ungdomsårene. Som et vidnesbyrd om, at han strebte efter å holde sig på et sosialt nivå svarende til slektens tradisjoner, kan nevnes, at han i Rochester fikk som stadig omgangsvenn dr. William Warrel Mayo, hvis to sønner, de fremragende kirurger William James og Charles Horace Mayo, senere har gjort Rochester kjent innen hele den medisinske verden ved sine storslagne donasjoner til bygging av hospitaler.

Fredrik Petersen Brun.

Hvad som fikk Fredrik Brun til å opgi sin stilling i Rochester vites ikke, men i 1865 brøt han op og drog med sin hustru og et lite, knapt årsgammelt barn 90 miles videre inn i landet til Blue Earth i Faribault-distriktet.

Her holdt nybyggere på å grunnlegge en liten by på et sted, der forekom dem som en edens have, vakkert beliggende som det var ved bredden av Blue Earth floden. Denne har sitt navn efter den blå lere, som finnes der, og som gir vannet en blålig farve.

Da der på den tid ikke fantes jernbaner i det sydlige Minnesota, måtte familien som andre nybyggere snegle sig frem over humpete veier med alt sitt habengut pakket på en prærievogn.

I dette lille nybygg, hvor Fredrik Brun kom til å leve resten av sitt liv, begynte han sammen med en annen nybygger, Colburn Nelson, en liten forretning, som han fortsatte med i fire år.

Nogen tid efter sin ankomst til Blue Earth kjøpte han av en mr. R. B. Johnson noen protokoller, stedets senere pantebøker, som denne var begynt å føre og som inneholdt navnefortegnelse og de historiske data vedrørende de forskjellige eiendommer i distriktet like fra den tid, da alt land var statseiendom og frem til datiden.

Disse ufullkomne og temmelige magre panteregistre gav han sig med stor nøiaktighet til å komplettere og holdt dem gjennom mange år i en mønstergyldig orden, helt til staten i 1887 kjøpte dem av ham for \$ 3 250 og ansatte ham som protokollfører.

Først i 1869 følte Fredrik Brun sig såpass økonomisk ovenpå, at han torde tenke på å se sig om efter eget hus. Et slikt omgitt av fire tomter fant han midt i byen, og det kjøpte han den 26. oktober samme år for det for ham den gang store beløp \$ 1 265.— og skjøtet det til sin hustru.

Huset lå den gang bart og enslig, uten et tre eller en busk til å live op og gjøre det tiltalende. På denne eiendom blev han boende i 59 år like til sin død. Han omskapte efter hvert stedet til en idyll, plantet trær og anla store gressplener, hvor påfugler spankulerte omkring; og i 1885 rev han det gamle hus og opførte i dets sted en moderne 10 værelses villa, det første ordentlige hus i byen, med centralopvarmning og en prektig peis i den store dagligstue, til hvilken der også blev anskaffet et Steinway piano. Familien var musikalsk, og nu blev der stadig musikk til glede og hygge for dem selv og deres venner.

Det var i 1870 Fredrik Brun blev byens panteboksfører. Dette var ikke nogen fast lønnet stilling, men betaltes med sportler, hvor gebyrenes størrelse avhang av arten av de givne opplysninger. Dette arbeide utførte han om kveldene i sitt hjem. Da tidene i de nærmest følgende år var dårlige, skaffet dette arbeide ham en nogenlunde jevn og sikker inntekt, som kom godt med. Denne stilling innehadde Brun like til 1887.

Ved siden av dette arbeide drev han sammen med en annen nordmann, Peter Hagen, en forretning, som efter hvert fikk et ganske betydelig omfang.

Dessuten drev han med eiendoms kjøp, og kjøpte op farmer rundt om i Fari-bault-distriktet, hvor landet var flatt, lett dyrkbart, og gav god avkastning. Disse farmer bortforpaktet han, men da de stadig måtte inspiseres, og da hver av dem var på 160 acres eller mer, hadde han nok å stå i.

Fredrik Brun tilhørte det republikanske parti og blev av dette i 1890 valgt til statsminister — Secretary of State — i Minnesota. Han flyttet da med sin hustru og fire av sine barn til St. Paul, mens hans eldste sønn overtok ledelsen av forretningen. Under denne sin ministertid benyttet han en sommerferie til for første og eneste gang, i 1893, å besøke Norge for å se på gamle tomter og hilse på sin bror skuespiller Hans Brun.

Efterat hans funksjonstid var utløpet i 1895, vendte han tilbake til Blue Earth. I 1899 blev han medlem av Statens takseringskommisjon for grunnverdier. Denne bestod av guvernøren, justitsministeren, statsrevisoren samt ham, som en av guvernøren opnevnt fjerdemann. Samme år blev han medlem av en femtenmannskomite, som skulde sette op det annet dokument vedrørende Blue Earths byprivilegier.

Fredrik Bruns hus i Blue Earth, Minnesota, U. S. A.

Fra 1900 til 1903 var han byens borgermester. I 1902 var han med å starte bankierfirmaet Willmert, Brown, Clark & Co., og endelig var han i 1905 en av grunnleggerne av The Blue Earth State Bank, i hvis styre han blev nestformann og derefter formann. Denne stilling innehadde han like til sin død 7. februar 1925. Han var da 87½ år gammel.

Fredrik Brun var en vakker mann, middels høy, slank og finlemmet. Han hadde den for slekten karakteristiske skarpe profil og bar et stort skjegg, som gav ham et visst patriarkalsk utseende. Han holdt sig rank; hans gang var rask og spenstig, og han hadde alltid et vennlig nikk til dem han møtte. Han var rettlinet

av karakter, en god husbond og familiefar, gavmild, ikke bare i sitt hjem, men også når det gjaldt private eller offentlige foretagender. Han var alltid blandt bidragsyderne, når det trengtes hjelp til en kirke eller andre veldedige foretagender. Hans hell i livet gjorde ham aldri hovmodig; men der var over ham en egen beskjeden, bramfri verdighet, som gjorde ham avholdt og aktet av alle, han kom i berøring med, og som gjorde, at han naturlig og liketil gikk til sin stilling som statens første embedsmann efter guvernøren.

Der foreligger mange uttalelser om ham, som alle skildrer ham som en varmtfølende og trofast mann, omgjengelig og munter og med megen sans for humor. Der er sagt om ham, at han alltid var åpen for en spøk; men man så aldri at han gjorde sig lystig på andres bekostning. Han var livlig og underholdende, og det var en glede å høre ham fortelle om sine mangeartede oplevelser.

Hans liv var et liv i arbeide og nøisomhet, og det passer godt på ham, hvad hans oldefar biskop Brun uttalte om sitt fedrenehjem, at man der så hvor lite der skal til for å gjøre den nøisomme glad.

Der er vel få nordmenn som har gjort en bedre karriere i et fremmed land enn denne unge dekksgutt, som bare takket være sin egen flid og dyktighet svang sig op til de mest fremskutte stillinger i sitt nye fedreland. Ved å tjene det har han øket respekten derover for sitt fødeland og kastet glans over sitt navn og sin slekt.

Fredrik Brun blev gift i Rochester, Minnesota, 2. påskedag, 6. april 1863 med *Oline Larsen Jordalen*, født på Opheim i Voss 5. desember 1840, død i Blue Earth, Minnesota 9. november 1925. 9 barn.

Hennes datter, frk. Harriet Brun, forteller at hennes foreldre traff hverandre på den måte at de søkte samme kirke. Hun var som mannen et flinkt og arbeidsomt menneske — aldri redd for å ta et tak når det trengtes. Deres samliv var meget lykkelig. Deres hjem var åpent og gjestfritt, og de fikk i årenes løp en stor vennekreis.

[Hun var datter av *Lars (Lasse) Bottolfsen Lunde*, født på Opheim i Voss den 27. januar 1787, død i Vermillon, S. Dakota, gift i Voss 1. juli 1816 med *Brøtteva Colbensdatter Jordalen*, født på Opheim i Voss den 25. februar 1797, død i Vermillon, S. Dakota.]

VIII. A. *Anna Elisabeth Brun*, født i Rochester, Minn., den 22. september 1864.

Hun fikk musikkundervisning og har virket som lærerinne i pianospill. Hun blev gift i Blue Earth, Minnesota, 27. september 1886 med forretningsmann *Alexander Mc. Donald*, født i Calgary, Canada, den 10. juni 1860, død i Blue Earth 21. januar 1929. 2 barn.

[Han var sønn av *Hugh Mc. Donald*, født i Skottland 1808, død i Blue Earth, Minn., 4. februar 1894, gift med *Margaret Campbell*, født i England 1812, død i Blue Earth, Minn., 20. april 1903.]

VIII. B. *Johan Nordahl Brun*, forretningsmann, født i Blue Earth, Minn., den 7. mai 1867, død i Moorhead, Minn., 26. august 1924.

Han var i mange år knyttet til farens forretning.

Gift i Blue Earth, Minn., 26. januar 1892 med *Mary Kaupp*, født der 6. november 1872. 2 barn.

[Datter av forretningsmann *William Otto Kaupp*, født i Württemberg 1. desember 1842, død i Blue Earth, Minn., 12. juli 1899, gift der 9. oktober 1868 med *Mary Jane Mc. Laughlin*, født i Syracuse, N. J., død i Lewiston, Idaho, den 11. mai 1921.]

Johan Nordahl Brun.

IX. A. *Willard Nordahl Brun*, tannlæge, født i Blue Earth 13. juli 1892. Ugift. Han er utdannet som tannlæge, tok eksamen ved Chicago Dental College og praktiserer nu i Moorhead, Minn.

Han er idag den eneste mannlige descendent av sin farfars gren av slekten.

IX. B. *Ann Marie Brun*, lærerinne og kunstkritiker, født i Blue Earth, Minn., 20. november 1893.

Efter endt skolegang gikk hun 2 år ved Moorhead State Teachers College, derefter 2 år ved North Dakota State College, og tok endelig eksamen ved Teachers College i Columbia. Hun virker for tiden som lærerinne i tegning og maling og som kunstkritiker i Moorhead. Ugift.

VIII. C. *Lyvinia Brun*, født i Blue Earth, Minnesota, den 11. januar 1869, død der 29. desember 1907. Ugift.

Hun utdannet sig i sang, tok pianoundervisning og lærte å male. Hun var sang- og musikk lærerinne i sin fødeby.

VIII. D. *Claudina Brun*, født i Blue Earth, Minnesota, 5. mai 1871, død der 12. september 1879 av difteri.

VIII. E. *George Belgar Brun*, forretningsmann, født i Blue Earth, Minnesota, 24. mars 1873, død der 19. mars 1927. Ugift.

Han blev utdannet som forretningsmann og virket som sådan til sin død.

VIII. F. *Henrietta Brun*, født i Blue Earth, Minnesota 5. september 1874, død der 4. mars 1876.

VIII. G. *Harriet Brun*, født i Blue Earth, Minn., 29. juni 1877. Lever der ugift.

Hun har utdannet sig som sykepleierske ved St. Barnabas Hospital i Minneapolis, Minnesota, men har aldri virket som sådan. Sålenge foreldrene levde, bodde hun hjemme hos dem og stelte for dem i deres alderdom. Hun var nok også den av barna, som stod farens hjerte nærmest.

VIII. H. *Frank Brun*, forretningsmann, født i Blue Earth, Minnesota, den 7. august 1879, død der 21. august 1902. Ugift.

VIII. I. *Harry Brun*, forretningsmann, født i Blue Earth, Minnesota, den 26. april 1881, død der 24. april 1912.

VII. J. *Johan Nordahl Brun*, løytnant, født i Kopervik 9. oktober 1840. død efter 9. april 1863.

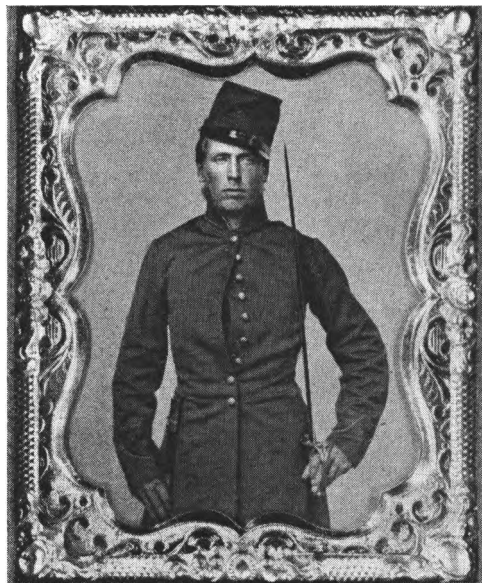
Da hans søster Engel fulgte sin mann til Amerika, blev han med dem, muligens for at hun ikke skulde føle sig alt for ensom.

I sin før nevnte bok forteller Fredrika Bremer fra sitt besøk hos fru Preus i 1850, at de var kommet til Koskonong «på den vestre utvandrigs sedvanlige vei, Eriekanalen, og siden med dampskib over innsjøene. De klaget over kanalbåtene, og over at gutten var blitt ille behandlet og ofte drevet ut av sin seng». Han har vel derfor tidlig lært, at en utvandrers liv ikke var nogen dans på roser.

Fredrika Bremer skildrer ham slik: «En vakker gutt med prektige blå øine og friskt mot, enda han for tiden led av en av landets vanlige, langsomme

febersykdommer, og han vilde bli biskop likesom hans oldefar i Norge, Nordahl Brun.»

Dette er nær sagt alt man vet om ham. Bispnen vilde som barn bli soldat, han bisp. Ingen av dem fikk sitt ønske opfylt. Da borgerkrigen brøt ut, gikk han med på Nordstatenes side. Han blev innrullert 17. april 1861 i Madison, Wisconsin, og påmønstret til tjeneste 29. juni samme år som en «4th sergeant» i kompani K i 3. Wisconsin infanteriregiment for å tjene i 3 år, men blev den 27. november 1862 avmønstret for å kunne motta en annen stilling. Den følgende dag, 28. november 1862, utnevntes han i Washington til sekondløytnant i kompani G i 15. Wisconsin infanteriregiment. I slaget ved Murfreesboro, Tenn., 31. des. 1862 blev han såret og fikk efter ansøkning avskjed 9. april 1863. Formodentlig død kort efter av sine sår.

Johan Nordahl Brun,
løytnant i 15. Wisconsin infanteriregiment.

VI. D. *Helene Brun*, født i Bergen K. K. 2. okt. 1804, død der 1. aug. 1827. Ugift.

Faddere var: Mme Helene Suhling, Ingebor Wallem, biskop Brun, sogneprest Knud Fleischer og Ludvig Brun.

VI. I. *Aletta Brun*, født i Bergen K. K. den 13. november 1805, død i Christiania den 3. august 1881. — Ugift. Faddere: Mme Erichsen, jfr. Olsen, biskop Brun, Hiort Stuwitz, Adolf Fischer.

VI. F. *Jacob Bentzon Brun*, bakermester, født i Bergen K. K. 27. februar 1807, død i Christiania 9. februar 1889.

Faddere var: Mme Olsen, jfr. Ejde, auditør Bentzon, Ditlef Martens og biskop Brun.

Den første opplysning som finnes om ham, er visstnok et notat fra Bergens bakerlaugs protokoll, hvor det står at lauget var forsamlet i oldermannens, hr. Michael Schumans hus 27. september 1819, «hvor da blev indskrevet for at lære Bagerprofessionen Jacob B. Brun i 4½ Aar hos Søren Martens».

Her begynte den tolvårige gutt sin løpebane som håndverker, og det ser ut som mester og lærling må være kommet godt ut av det med hverandre, siden Brun senere opkalte en av sine sønner efter Martens.

I 1824 utløp hans læretid. Han må da ha begynt som svenn, enten hos Martens eller en annen baker i Bergen, for først den 25. mai 1826 finner man at reisepass er meddelt «Bagersvend Jacob B. Brun, 20 Aar gammel, middels Vekst, brune Øine og Haar, til Hamborg og tilbake igjen». Efter 1 års forløp kom han hjem og kjøpte den 8. september 1827 den privilegerte bakergård, 8. rode nr. 21, Strandgaten nr. 56 på hjørnet av Hennebysmuget, av kjøbmenn Henrich Mehrten for 4300 spd., og 20. september samme år tok han borger-skap som bakermester.

Bakergården var et tømret 3-etasjes våningshus med bord og stentak. Fasaden var beklædd med jernplater. Huset var 11½ alen langt og 16½ alen dypt. Det inneholdt 7 værelser med 3 kakkelovner og 20 fag vinduer samt kjøkken med skorsten. Vest for våningshuset var der en grunnmuret bygning i 3 etasjer med bord og stentak, 22½ alen lang og 10½ alen dyp. Her var bakeriet med skorsten og bakerovn med innmurt kjele. Dessuten var der to pakkrum, to tjener-værelser, drengestue og et «Brænderum». Bygningen hadde to hele og elleve halve fag vinduer. Fra våningshuset til bakeriet førte en altan. Vest for bakeriet lå en 1-etasjes bjelkekjeller med bord og stentak 12 × 12 alen og «under samme Tag og Maal en Standerværks Rullebod». Mellem bakeriet og bjelkekjelleren var der en «Fæstald» 6 × 3 alen og et plankeverk; brandtaksten var 4560 spd.

Ved branden den 26. februar 1830, hvor hele strøket fra Muren til Ny-almenningen blev lagt i aske, strøk også Bakergården med. Den 1. mars samme år averterte Brun i Adresseavisen: «For om mueligt at lette og blidgjøre det i min Stilling ligesaa tungt som uventet Indtrufne, da min Bagergaard den 26. sidstleden lagdes i Aske, har jeg besluttet fra førstkommende Onsdag den 3. Marts hos Hr. Bagermester Christian Martens, med hans godhedsfulde Samtykke, at forbage alle Sorter Brød, samt at udsælge Brødet i Enkefru Balchens Huus ved Kalmar-gjerdet, som ogsaa godhedsfuldt har lovet at afgive sit Huus til dette Øiemed; hvilket herved til Efterretning bekjendtgjøres.»

Et år efter var huset gjenopbygget, og den 20. april 1831 averterer han: «At jeg er henflyttet i mit nye Huus, og at min Bagerovn nu er i fuldkommen Stand, skylder jeg mig selv herved at tilkjendegive, da jeg derved faaer Anledning igjen at kunne tilfredsstille mine Kunder.» Men allerede 16. oktober 1830 averterte han: «At mit Udsalg af alle Sorter friskt Brød skeer fra førstkommende Mandag af fra Boden i mit paabegyndte Huus, istedetfor fra Fru Balchens Huus tilkjendegives herved.»

Den 24. oktober 1833 skrev Brun til byfogden: «Da mine Eiendomme i 8. Rode nr. 21 siden seneste Taxationsforretning er kommet i complet Stand, anmoder jeg herved Deres Velbaarenhed om snarest mulig at besørge en nye Taxationsforretning afholdt over bemeldte Eiendomme til fornøden Betryggelse i paakommende Tilfælde.» Takst blev da avholdt samme år med sådant resultat: Våningshus 2700 spd., en muret bakbygning 1780 spd., tilsammen 4480 spd.

Om Bruns økonomiske forhold i Bergen vites ikke meget; men han må ha drevet en god og lønnsom forretning.

Fra en skatteligning i 1832 vet man at han da var ilagt 180 spd. i skatt.

Den 16. november 1838 lånte han mot 1. prioritets pant i Bakergården med privilegier 2000 spd. i Norges Bank, uten at årsaken til lånet kan påvises. Den 19. februar 1850 avdrog han 750 spd. på det, men optok samtidig et 2. prioritetslån på 2000 spd. hos sin fetter kjøbmänn Thoren Brun. Den 18. april 1854 avdrog han 400 spd. og 29. august samme år restbeløpet 850 spd. på 1. prioritetslånet. I mellemtiden, 11. mars 1854, hadde han solgt eiendommen med privilegier til Cornelius Tobias Steendahl for 12000 spesiedaler.

Den 2. mai 1854 opsa han sitt borgerskap i Bergen og flyttet til Christiania, hvor han den 13. juli samme år tok borgerskap som bakermester. Hvad grunnen

Bakermester Jacob Bentzon Brun.

hertil var lar sig idag neppe forklare. Det eneste man vet, er at han 9. april 1852 fikk reisepass for sig og to døtre til Christiania, og det kan jo tenkes, at han under dette besøk i hovedstaden har sett sig om og funnet at forholdene lå gunstigere an der enn i fødebyen.

Brun synes ikke å ha spilt nogen fremtredende rolle innen Bergens håndverkerstand. Da Bergens Håndverk- og Industriforening blev stiftet i 1845, var han således ikke med blandt stifterne. Han blev først medlem av foreningen flere år senere, 23. oktober 1849. Ved sin fraflytning fra byen opsa han sitt medlemskap.

I Christiania kjøpte Brun ved skjøte av 31. oktober 1854 av enken og de øvrige arvinger efter bakermester Bølling Tollbodgt. nr. 11 med den tilliggende eiendom Dronningensgate 18b, for 20000 spd., og her oparbeidet han en av byens største og mest velrenommerte bakerforretninger.

Hvor ansett han må ha vært like fra han slo sig ned i Christiania, fremgår av at han den 8. november 1854 — altså samme år han var tilflyttet byen — blev valgt til kirkeverge for 1855.

Som samlingssted for standen hadde man i Christiania «Haandværkerforeningen af 1838», og her blev Brun snart et interessert og virksomt medlem. En av de mest betydningsfulle saker som den gang forelå, var arbeidet for opprettelse av en sparekasse. Særlig efter tiltak av Brun blev der i 1861 holdt en basar med utlodning av håndverksarbeider. Denne gav et efter forholdene ganske betydelig netto-overskudd. Der blev så den 24. mars 1862 valgt en stor komite, som innen sin midte nedsatte et utvalg på 7 medlemmer, hvoriblandt Brun, til videre fremme av saken. Man besluttet ved tegning av frivillige bidrag å tilveiebringe 5000 spd. Brun tegnet sig for et av de største beløp, 200 spd. Samtidig blev han valgt til foreningens formann og stod som sådan til 1866.

Den 19. november 1863 var man kommet så langt at der kunde holdes et møte av bidragsyderne til valg av forstanderskap og direksjon. Brun blev med 23 stemmer første medlem av styret og stod i denne stilling i tyve år til 1883, da han fratrådte, men da kunde han også se tilbake på en lang og betydningsfull virksomhet til gagn for byens håndverkerstand. — I 1871 var han med å stifte «Den norske Haandverks- og Industriforening», av hvis første styre han blev medlem. Av dette trådte han imidlertid ut efter et års funksjonstid.

Den 22. januar 1875 møttes han og tre andre håndverkere for å ta under overveielse muligheten for opprettelse av et alderdomshjem for håndverkere i Christiania. Allerede den 8. februar samme år kunde der holdes et stort møte, hvis dirigent han var, og hvor det blev meddelt, at man i bidrag hadde fått tegnet 18 794 spd. Herav hadde han og hans sønn, baker H. A. Brun, hver tegnet 500 spd. Der blev valgt en midlertidig bestyrelse med ham som formann. I mai 1876 mottok man kommunens tilbud om tomt for bygning i Schandorffs gate 2. I møte 24. oktober 1877 meddeltes, at bygningen vilde være ferdig til påske flyttetid 1878. Den 19. november 1877 blev så Brun sammen med fire andre herrer valgt til stiftelsen «Alders Hviles» første direksjon og på et efterfølgende møte den 22. november samme år blev han styrets formann, en stilling han hadde like til sin død.

Til erindring om baker Jacob Brun, der var den som først fremsatte tanken om å opprette stiftelsen «Alders Hvile», og som i høi grad arbeidet for planens gjennomførelse, lot direksjonen anskaffe og ophenge et maleri av ham; og i årsberetningen for 1889 anføres: «Efter en af Stiftelsens ældste Velyndere og mangeaarige Formand, Bager J. B. Brun, er indkommet en større Gave af Kr. 5 000, et smukt Bevis paa den store Interesse Afdøde lige til det sidste viste for Stiftelsens Beboere.»

Senere har hver av hans døtre testamentert kr. 2000 til «Alders Hvile».

I 1827 blev der efter forslag av fru Marie Schandorff opprettet et hjem «Eugenia Stiftelse» til opdragelse og utdannelse av unge piker. Blandt de faste bidragsydere må baker Brun ha hørt, og det er vel en av grunnene til, at man fra et styremøte i stiftelsen 27. januar 1859 finner protokollert: «Bureauchef Brynie vil have den Godhed at overtage den fornødne Kontrol med Regnskabsvæsenet og, forudsat at man saaledes som omtalt mellem nogle af Direktørerne, kunde formaa Bagermester Brun til ogsaa at indtræde i Direktionen, da i Forening med ham at føre Indseende med Stiftelsens Økonomi og hvad dermed staar i Forbindelse, dog at Bager Brun, om han dertil kunde formaaes, overtog Indseende med Stiftelsens Bygninger.»

Brun mottok dette hverv og møtte første gang den 19. februar 1859. Fra da til 7. juli 1882 har han deltatt i omtrent alle avholdte styremøter.

Foruten de før nevnte plikter sees det, at der også har påhvilt ham sammen med et annet styremedlem hvert år å avgi innstilling og treffe foreløbige avgjørelser om optagelse av barn og elever.

I møte 19. juni 1883 blev det protokollert, at han hadde meldt forfall og erklært, at han måtte uttre av styret, da hans helbred ikke tillot ham å delta i stiftelsens bestyrelse.

Foruten hvad allerede er nevnt, var Brun med å stifte «Foreningen for ældre Tjenere af Kvindekjøen» og «Grefsens Bad».

I det politiske liv deltok han ikke. Han har således ikke vært medlem av kommunestyret, «formentlig,» skriver Aftenposten i sin nekrolog over ham, «fordi hans Broder, Sognepræst S. Brun, har siddet i Repræsentantskabet siden 1853.»

Av hans virksomhet vil man se, at der blev lagt sterkt beslag både på hans tid og portemone, og at han har vært en meget nyttig mann for sin stand. Det falt i hans lodd å være med å ta initiativet til og sette ut i livet en rekke foretagender, der idag står som vidnesbyrd om hans fremsyn og uomtvistelige dyktighet. Når derfor i sin tid folkevittigheten kalte ham og hans to brødre, sogneprest til Trefoldighetskirken Sven Brun og teaterchef Michael Wallem Brun, for «Enfoldigheden, Trefoldigheden og Mangfoldigheden», kan dette nok opfattes som en morsomhet; men for baker Jacob Bruns vedkommende røber det en fullstendig mangel på forståelse av hans betydelige evner som forretningsmann og samfundsnyttig borger.

Av uttalelser om ham som menneske finnes der, såvidt vites, bare en i et brev fra hans farbror, daværende skipper Svend Brun, til hans bror sogneprest Sven Brun. Brevet er datert den 30. november 1832, og i det skriver den gamle skipper: «Min allerbedste Ven paa hele Jorden var Abraham Rolfsen; aldrig glemmer jeg, hvad jeg vandt ved hans Omgang, aldrig glemmer jeg, hvad jeg tabte ved hans Død; men jeg fik min Broder og hans Søn isteden, og jeg har intet tabt. Om sal. Abraham sagde jeg: «Er der noget fuldkomment Menneske til i Verden, saa er det ham. Det samme Vidnesbyrd giver jeg nu i alle Henseender min Jacob, og smigrer jeg her, da straffe Gud mig over enhver Bølge. Retskaffen Tænkemaade, stoe Grundsætninger, en mild Dom over enhver feilende Handling, moralsk Vandel og et ædelt Hierte, see, der har jeg min Jacobs Portrait i sit

fulde Kolorit og saaledes hænger det i mit Hierte. Jeg skylder ham intet nu af Pænge, men dog skylder jeg ham meget. Mangen Gang har han skabt Lys i min Theas mørke Sjæl, mangen Gang i min Fraværelse været hende behjælpelig baade med Raad og Daad. At trøste Bedrøvede enten med Mund eller Pung er en herlig Ting, men det er ikke saa let giordt som sagt, thi Maaden, Maaden saaledes at det kan efterlade Velsignelse i Hiertet, see, dette har ikke enhver Gaver til, dette staar ikke i enhvers Magt.»

Legger man disse uttalelser sammen med, hvad man ellers vet om baker Jacob Brun, får man billedet av en dyktig, arbeidsom og varmhjertet mann, der forstod den vanskelige kunst å kunne gi uten å såre eller ydmyge dem han hjalp. Han har visstnok vært en alvorlig mann med noget strengt og bydende i sitt vesen som gjorde, at der stod respekt av ham. Og denne respekt for faren kom hans barn til å bevare gjennom hele sitt liv.

Som før nevnt trakk Brun sig på grunn av sykelighet i løpet av 1883 ut av de fleste av de direksjoner, hvori han satt. Samtidig sluttet han også med bakeriet og solgte ved skjøte av 24. august 1882 dette og eiendommene Tollbodgt. 11 og Dronningensgt. 18 b til sin slektning bakermester Lars Rolfsen for kr. 120 000. Han flyttet derpå inn i en leilighet i Oscarsgt. 35, hvor han blev boende til sin død 9. februar 1889.

Der blev ikke holdt noget skifte efter ham, så nogen fullstendig opgave over hans formuesforhold foreligger ikke; men der er ingen tvil om, at han ved sin død var en efter datidens forhold meget velstående mann.

Han blev gift i Bergen 22. september 1828 med *Maria Brunchorst*, født i Bergen N. K. 18. desember 1808, død i Christiania 30. april 1878. 11 barn.

[Datter av skibsbyggmester i Bergen *Herman Brunchorst*, født i Bergen 1. oktober 1763, død der 27. juli 1814, gift der 2) den 7. oktober 1800 med *Alida Georgine Heiberg*, født i Bergen, døpt N. K. 24. november 1774, død i Bergen 6. februar 1811.]

VII. A. *Christen Brun*, født i Bergen N. K. den 22. juni 1829, død der den 4. mars 1845.

Faddere var: Stiftsprostinne Brun, jfr. Else Brunchorst, stiftsprost Brun, borgerrepresentant Martens og kjøbmenn Jan Svane Bredal.

VII. B. *Anne Brun*, født i Bergen 15. desember 1830, død i Christiania den 30. desember 1909. Ugift.

Faddere var: Mme Anne Gade, frøken Aletta Brun, stadshauptmann Albert Krohn, kaptein Svend Brun, bakermester Christian Martens.

Hun blev født 10 måneder efter branden i Bergen. Muligens har denne begivenhet innvirket noget på morens helbred, for man kan se av Adresseavisen for 5. januar 1831, at Brun da averterer, at «en Amme med sund Melk straks kan erholde Tjeneste».

Frøken Anne Brun bodde hos foreldrene til deres død, hvorefter hun overtok hjemmet sammen med sine søstre Ingeborg og Else.

VII. C. *Ingeborg Helene Brun*, født i Bergen den 25. mars 1832, død i Christiania 19. november 1894. Ugift.

Faddere var: Foreldrene, fru Claudine Brun, kjøbmenn Didrich L. Smith.

VII. D. *Herman Andreas Brun*, bakermester, født i Bergen den 9. oktober 1833, død på Furubakken, Nordstrand, Østre Aker, den 14. november 1887 av anemi.

Faddere var: Mme Anne Gade, frøken Mette Brun, skibsbyggmester Jørgen Brunchorst, student S. Brun og faren.

Den 4. oktober 1850 blev han innskrevet for å lære bakerprofesjonen. Der står intet i laugsprotokollen om, hos hvem han gikk i lære. Dette tyder saktens på, at han har stått sin læretid hos faren. Fra passboken ser man, at «Bakermester» Herman Brun, 19 år, 15. april 1852 reiste til Christiania med to tjenere. Dette var 6 dager senere enn hans far, som før nevnt, reiste dit inn, og disse to reiser må vel ha stått i en viss forbindelse med hinannen.

Ifølge Bergens borgerbok har han ikke hatt borgerskap som bakermester der, hvorfor alt tyder på, at han har arbeidet hos sin far, og hos ham har han antagelig vært, til han den 30. april 1868 kjøpte Øvre Slottsgate nr. 23 b i Christiania av bakermester S. Rolfsen for 27 000 spd. Dette var den kjente bakergård på hjørnet av Øvre Slottsgate og Carl Johan, hvor han senere drev sitt bakeri like til sin død.

Det kan ikke med sikkerhet sies, når han blev medlem av «Haandverkerforeningen af 1838»; men man vet, at han var det i 1867.

Fra 1870 til 1872 var han ekstraordinær revisor, det vil si medlem av kontrollkomiteen i Håndverkernes Sparekasse, og fra 1872 til sin død i 1887 var han suppleant i direksjonen. Han var medlem av Den norske Haandverks- og Industriforening og stod som en av innbyderne til industriutstillingen i 1871.

Som tidligere nevnt var han en av de større bidragsydere ved opprettelsen av «Alders Hvile», hvor han var medlem av representantskapet. I 1880 blev han stiftelsens revisor.

Baker Herman Brun døde av anemi den 14. november 1887 efter lengere tids sykелighet på sin villa «Furubakken» ved Nordstrand i Østre Aker.

I sin nekrolog over ham skrev Aftenposten, at han var kjent som byens driftigste baker, og at han navnlig hadde anvendt betydelig arbeide på innredningen av de best mulige ovner, og at han var kjent for sin store godgjørenhet mot trengende. Derefter tilføies: «Ved sidste Stortingsvalg havde som bekjendt Venstre opført ham paa sin Forslagsliste til Valgmænd, en Ære som imidlertid Brun frabad sig.»

Bakermester Herman Andreas Brun.

Herman Brun var en pasjonert rytter, og folk som var tidlig på benene, kunde i mange år hver morgen ved syvtiden se ham og hans fetter skuespiller Hans Brun ride sin faste morgentur, efterat han med sine to hester hadde vært og hentet fetteren. Samtidig bragte han hver dag med en stor pose brød, som kom godt med i et skuespillerhjem på den tid.

Ved hans død kjøpte baker Lars Rolfsen ifølge skjøte av den 18. april 1888 forretningen og gården for kr. 285 000.

Baker Herman Brun var som sin far en meget godgjørende mann, av et stille, bramfritt vesen og trofast i vennskap. I sin forretning var han meget påpasselig og forstod i høi grad å sette sig i respekt.

Utgiveren av dette arbeide har som gutt mangfoldige ganger vært i bakerbutikken på Carl Johan for å kjøpe brød, og husker ennu hvor engstelig og forknytt han følte sig når han, hvad ikke sjelden hendte, blev ekspedert av den strenge og alvorlige bakermester selv.

Brun blev gift 1) i Bergen 23. oktober 1870 med *Birgitte Christine Valentinsen*, født i Bergen K. K. 11. januar 1833, død i Christiania den 22. mai 1873. Ingen barn.

[Datter av kjøbmenn *Ferdinand Anthon de Valentinsen*, født i Bergen den 13. mars 1806, død der 8. oktober 1871, gift der D. K. 12. oktober 1830 med *Fredrikke Hansine Lange*, født i Kjøbenhavn 6. juli 1809, død i Bergen den 16. januar 1836.]

2) i Rygge 6. desember 1879 med *Marthea (Thea) Guneriusdatter Ulriksen*, født i Vinger 7. november 1853, døpt 11. desember samme år, død i Christiania den 19. mars 1892. Ingen barn.

Ifølge folketellingen for Fredrikstad 1875 var «Mathea Uldrischen» ugift, født 1853 i Kongsvinger, dette år ansatt som husjomfru hos grosserer, sagbruks-eier og grunnbesidder Andreas Bing, Nygårdsgt. 35 a i Fredrikstad. Kort efter må hun være kommet i lignende stilling til baker Herman Brun, for så efter nogen års forløp å være blitt gift med ham.

Da Brun giftet sig annen gang, blev der oprettet en ektepakt av 3. desember 1879, som fikk kgl. konfirmasjon 20. august 1880. Den gikk ut på at der skulde bestå særeie mellem ektefellene, slik at enhver av dem skulde eie, hvad de innbragte i ekteskapet eller under dette arvet eller erhvervet. Videre bestemtes at hustruen skulde ha det bohave og inventar som benyttedes i Bruns husstand, og at der uttokes av hans formue et beløp på kr. 80000, som skulde avsettes på den måte som bestemt for umyndiges midler. Av dette beløp skulde hun ha rentene så lenge hun levde.

Senere fikk hun ved testamenter av 12. februar og 26. oktober 1887 som sin eiendom landstedet «Furubakken» ved Nordstrand med alt tilhørende innbo og inventar samt en pantobligasjon på kr. 50000 i Øvre Slottsgate 23 og 23b. Man ser at han hadde sørget godt for sin enke. — Den 6. mai 1891 giftet hun sig igjen.

[Datter av gårdbruker *Gunerius Ulriksen*, n. Seter, født i Vinger 5. mars 1825 dødsår ikke funnet, gift i Vinger 23. oktober 1850 med *Marte Marie Torbjørnsdatter*, født i Vinger 7. august 1829, død i Kongsvinger 23. desember 1865.]

VII. E. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen 26. november 1835, død der den 11. september 1836 av meslinger.

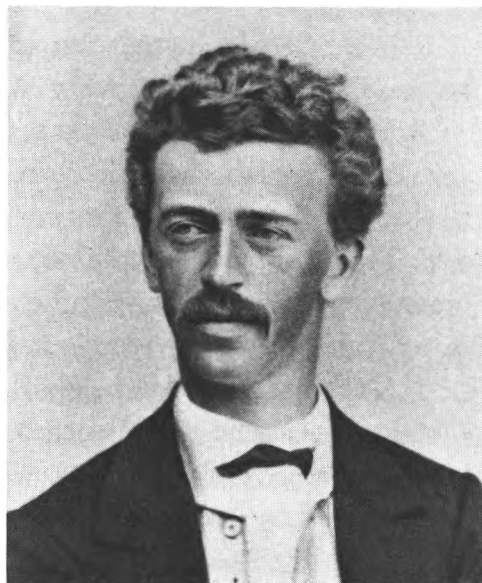
Faddere var: Prostinne A. E. Brun, moren, kjøbmenn Boalth, landskapsmaler Hans Leganger Reusch og kjøbmenn Lars Olsen.

VII. F. *Søren Martens Brun*, artillerikaptein, født i Bergen den 28. mars 1838, død på dr. Jervells klinikk i Christiania den 4. mars 1893 av en svulst i blæren.

Faddere var: Moren, jfr. Else Martens, Søren Martens, konsul H. Janson og kjøbmenn Joachim Friele.

Han kom inn på Krigsskolen den 1. januar 1855 og tok officerseksamen i desember 1858. Den 7. februar 1859 blev han sekondløytnant i Bergenske brigade. Blev 10. mai 1860 forflyttet til 2. gevorbne kompani i 2. Akershusiske infanteribrigade. Den 1. oktober 1860 blev han elev av Høi-

skolen. Var fra 12. april til 20. oktober 1862 med 1. kompani til Carl Johansvern. Overførtes 20. oktober 1862 til Jegerkorpset, hvor han fra 21. oktober tjenestgjorde ved 4. jegerkompani. 2. august 1863 blev han utnevnt til premierløytnant og tjenestgjorde fra 3. august ved Askerske kompani inntil han 26. september 1863 blev forsatt som adjutant ved Hallingdalske korps efter å ha tatt høiskoleeksamen. 18. februar 1864 blev han ansatt til tjeneste i artilleriet og blev 17. mars 1864 sekondløytnant i dette våben. 16. oktober 1866 blev han ansatt ved 2. batteri og 26. mai 1867 forsatt til 4. bataljon. 10. april 1869 blev han premierløytnant i artilleriet og 17. april samme år ansatt ved 7. batteri. 25. april 1872 forflyttet han ifølge armekommando til 6. batteri og ved bataljonsordre av 2. mars 1874

Artillerikaptein Søren Martens Brun.

overførtes han til tjenestegjøring ved 8. batteri. 18. juli 1876 blev han ståbskaptein og tjenestgjorde som sådan ved 8. batteri til 3. april 1878, hvorefter han var i lignende stilling ved 5. batteri til den 31. oktober 1883. Han blev stadig tjenestgjørende kompanichef ved festningsartilleriet den 15. juni 1888, og i denne stilling stod han til sin død den 4. mars 1893.

Han var 2. medlem av munderingskommisjonen for 4. bataljon fra den 30. september 1864 til 15. april 1866. Fra 24. oktober 1866 til 3. april 1867 var han ansatt ved hovedarsenalets verksteder og laboratorium. Samtidig var han fra 14. januar til 13. mai 1867 elev av rideskolen. Fra 1. oktober 1867 til den 8. juli 1869 og derefter fra 30. august 1870 til den 1. juni 1876 var han håndverker- og laborantofficer ved artilleriet i Trondheim. Dessuten var han fra 22. oktober 1867 til 20. oktober 1874 bestyrer av 4. bataljons overkonstabelskole. Fra 1. til den 14. september 1874 deltok han i skyteskolen i Fredrikstad. Sommeren 1869 satt han i optellingskommisjonen av arsenalets beholdninger. Fra 16. juni til 30. juli 1877 var han forstander for bataljonens remonteskole. Fra 15. september til den 1. oktober 1881 var han kommandert til deltagelse i generalstabsøvelsene i Smålenene. I 1888, 1889 og 1892 var han rekruttskoleforstander og deltok i bataljonsamlingene fra 1888 til 1892.

Som militær hadde han bosted i Trondheim fra 10. mai 1864 til han den 23. oktober 1866 tok opphold i Christiania; men allerede 1. juni 1867 forflyttedes han tilbake til Trondheim, hvor han hadde kvarter til han i 1878 tilflyttet chefsgården Fredskjær i Rygge. Herfra forflyttedes han i mars 1884 til chefsgården Rød i Lier, hvor han blev boende til han i 1888 ansattes i festningsartilleriet for å tjenestgjøre på Oscarsborg.

Kaptein Brun var en jevn og likefrem mann av et fredsommelig, religiøst-poetisk gemytt, for hvem en annen livsgjerning enn den militære skulde synes å ha ligget bedre til rette.

Der foreligger et par uttalelser om ham og hans hjem, den ene av fru Barbra Ring, der som ung en kort tid var ansatt som lærerinne for de yngste av barna, mens familien bodde på Rød i Lier. Hun sier: «Kaptein Brun selv var med sitt alvorlige ansikt og det stålgrå håret en gammeldags officer slik jeg kjente dem fra barn: redelig, nøisom, pliktopfylende, uselvisk. En vert av den gamle,

elskverdige høflighet, som kom fra hjertet. Han var svært alvorlig, og jeg torde lettere snakke med ham når fru Brun og barna var til stede; men han var av de mennesker som kunde lokke frem det man satt inne med av kunnskaper. En gang hørte han på at jeg leste matematikk med Herman, bakeren, som ikke var så meget yngre enn mig. Da sa han noe vennlig til mig med sitt sjeldne smil, han skjønte jeg var livredd! Han var kanskje streng — jeg vet ikke riktig — barna var usedvanlig velopdragne, men naturlige og kjærlige. Fruen var et fint og elskelig menneske. Det var et harmonisk hjem. Når jeg tenker på mitt liv, står det korte ophold på Rød for mig som noe av det verdifulleste.»

Den annen uttalelse skyldes prost Axel Brun. Han gir i den et tiltalende bilde av sin far og dennes forhold til barna:

«Min far,» skriver han, «husker jeg først fra tiden i Lier. En nasjonal officer hadde liten lønn. Chefsgården, som far drev selv, var en tungdreven, forholdsvis avsides liggende gård. Inntekten av den skulde sikkert ikke bli stor. De økonomiske forhold var meget vanskelige og trange, og vi blev opdradd til den største nøisomhet. Kl. 7 om morgenen fikk vi kokt, skummet melk med knuste skonrokker i fra H. A. Bruns bakeri på Karl Johan. Så begynte skolen, som far den lengste tid besørget selv, 4 timer om dagen. Han fortalte oftere om sin egen opdragelse i Bergen, den store strenghet og frykten for bestefar. For ham stod de jo engstelig på pinne til de selv blev gamle å kalle. Far vilde derfor med dette for øie gi oss en helt annen opdragelse. Vi hadde visstnok en overmåte stor aktelse for far, men han var vår venn og kamerat. I skolen gjorde han undervisningen levende og anskuelig, uten pugg. Særlig var han i regning og norsk grammatikk ualmindelig klar. Men i alle fag søkte han å bringe liv inn. I norsktimene opøvet han oss i deklamasjon, likesom hans lærer Lyder Sagen nok i det hele var et mønster for ham. Efter middag var vi igjen på kontoret, far med sitt kontorarbeide, vi med leksene, alle ved samme bord.

Om sommeren tok far oss ofte med på turer i fjellet og på fiske. Han var da munter og sang gjerne, og forresten følte vi som barn ikke noget av det trykk som hvilte på ham, om vi enn kunde ane noget av det.

Det mest fremtredende trekk i fars karakter var rettsindighet og ærlighet. Her var han nøieregnende også med andre. Han krevde først av alt full rede-

lighet og sannferdighet i sin bedømmelse av mennesker. Fra barn av fikk vi innprentet ikke å bedra noen for så meget som en knappenål.

Et annet trekk hos ham var gentilitet, noget som i hans trange økonomiske forhold ikke alltid var så lett å praktisere og derfor blev så meget mer bemerkelsesverdig.

Far var neppe noget lett hode, men hadde dog særlige evner for matematikk. At han skulde nå synderlig frem på den militære bane, var ikke å vente i de forhold han satt. Men antagelig hadde han heller ikke nogen forkjærlighet for militærlivet. Han passet heller ikke inn blandt de fleste av den tids officerer.

På Oscarsborg fikk han til sist en meget pen stilling, med tjeneste hele året som chef for 1. kompani og underofficerskolen. Fra disse første somrer med øvelser på Oscarsborg fikk han ualmindelig pen omtale fra vernepliktige i avis-korrespondanser som den humane og gentile chef for rekruttskolen.

Far var en dyktig leilighetstaler, både ved gledelige anledninger og i sorg. På Oscarsborg talte han for de menige og holdt ved et par leiligheter minnetale for menige som døde der. Han fikk da nyttet sine avgjort religiøse anlegg.

Han var konservativ i politikk, og vel også i det religiøse; men her hadde han syn også for friere tenkning og arbeidet ikke lite selv med kristelige spørsmål. Oss barn opdrog han til å tenke selv.

Med stor interesse gikk han op i kjøpet av bruket «Tverkjegla» og opførelse av nytt hus der. Han fikk det alt ordnet på det beste. Men så kom lidelsens år, som han bar overmåte sterkt og stille. Det blev en lang syketid, men en tidlig død. Ved hans grav stod en del militær og avfyrte til slutt en geværsalve — en underlig motsetning til det fredens liv som her var avsluttet.»

Ved brorens og farens død må kaptein Bruns økonomiske kår være blitt i høi grad forbedret. Dette var vel grunnen til at han i 1890 så sig i stand til å kjøpe eiendommen «Tverkjegla» i Frogn for kr. 11 000. Den var på ca. 300 mål skog, 25 mål jord og 2 mål have anlagt av Brun. Han lot opføre den nuværende hovedbygning i to etasjer. Den gamle hovedbygning blev stående, likeledes et mindre, gammelt hus, som senere er tilbygget og modernisert av svigersønnen, konsul Thomas Chalmer, som nu bor der. Uthusbygningene har denne om-

dannet til hønseri. Like ved hovedbygningen står et vakkert lysthus, som for ca. 100 år siden blev opført av stedets daværende eier, kjøbmenn Burchard, som dukkestue for hans datter, og det benyttet siden 1910 om somrene av professor Viggo Brun som arbeidsrum under hans besøk i fedrenehemmet.

På Tverkjeglas grunn like ved Drøbaks bygrense har byggmester Kristian Brun opført en villa «Solaas» for sig og sin familie. Tverkjegla ligger høit og fritt med prektig utsikt over Oslofjorden.

Kaptein Brun blev gift i Trondheim 27. august 1867 med *Lorentze Thaulow Petersen*, født i Trondheim 11. februar 1842, død på Tverkjegla i Frogn 26. juli 1890 av en svulst i halsen, visstnok strålesopp. 10 barn.

[Datter av stiftsprost i Trondheim *Christian Petersen*, født i Christiania den 9. mars 1801, død i Trondheim 12. mars 1875, gift i Gausdal hovedkirke 20. juni 1826 med *Marie Magdalene Thaulow*, født i Stadsbygd den 11. november 1807, død i Trondheim 11. mars 1867.]

VIII. A. *Jacob Bentzon Brun*, gårdbruker, født i Trondheim den 26. oktober 1868, død på Tverkjegla 27. mars 1936, efter et års sykeleie av bronkopneumoni. Ugift.

Han har hjulpet sin far med jordbruksarbeidet på chefsgårdene Fredskjær og Rød, og siden 1889 på Tverkjegla, som han ved farens død i 1893 overtok driften av. Han var fra fødselen av svak helse.

VIII. B. *Marie Magdalena Brun*, født i Trondheim 12. mars 1870.

Hun tok guvernante-eksamen i 1899 ved Nissens skole i Christiania. Året efter døde hennes mor, og hun overtok husstellet og undervisningen av de yngre søsken like til hun den 13. september 1899 blev gift i Drøbak med kontorchef, brasiliansk visekonsul *Thomas Boteler Chalmer*, født i Christiania den 25. september 1871. Ingen barn.

Han fikk sin skoleutdannelse på Gjertsens skole i Christiania og reiste derefter i 1889 til utlandet. I 1895 kom han hjem og fikk ansettelse i firmaet Otto Berentzen i Christiania. Her blev han kontorchef og fortsatte i firmaets tjeneste like til han i 1930 trak sig tilbake fra all forretningsvirksomhet. Han var brasiliansk visekonsul og efter generalkonsul Berentzens død en tid konstituert konsul.

Efter å ha tatt avskjed bosatte han sig på Tverkjegla, hvor han nu driver hønseri.

Thomas Chalmer er en sjelden sympatisk og fintfølende mann.

[Sønn av agent *Thomas Boteler Chalmer*, født i Liverpool 31. mai 1842, død i Christiania den 3. mai 1887, gift i Farsund den 26. september 1867 med *Augusta Ohlsen*, født i Farsund den 7. november 1838, død på Tverkjegla den 9. september 1921.]

Byggmester Kristian Brun.

VIII. C. *Kristian Brun*, byggmester, født i Trondheim den 4. april 1872.

Han tok i 1893 eksamen ved «Herzogliche Bauschule» i Holzminden og studerte så fra 1894—1895 som hospitant ved den tekniske høiskole i München. Efter sin hjemkomst var han ansatt hos arkitektene Chr. Fürst og Ole Sverre til han i 1899 begynte egen byggmestervirksomhet. Fra 1905—1907 opholdt han sig i Ålesund, hvor han blandt annet har bygget Landmandsbanken, den tidligere posthusbygning og grosserer Rønnebergs statelige privatbolig «Korsen». For tiden driver han byggmestervirksomhet i Oslo.

Han har utgitt en håndbok i byggefagene og er medarbeider i fagskriftet «Bygg- og Tømmermesteren». Han har i årenes løp vært en hyppig bidragsyder i fagpressen.

Som før nevnt har han på Tverkjeglas grunn bygget sig en villa «Solaas».

Han blev gift i Skien 7. august 1911 med *Valborg Etland*, født i Flatdal i Seljord 23. september 1885. 5 barn.

[Datter av grubearbeider *Halvor Olsen Etland*, født i Vinje 16. februar 1855, død i Holla i Telemark 2. februar 1905, gift i Avaldsnes 18. november 1882 med *Johanne Torine Tollefsdatter*, født på Vorre i Avaldsnes 18. mai 1860, død i Holla i Telemark 7. juni 1920.]

IX. A. *Ivar Christian Brun*, forretningsmann, født i Frogn den 18. mai 1912.

Han tok avgangseksamen ved Oslo handelsgymnasium i 1931 og fikk så en midlertidig stilling i Vinmonopolet, hvorefter han blev ansatt ved Follo Sparebank i Drøbak. Den 19. mai 1937 blev han fast ansatt ved Vinmonopolet.

IX. B. *Ingeborg Brun*, født i Frogn 22. juli 1913.

Hun har gjennomgått Eidsvoll husmorskole.

Gift i Drøbak 25. juni 1938 med folkeskolelærer *Gunnar Harald Westgaard*, født i Christiania 18. juni 1905.

Efter å ha tatt middelskoleeksamen gikk han et år på Christiania kommunale handelsskole og var fra 1924—25 ekspeditør hos firmaet Coward & Thowson, hvor han sluttet for å gå inn på den kommunale to-årige handelsskole. Der tok han eksamen 1927. Han begynte så på Statens gymnastikkskole, fra hvis øverste avdeling han blev uteksaminert 1929. Samme år konstitueredes han som lærer ved Sagene skole i Oslo, hvor han i 1932 fikk fast ansettelse.

[Sønn av fullmektig ved Akers mek. Verksteds materialkontor Kristen Christiansen Westgaard, født i Varteig i Østfold 31. desember 1863, død i Oslo 30. juni 1937, gift i Christiania den 26. oktober 1895 med *Amalie Halvorsen*, født der 20. september 1865.]

IX. C. *Johan Nordahl Brun*, student, født i Frogn 24. januar 1916.

Han tok artium ved reallinjen i 1937 efterat han i 3 år hadde gått på Trondhjems handelsgymnasiums artiumslinje, og blev i august samme år optatt ved Norges tekniske høiskoles bygningsingeniøravdeling.

IX. D. *Halvor Etland Brun*, født i Frogn den 27. februar 1918.

Han blev i 1935 antatt som lærling i sin farbror Herman Andreas Bruns bakeri og tok svenneprøve 21. juni 1938.

IX. E. *Jacob Reidar Brun*, født i Frogn den 26. februar 1921.

VIII.D. *Herman Andreas Brun*, bakermester, født i Trondheim 19. sept. 1873.

I og med det navn han fikk i dåpen, synes han å ha vært bestemt for bakerhåndverket, og tanken har vel vært, at han skulde ha gått inn i farbrorens forretning for med tiden å overta den. Imidlertid døde onkelen, før en slik plan kunde la sig realisere. Ikke desto mindre kom han i 1889 straks efter sin konfirmasjon i lære hos bakermester Fadum i Christiania, hvor han stod sin læretid.

Efter å være blitt svenn reiste han i 1892 utenlands, først et års tid til Wien og så med korte ophold i Dresden og Hamburg til Kjøbenhavn, hvor han blev omkring et halvt år. I 1894 kom han hjem og begynte hos bakermester Lars Rolfsen, hvor han blev til han i 1896 reiste til England. Her fikk han arbeide først i London og senere i Hull, for så i 1898 atter å dukke op i Christiania og begynne eget bakeri i Markveien 42. Her holdt han til i 5 år, til han i 1903 blev ansatt som bestyrer av Christiansands Dampbageri.

Bakermester Herman Andreas Brun.

Imidlertid satt reiselysten ham ennu i blodet, og i 1905 reiste han til Finnland, hvor han overtok stillingen som disponent ved Vasa Ångbageri. Her blev han til 1910, da han reiste til St. Petersburg. Endelig i 1911 vendte han for godt tilbake til Norge og begynte eget bakeri i Bogstadsveien 30 i Christiania, som han i den anledning kjøpte og hvor han fremdeles driver sin forretning.

Med sin solide utdannelse og de rike erfaringer fra sine mangeårige utenlandsophold sier det sig selv at Brun snart blev en søkt og meget benyttet mann innen sin stand. Fra 1916—1922 var han formann

i Bakermestrenes Forening i Christiania, og blev som sådan under verdenskrigen medlem av Statens provianteringsråd. Ved sin fratrede som foreningens formann blev han utnevnt til dens æresmedlem.

I 1925 blev han formann i Bakermestrenes Landsforening og stod i denne stilling til han i 1934 efter eget ønske fratrådte. Som erkjentlighet blev han også her utnevnt til æresmedlem.

Han er viseformann i Oslo Håndverk- og Industriforening og dessuten medlem av flere komiteer, deriblandt av komiteen for «Vi Kan»-utstillingen i Oslo i 1938, hvis viseformann han var. — Brun er interessert i adskillige industrielle foretagender og sitter i styret i flere av dem.

Han har i alle år vært et friluftsmenneske, og var under sitt opphold i Wien med å vekke interessen for og fremme skisportens utbredelse der.

Han blev gift i Christiania 23. september 1914 med *Marie Bøhn*, født i Florø 29. juli 1881. 2 barn.

[Datter av løytnant *Hans Frithjof Bøhn*, født i Ullensaker 8. oktober 1849, død i Florø 16. nov. 1883, gift Bergen 13. juli 1878 med *Agnethe Conradine Kaarensen Røsler*, født i Hassel prestegjeld 24. juni 1849, død i Oslo 21. des. 1932.]

IX. A. *Agnethe Brun*, født i Christiania den 28. februar 1916.

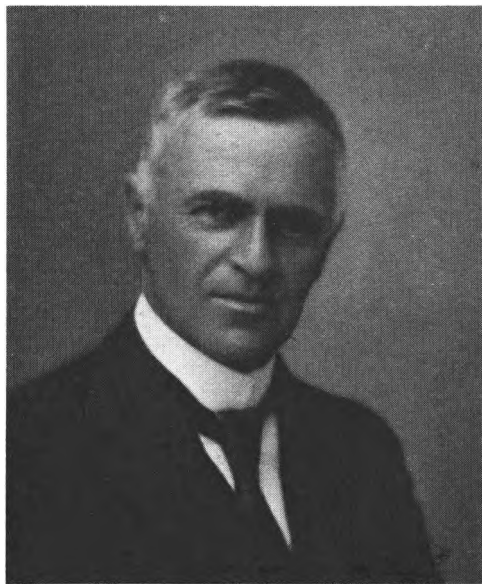
Hun blev student på engelsklinjen fra Oslo katedralskole i 1935 (T) og tok forberedende prøve 1936, hvorefter hun reiste til England for å studere sprog. Kom hjem 1937 og blev ansatt i firmaet Fides, Norsk Avbetalingsfinansiering A.s, Oslo.

IX. B. *Else Brun*, født i Christiania 8. januar 1918.

Hun tok eksamen ved Den kvinnelige Industriskole i Oslo 1937 og reiste så til Tyskland for å gjennomgå en husmorskole.

VIII. E. *Axel Brun*, prost, sogneprest til Borre i Vestfold, født i Trondheim den 27. desember 1875. Ugift.

Han tok middelskoleeksamen i Drøbak og reiste så til Christiania for å lese til artium. I studietiden bodde han hos sine fastere, frøkne Brun og fru Olsen. 1894 tok han artium (M.g.) ved Christiania katedralskole, 1901 teologisk embeds-eksamen og 1902 praktikum begge med laud. Samme år reiste han utenlands, først til England og derfra over Paris til Tyskland, hvor han besøkte forskjellige universiteter og påhørte forelesninger. Fra Tyskland foretok han en tur til Italia og kom sommeren 1903 hjem igjen. Den 2. september s. å. utnevntes han til personellkapellan hos prost Heffermehl i Ringsaker, i hvilken stilling han forblev i 5 år. Den siste tid fra høsten 1908 til påske 1909 bestyrte han sogneprestembedet.

Prost Axel Brun.

Fra april til september 1909 bestyrte han Tønset, fra påske til april 1910 Stranda og derefter Nordalens sognekall. Her i denne bygd, hvorfra Nordahl-navnet er kommet inn i slekten Brun, blev han høsten 1910 utnevnt til sogneprest, og her virket han til han den 1. oktober 1917 blev sogneprest i Vestre Gausdal. Den 1. mai 1931 blev han prost i Sør-Gudbrandsdals prosti. Den 24. juni 1933 blev han søgneprest i Borre, og dette embede overtok han den 1. november samme år.

Gårdbruker Johan Nordahl Brun.

I Vestre Gausdal var han medlem av fattigstyret og flere år formann i skolestyret.

VIII. F. *Marie Brunchorst Brun*, født i Trondheim 13. oktober 1877. Ugift.

Hun er utdannet i husstell og overtok ved sin søster Magdalenas giftermål i 1899 husmorstillingen på Tverkjegla.

VIII. G. *Alida Brun*, født på chefsgården Fredskjær i Rygge 2. oktober 1879, død på Gaustad sinnssykeasyl, V. Aker, 4. mai 1902. Ugift.

Hun var utdannet som fotograf i Christiania og Stockholm.

VIII. H. *Elisif Brun*, født i Rygge den 24. februar 1882. Ugift.

Hun var opprinnelig kontordame, men flyttet i 1911 til sin bror Axel i Nordalen, og har senere styrt huset for ham, hvad hun fremdeles gjør.

VIII. I. *Johan Nordahl Brun*, løytnant og gårdbruker, født på chefsgården Rød i Lier den 17. juni 1884.

Han tok realartium ved Aars og Voss skole i Christiania i 1902 (M. g.) og gikk så inn på Krigsskolen, fra hvis nederste klasse han året efter blev uteksaminert. Derefter gikk han et år ved Universitetet, men opgav det og begynte i 1904 i stedet å utdanne sig som landmann, først hos P. Ulven, Ringsaker, og derefter hos forskjellige andre gårdbrukere, hvorpå han reiste til Danmark og England. I 1906 gikk han Vinterlandbruksskolen i Christiania.

Den 17. oktober 1911 kjøpte han gården Solberg i Frogn av Chr. Solberg for kr. 25 000, og drev den til han 30. oktober 1917 solgte den til Chr. Raanaas for kr. 65 000. I 1918 blev han gårdsfullmektig hos godseier Løvenskiold på Overud og her blev han, til han i 1929 kjøpte gården Waagaard i Norderhov av Thorkild Waagaard for kr. 130 000. På denne eiendom fikk han skjøte den 14. april 1930, og den eier og driver han fremdeles. — I 1914 blev han ulønnet premierløytnant.

Han blev gift i Oslo 29. juli 1932 med enke *Ingrid Johanne Güssow*, født *Jahren*, født i Christiania den 6. januar 1894, død i Oslo 13. juli 1938. 1 barn.

[Datter av lærer *Johannes Jahren*, født i Lier den 1. desember 1860, gift der den 21. oktober 1881 med *Gustava Helgerud*, født i Lier 18. juli 1861.]

IX. A. *Johan Nordahl Brun*, født i Hønefoss den 5. mars 1937.

VIII. J. *Viggo Brun*, professor i matematikk, født i Lier 13. oktober 1885.

Da han var i fireårsalderen, flyttet foreldrene til Tverkjegla, og her vokste han op. Sin første undervisning fikk han hos faren, og senere hos søsteren Magdalena. I 1900 tok han middelskoleeksamen i Drøbak og reiste så til Christiania for å lese til artium. Der bodde han hos sin bror Herman. I 1903 blev han student fra Aars og Voss skole.

Da han alltid hadde hatt utpreget interesse for matematikk, slo han straks inn på realstudiet, tok 1907 1ste avdeling, matematikk (1.4), julen 1909 2nen avdeling, kjemi og fysikk (2.6) av matematisk-naturvidenskapelig embedseksamen.

Forsommeren 1910 var han fire måneder i Göttingen for å studere matematikk. Dette opphold blev avbrutt noget tidligere enn beregnet på grunn av at hans forlovede blev syk; men han rakk dog å få skrevet sin avhandling «Ein Satz über Irrationalität» mens han var der.

Professor Viggo Brun.

Høsten 1910 blev han universitetsstipendiat, men bodde på Tverkjegla. I 1915 fikk han et reisestipendium av Universitetet, men så vel dette som noen senere stipendier blev han nødt til å benytte hjemme. Herom sier han selv: «Takket være disse stipendier og Verdenskrigens stadige fortsettelse fikk jeg på denne måte fire for mig meget verdifulle arbeidsår, som jeg tilbragte på Tverkjegla. Jeg konsentrerte mig her om to spesielle problemer vedrørende primtall og kjedebrøk.»

I denne tid skrev han seks avhandlinger, hvoriblandt det banebrytende arbeide «Le crèble d'Eratosthène et le théorème de Goldbach». Ved siden derav hjalp han sin bror Jacob med gårdsbruket særlig i rasjoneringens og tvangsdyrkningens dager.

Høsten 1919 reiste han med stipendium til Paris, hvor han blev i 8 måneder og hørte forelesninger ved La Sorbonne og Collège de France. I årene 1921—23 var han under professor Axel Thues sykdom og efter dennes død lærer i anvendt matematikk ved Universitetet, det siste år som konstituert professor. I denne tid bodde han hos sin faster fru Else Olsen.

I 1923 blev han medlem av Videnskapsselskapet i Christiania. På opfordring skrev han i 1924 en oversikt over sine arbeider om primtallenes fordeling i «Jahresbericht der deutschen Mathematiker Vereinigung». Samme år blev han utnevnt til professor i ren matematikk ved Norges tekniske Høiskole i Trondheim. I 1925 fikk han i oppdrag av B. G. Teubner i Leipzig å utgi en ny utgave av E. Netto's «Lehrbuch der Combinatorik». Dette arbeide påtok han sig sammen med dosent Th. Skolem.

Brun har deltatt i skandinaviske matematikerkongresser i København 1911, Christiania 1913, hvor han var sekretær, Stockholm 1916, Helsingfors 1922 og Oslo 1929, hvor han var en av de fem visepresidenter. I 1928 deltok han i den internasjonale matematikerkongress i Bologna. Han blev i 1926 medlem av «Det kongelige norske Videnskabers Selskab» i Trondheim, og valgtes i 1937 til selskapets visepreses.

Budgettåret 1930—31 hadde han permisjon fra sitt embede på grunn av videnskapelig arbeide, til hvilket han fikk et større bidrag av Statens forskningsfond. Han opholdt sig da sammen med sin bror Axel ca. 3 måneder i Italia.

Den øvrige tid bodde han på Tverkjegla, hvor han visstnok finner å ha de beste og fredeligste arbeidsvilkår. Han har i årenes løp skrevet noen og tredve videnskapelige avhandlinger, deriblandt i 1933 en, som behandler løsningen av den ordinære differentiaalligning av første orden.

Da professor Brun i 1935 fylte 50 år, skrev professor Carl Størmer i Aftenposten en overordentlig smigrende artikkel om ham, hvor han fremholdt hvilken fremragende matematiker Viggo Brun var, og hvilket ansett navn han har i utlandet, hvor flere av hans arbeider er blitt utgangspunkter for viktige undersøkelser for tyske og russiske matematikere. Professor Størmer uttaler: «Det at det har lykket Viggo Brun i et så gjennomarbeidet felt som den elementære matematikk å gjøre opdagelser av så stor rekkevidde, har vakt opsikt og beundring og ikke alene bevirket at hans navn er blitt knyttet til disse nye metoder og resultater, men også at disse nu inngår i større verker i tallteorien og primtallteorien. At dette neppe er kjent utenfor fagmatematikernes krets skyldes vel en særlig tiltalende karakteregenskap hos Viggo Brun — hans store beskjedenhet og sky for alt som kan smake av selvros og reklame — opdagelsene gir glede nok i sig selv og behøver ikke å utbasuneres for det store publikum! Men vi hans venner vet hvilket berømt navn han har i utlandet, og det bør også bli almindelig bekjent her hjemme.»

Kilder: Norsk biografisk leksikon I, side 244.

Allerede våren 1908 blev Brun forlovet og den 18. oktober 1914 blev han gift i Frogn kirke med: *Hedvig Bassøe*, født i Ålesund 6. september 1886, død på Tangen ved Ljan den 31. oktober 1914 av lungetuberkulose. Ingen barn.

Hennes lunger hadde alltid vært svake, og da hun under et besøk hos sin far i Kristiansand fikk meslinger, førte dette til at hun blev alvorlig syk. Under sin sykdom bodde hun først en tid på Tverkjegla og derefter på Gjosegården sanatorium, hvor hun blev like til sitt bryllup. Få dager derefter døde hun og blev begravet i Drøbak.

[Datter av rektor i Kristiansand *Kristian Birch-Reichenwald Bassøe*, født i Råde 9. november 1856, død i Kristiansand 16. mars 1930. Gift 1) i Drammen den 15. august 1885 med *Hildur Brenmehl*, født i Drammen 14. september 1862, død i Ålesund 17. april 1902.]

VII. G. *Alida Georgine Brun*, født i Bergen 22. juni 1839, død i Christiania 7. september 1909.

Faddere var: Mme Anne Brunchorst, Mme pastor Reimers, kjøbmenn Tønnes Rolfsen og stud. Joachim Heiberg.

Hun blev gift i Christiania 23. april 1864 med professor *Fredrik Petersen*, født i Stavanger 23. april 1839, død i Christiania 9. januar 1903. 1 barn.

Han blev privat dimittert student i 1857 med laud og tok i 1862 teologisk embedseksamen likeledes med laud.

Som student tilbragte han i studieøiemed to år 1860—1862 i utlandet, vesentlig i Berlin. Fra januar 1863 til februar 1873 var han ansatt som lærer ved Aars og Voss skole i Christiania med undtagelse av en toårsperiode 1866-1868, da han med offentlig stipendium foretok en studiereise til Tyskland, Danmark og Sverige. Ved sin hjemkomst i 1868 blev han universitetsstipendiat i teologi. Den 4. januar 1873 utnevntes han til residerende kapellan i Skien, hvor han virket til han den 6. februar 1875 blev professor i systematisk teologi efter Gisle Johnson.

Med Fredrik Petersen kom nye og mere liberale synsmåter til orde ved vårt universitet, og ved sin åndfulle undervisning og noble personlighet fikk han betydelig innflytelse på den religiøse opfatning hos den yngre generasjon av norske teologer, ikke minst fordi han istedetfor å vise dem hen til et ferdig avsluttet system, kalte dem til arbeide og samarbeide. Den 28. mars 1884 blev han medlem av Videnskapsselskapet i Christiania og i mars 1887 av selskapet «Pro fide et christianismo» i Stockholm. Den 21. januar 1887 blev han R.¹ St. O. O. for videnskapelig fortjeneste.

Professor Petersen har utfoldet en stor litterær virksomhet og derigjennem satt dype merker i den religiøse og teologiske utvikling i vårt land. Gjennem hele sitt liv hevdet han den frie forsknings rett, og til det øiemed stiftet han et legat som efter hans død, ved et gavebrev datert 15. mars 1903, fikk navn av «Professor Fredrik Petersens Fond til Videnskabens Fremme» og som bestyres av Universitetet. Fondets kapital, oprindelig kr. 100 000, skal økes ved årlig tillegg av endel av rentene. I to generasjoner tilfaller renten av en halvdel familien. De øvrige renter, og efterhånden alle, skal av styret anvendes fortrinnsvis for yngre, fremragende videnskapsmenn.

I efterlatte optegnelser gjør professor Petersen rede for sine motiver til at gaven ikke fortrinsvis ønskes anvendt til teologien: «Videnskaben,» skriver han, «hører Herren til, og alt hvad den bringer i dagen og udretter. Jeg mener derfor at have givet Guds sag og Christi rige alt hvad jeg har givet videnskaben. Hvorledes videnskabens dyrkere staar til Gud og til Christus, har ingensomhelst indflydelse herpaa. Skabningen og menneskeaaanden er begge en speiling af Guds herlighed. For hver gang videnskaben har ført menneskeslægten frem i verdensindsigt og menneskeindsigt, har den givet kirken midler til en ny og rigere indsigt i Guds og hans riges herlighed.

Jeg føler hvad jeg skylder den frie, uafhængige videnskab, jeg føler, hvad jeg skylder den som kristen — ikke i at jeg er blevet kristen, men i den kristne indsigt jeg har vundet. — Videnskaben standser ikke for nogen grænse. Alt vil den lægge for den menneskeheds fødder, som i sit hjertes nød har lært at tilbede Guds kjærlighed i Jesus Christus. Denne menneskehed aabner den et stedse rigere og dybere blik ind i Guddomsvæsenets uudgrundelige dybder.»

Kilder: J.B. Halvorsen: Norsk forfatter leksikon. Bind IV, s. 422—426. Salmonsens konversasjonsleksikon 2. utgave. Bind XIX, s. 65—66. Det kgl. Fredriks Universitet 1811—1911.

[Sønn av grosserer *Fredrik Petersen*, født i Stavanger D. K. 16. november 1803, død i Stockholm 4. september 1885, gift i St. Peders kirke i Slagelse den 5. juli 1838 med enke *Johanne Christine Zeuthen*, født *Christensen*, født i Kjøbenhavn 20. mai 1808, død i Christiania 27. mai 1878.]

VII. H. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen den 31. oktober 1840, død der den 26. september 1841.

Faddere var: Stiftprostinne Brun, frøken Ellen Brun, læge Wisbech, kjøbmann F. A. Valentinsen og M. Wallem.

VII. I. *Else Margrethe Krohn Brun*, født i Bergen 2. august 1842, død i Oslo 20. desember 1925.

Faddere var: Fru Alida Wisbech, jfr. Albertine Fischer, stadshauptmann Krohn, rektor Holmboe og N. J. Martens.

Da hun efter bare et års ekteskap blev enke, flyttet hun hjem til foreldrene igjen, og som den lengst levende av baker J. B. Bruns barn blev det henne som til slutt oprettholdt tradisjonene fra det gamle bakerhus. Hun var en blid og

vennlig gammel dame, for hvem den yngre slekt synes å ha bevart den største hengivenhet. Hun var meget godgjørende og mangen trengende slektning fikk årligårs en håndsrekning hos henne.

Hun blev gift i Christiania 9. juli 1869 med cand. theol. *Johan Oluf Olsen*, født i Trondheim F. K. 2. oktober 1842, død i Christiania 28. november 1870. Ingen barn.

Han blev student med laud i 1859 og tok 1865 teologisk embedseksamen med samme karakter. Han var lærer ved Aars og Voss skole i Christiania fra 1863—1864 og fra 1865 til sin død i 1870.

[Sønn av skreddermester *Torsten Olsen*, født i Stjørdalen 5. oktober 1814, død i Trondheim D. K. 7. januar 1858, gift der D. K. 7. november 1839 med *Hanna Nicoline Holthe*, født i Trondheim D. K. den 24. april 1812, død der den 22. oktober 1876 i St. Jørgens Hus.]

VII. J. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen den 26. januar 1844, død der den 16. april 1844.

Faddere var: Mme Jannicke Rolfsen, jfr. Elisa Brun, res. kapellan H. Daae, adjunkt Jordan og adjunkt Knudsen.

VII. K. *Marie Christine Brun*, født i Bergen den 11. mars 1848, død i Christiania 16. januar 1854.

Faddere var: Moren, Else Wisbech, F. Gade jr., Jakob B. Brun og kjøbmann Folchedahl.

VI. G. *Mette Cathrine Brun*, født i Bergen K. K. den 15. juni 1808, død i Florø 26. juli 1889.

Faddere var: Mme Mette Rolfsen, Mme Catharina Erichsen, professor Arentz, dr. Monrad og biskop Brun.

Hun blev gift i Bergen 14. juni 1839 med tollbetjent *Claus Krohn Fischer*, født i Bergen 8. april 1806, død i Florø 8. juni 1899. 3 barn.

Første gang man hører noget om ham er i 1822 hvor han arver 849 spd. efter sin mormor, Frøiche Krohn, borgermester Hillebrandt Meyers datter. Neste gang er i 1832. Da skriver den før nevnte skipper Svend Brun 30. november til sin brorsønn, senere sogneprest Sven Brun i Christiania, og forteller at Fischer, som han kaller «en lille Kaper», «krydser efter din søster Mette» og den

8. februar 1833 skriver skipperen igjen og gratulerer med forlovelsen. Av brevet fremgår det at Fischer er forretningsmann. Der sies her om ham: «Han er sin Fader op ad Dage, en brav Karl, og om hvem man maaske engang i Tiden vil sige de samme Ord, som gamle sal. Hans Krohn om Faderen Adolph: «En Kjøbmand misæl og Gud paa en Hals.»

Så hører man ikke om ham før han i 1838 nevnes som arving i et skifte efter jomfru Maria Krohn. Han opgis da «at opholde sig i Augvaldsnæs», og da han året efter gifter sig, står det i vielsesattesten at han er bosittende der. Man kan kanskje herav slutte at han på en eller annen måte har vært knyttet til sin svoger, skipper og kjøbmann Johan Nordahl Bruns forretning i Kopervik. Den 12. mars 1848 kalles han ved en datters fødsel for landhandler i Kopervik, hvor han også fungerte som poståpner.

I 1853 blev han ansatt som undertollbetjent i Flekkefjord distrikt, hvorfra han i 1860 blev forflyttet til Bergen, hvor man i 1861 finner ham innvandret med sin familie fra Vanse. Her skal han ifølge en nekroløg i Nordre Bergenhus Amtstidende ha vært i et par år, hvorefter han overtok betjeningen av tollstasjonen i det i 1860 nyoprettede Florø ladested. Dit må han vel da være kommet i slutten av 1862 eller begynnelsen av 1863. Samtidig overtok han også bestyrelsen av stedets poståpneri, en stilling han innehadde til 1. september 1892, da det overgikk til postkontor. Ved siden derav var han i årenes løp medlem av flere kommunale kommisjoner. Endelig blev han i 1865 kasserer i den da nyoprettede Kinn Sparebank og satt som sådan i ca. 30 år til 1. april 1895. I 1871 blev det bestemt, at den ved Florø tollsted ansatte undertollbetjent tillike skulde bestyre oppebørselsforretningen.

Den 31. desember 1897 fratrådte Fischer sin stilling som tollbetjent i Florø. Han var da landets eldste bestillingsmann og ennu fullt ånds- og legemsfrisk.

Da han halvannet år senere døde den 8. juni 1899, skrev Nordre Bergenshus Amtstidende om ham:

«Det er ikke langt fra 40 Aar siden Fischer kom hid til vor lille By, og da han hele Tiden har været velsignet med en sjelden god Helbred og en Arbeidsiver og Virkelyst som faa, maa det i Sandhed siges han i denne lange Aarrække i ikke ringe Grad har medvirket til Udviklingen af vor By — ikke mindst i dens

første Barneaar, en Tid da der ofte kan være fuldt op at gjøre for de Faa, paa hvem Samfundets Byrder er lagt.»

Til slutt forteller nekrologens forfatter, at i de 13—14 år han hadde opholdt sig på stedet, hadde gamle Fischers plass i Florø kirke bare en eneste gudstjenestesøndag stått tom. Blandt hans barn er arkitekt Gerhard Fischer.

[Sønn av kjøbmann og stadskaptein i Bergen *Johan Adolph Fischer*, født i Wischloh 3. november 1770, død i Bergen 20. februar 1826, gift 2) i Bergen 17. mai 1802 med *Susanne Cathrine Krohn*, født i Bergen 10. november 1783, død der den 30. januar 1816.]

VI. H. *Jannicke Brun*, født i Bergen K. K. den 11. oktober 1809, død i Christiania 2. august 1893.

Faddere var: Fru Jannicke Bentzon, jfr. Elisabeth Regine Holtermann, Hofagent Janson, løytnant von Olsen og biskop Brun.

Hun blev gift i Bergen 27. februar 1834 med sin fetter kjøbmann *Rasmus Rolfsen*, født i Bergen den 24. desember 1803, død der den 28. januar 1867. 5 barn.

Ifølge Bergens borgerbok tok Rasmus Rolfsen I. S. borgerskap som kjøbmann 10. april 1832. Samtidig kjøpte han ifølge skjøte utstedt 7. april samme år fra Andreas Dedichens arvinger eiendommen 6. rode nr. 5, Holbergalmeningen nr. 20 for 4250 spd.

Efter brandvesenets protokoll for 1827 bestod eiendommen av:

a) Et massivt muret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak, 9½ alen langt og 22 alen dypt. Det inneholdt 5 værelser, 4 kakkelovner, 16 fag vinduer, kjøkken med skorsten og under huset en hvelvet kjeller = 1700 spd.

b) Nordost for våningshuset og i forbindelse dermed en tømret bygning i 2 etasjer med bord og stentak, 36½ alen lang og 8 alen dyp med 3 værelser, 1 kakkelovn, 1 fag vinduer, ildhus og skorsten, 1 sjøbod og 2 pakkloft, 1 vinde. Fasaden var dekorert med brandmur til Nykirkealmenningen = 1500 spd., tilsammen 3200 spd.

Her må han da ha begynt sin forretning, og den 4. august 1832 finner man i Bergens Adresseavis at: «Et lidet Parti fin, god, norsk Tjære sælges i hele og halve Tønder til 4 Spd. og 2 Ort pr. Tønde ved Rasmus Rolfsen I. S.»

Ved siden av sitt kjøbmansskap blev han i 1836 ansatt som kasserer i Bergens Sparebank, en stilling han innehadde i 31 år til utgangen av 1866. Hans lønn var da 900 spd.

Han døde den 28. januar 1867, hvorefter hans forretning blev avviklet og borgerskapet opsagt den 21. august 1868.

Rasmus Rolfsen var som sin morfar biskop Brun en ivrig fisker. Ellers var han meget musikalsk og satt i mange år i Det dramatiske Selskabs orkester, hvor han spilte annen fiolin.

Hans sønner var agent Jens Rolfsen og forfatteren Nordahl Rolfsen, maleren Alf Rolfsens far. Og fra en datter av Rasmus Rolfsen nedstammer direktør Harald Grieg og forfatteren Nordahl Grieg.

[Sønn av førnevnte kjøbmann, eidsvollsmannen Jens Rolfsen og biskop Bruns eldste datter, Mette Brun.]

VI. I. *Jens Rolfsen Brun*, født i Bergen K. K. 4. januar 1811, død der K. K. den 2. april 1815.

Faddere var: Mme Mette Rolfsen, frøken Elen Brun, Abraham Normann, Christopher Weidemann og biskop Brun.

VI. J. *Sven Brun*, sogneprest til Trefoldighets menighet i Christiania, født i Bergen 20. november 1812, død i Christiania 2. mai 1894.

Faddere var: Mme Dorthea Brun, jomfru Grethe Rennord, pastor Hysing, Tønnes Reymert og biskop Brun.

Den 1. juli 1828 blev han optatt i Bergens katedralskoles 3. klasse. Ved eksamen 1829 fikk han 1.94 i hovedkarakter. Under eksamen 1830 synes han å ha vært syk. I 1831 fikk han 2.40. Det følgende år — 1832 — blev han dimittert og fikk til artium laud. I 1836 tok han teologisk embedseksamen med laud. Deretter virket han som privatlærer i Bergen inntil han 8. mai 1841 blev personell

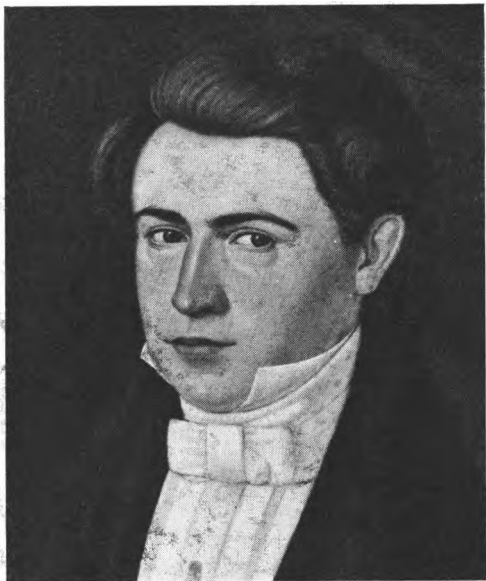

Kjøbmann og bankkasserer Rasmus Rolfsen
og hustru Jannicke, født Brun.

kapellan hos sin far som på den tid var blind. Den vesentligste del av embedets bestyrelse kom derfor til å hvile på ham.

Under hans virke i Bergen var det at hans eldste bror, prost Johan Lyder Brun, i 1845 og de to følgende år holdt sine mektige vekkelser-prekener der, og gjennom dem kom til å øve en sterk innflytelse på den yngre brors religiøse opfatning.

Sven Bruns interesse for misjons- og avholdsaken samt for religiøst-sedelig arbeide innen menigheten kan spores tilbake til denne tid.

Sogneprest Sven Brun, ungdomsbillede.

Ved farens død nyttårsaften 1847 kom han ut av stilling og måtte igjen ty til lærerarbeide. Den 28. juli 1849 blev han endelig utnevnt til residerende kapellan i Nes på Romerike. Det var et lite embede som bare dårlig kunde fø en mann med stor familie. Han tok imidlertid fatt på sin nye gjerning med iver og interesse og var stadig på reise innen menigheten til bibel-lesninger, avholdsforedrag og misjonsmøter.

I 1850 blev tredjeprestembedet ved Vår Frelses kirke i Christiania ledig, og på forespørsel blev det svart Brun at han kunde melde sig som ansøker. Den

14. februar 1851 mottok han sin utnevning og tiltrådte den 30. mars samme år.

Som tredjeprest var han vesentlig henvist til å virke ved de mange fattighus rundt om i byen, ved det gamle sykehus, blandt fangene på Rådstuen og på Mangelsgården, mens der blev liten anledning til å optre som predikant. Ved siden av sitt øvrige arbeide begynte han, visstnok som den første i hovedstaden, å holde bibellesninger i Katedralskolens festivitetslokale.

Forholdene innen Vår Frelses kirkes geistlighet forandredes imidlertid snart slik at han fikk større anledning til å komme i nærmere kontakt med menigheten, og det viste sig da at hovedstaden i ham hadde fått en prest, som gjennom en firtiårig virksomhet forstod at hevde sitt ry som en fremragende geistlig taler.

Fra 1853 var Brun gjennom en lang årrekke medlem av bystyret, hvor han særlig kom til å medvirke til folkeskolens og fattigvesenets utvikling.

Ved den store misjonsforsamling i Skien i 1854 blev han valgt til dirigent, en stilling hvortil han på grunn av den kloke og rolige måte hvorpå han forstod å lede forhandlingene, viste sig særlig skikket. Han blev da også stadig senere å finne på dirigentplassen ved nesten alle større kirkelige møter i vårt land. Men også ved skandinaviske kirkemøter, især misjonsmøter, gjorde han sig gjeldende, ofte på en betydningsfull måte. Således motsatte han sig i 1863 i Malmö tanken om en felles misjonsorganisasjon for de tre skandinaviske land.

Som formann i Christiania stiftskomité var han blandt de ledende i bestrebelsene for kirkelig selvstyre på statskirkens grunn.

Det er selvsagt at en mann med Bruns evner tidlig blev bragt på bane ved bispevalg. Allerede i 1855 da Tromsø bispestol blev ledig, var han på tale. I 1863 og 1864 var han innstillet som nr. 2 til biskop henholdsvis i Bergen og Hamar, men ønsket ikke å motta valg. Da Kristiansand i 1875 blev ledig, erklærte han sig villig, men blev bare innstilt som nr. 4 og Jørgen Moe blev utnevnt.

Ved hans 25-års jubileum som prest ved Trefoldighets menighet blev der subskribert sammen til et maleri av ham til ophengning i kirken, og såvel ved denne anledning som ved hans femtiårige embedsjubileum, mottok han tallrike beviser på den store sympati og anseelse han nød, både innen sin menighet og blandt kolleger.

Under sin lange virksomhet kom han til å holde en rekke minnetaler over kjente personligheter, blandt annet over Halfdan Kjerulf, Anton Martin Schweigaard og Welhaven.

Sogneprest Sven Brun.

I anledning av en slik minnetale som han holdt i 1889 over fritenkeren stadsfysikus Sparre kom han ut for et presseangrep fra Bjørnstjerne Bjørnson, som gikk løs på ham fordi han skulde ha brukt bibelstedet: «Hvo som tror, skal bli salig, hvo som ikke tror, skal fordømmes,» eller iallfall benyttet ord som uttrykte denne opfatning, og dette skulde ha virket sårende.

Bjørnson benytter så dette til å slå et slag for at fritenkere må få rett til å bli begravet uten prest.

Artikkelen stod i Dagbladet den 20. desember 1889, hvor B. B. blandt annet skriver: «Det kan jo være at Præsterne paa Autoritet af et Skriftsted (om dets Værd skal jeg her ikke tale), tror at burde staa op ved en af vore retsindigste Mænds Grav og foran hans nærmeste Slægt og Venner dømme ham til Helvede. Det kan endog være at Præsterne i Almindelighed tror dette er deres Skyldighed; — skjønt Dem vilde det ikke ligne, jeg forstaar ikke, hvordan De er kommet til at gjøre det.»

Bjørnsøns angrep er i det hele tatt merkelig behersket for ham å være, og gir leseren en følelse av at han må ha nært adskillig respekt for Sven Brun.

Da Bjørnsøns artikkel kan gi en det inntrykk at han ikke selv har vært til stede ved denne begravelse, idet han henviser til vidner, kan der vel være en mulighet for at hele artikkelen er bygget på en misforståelse, idet det ikke passer med det inntrykk man ellers har av presten Brun, at han ved en slik anledning vilde tale sårende eller fordømmende ord.

For om mulig å kontrollere Bjørnsøns uttalelser har jeg forelagt spørsmålet for avdødes sønn, admiral Sparre, som ikke hadde noen erindring om dette. Jeg har også henvendt mig til stadsfysikus Sparres enke, men ikke fått svar.

Man kan vel derfor formode at Bruns minnetale ved denne anledning ikke kan ha vært særlig sårende, men at den sannsynligvis har vært misforstått av en tilhører eller to, som var imot at der holdtes taler av prester ved fritenkeres begravelser, og at disse så har båret saken videre til Bjørnson, som så har benyttet den til fremme av sin opfatning av dette spørsmål.

Også ved en annen anledning har Bjørnson polemisert mot Brun. I Dagbladet for 16. og 18. januar 1893 finnes to åpne brev til sogneprest Sven Brun, senere gjenoptrykt i Bjørnsøns Artikler og taler 2. bind, side 267—275. De er

skrevet i anledning av et kort før i Christiania avholdt stiftsmøte, hvor Brun var innleder. Bjørnson vil med sine artikler vise at presters og legpredikanter forhandlinger i regelen er under samtidens krav til god moral, og at når disse folk kommer sammen som representanter for kirken, har de et lavmål av forståelse og rettsinn. — Det kan ikke sees at Sven Brun har svart på disse artikler.

Enkelte av Bruns taler er utgitt, ellers finnes der ikke meget trykt fra hans hånd. Av prekener således kun hans avskjedspreken i Bergens domkirke i 1849. Grunnen må søkes i det store administrative arbeide der hvilte på ham som sogneprest i landets største menighet, ved siden av hans mange andre gjøremål.

I motsetning til sin farfar som alltid hadde skrevet sine prekener, utarbeidet og memorerte han dem uten å skrive dem ned.

Sven Brun var en vakker mann med et karakteristisk, sterkt slektspreget ansikt. Der var noget verdig og på samme tid vennlig over ham, som inngjød både respekt og tillid. Når han på sine gamle dager stod foran alteret, virket han imponerende som en gammel kirkefyrste.

Hans hjem var et samlingssted for slekt og venner, et sted hvor dagens spørsmål stadig blev diskutert. Han var en utmerket leilighetstaler og skrev, iallfall i sine unge dager, efter sigende meget gode vers.

Et sådant som han som forlovet skrev til sin vordende hustru på hennes fødselsdag, fortjener å minnes:

TIL MIN HANNA DEN 5. JUNI 1835

Elskte vaagn op!

Solen forgylder alt Bjergenes Top.

Lærkerne høit over Trærnes Kroner

Synger Hans Lov, som i Himmelen troner.

Elskte vaagn op!

Stille den blev.

Ak, hvor dens Morgensang Hjertet henrev.

Atter den hæves paa Trærnes Gynger,

Hør kjære Hanna! hvor deiligt den synger:

Elskte vaagn op!

Livet er skjønt.
 Vinterens Sne og Foraarets Grønt,
 Sorgen har Smil og Glæden har Taarer,
 Hele Naturen til Valgsprog udkaarer:
 Livet er skjønt.

Vaaren er sød;
 Smilte saa yndigt, da Hanna blev fød,
 Aarlig, hvad høiest paa Jorden vi skatter,
 Bringer den denne sin elskede Datter.
 Vaaren er sød.

Vaaren og jeg
 Stedse vil stræbe at smykke din Vei;
 Aldrig at elske Dig vil vi aflade,
 Sikkert til Gjengjæld Du da ei vil hade
 Vaaren og mig. —

Han var en av dem man gjerne gikk til med sine sorger og bekymringer og som ved sin humane innstilling forstod å trøste. Han var i besiddelse av en god slump humør og hadde et utpreget barnetekke.

Han blev i 1864 R¹ St. O. O. og N. O. samt 1890 K¹ St. O. O.

Ved hans død skrev hans søstersønn forfatteren Nordahl Rolfsen følgende sang:

ET FARVEL

Med smil for dig — med taarer for os selv
 med ho'det bøiet over kistelaaget —
 nu har vi kun ét ord: Farvel, —
 skjønt hver af os nok kunde sige noget.

Hvor dækked du ei tidt en kistefjæl
 med trøstens rose, lempelig omvundet;
 hvor løste ikke din, den milde sjæl
 de taarer frem, som sad i sorgen bundet!

Og i dit hjem — er nu du kun en gjest?
 har du vel tabt din husbondrest derinde?
 Aa nei, aa nei! ved søgnedag og fest
 er far som før hos sine børn at finde.

Vor Frelzers gravlund staar og venter dig
 med fugl i top og løv i lyse gange;
 se, det er vaaren selv, som henter dig,
 du som har signet jorden for saa mange.

Aa, kunde vi som du gaa let og fast
 og se vort liv af kjærlighed forskjønnnes
 og lægge saa tilslut, naar hjertet brast,
 vort hvide hoved imod det, som grønnnes!

Farvel, farvel, farvel vor gamle prest!
 Til vaaren vier dig den sang, vi sender;
 Gud signe mødet, naar vi ses hernæst —
 og faar en velkomst ifra dine hænder.

Kilder: J. B. Halvorsen: Norsk forfatter leksikon I, side 486—487. Lampe: Bergens Stifts Biskoper og Præster efter Reformationen I, side 77—78. Skilling Magazin 1882 nr. 46, side 718. Norsk biografisk leksikon II, side 243—244.

Han blev gift i Bergen 1. november 1838 med *Johanna (Hanna) Maria Widing*, født i Christiania 5. juni 1811, død der 13. desember 1887. 7 barn.

[Datter av oberstløjtnant, underkommandør ved Akershus festning og plass-major *Herman Widing*, født i Aker den 20. april 1776, død i Christiania den 5. april 1860 efter i flere år å ha vært vanfør av gikt. Gift 1) i Christiania den 4. oktober 1808 med *Martha Christine Grefsen*, født i Christiania 1781, døpt den 29. august, død der den 13. juli 1829. Oberstløjtnant Widing blev gift 2) med biskop Pavels' enke, *Inger Marie Fasland*.]

VII. A. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen den 11. desember 1839, død i Trondheim 5. mars 1911. Gift i Christiania den 31. januar 1868 med arkitekt *Ole Falk Ebbell*, født i Christiania den 13. september 1839, død i Trondheim den 29. juni 1919. 6 barn.

Fra 1855 til 1859 var Ebbell elev ved Den tekniske høiskole i Hannover. Derefter studerte han fra oktober 1859 til august 1860 ved Høiskolen i Zürich og reiste så til Italia, hvor han opholdt sig i Florens og Rom. Den 1. september 1871 blev han ansatt som overlærer i bygningskunst og forstander for arkitektavdelingen ved Trondheims tekniske læreanstalt. Ved siden derav underviste han også i mekanikk samt vei- og brobygning. Ved en planforandring i 1876 gikk

Fru Johanna (Hanna) Maria Brun, født Widing.

undervisningen i mekanikk over til en annen lærer, mens bygningskunst blev tillagt flere timer og fikk sig tillagt som nytt fag formålære og ornamentikk. Heri underviste Ebbell til 1890, da formålære og kunsthistorie blev utskilt som eget fag, hvorefter hans overlærerpost bare omfattet bygningskunst.

Han skildres som en meget dyktig lærer, usedvanlig pliktopfylgende og samvittighetsfull og sies alltid å ha vært på høide med sin tid. Han skal ha øvet en meget stor innflydelse på sine elever.

Ved siden av sin lærergjerning har arkitekt Ebbell forestått opførelsen av en rekke offentlige bygninger i vårt land, blandt annet

Rotvold, Nevengården og Ek sinnssykeasyler, videre sykehusene i Bodø og Stokmarknes, samt flere folkeskoler og folkebad.

Han foretok i årenes løp adskillige reiser med offentlig stipendium, således i 1872 til Tyskland for å studere undervisningen i bygningsfag, og i 1884, 1887 og 1889 til forskjellige steder utenlands for å studere arkitektur, vei- og kanalvesen.

I begynnelsen av 1870-årene bygget han sig eget hus i Trondheim, Sverresgate nr. 6 på Kalvskinnet, hvor han fikk arkitekt Christie til nabo. Der bestod et varmt vennskap mellom de to gamle elever fra Høiskolen i Hannover, og Ebbell fulgte gjennom hele sit sitt liv restaureringsarbeidet ved Domkirken

med levende interesse, og man tør vel gå ut fra at mange problemer vedrørende kirkens gjenreisning har vært drøftet mellom de to gamle venner.

Ebbell var musikalsk interessert og samlet sig i sin studietid en hel del utdrag av operaer, særlig Wagners, som han i ledige stunder fant hvile og glede ved å spille.

[Sønn av rådmann i Christiania *Ole Falk Ebbell*, født på gården Tangen ved Arendal 1. juni 1813, død i Christiania 1. oktober 1871, gift i Christiania den 23. oktober 1838 med *Anna Sophie Catharina Kloed*, født i Fredrikstad den 13. november 1811, død i Christiania den 7. februar 1866.]

VII. B. *Martha Christine Brun*, lærerinne, født i Bergen den 25. mai 1842, død i Christiania 30. mai 1923. Ugift.

Frøken Brun drev i mange år en privat pikeskole i Christiania sammen med sine to søstre, Marie og Johanne.

VII. C. *Marie Brun*, lærerinne, født i Bergen den 23. mai 1844, død i Christiania 11. januar 1924. Ugift.

Hun var en tid lærerinne ved Nickelsens pikeskole i Christiania. Senere drev hun selv pikeskole sammen med sine to ovennevnte søstre. Frøken Brun var meget interessert i Trefoldighets menighetsarbeid, især i Lappeskolens virksomhet.

VII. D. *Christen Brun*, biskop i Hamar stift. Født i Bergen 6. september 1846, død i Christiania den 27. april 1917 av hjertelammelse efter en operasjon for tarmslyng.

Han blev student med laud fra Nissens latin- og realskole i Christiania 1864. Året efter tok han anneneksamen med præceteris og 8. juni 1870 teologisk embedseksamen med laud, hvorefter han ennu et års tid fortsatte sine teologiske studier. I 1872 tok han praktisk eksamen, likeledes med laud.

Fra 1871—1873 bestyrte han sammen med senere stiftsprost Gustav Jensen en folkehøiskole i Skoger og var så fra 1873—1877 bestyrer av amtslærerskolen i Balestrand. Den 16. juni 1877 blev han sogneprest til Våler i Solør, hvor han i 1878 blev innvalgt i herredsstyret. Den 10. desember 1887 blev han sogneprest ved Mariakirken i Bergen og 8. september 1896 sogneprest ved Johanneskirken sammesteds. Endelig utnevntes han 1. oktober 1906 til biskop i Hamar stift, og i denne stilling virket han til sin død.

Biskop Brun inntok gjennom hele sitt liv et strengt luthersk kirkelig standpunkt og gjorde sig som ung bemerket i kampen mot den grundtvigske folkehøiskolebevegelse. Efter utbruddet av den store kirkestrid like efter århundreskiftet var han en av de ledende i kampen mot den nyere teologi og for kirkens fullstendige utløsning fra staten.

Ved siden av sin prestegjerning var Brun sterkt optatt både med kom-

Biskop Christen Brun, ungdomsbillede.

munale og kirkelige gjøremål. Han satt således i Sjømannsmisjonens hovedstyre og var i mange år formann i den i 1902 oprettede norske presteforening. I Bergen var han et meget virksomt medlem av bystyret, hvor det i 1895 lyktes ham under hans arbeide for kirkelig selvstyre å få satt igjennem at de bergenske kirkers økonomi blev utskilt fra den kommunale administrasjon og overlatt til et menighetsvalgt styre.

Biskop Brun fant også tid til å drive videnskapelige, især kirkehistoriske studier, og som resultat av dette arbeide utgav han i årenes løp en rekke avhandlinger som skaffet ham et ansett navn som historisk forfatter.

I 1894—1895 fungerte han som midlertidig universitetslærer i kirkehistorie, og i 1896 blev han innvalgt i Videnskapsselskapet i Christiania. I året 1911 blev han offentlig beskikket censor ved teologisk embedseksamen ved Universitetet og i 1913 ved Menighetsfakultetet.

Hans død kom som en overraskelse. Han var på visitasreise på Hadeland, hvor han efter en anstrengende visitasdag på Gran blev syk og måtte føres til Christiania. Efter en som det syntes vellykket operasjon for tarmslyng, døde han her plutselig av hjertelammelse.

Med ham mistet den norske kirke en av sine fremste menn, en fremragende geistlig taler og en ypperlig administrator.

Ved hans død skrev Aftenposten om ham: «Biskop Brun var privat en elskværdig og likefrem mand, hans naturlige og ukunstlede væsen i forbindelse med de betydelige aandens gaver han eide, gjorde ham til en overordentlig vindende personlighet, som vandt alle der kom i nærmere berøring med ham. Han var en mand av henførende veltalenhet, og hans mundtlige og skriftlige fremstillinger var altid mønstergyldige ved sin sikkerhet og klarhet. Hans store viden og hans glimrende fremstillingsevne gav hans uttalelser i kirkelige og historiske spørsmål en autoritet, som ikke var let at angripe eller svække; han søkte aldrig striden, men var frygtløs i hævdelser av sine opfatninger, og man lyttet opmerksomt til ham, baade naar han stod paa talerstolen og naar den kloke og forstaaelsesfulde, fint dannede kirkens mand i samtale la sine meninger frem.»

R.^I St. O. O., R. S. N. O. og 15. juli 1912 K.^I St. O. O.

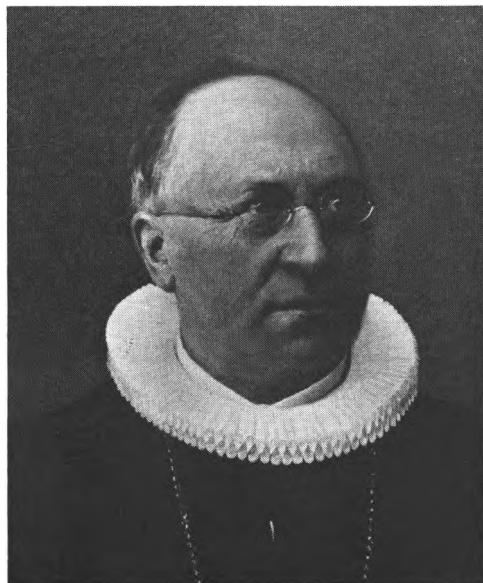
Kilder: Lampe: Bergens Stifts Biskoper og Præster Efter Reformationen I, s. 153—154. J. B. Halvorsen: Norsk forfatter leksikon I, s. 472—473. Norsk biografisk leksikon II, side 213—215.

Han blev gift i Hamar 3. juli 1874 med:

Marie Margrethe Rogstad, født i Kristiansand 7. januar 1845, død i Oslo den 9. februar 1936. 5 barn.

«Hennes far var en rikt utrustet mann og samværet med ham hadde stor betydning for hennes utvikling. Hun var i besiddelse av en blanding av vidd, humor og alvor som alltid gjorde et samvær med henne interessant,» skrev Fr. Tybring ved hennes død.

[Datter av amtmann i Nedenes, senere foged i Hedmark *Nils Wisløff Rogstad*, født i Kristiansand 14. august 1814, død i Hamar 11. september 1880, gift i Kristiansand den 16. februar 1843 med *Birgithe Marie Bessesen*, født i Kristiansand 9. januar 1815, død i Christiania 7. august 1905.]

Biskop Christen Brun.

VIII. A. *Marie Brun*, født i Balestrand den 3. november 1875.

Utdannet skolekjøkkenlærerinne, men blev senere ansatt som sekretær ved bispekontoret i Hamar, først under sin far, derefter under flere efterfølgende bisper. 1925 blev hun sekretær i Hjemmenes Vels Landsforbund, hvor hun fremdeles er.

Hun blev gift i Christiania 7. oktober 1919 med ingeniør *Adam Fredrik Trampe Worsøe*, født i Larvik den 22. februar 1861, død i Oslo den 14. februar 1938. Ingen barn.

Fra 1879—1884 gikk han på Sjøkrigsskolen i Horten; får så nogen år som styrmann og blev derefter elev av Bergens tekniske skole, hvor han i 1888 tok eksamen. Samme år reiste han til Argentina, hvor han arbeidet som jernbaneingeniør. I 1896 kom han tilbake til Norge og blev administrerende direktør ved Aadals Brug. I 1900 blev han direktør ved Drammens Jernstøberi og mek. Værksted. Endelig flyttet han i 1902 til Christiania, hvor han i mange år virket som teknisk konsulent og hyppig anvendt takstmann ved større bedrifter og industrielle anlegg. I de senere år måtte han på grunn av sykелighet trekke sig helt tilbake fra alt arbeide.

Worsøe har uttatt flere patenter vedrørende konstruksjon av ovner, særlig kjent er han blitt ved oppfinnelsen av den såkalte «Bjørneovn». Han har dessuten i årenes løp vært en meget benyttet kommunemann.

[Sønn av amtmann i Søndre Bergenhus amt *Claus Nieuwejaar Worsøe*, født i Bergen 21. februar 1822, død i Christiania 30. juli 1906, gift i Trondheim den 20. mai 1856 med *Frederike Olava Jacobine Trampe*, født i Bodø den 6. mai 1833, død i Christiania 15. oktober 1920.]

VIII. B. *Sven Brun*, høiesterettsadvokat, født i Balestrand 29. mars 1877.

Han blev student i Christiania 1895 og tok våren 1901 juridisk embeds-eksamen. Han var dommerfullmektig ved Moss byfogdembede til 1903, da han blev fullmektig hos advokatene F. Borgen og Carsten Bjerke i Christiania. Fra 1905—1910 var han fullmektig hos advokat Arndt Schiander. I 1912 begynte han egen sakførervirksomhet i Christiania som han fremdeles driver. 1913 blev han høiesterettsadvokat.

Advokat Brun har alltid interessert sig for kunst, særlig den bildende, og har i årenes løp erhvervet sig en betydelig malerisamling. Den vesentligste del

av samlingen har han og hans hustru ved testament bestemt skal tilfalle Nasjonalgalleriet og Bergens Billedgalleri, og de to galleriers direktører har selv utpekt de kunstverker som var av særlig interesse å motta.

Brun er en meget bereist mann og har sammen med sin frue besøkt store deler av Europa, Asia og Afrika.

Han blev gift i Christiania, Fagerborg menighet, den 22. desember 1906 med folkeskolelærerinne *Bergliot Engel-schøn*, født i Kongsberg den 1. mars 1870. Ingen barn.

[Datter av kontrollofficer ved Kongsberg Våbenfabrikk, kaptein *Magnus Engel-schøn*, født i Kristiansand 15. mars 1827, død i Christiania 31. august 1871. Gift i Nordre Aurdal i Valdres 3. oktober 1863 med *Fredrikke Amalie Cold*, født i Trondheim den 22. april 1844, død i Oslo den 30. juli 1927.]

VIII. C. *Johanne Brun*, lærerinne, født i Våler i Solør 8. august 1878.

Hun var fra oktober 1910 til juni 1917 ansatt ved Nordstrand middelskole, hvor hennes hovedfag var tysk, norsk og historie.

Derefter var hun lærerinne ved Borgerskolen i Christiania til hun i april 1923 reiste til Tyskland for å gifte sig.

Gift i Leipzig, borgerlig viet, 4. juli 1923 med professor ved universitetet i Leipzig, dr. phil. *Bruno Emil Ernst Borowski*, født i Charlottenburg den 20. oktober 1889. Ingen barn.

Han avla i 1909 modenhetsprøve — Reifeprüfung — i Stargard i Pommern og reiste samme år til Leipzig hvor han studerte nyere filologi. 1914—15 innleverte han sin doktoravhandling.

I 1923 blev han privatdosent ved universitetet i Leipzig og 1926 professor i engelsk sprog og litteratur.

Advokat Sven Brun.

I 1921 utgav han et skrift: «Zum Nebenakzent beim altenglischen Nominalkompositum» og i 1924 «Lautdubletten im altenglischen».

[Sønn av jernbanekonduktør *Carl August Borowski*, født i Sumowo, provins Westpreussen, Regierungsbezirk Marienwerder, den 20. november 1836, død i Leipzig den 6. august 1917. Gift 2) i Charlottenburg den 17. oktober 1888 med *Bertha Auguste Luise Schulz*, født i Stargard i Pommern den 8. juni 1844, død i Stolp, Pommern den 9. november 1922.]

Lektor Nils Rogstad Brun.

VIII. D. *Nils Rogstad Brun*, lektor, født i Våler i Solør den 27. april 1880.

Han blev student på latinlinjen fra Hambros skole i Bergen 1897, hovedkarakter M. g. I 1903 tok han teologisk embeds-eksamen med laud. Fra 1904—1912 var han lærer ved Vestheim skole i Christiania og derefter fra 1912—1918 ved Stavanger offentlige skole, først som adjunkt og senere som overlærer. I 1918 kom han tilbake til hovedstaden som lektor ved Aars og Voss skole, hvor han fremdeles er.

I 1915 opholdt han sig i Lund og i 1923 i London og Hamburg i studieøiemed.

Lektor Brun har utgitt en «Kristendoms lære» for bruk i middel- og folkeskolen, samt «Religiøse lesestykker» for bruk i gymnasiet.

Kilder: Ekrheim: Norges filologer og realister. Studenterboken for 1897.

Gift i Hof kirke i Vestfold 5. juli 1911 med *Margit Johanne Christiansen*, født i Stokke i Vestfold 29. april 1878. 1 barn.

[Datter av sogneprest til Nes i Hedmark *Oluf Martinus Christiansen*, født i Christiania 23. oktober 1852, død på Nes i Hedmark den 18. desember 1932, gift i Vestre Akers kirke den 23. juni 1876 med *Karen Hansen*, født på Nedre Bakke gård i Vestre Aker den 12. august 1846, død på Nes i Hedmark den 17. mai 1923.]

IX. A. *Karen Marie Brun*, student, født i Hetland ved Stavanger den 8. november 1912.

Hun blev student på latinlinjen fra Fagerborg skole i Oslo i 1931. Hovedkarakter Særdeles tilfredsstillende. Hun tok filologisk bifageksamen i tysk (laud) og blev i 1934 ansatt som elev ved Deichmanske bibliotek i Oslo.

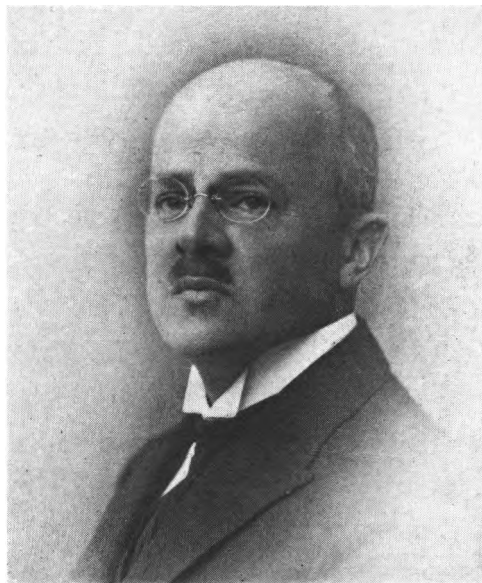
Hun blev gift i Oslo den 21. mars 1938 med cand. philol. *Bjørn Braaten*, født i Christiania den 16. mars 1912.

Han blev student fra Fagerborg skole i Oslo 1931 (M. tf.).

Senere har han studert filologi, latin, tysk og engelsk, og tok i 1936 lektor-eksamen.

Med undtagelse av nogen korte avbrytelser, hvor han har vikariert som sproglærer, har han opholdt sig i Berlin for å studere orientalske sprog.

[Sønn av forfatteren *Oskar Aleksander Braaten*, født i Christiania 25. november 1881, gift der den 18. april 1910 med *Ragna Aurora Martinsen*, født i Østre Aker den 9. august 1884.]

Byråchef Einar Brun.

VIII. E. *Einar Brun*, byråchef, født i Våler i Solør 20. august 1883, død i Oslo 18. januar 1936 efter lungebetendelse.

Han blev student fra Hambros skole i Bergen, hovedkarakter M. tf., og tok juridisk embedseksamen med laud i 1908. I 1909 blev han edsvoren fullmektig ved Nordre Hedmarks sorenskriveri og i 1912 fullmektig hos overretts-saksfører Thallaug på Lillehammer. Han blev i 1914 sekretær og 1923 byråchef i Kirkedepartementet. Denne stilling innehadde han til sin død 18. januar 1936.

Ved siden herav var han sekretær i Det videnskapelige forskningsfond av 1919 og kom derigjennem i berøring med mange institusjoner for kunst og videnskap. Dette arbeide skaffet ham megen glede, især var han sterkt teaterinteressert.

Gift i Hamar 9. august 1912 med *Martha Andersen*, født i Hamar den 1. januar 1887, død i Christiania den 3. mars 1922. 2 barn.

[Datter av brukseier *Syver Andersen*, født i Furnes den 7. februar 1855, død i Hamar 9. mars 1925, gift i Veldre 9. november 1876 med *Martha Sørum*, født i Furnes den 25. juni 1854, død i Hamar 28. september 1892.]

IX. A. *Margaret Brun*, stud. philol., født i Christiania 15. juni 1915.

Hun blev student på latinlinjen fra Fagerborg skole i Oslo 1935. Hovedkarakter M. tf., men med Særdeles i sum. Studerte til magistergraden i litteraturhistorie med tysk og teaterhistorie som støttefag, men kom ikke til å ta eksamen, da hun forinnen blev gift i Oslo, borgerlig vielse, 23. mars 1937 med direktør *Boris William von Reis*, født i Malmö den 1. desember 1908.

Han tok i 1925 realskoleeksamen i Stockholm og er nu salgschef i firmaet Zeuthen & Aagaard i Stockholm, som driver forretning med kontormaskiner.

[Sønn av kjøbmenn *William Henry von Reis*, født i Göteborg 16. april 1859, død i Stockholm 13. desember 1926, gift i Stockholm den 14. mai 1899 med *Lydia Johanna Gustafva Krakau*, født i Lund den 13. oktober 1868, død i Stockholm den 6. april 1936.]

IX. B. *Kirsten Brun*, student, født i Christiania 18. mai 1917.

Hun blev student på latinlinjen fra Fagerborg skole i Oslo 1935. Hovedkarakter Tf. Har derefter gått et ettårig kurs på Treiders handelsskole.

VII. E. *Hermannha Brun*, født i Bergen den 9. mars 1849, død i Oslo den 13. mars 1936. Ugift.

Frøken Hermannha Brun blev den lengst levende av sogneprest Sven Bruns barn. Både av ytre og av karakter var hun en typisk representant for det hjem og den slekt hun tilhørte. Hun tok i årenes løp megen del i arbeidet innen Trefoldighets menighet.

VII. F. *Johanne (Hanna) Marie Brun*, lærerinne, født i Christiania den 18. juni 1851, død der 14. oktober 1916.

Sammen med sine søstre Martha og Marie drev hun i mange år en privat pikeskole i Christiania.

VII. G. *Johan Lyder Brun*, bankchef, født i Christiania 6. september 1853, død der den 7. oktober 1905 av sukkersyke.

Han blev i 1871 student fra Nissens skole i Christiania og studerte efter 2nen eksamen i to år filologi. Fra 1876—1878 opholdt han sig i utlandet, England, Tyskland og Frankrike, for å studere sprog, men blev så kalt hjem av sin far, da han ved å avbryte sine filologiske studier kunde få ansettelse som korrespondent i Christiania Bank og Kreditkasse. Til dette institutt var han med undtagelse av et halvt års arbeide i Den Norske Creditbank knyttet like til sin død. I 1881 blev han sekretær, i 1888 kontorchef og i 1891 bankchef.

Ved siden av hans virke i banken blev der også lagt beslag på Bruns kunnskaper og klare fremstillingsevne ved flere lovgivningsarbeider. Han var således norsk medlem av den skandinaviske checklovkommisjon og av den departementale komité angående lov om ihendehaverobligasjoner. Gjennem en årrekke satt han i livsforsikringsselskapet Gjensidiges representantskap og var ved sin død dettes ordfører. Han var i flere år medlem av overligningskommisjonen. I det offentlige liv deltok han ellers ikke.

Bankchef Johan Lyder Brun.

Banchef Brun var en grei og behagelig mann i forretninger, vennsæl og varmtfølende og i besiddelse av en charmerende elskverdighet som gjorde det til en glede å kjenne og omgås ham.

Hans interesser gikk både i litterær, kunstnerisk og musikalsk retning. Han hadde en meget god liten malerisamling, hvoriblandt et ypperlig portrett av sin hustru, malt av svogeren Christian Krohg. Han var medlem av Den norske Studentersangforening og av kvartetten «Polyhymnia». Ellers var han en hjemmets mann. Familie, barn, hus og have optok hans fritid, især efterat han i 1897 hadde kjøpt villaen Fastingsgate nr. 5 på hjørnet av Lyder Sagensgate. Brun blev i 1897 ridder R.¹ St. O. O. for almennyttig virksomhet og fortjenstfull utførelse av offentlige hverv. Han var dessuten R. D. O.

Gift i Christiania 23. oktober 1885 med *Marie Lasson*, født i Christiania den 13. mai 1864. 6 barn.

[Datter av regjeringsadvokat *Christian Carl Otto Lasson*, født i Christiania den 3. juli 1830, død der 7. juli 1893, gift der den 8. mai 1857 med *Alexandra Cathrine Henriette von Munthe af Morgenstjerne*, født i Moskva den 5. mars 1838, død i Christiania den 16. mai 1881.]

Marinekaptein Sven Brun.

VIII. A. *Astrid Brun*, født i Christiania den 2. januar 1887.

Hun blev gift i Christiania 27. mai 1910 med fabrikkeier *Andrew Ferrier Shanks*, født i Barrhead, Glasgow, 14. juli 1883. 3 barn.

Han fikk sin første utdanning ved Glasgow Academy og Glasgow University. Senere studerte han sang fra 1906—1907 ved Royal Academy of Music i London. Han har optrådt i London ved Covent Garden, Royal Opera House og ved de fleste større scener i England, dessuten i Paris, Oslo, Australia, New Zealand, Syd-Afrika.

Fra 1916—1918 var han ansatt som vissekonsul ved den britiske legasjon i Oslo.

I 1927 gikk han inn i sin fars firma, Shanks & Co. Ltd., hvor han nu er medlem av firmaets styre og direktør for eksportavdelingen.

[Sønn av fabrikkeier *William Shanks*, født i Greenock, Skottland, 1856, død i London 1929, gift med *Alice Cloamford*.]

VIII. B. *Alexandra Brun*, lærerinne, født i Christiania den 13. mars 1889, død der den 1. oktober 1918. Ugift.

VIII. C. *Sven Brun*, marinekaptein, født i Christiania den 20. februar 1893.

Han blev sjøofficer i 1914, tok 1916 eksamen ved Sjøkrigsskolens øverste avdeling og blev samme år premierløytnant. Under nøytralitetsvernet var han 1917 chef for torpedobåten «Kjell», derefter samme år for «Snar» og endelig

1917—1918 for «Oter». I 1919 tok han militært flyvercertifikat og var i 1920 i England for sin videre utdannelse som flyver.

Han har vært chef for henholdsvis Fredriksvern og Kristiansand flyvebåtstasjoner. I 1925 deltok han i sikringsekspedisjonen til Svalbard i anledning av Roald Amundsens polflyvning. Samme år tok han certifikat som radiotelegrafist. Han blev i 1935 kaptein og chef for marinens flyvestasjon i Horten.

Kilde: Bj. Keyser-Barth: Norges militære embedsmenn.

Gift i Lillehammer den 7. juni 1919 med *Else Pernille Kielland Krag*, født i Stavanger 27. september 1899. 2 barn.

[Datteravforfatteren *Vilhelm Andreas Wexels Krag*, født i Kristiansand 24. desember 1871, død i Ny Hellesund i Søgne 10. juli 1933, gift i Paris den 11. april 1897 med *Beate Kielland*, født i Stavanger den 9. mars 1876. Ekteskapet oppløst.]

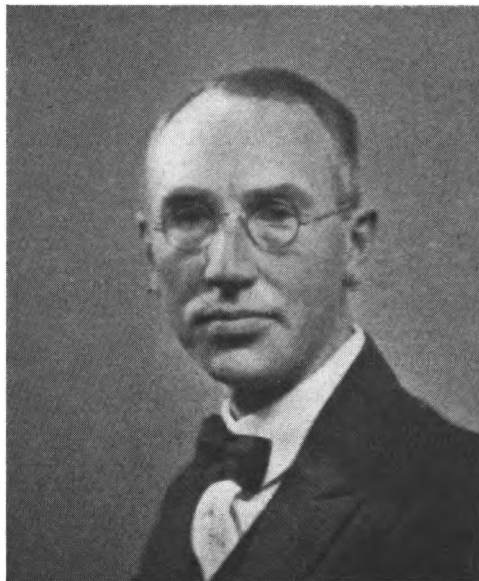
IX. A. *Johan Lyder Brun*, født i Horten 20. februar 1920.

IX. B. *Mette Brun*, født i Kristiansand 8. mai 1923.

VIII. D. *Christian Carl Otto Lasson Brun*, avdelingschef, født i Christiania den 25. juni 1897.

Han blev i 1916 student fra Vestheim skole i Christiania og gjennomgikk derefter Krigsskolens nederste avdeling. Blev vernepliktig sekondløytnant i 1918 og premierløytnant i 1924. Høsten 1921 tok han statsøkonomisk eksamen og reiste så til Oxford, hvor han i 8 måneder studerte ved Wadham College med norsk Oxfordstipendium, samtidig som han hadde fått en porsjon av general-konsul Storms legat.

Ved sin hjemkomst fikk han midlertidig ansettelse ved Meteorologisk Institutt, hvor han var et halvt år. Var så et halvt år ansatt ved kommunens statistiske kontor, inntil han i mai 1923 fikk post i Christiania Bank og Kredit-

Avdelingschef Christian Carl Otto Lasson Brun.

kasse, hvor han senere har arbeidet, fra 1932 som avdelingschef ved en av bankens filialer.

Gift i Oslo 11. mars 1926 med *Signe Aagot Wyller*, født i Christiania den 3. november 1897. 3 barn.

[Datter av kirkeverge *Einar Wyller*, født i Christiania 24. juli 1865, død i Vestre Aker 7. november 1930, gift i Norderhov den 22. november 1893 med *Ruth Bull*, født i Tønsberg 28. juni 1872.]

IX. A. *Astrid Wyller Brun*, født i Oslo 17. februar 1927.

IX. B. *Helga Wyller Brun*, født i Oslo 20. august 1928.

IX. C. *Johan Nordahl Brun*, født i Oslo 1. april 1931.

VIII. E. *Johanne Marie Brun*, født i Christiania 20. januar 1899.

Før hun blev gift, var hun ansatt ved Bryns patentkontor som stenograf.

Gift i Oslo den 17. august 1927 med grosserer *Eivind Diedrichsen*, født i Christiania 21. juli 1899. 1 barn.

Han gikk på Aars og Voss skole i Christiania, men sluttet i 2net gymnasium og begynte på Wangs handelsskole, hvorpå han en tid var ansatt hos Anth. B. Nilsen og senere hos sin far. I 1917 reiste han til Amerika og studerte et semester ved University of Washington i Seattle, hvor han i 1920 tok statsøkonomisk eksamen. Derefter hadde han et års tid en kontorpost i New York og reiste derfra til Frankrike, hvor han hadde ansettelse i en bankierforretning. I 1927 vendte han tilbake til Norge og blev optatt i farens forretning, som han overtok ved dennes død i 1931.

[Sønn av grosserer og tyrkisk generalkonsul *Johan Bernhard Theodor Diedrichsen*, født i Flekkefjord 3. juli 1860, død på Ullevål sykehus 4. april 1931, gift i Christiania 27. oktober 1892 med *Kristiane Henrikke Lidmark*, født på Hvaler den 19. desember 1870.]

VIII. F. *Per Carl Lasson Brun*, kjemi-ingeniør, født i Christiania 2. august 1900, død i Oslo 20. april 1932 av lungetuberkulose.

Han blev student fra Vestheim skole i 1919. Reiste derefter til Dresden, hvor han tok eksamen som diplomingeniør i kjemi ved den derværende tekniske høiskole i 1925. Han reiste så hjem og fikk ansettelse ved Melkeforsyningen, men måtte snart slutte på grunn av sykdom. For sin helbreds skyld opholdt han

sig først en tid på Mesnaliens kursted og derefter på Vardåsen. Høsten 1929 fikk han en post ved Ås landbrukshøiskole, hvor han var til et halvt år før sin død i 1932.

Gift i Oslo 9. juli 1927 med pianistinnen *Mildred Selmer*, født i Stavanger 9. januar 1900. Ingen barn.

Hun blev utdannet hos Nanne Storm og Nils Larsen og studerte senere hos Ignaz Friedmann i København, professor Philipp i Paris og professor Rembauer i München. I 1921 debuterte hun som pianistinne og virker nu som musikkpedagog. Hun har utgitt en barnebok «Små Gryter» i 1932.

[Datter av ingeniør *Jens Kristian Selmer*, født i Sandnes 18. november 1874, gift i Partelled kirke ved Göteborg 11. oktober 1898 med *Ellen Johansson*, født i Göteborg 10. februar 1876. Ekteskapet oppløst i 1918.]

VI. K. *Elen Brun*, født Bergen den 12. mars 1814, død i Christiania den 5. august 1885. Ugift.

Faddere var: Mme Ingebor Wallem, født Brun, frk. Ellen Brun, sjøløitnant Henr. Ernst Severin v. Dorn, pastor Markus Irgens og biskop Brun.

VI. L. *Christopher Brun*, kjøbmenn, født i Bergen K. K. 17. mai 1817, død der 16. august 1887.

Faddere var: Gedske Marie Lau, Adolph v. Tangens kone, jfr. Ingebor Brun, kaptein Holger Envoldsen, kjøbmenn Herman v. Tangen og Hendrich Smith.

Han blev opkalt efter farens venn Christopher v. Tangen. Efter å ha gjennomgått Fischers handelsskole var han en kort tid ansatt som kargadør, men måtte opgi dette arbeide for å hjelpe sin blinde far med alt det skriftlige arbeide, som påhvilde stiftsprosten. Efter dennes død i 1847 tok han den 3. oktober 1848 handelsborgerskap i Bergen og åpnet en liten kolonialforretning i sine foreldres hus, 13. rode nr. 47, på hjørnet av Torvet og Store Markevei. Hele forretningen rummedes i en liten butikk, som vendte ut mot den trange gate. Den 23. januar 1849 kjøpte han ifølge skjøte huset av moren for 1600 spd.

Som før nevnt hadde faren optatt et 1. prioritetslån i eiendommen på 1200 rdl., og et 2. prioritetslån i Bergens Bibelselskap på 500 spd. Det første av disse synes Christopher Brun å ha ombyttet med et den 22. januar 1849 optatt lån på 600 spd. hos Einer Holme. Senere fikk han dessuten følgende lån på

eiendommen: 7. mars 1856 et 3. prioritets på 700 spd. og 16. desember 1856 et 4. prioritets på 800 spd., begge hos Peter Harmens, derefter 3. januar 1857 et 5. prioritets på 1000 spd. i Norges Bank og endelig den 10. januar 1857 et 6. prioritetslån hos Catharina Gloppestad på 1100 spd. Dette siste blev 23. april 1873 ombyttet med et tilsvarende lån hos fru Dorothea v. d. Lippe Parelus Dahl.

Den 19. juni 1886 fikk Brun attest fra stadskonduktøren for at 13. rode

Kjøbmann Christopher Brun.

nr. 47 ved kart- og delingsforretning var blitt delt således, at den østre del, hvorpå var opført nye, grunnmurte bygninger, blev ansatt til nr. 47 litr. A, mens den vestre del, hvorpå tidligere var opført bygninger, den 9. september 1887 blev ansatt til litr. B.

Litr. A var det gamle trehus som hadde tilhørt stiftsprost Brun. Det blev revet i 1886, hvorefter der på tomten blev opført det murhus, hvor forretningen blev drevet like til branden den 16. januar 1916. Litr. B var utlagt som have, men her lot Christopher Brun opføre et 3-etasjes murhus, som efter hans død av enken i 1887 blev solgt til Christopher Magnus for kr. 50 000.

Efter Bruns død fikk hans enke, fru Hanna Brun, den 8. september 1887 et 1. prioritets lån i 13. rode, nr. 47 A og B på kr. 50 000 i Bergens Privatbank, hvormed alle tidligere lån må være bortfalt.

Ved å ta noen stikkprøver fra Bergens skatteligning kan man få et inntrykk av hvorledes Christopher Bruns økonomiske kår har vært. I 1874 finnes han ikke opført i ligningen og må derfor ha hatt under 600 spd. i inntekt, da alle over dette beløp blev medtatt. I 1886 derimot står han lignet for kr. 2 400 i inntekt og kr. 8 000 i formue.

Brun var kaptein i Borgerkorpset og forstander for St. Jørgens Hospital; ellers deltok han ikke i det kommunale liv.

Gift i Sogn 2. november 1860 med *Johanne Benjamine Liljedahl Heiberg*, født i Lyster i Sogn 21. februar 1834, død på Vossevangen den 26. august 1897. 4 barn.

[Datter av lensmann i Sogndal og Norum, senere i Lyster, *Melchior Falch Heiberg*, født i Sogndal den 15. september 1796, død på Dalsøren i Lyster den 23. mars 1836, gift i Vik i Sogn den 14. oktober 1829 med *Catharina Dorothea Liljedahl*, født i Vik i Sogn 17. februar 1811, død i Christiania 12. oktober 1881. Hun blev gift 2) 10. august 1839 med biskop Johan Nordahl Bruns dattersønn Johan Nordahl Rolfsen, født i Bergen 22. august 1802, død 26. august 1864, blev med ham mor til baker *Lars Rolfsen*, hvis datter *Katharina Kristine Rolfsen* igjen blev gift med *Christopher Bruns* sønn kjøbmenn *Melchior Brun*. Se tavle nr. VIII.]

VII. A. *Anna Elisabeth Brun*, født i Bergen 9. oktober 1861.

Som ung arbeidet hun en tid i farens forretning, inntil hun blev gift i Bergen 25. april 1895 med assuransedirektør *Hans Gabriel Svendsen*, født i Bergen den 2. januar 1860. 1 barn.

Han begynte i 1876 sin karriere som forretningsmann i Norsk Brandassurancelskab og Bergens Assuranceforening hvor hans far var administrerende direktør. Her blev han i 1883 kasserer, og da faren trakk sig tilbake, overtok han fra 1. januar 1890 direktørstillingen efter ham, og innehadde den til han selv i 1928 søkte sig entlediget.

Ved siden av dette arbeide har han hatt agenturet for 3 engelske brandforsikringsselskaper og senere for Försäkrings A/B Ocean i Göteborg.

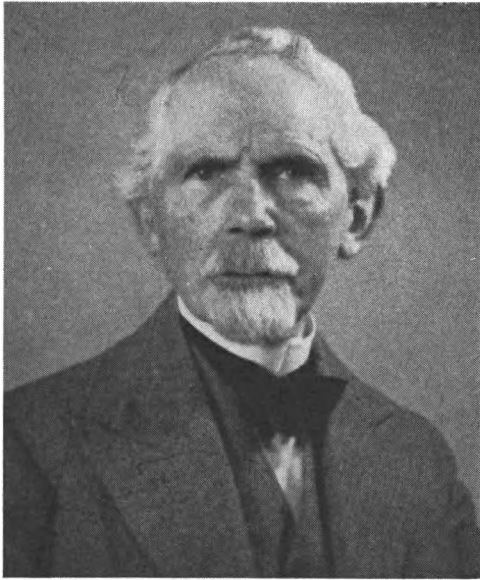
Svendsen er forstander for Adolph Stuwitz' og Chr. Keutels legater og er medlem av bestyrelsen for Bergens barneasyl. Han har ikke deltatt i det offentlige liv.

[Sønn av assuransedirektør *Hans Gabriel Svendsen*, født i Bergen den 7. februar 1812, død der den 22. oktober 1903, gift der 24. juni 1855 med *Johanne Marie Hausland*, født i Bergen 21. mai 1829, død der 6. mai 1910.]

VII. B. *Melchior Falch Heiberg Brun*, kjøbmenn, født i Bergen 17. november 1862.

Han fikk sin utdannelse først på Tanks skole i Bergen og senere på Hambros skoles handelsavdeling sammesteds. Han har hele sitt liv vært knyttet til farens forretning med undtagelse av fire år 1881—1885, hvor han var ansatt

hos kolonialfirmaet Chr. Magnus i Christiania. Det skyldes i vesentlig grad hans dyktige og påpasselige ledelse, at forretningen har utviklet sig til den størrelse den nu har. Det var således på hans initiativ, at faren i 1886 gikk til rivningen av det gamle og opførelsen av det nye hus. I 1894 kjøpte han nabohuset til Store Markevei av kurvmaker Nielsen for kr. 85 000 og lot det rive og et nytt murhus, som kostet kr. 165 000, opføre og delvis sammenbygge med hjørne-eiendommen, som han overtok for kr. 80 000.

Kjøbmann Melchior Falch Heiberg Brun.

Ved disse nybygg opnådde han å få et etter tidens fordringer moderne butikk-lokale med gode lagerrum. Særlig blev det innrettet store kjellere beregnet på lagring av vin, en gren av forretningen Brun omfattet med megen interesse. I øverste etasje innredet han sin privatleilighet. Her levde og virket han like til den store brann den 16. januar 1916 la alt i aske; men ikke mer enn 14 dager efter var Brun allerede vel installert i eiendommen Nygårds gate 21 og Holmboes gate 1, som han kjøpte for kr. 200 000. Her holder han fremdeles til.

Efter den gateregulering som blev foretatt efter brannen, overtok han i 1923

den gamle tomt for kr. 260 000, og i 1928 reistes så der det nuværende store moderne nybygg, som inklusive grunnverdien kommer på kr. 728 000, og hvor et datterselskap: A/S Chr. Brun Torvet den 25. november 1929 åpnet sine dører under ledelse av sønnen Christopher Brun.

I 1919 kjøpte Melchior Brun et mål jord for kr. 800 i Åsane nær Bergen og opførte her en hytte. Senere kjøpte han i 1933 gården Eikås sammesteds for kr. 10 000. Denne eiendom, som han senere har nedlagt ytterligere kr. 20 000 i, har han drevet op til et lite mønsterbruk. Selv sier han at dette selvfølgelig ikke er noget rentabelt foretagende, men må betraktes som en hobby, og han tilføier: «Jeg blir mer og mer glad i å bo på landet og tilbringer omtrent halve året derute.»

Gift 1) i Christiania den 5. oktober 1893 med *Clara Josephine Borghild Johannesen*, født i Glemmen den 11. september 1859. 2 barn. Ekteskapet oppløst.

[Datter av malermester, senere disponent *Anders Johannesen*, født i Tune 24. august 1838, død på Diakonhjemmet Vestre Aker 14. november 1910, gift i Glemmen 22. oktober 1858 med *Emilie Christine Berggreen*, født i Fredrikshald 6. juli 1838, død i Christiania 6. juli 1916.]

Gift 2) i Christiania 17. november 1916 med *Katharina Kristine Rolfsen*, født i Christiania 2. april 1875. Ingen barn.

[Datter av bakermester *Lars Henrik Synestvedt Johnsen Rolfsen*, født i Sogn 16. september 1842, død i Christiania 1. desember 1919, gift i Drammen 3. juni 1871 med *Anna Theodora Larsen*, født i Drammen 31. januar 1841, død i Christiania 5. februar 1918.]

VIII. A. *Else Johanne Brun*, født i Bergen 27. juli 1894.

Gift i Bergen 22. september 1917 med overrettssakfører *Fredrik Weseberg Rieber-Mohn*, født i Bergen 13. desember 1892. 3 barn.

Han blev student fra Bergens katedralskole i 1910, gjennomgikk derefter Krigsskolens 1ste klasse og blev i 1912 ulønt officer i infanteriet ved Nordfjord bataljon. 1915 tok han juridisk embedseksamen og var fra 1915 til 1916 edsvoren fullmektig ved Sunnhordlands sorenskriveri og derefter sakførerfullmektig i Bergen fra 1916—1919, da han begynte egen forretning der. Fra 1925 har han vært medlem av Fana herredstyre. Samme år blev han varaformann i Bergens vergeråd. 1927 blev han overformynder i Fana, og siden 1929 formann i Høires og Frisindedes foreninger.

Kilder: Halbo: Norges advokater og sakførere, 1932. Side 376.

[Sønn av overrettssakfører *Christian Joachim Rieber-Mohn*, født i Bergen den 27. juni 1864, død der den 8. mai 1930, gift der 15. desember 1889 med *Charlotte Weseberg*, født i Bergen 8. august 1867.]

VIII. B. *Christopher Andreas Brun*, kjøbmenn, født i Bergen 6. juli 1896.

Han tok avgangseksamen ved Bergens handelsgymnasium i 1913 og blev i 1917 ulønt vernepliktig officer. 1919 blev han kontorchef i sin fars forretning og den 25. november 1929 disponent i datterselskapet A/S Chr. Brun Torvet.

I 1932 blev han rådsmedlem i Bergens høireforening, 1934 medlem av styret samt nestformann og i 1938 formann. Han er nestformann i styret for hermetikkfabrikken Hanseat og har fungert som dommer ved flere meieriutstillinger. Ennvidere er han formann i Bergen Aftenblads direksjon.

Christopher Brun er en ivrig ørret- og laksefisker. Han har sterke musikalske interesser og er medlem av Bergens Rotary Club.

Kjøbmann Christopher Andreas Brun.

Gift i Tromsø den 30. mai 1921 med *Ruth Hougén*, født i Tromsø den 28. mai 1897. 4 barn.

[Datter av kjøbmann *Fredrik Nicolay Hougén*, født i Tromsø den 17. juni 1867, død der den 26. juni 1923, gift der den 9. august 1894 med *Aagot Foesnes*, født i Tromsø den 4. desember 1867.]

IX. A. *Christopher Brun*, født i Bergen den 23. november 1923.

IX. B. *Fredrik Melchior Brun*, født i Bergen den 7. mai 1925.

IX. C. *Inger Brun*, født i Bergen den 23. januar 1931. Tvilling.

IX. D. *Johan Nordahl Brun*, født i Bergen den 23. januar 1931. Tvilling.

VII. C. *Christjern Nordahl Brun*, forretningsmann, født i Bergen 15. desember 1863, død i Los Angeles, Cal., U.S.A., 20. november 1933 av slag (heart attack).

Efter å ha gjennomgått Tanks skole blev han ansatt i firmaet Joh. C. Martens & Co. i Bergen, men allerede i 18-års alderen reiste han til Amerika, hvor han først slo sig ned i Minnesota. En tid drev han eiendomshandel i St. Paul, hvor han også giftet sig. Senere bodde han nogen år i Austin, Minn., og kom derfra til Nevada, hvor han blandt annet blev direktør i First State Bank of Las Vegas. I 1909 blev han knyttet til Union Pacific jernbaneselskapet som selger av industritomter i Los Angeles-distriktet. I 1927 trakk han sig tilbake fra all forretningsvirksomhet, sannsynligvis av helbredshensyn.

Gift i St. Paul, Minn., den 19. desember 1889 med *Eleanor Engle*, født i Iowa City, Iowa, den 28. september 1868. 2 barn.

[Datter av forretningsmann *John Cottle Engle*, født i Marietta, Ohio, den 14. februar 1831, død i Los Angeles, Cal., 2. april 1906, gift i Cedar Rapids, Iowa, 6. september 1855 med *Mary Eleanor Rogers*, født i Zanes Ville, Ohio, den 6. april 1837, død i Austin, Minn., 6. juni 1905.]

VIII. A. *Mary Eleanor Brun*, født i Austin, Minn., den 1. juli 1900.

Gift i Los Angeles, Cal., 2. juni 1920 med arkitekt *Arthur Russell Wilson*, født i Fergus Falls, Minn., den 28. oktober 1893. 1 barn.

Efter å ha tatt eksamen ved Den polytekniske skole i Los Angeles studerte han ved Chinond School of Art and Los Angeles Atelier. Under verdenskrigen var han innkalt til militærtjeneste i to år og stod i begrep med å innskibes til Europa, da våbenstillstanden inntrådte.

[Sønn av Mr. *Charles Wellington Wilson*, født i Woodstock, Ontario, Canada, 8. desember 1869, gift der 2. september 1890 med *Agnes Isabell Karn*, født i Woodstock 1. august 1871.]

VIII. B. *Elisabeth Nordahl Brun*, født i Austin, Minnesota, den 12. august 1901.

Gift i Los Angeles, Cal., den 24. juni 1925 med assuranceagent *Alfred Kittredge Hamilton*, født i Milwaukee, Wisconsin, 17. desember 1901. 1 barn.

Han er agent for The Northwestern Mutual Life Insurance Co. med bopel i Pasadena, Kalifornia.

[Sønn av Mr. *Tallmadge Hamilton*, født i Fond du Lac, Wisconsin, den 26. mars 1873, gift i Milwaukee, Wisc., 3. januar 1901 med *Suzie Markham*, født i Milwaukee, Wisc., 4. juni 1873.]

VIII. D. *Ferdinand Fagerlin Brun*, bakermester, født i Bergen den 20. august 1867.

Efter en to-årig læretid hos bakermester Ditlef Martens i Bergen arbeidet han i 4 år som svenn hos baker Lars Rolfsen i Christiania. Derefter reiste han ut og arbeidet som svenn i Kjøbenhavn, Hamburg, Leipzig og Dresden.

Kommet tilbake til Bergen begynte han egen bakervirksomhet i Foswinckels gate 18. Denne eiendom kjøpte han av konsul Gade og lot den innrede for

sitt bruk samt til bolig. Senere har han kjøpt en naboeiendom, da bedriften trengte utvidelse.

Han eier dessuten to andre bygårder — Solheimsgt. 15 og Bjørnsonsgt. 36 — hvor han har utsalg. Utenom disse har han ytterligere 16 utsalg rundt om i Bergen i leide lokaler.

Brun har vært formann i Bakeridrivernes faggruppe og styremedlem i Bakermestrenes forening. Han har flere ganger deltatt som delegert ved landsmøter. Han har også vært medlem av ligningsnevnden og fattigpleien, Elberfeldt systemet. Han er høi frimurer og en pasjonert myntsamler og medlem av de numismatiske foreninger i Norge, Sverige og Danmark. Han har i mange år vært en ivrig filatelist, og dessuten er han en interessert botaniker og hadde en tid en meget stor samling kaktusser. På sin landeiendom «Skjelmerhaug» i Skjold, Fana, har han drevet med plantning av sjeldne trær.

Gift i Bergen 18. april 1893 med *Olava Birgithe Knoph*, født på Lille Bjerka i Korgen, Helgeland, 19. april 1864. Ingen barn.

[Datter av gårdbruker *Antonius Larsen Bjerka*, født på Lille Bjerka i Korgen 26. mars 1814, død der 11. november 1893, gift i Hemnes kirke 18. juni 1843 med *Pernille Zacharine Pedersdatter Knoph*, født på Rydså i Korgen 9. august 1821, død på Lille Bjerka 19. mars 1906.]

VI. M. *Michael Wallem Brun*, teaterdirektør og forfatter, født i Bergen den 29. mars 1819, død i Kjøbenhavn 13. mai 1891.

Hans faddere var: Mme Ingebor Brun Wallem, jfr. Lucie Marie Erichsen, biskop Pavels, kaptein Svend Brun og Michael B. Wallem.

Det var foreldrenes mening, at han skulde studere, men hans lyst stod til sjøen, og da hans nesteldste bror, Johan Nordahl, tilbød å ta ham med som kahyttsgutt på sitt skib, gav foreldrene motstrebende sitt samtykke.

Den 12. mars 1833 dro han da med briggen «Anna Elisabeth» fra Bergen til St. Petersburg med en ladning sild. På denne sin første reise oplevet han sitt livs første store eventyr. På grunn av ishindringer måtte briggen tillikemed en del andre fartøier ankre op i Kronstadt, mens kapteinen reiste op til Petersburg for å selge ladningen. Under hans fravær faldt kokken ned i lasten og forslo sig, og Michael blev beordret til å overta hans arbeide.

Det var den gang av frykt for ildsfare forbudt å gjøre op ild ombord i de på havnen liggende skib, hvorfor all matlagning måtte foregå i land i et stort felleskjøkken.

Det var store bededagsaften, da han blev sendt i land for efter gammel, god bergensskikk å steke pannekaker. Under denne sin første optreden på egen hånd kom han ut for en noget mer verdenserfaren finsk kokk, som lånte ved av ham og mens Michael var nede i sin pram for å hente ny forsyning, benyttet finnen anledningen og spiste hans pannekaker. Resultatet blev slagsmål, som sikkert vilde endt galt for gutten, hvis ikke plutselig en uniformert herre hadde blandet sig op i det, og efter å ha hørt, hvordan det hang sammen, lot finnen få knut, mens han tilbød Michael å bli russisk sjøkadett, hvortil denne imidlertid efter ved selvsyn å ha lært de derværende avstraffelsesmetoder å kjenne, sa nei takk.

Den fremmede viste sig å være ingen ringere enn keiser Nikolaus. Nogen dager efter traff han keiseren igjen, da han sammen med sin bror var ombord i et russisk krigsskib, som majesteten skulde inspisere. Keiseren kjente ham igjen og gjentok sitt tilbud om å anta ham som kadett, men han avslo påny.

Den 17. juli 1833 var briggen tilbake i Bergen efter fullført reise; men allerede 2. august stakk den påny til sjøs. Denne gang gikk turen til Douarnenez i Bretagne og Setubal i Portugal. Den 7. november kom de hjem og lå i Bergen til 29. mars 1834, da reisen atter gikk til Petersburg, denne gang med anløp av Kjøbenhavn, hvor de tilbragte sine aftener i Det kgl. Theater. De inntrykk gutten mottok her, tør ha hatt sin betydning for hans fremtidige løpebane, selv om han vel den gang neppe tenkte sig muligheten av å få noget med scenen og dens kunstnere å gjøre.

Michael Wallem Brun, teaterchef og forfatter.

Under dette Kjøbenhavnserophold hadde han atter en oplevelse. På Holmens Værft skulde der holdes auksjon over en del eketømmer. Broren vilde benytte leiligheten og lot sig ro i land. Mens auksjonen stod på, skulde Michael passe båten, og mens han lå ved bolverket, blev han, som han selv forteller i sine erindringer, tiltalt av en liten mann med «et smalt Hoved med tynde, graa Haar bedækket af en stor blaa Kasket». Det var kong Frederik VI.

Da det var erindringen om denne oplevelse, som senere gav ham impulsen til å skrive skuespillet «Caroline Mathilde», fortjener hans samtale med kongen å gjengis i all korthet.

Mens han satt i båten og ventet på brorens tilbakekomst, fordrev han tiden med å spise sin medbragte mat. Plutselig hørte han ovenfra en stemme, der hørtes som «en sprukken Raaber» spørre: «Hvad bestiller Du der, Dreng?» «Spiser.» «Hum, det ser jeg nok; men hvad videre?» «Venter.» «Paa hvem?» «Paa min Bro'er, han er derhenne.» «Hvad bestiller han der?» «Han kjøber et Par nye Knæer til Anna Elisabeth.» «Hvem er Anna Elisabeth?» «Min Mo'er.» «Er Du gal, Dreng! Kjøber han nye Knæer til Din Mo'er.» «Nei; men min Mo'er hedder Anna Elisabeth, og Briggen, min Bro'er fører, er opkaldt efter hende.» «Naa saaledes — ja, det kunde jeg jo ikke vide.» «Ikke det? Da veed dog hvert Barn det hjemme i Bergen.» «Ja, naar hvert Barn i Bergen veed det, saa maa jo naturligvis ogsaa Alverden vide det. Naa, Din Bro'er skal altsaa have et Par nye Knæer til Din Mo'er?» «Ikke til Mo'er, men til Briggen han fører. Kan Du ikke forstaa det, Du Gamle?» «Jo, jeg kan. — Du holder nok meget af Din Mo'er, hvad?» «Det var et dumt Spørgsmaal! Hvem gjør ikke det?» «Hum!» «Holder Du da ikke af Din?» «Hum, jo; men hun er død for mange Aar siden. Jeg var kun halvt saa gammel som Du nu er da hun døde.» «Herregud, Herregud,» sukkede ogsaa den gamle, men tilføiede til slut: «Farvel min Dreng, og naar Du kommer hjem, saa hils Din Mo'er.» «Fra hvem?» «Fra Kongen af Danmark.»

Dagen efter fikk Michael se kongen følge den senere kong Frederik VII ombord i en fregatt som skulde føre prinsen til Island, og fikk på den måte bekreftet at mannen han hadde talt med, virkelig var kongen av Danmark.

Det følgende år, 1835, tok Brun 16 år gammel styrmannseksamen i Bergen, og reiste så i 3 år som jungmann, understyrmann og til slutt som overstyrmann

på Middelhavet; men da man fra Smyrna kom til Bremerhafen, fikk han tillatelse til å avmønstre for i Bremen å underkaste sig en ny eksamen i lengde- og kronometerberegning for å bli «fähig auf weiten Reisen zu fahren».

I fire år fór så Michael Brun fra Bremen i oversjøisk fart. Under disse reiser med de store fartøier som hadde egne skibsbibliotek, fant han god tid til lesning. Han forteller at han selv førte med sig Holbergs komedier, et par av Oehlenschlägers tragedier samt noen av Heibergs og Hertz's arbeider. Om bord fant han Goethe og Schiller, Lessing og Iffland, Gutzkow og Kotzebue, og i alle disse herligheter, sier han, at han dukket ned med en hungrig sjels hele grådighet.

På en av disse reiser kom han i Havanna til å overvære en massehenrettelse av slaver efter en negeropstand, og han gir i sine erindringer en levende skildring av denne grufulle begivenhet.

Efter et femten måneders tokt til Sydhavet gikk han en dag i land i Hamburg for via Flensburg og Kjøbenhavn å reise hjem til Bergen. På veien fra Flensburg til Kjøbenhavn fikk han anledning til å hjelpe skibets kaptein i et kritisk øieblikk og derved legge sin dyktighet som navigatør for dagen. Ved den anledning blev han kjent med den senere kong Frederik VII, som inkognito medfulgte skibet.

Av hans beretning om dette møte såvelsom av hans hele optreden ellers, får man et bestemt inntrykk av at han like fra sin tidligste ungdom i utpreget grad har vært i besiddelse av sin slekts energiske, selvsikre, men ofte noget hissige temperament.

Hjemkomsten til Bergen blev en skuffelse for ham. Med den utdanning og de erfaringer han hadde erhvervet sig på sine reiser, hadde han ventet å bli møtt med tillit og forståelse da han fremla sine planer om å utruste en sydhavsekspedisjon og påviste fordelene ved et slikt foretagende, som allerede med stort hell hadde vært forsøkt fra Arendal. Han skrev i avisen og opsøkte chefene i Bergens større handelsfirmaer, men fant ingen interesse for sitt foretagende. Selv angir han som grunn at man fant ham for ung og lapset, når han som skikk og bruk var i Bremen, kom på baller i blå kjole med forgylte ankerknapper, med hvit silkevest og hvite hansker. Silkestyrmannen kalte de ham, og de gamle

skippere vilde ikke ha ham ombord hos sig, da de, som han sier, ikke vilde ha en styrmann som navigerte bedre enn dem selv og dessuten var bedre klædd og hadde bedre utdannelse og opdragelse.

Han blev gående hjemme uten arbeide. Denne vinter gaves der gjestespill i Bergen av fru Werlighs selskap, og ved disse forestillinger var Michael Brun en stadig gjest, likesom han også omgikktes kunstnerne. Under sine reiser hadde han alltid benyttet anledningen til å besøke teatrene i de store byer han kom til, og der sett og hørt mange av tidens største skuespillere og operasangere. Da han nu ikke hadde noget å ta sig til, oversatte han efter hukommelsen farsen «Talismanen», som han hadde sett mange ganger både i Bremen og Hamburg, og sendte oversettelsen inn til fru Werligh, som lot stykket opføre.

Dette blev avgjørende for ham. Han forteller selv at i 14 dager talte hele Bergen ikke om annet, og man så på ham som på et fremmed dyr som var brutt ut av et menasjeri. Hvad innbilte han sig! Alt dette, skuffede forhåpninger og mangel på forståelse, bragte ham til å fatte den beslutning som blev avgjørende for hele hans senere liv, og som fremkalte et formelig oprør i hans familie og bragte hans gamle, elskede mor til å felle mange tårer, nemlig å reise til Kjøbenhavn og forsøke sig som skuespiller. Dampskibet han reiste med, blev liggende nogen dager i Kristiansand, og der fikk han en varm anbefaling til etatsråd Collin fra dennes svigersønn, rektor Boye, en anbefaling som blev av den største betydning for ham og like fra første stund skaffet ham kontakt med de rette menn.

Til Kjøbenhavn kom han med 18 rdl. i lommen, og dermed begynte hans tornefulle løpebane i kunstens verden, hvor han tross utallige skuffelser og nederlag dog evnet å gjøre en innsats og skape sig et navn som ennå lever i dansk teaterhistorie. Dette var i 1843.

Dagen efter sin ankomst opsøkte han Collin, som gav ham fri adgang til Det kgl. Theater og en anbefaling til etatsråd Adler, som hadde kjent hans farfar, og som blev ham en faderlig venn og beskytter. Imidlertid jo mer han så av skuespillkunst, desto mer gikk det op for ham at han aldri vilde bli nogen betydelig skuespiller. Dette sa han rent ut til Adler og betrodde ham samtidig at han vilde forsøke sig som forfatter, og efter nogen måneders forløp innsendte

han anonymt sitt første dramatiske forsøk «De skandinaviske Brødre» til Det kgl. Theater. Adler hadde anbefalt ham til J. L. Heiberg, og fra ham fikk han efter nogen tids forløp brev med anmodning om en samtale. Brevets innhold gikk efter Bruns eget sigende ut på, at «Intentionen, Hensigten med det Hele var tidssvarende», men at stykket trengte til radikal «Omskjæring», hvis det nogen-sinne skulde bli antagelig. Resultatet av samtalen blev, at han, da stykket var skrevet i bunden stil og vrimlet av metriske feil, fikk en time i metrikk hos Heiberg, og så blev sendt hjem for å skrive det om. Dette blev gjort, og stykket for annen gang innsendt til Det kgl. Theater, hvor det blev refuset.

At det var smått med mynten for ham, sier sig selv; men på denne tid fikk han løfte om nogen understøttelse fra faren, hvis han vilde ta dansk juridisk eksamen for iallfall å ha noget å falle tilbake på, dersom det ikke blev til noget med forfattervirksomheten. Han begynte da å lese til «Præliminæreksamen», som han også fikk, men mer blev det heller ikke til.

Mens han holdt på å lese til eksamen, fikk han tilbud fra Heiberg om, at denne vilde forsøke å hjelpe ham til å få «De skandinaviske Brødre» opført som «Sommerforestilling». Efter megen beskjæring kom stykket da endelig til opførelse den 13. juni 1844; men bare denne ene gang.

Imidlertid var Brun allerede langt på vei med et nytt skuespill, «Gustav III». Også dette arbeide blev innsendt til Det kgl. Theater med Heibergs anbefaling, efter hvad han selv sier å ha hørt av Adler. Også det blev forkastet, men efter ordre fra Christian VIII, som av hensyn til suverænetet ikke vilde ha det opført. Istedetfor blev han tilsagt til audiens, hvor kongen begrunnet forbudet med, at han ikke vilde sitte i sin losje og se sin onkel bli skutt. Derimot bevilget majesteten ham 100 rdl. til hjelp til stykkets trykning og 200 rdl. årlig av nådesekretariatet.

Under denne audiens omtalte kongen hans bestefar som en av sine ivrigste tilhengere i Norge, men tilføiet: «Nordahl Brun bedømte mig rigtignok senere meget haardt, og i et Brev til en af mine Venner kaldte han mig et Flødeskjæg.» Som man vil se refererer dette sig til det før nevnte brev fra biskop Brun til Pavels, og man må være enig med Michael Brun, når han i sine erindringer bemerker herom: «Det var ikke smukt af denne Bisp at fortælle Prindsen, hvad min Bedstefader, som ogsaa var hans Ven, i et Privatbrev havde skrevet til ham.»

Dette kan ha sin interesse for bedømmelsen av Pavels' forhold til Nordahl Brun. Nogen pålitelig venn kan Pavels neppe sies å ha vært.

Efter kongens død kom «Gustav III» endelig til opførelse på Det kgl. Theater i 1849.

I Kjøbenhavn slo Brun sig i denne tid igjennem som journalist. Han utgav først Folkebladet og senere Thalia, men begge hadde bare en kort levetid. I 1846 og 1847 var han medarbeider i bladet «Flyveposten», og i 1850 var han, efter forgjeves å ha søkt en stilling for sig og sin forlovede ved Christiania Theater, sekretær for Ole Bull på dennes turné gjennom Sjølland, Fyn og Jylland. På denne reise kom de også til Odense, og opholdet her fikk avgjørende betydning for Michael Brun. Han fikk nemlig tilbud om å overta stillingen som direktør for Odense Theater. Han slo til og i de kommende 10 år ledet han med stort hell dette Danmarks betydeligste provinsteater, samtidig som han med sitt personale gav statsunderstøttede gjesteforestillinger i Sønderjylland, særlig i Flensburg og Haderslev.

Flere senere populære danske hovedstadsskuespillere fikk sin utdannelse under Bruns veiledning i denne tid, der efter hans eget sigende var de beste og lykkeligste år i hans liv.

Fra 1860 til 1862 var han direktør for Kasino Theater i Kjøbenhavn, og hadde her æren av som den første å introdusere Henrik Ibsen for det danske publikum. I 1864 ledet han «Alhambra» og var derefter sceneinstruktør, først ved Folketheatret og senere ved Kasino.

I 1868 stod Christiania Theater, efterat man først hadde ført en del mislykkede forhandlinger med Bjørnstjerne Bjørnson og senere med Georg Krohn, uten artistisk leder. Direksjonen henvendte sig da i sin nød til Michael Brun, som man, som før nevnt, allerede i 1850 hadde vært i kontakt med, og tilbød ham stillingen. Han slo til og blev ansatt fra november 1868 med 1000 spd. i gasje.

Denne ansettelse vakte allerede på forhånd megen strid. At man begikk et feilgrep, kan der vel neppe være tvil om. Teatrets styre burde ha innsett, at man dengang trengte en leder, som forstod og var i pakt med tidens nasjonale strømninger, og ansatt Bjørnson med hele den myndighet han forlangte.

Stemningen var således ikke den gunstigste for Michael Brun. Aftenposten skrev under 5. november og frarådet valget av ham på det bestemteste. Bjørnson telegraferte til en venn i København og bad ham underrette Brun om, at stemningen var harmfull i Christiania, og at bladene vilde motarbeide ham.

Hvordan denne forhåndskampanje har virket på Brun, vet man neppe idag, men det er sannsynlig, at den må ha egget en mann med hans temperament, særlig når han satt inne med mer erfaring i teaterdrift enn formodentlig nogen dalevende nordmann, Bjørnson kanskje undtatt.

Til å begynne med gikk alt nogenlunde bra, man kan visst si hverken verre eller bedre enn før. Hans første sesong gav til og med et godt økonomisk resultat. Morgenbladet var velvillig, Aftenposten kritisk stemt. Men så begikk Brun den 28. januar 1870 den uforsiktighet å la sin dramatiserte bearbeidelse av den danske roman «Gjengehøvdingen» komme til opførelse. Misnøien med hans ledelse fant ny næring, og kravet om hans fratredelse reistes påny, ytterligere understreket ved at en del av teatrets betydeligste skuespillere besluttet å opsi sitt engagement fra 1. juni 1871. Resultatet blev at Brun i 1872 måtte vike for de nasjonale krav.

Når man skal se uhildet på denne periode i Christiania Theaters historie, må man ikke glemme at det var styret som anmodet Brun om å overta stillingen, fordi man ikke vilde bøie sig for de vilkår Bjørnson stillet, skjønt det var klart for mange, og fremfor alt burde vært det for teatrets ansvarlige styre, at han var mannen som kunde tilfredsstille kravene til en leder av et norsk teater. — Michael Brun var efter sitt mangeårige opphold i Danmark blitt fremmed for norske forhold. Dessuten var han gjennom hele sitt tidligere virke innstillet på å tilfredsstille et provinsteaterpublikums smak, og forstod ikke at man forlangte at Christiania Theater skulde ledes som nasjonalscene. Men selv om hans valg av repertoar av den grunn ofte var mindre heldig, var han dog ikke bange for å gi sig i kast med store opgaver. Huskes bør det iallfall at han har æren av for første gang å ha latt fremføre «De unges Forbund» og «Hamlet» for Christiania publikum.

Efter å være vendt tilbake til København ledet Michael Brun Folketheatret fra 1873—1876.

Av folketellingen for 1880 fremgår det at han dengang bodde på 3. sal, Hauser Plads nr. 12, i en 5 værelses leilighet og betalte kr. 400 pr. halvår i leie.

I disse år modnedes hos ham planen om å søke reist et tredje privatteater i Kjøbenhavn, og med seig utholdenhet arbeidet han i syv lange, økonomisk vanskelige år for å nå sitt mål, inntil han endelig den 7. mars 1883 med berettiget stolthet kunde la teppet gå op for første gang på Dagmartheatret. Dette ledet han godt og vel et år, hvorpå han mot en fast årlig avståelsessum overdro privilegiet til andre og fratrådte den 26. mai 1884. Ved forestillingens slutning blev han overrakt ridderkorset av Danebrog.

Sine siste år tilbragte han uten å ta aktiv del i dansk teaterliv.

Foruten de før nevnte skuespill har han laget flere dramatiseringer av historiske romaner, og enkelte forekommer ennu fra tid til annen på repertoaret. Som eldre utgav han sine livserindringer, som er av adskillig kulturhistorisk interesse. De er lettskrevne og underholdende og bringer leseren til med sympati å følge denne unge sjøgutt fra Bergen, der uten midler, men med ukuelig energi skapte sig en stilling innen Kjøbenhavn litterære og kunstneriske kretser.

Michael Brun har sikkert gjennom hele sitt liv bevart en god del av de karakteregenskaper, som er eiendommelige for bergenseren. Han har, som man ser av hans samtale med kong Frederik VI, vært freidig og kjapp i replikken, selvsikker og pågående, sjelden motløs, iallfall ikke for lengere tid, rettskaffen, varmt følende og lyrisk. Til disse egenskaper kom så slektens varme blod, som lett kokte over og bragte ham på kant med omgivelsene. I sitt ytre kunde han virke barsk og steil, men på bunnen var og blev han et hjertemenneske. Han var som de fleste av sin slekt en vakker mann.

Kilder: M. W. Brun: «Fra Dreng til Mand» og «Fra min Ungdom og Manddom». Dansk Personalhistorisk Tidsskrift, rekke VI, bind VI. Dansk Biografisk Leksikon, ny utgave, bind VI, side 215—217.

Gift på Frederiksberg 11. juli 1851 med operasangerinne *Adelaide (Ida) Rosaline Rantzan*, født i Kjøbenhavn den 14. desember 1825, død der den 29. november 1909. 5 barn.

Hun debuterte ved Det kgl. Theater 9. desember 1842 som Alice i «Robert av Normandie». Til hennes repertoar hørte blandt annet Zerline i «Don Juan»

og Susanne i «Figaros Bryllup». Etter i cirka 9 år å ha vært knyttet til den danske nasjonal-scene tok hun den 31. mai 1851 avskjed med hovedstadens publikum som Stella i «Prindsen af China» for å gifte sig og følge sin mann til Odense, hvor hun gjennom en årrekke var det derværende teaters feirede primadonna både som sangerinne og skuespillerinne, inntil hun plutselig mistet sin stemme og måtte trekke sig tilbake. Formodentlig har der i disse år vært trukket for store veksler på henne. Hun skal ha vært meget smukk, og hadde en høi, velklingende sopran.

[Datter av major, greve *Erhard Rantzau* til Brahesborg og Skovgaarde, født på Frederikslund den 31. juli 1784, død på Skovgaarde den 6. desember 1829, og *Frederikke Antoinette Rummelhoff*, født i Bergen D. K. 1. februar 1794, død i Kjøbenhavn 23. april 1885. Hun var ikke gift med grev Rantzau, med hvem hun hadde minst 10 barn, men kalte sig alltid og blev kalt fru Rantzau. Meget tyder på, at greven har tenkt på å gifte sig med henne for å få barna anerkjent som ektefødte. Han fikk iallfall 10. januar 1816 kgl. bevilling til å føre grevelig navn og våben for sig og ekte descendenter. Imidlertid blev det, hvad nu grunnen kan ha vært, ikke til noget ekteskap.]

At fru Brun ikke var ektefødt, fikk hun iallfall en gang i sitt liv føle. Da hun skulde gifte sig, søkte Michael Brun på hennes vegne om Holbergs brudeutstyslegat. Ansøkingen blev avslått av biskop Mynster, fordi hun var uekte født. Frederik VII blev så forarget, da han hørte dette, at han lot utbetale henne et tilsvarende beløp av civillisten.

VII. A. *Frederik Carl Christian Brun*, operasanger, født i Odense 21. april 1852, død i Norrköping i Sverige 11. november 1919 av cordis sclerosis.

Han blev opkalt efter kong Frederik VII, og blev i 1869 student fra det v. Westenske Institut. Han gikk derefter i to år på musikkonservatoriet i Kjøbenhavn, hvor han særlig utdannet sig som pianist og ved forskjellige konserter la en uomtvistelig dyktighet for dagen. Imidlertid viste det sig, at han var i besiddelse av rike stemmemidler, hvorfor han efter å ha tatt undervisning hos professor Carl Helsted i 1872 reiste til Paris for å utdanne sig som sanger. I 1876 kom han hjem og debuterte den 30. mai samme år på Det kgl. Theater som grev Almaviva i «Barberen i Sevilla».

Han skal ved sin debut ha vært synlig nervøs, hvorfor kritikken var nokså forbeholden, men det varte ikke lenge før han slo igjennem, og efter å ha sunget tittelrollen i Gounods «Faust», blev han fast ansatt ved operaen, hvor han efter hvert blev den bærende kraft, særlig efter at han under et gjestespill i Berlin hadde gjort stor lykke som Faust. Dette var i 1882.

Lite fornøiet med forholdene ved Det kgl. Theater tok han i 1884 engage-

Operasanger Frederik Carl Christian Brun.

ment ved Kasino, men vendte allerede i 1886 tilbake til scenen på Kongens Nytorv, hvor han blev, til han i 1888 mottok tilbud om å opptre et år som førstetenor ved operaen i Stockholm. Efter endt gjestespill der blev han igjen knyttet til Det kgl. Theater i Kjøbenhavn, hvor han blev til 1900, og i denne tid bar en vesentlig del av repertoaret, og sang partier som Tannhäuser, Lohengrin, Sigmund i «Valkyrien» og flere.

Han har komponert musikken til sangene i farens skuespill «Ridderen av Randers Bro».

I de siste 20 år av sitt liv førte han en vagabonderende tilværelse som sanger, pianist og akkompagnatør, inntil han ensom

og forlatt døde i Norrköping i Sverige den 11. november 1919.

Frederik Brun var født og opvokset i et kunstnerhjem og var helt ut en kunstnernatur, gjennommusikalsk og med et betydelig dramatisk instinkt; men han led i høi grad av den i hans slekt hyppig forekommende nærtagenhet og steilhet, der visstnok gjorde det vanskelig for ham å samarbeide med sine omgivelser, og sikkert førte til, at hans kunstnerbane blev alt for tidlig avbrutt.

I sine yngre år var han en utpreget selskapsmann, livlig, spirituell og i besiddelse av et ofte hårdt rammende vidd; men med årene blev han mer og mer menneskesky og bitter. «Alligevel kunde man ikke,» blev der skrevet om ham ved hans død, «naar man traf ham i hans senere Aar, betegne ham som ulykkelig.

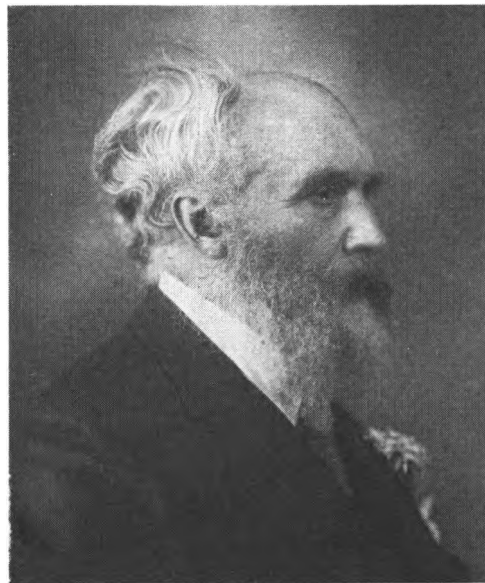
Han bar maaske ikke sin Skjæbne som Flertallet af os forlanger, men han bar den øiensynlig med hensynsløs Bevidsthed; med suveræn Foragt var han Gjøgleren, naar Publikum lyste efter Kunstneren.»

Kilde: Dansk Biografisk Leksikon, ny udgave. Bind IV, side 208—209.

Gift i København 5. okt. 1893 med kgl. kammersangerinne *Johanne Marie Emilie Prieme*, født i Frederiksberg 23. aug. 1874. Ekteskapet opløst 1906. 1 barn.

Som syv-års gammelt barn begynte hun som så mange av Danmarks betydelige kunstnerinner som elev ved Det kgl. Theaters ballettskole. Ved balletten var hun, til Frederik Brun efter deres ekteskap hurtig opdaget hennes eminente stemmemidler. Den musikalske begavelse var sikkert en fedrenearv, da hennes farfar var organist.

Hennes debut forløp heldig, og det varte ikke lenge, før hun med sin vakre stemme og betydelige dramatiske fremstillingsevne blev en av operaens bærende krefter. Hennes repertoar var stort og mangeartet, og man finner henne snart som koloratursangerinne, snart i de store wagnerske dramaer. I disse siste var det særlig,

Operasanger Frederik Carl Christian Brun.

at hun med sin utpreget dramatisk musikalske begavelse gjorde sin største innsats.

I 1916 blev hun kgl. kammersangerinne; men dessverre for teatret tok hun samtidig avskjed for å motta engagement i Tyskland, hvor hun blev til 1926. Der optrådte hun først i Nürnberg til 1922, dernest i Aachen til 1924, og endelig 1925—26 i Danzig, hvorpå hun vendte tilbake til Danmark.

I de senere år har fru Brun levet som privatmenneske og hatt en lotterikolleksjon i København; men at samtiden ikke har glemt henne fikk hun i 1938 et smukt bevis på. Hun fikk da Tagea Brandts legat, kr. 10 000. Dette legat utdeles uten ansøking til fremragende danske kvinner, fortrinsvis kunstnerinner.

Kilde: Dansk Biografisk Leksikon, ny udgave. Bind IV, side 215.

[Datter av handelsreisende *Niels Lorentz Emil Prieme*, født i Knudsker på Bornholm den 12. januar 1841, død i Gentofte under et besøk hos sin far den 28. september 1882, gift i Frederiksberg den 20. februar 1874 med enke *Johanne Dorteia Bramhelt*, født *Henriksen*, født i Kjøbenhavn den 9. mars 1836, død der den 30. september 1907.]

VIII. A. *Gertrud Brun*, født i Kjøbenhavn den 12. mai 1894.

Hun driver sportsopdrett av hunder på gården Sandbjerg ved Hørsholm. Hennes dyr har deltatt og er blitt premiært ved en rekke hundestillinger i Danmark, hvor hun idag regnes for den førende opdretter av cocker spaniels.

Gift 1) i Lyngby 6. januar 1916 med pianofabrikant *Herman Niels Petersen*, født i Kjøbenhavn 25. mai 1867. 2 barn. Ekteskapet oppløst 1919.

[Sønn av pianofabrikant *Herman Niels Petersen*, født i Sorø 12. desember 1815, død i Hellerup den 24. januar 1903, gift 2) i Kjøbenhavn med *Karen Sophie Nielsen*, født i Borød ved Sorø 29. januar 1829, død i Kjøbenhavn den 27. desember 1896.]

Gift 2) i Espergærde 16. mai 1920 med boktrykker *Hans Andreas Thiele Wedege*, født i Kjøbenhavn 23. desember 1885. 2 barn.

Han gikk på Slomanns latin- og realskole i Kjøbenhavn, men måtte i femtenårsalderen slutte på grunn av sykelighet. Han leste så privat noen år, inntil han i 1904 begynte som lærling i farens boktrykkeri, det i 1770 etablerte firma H. H. Thiele. Etter utstått læretid reiste han i 1908 til Leipzig for å utdanne sig videre, men måtte etter et halvt år reise hjem av helbredshensyn. I 1909 blev han volontør i Reichsdruckerei i Berlin, og var der i halvannet år, hvorefter han opholdt sig en kort tid i Paris og London. Ved sin hjemkomst i 1911 begynte han i farens forretning, hvor han i 1913 blev optatt som medinnehaber. Etter ti års forløp trakk han sig tilbake fra aktiv deltagelse i firmaet og slo sig ned på landet i nærheten av Kjøbenhavn. Han driver nu en agenturforretning i Kjøbenhavn.

[Sønn av boktrykker *Søren Wedege*, født i Frederiksberg 3. desember 1857, død i Græsborghus pr. Kvistgaard den 27. februar 1933, gift i Frederiksberg den 8. november 1885 med *Thea Henriette Thiele*, født i Kjøbenhavn 11. september 1861, død i Lyngby 2. juni 1930.]

VII. B. *Anna Elisabeth Brun*, musikk lærerinne, født i Odense 21. februar 1854, død i Kjøbenhavn 5. februar 1920. Ugift.

Hun virket i mange år som musikk lærerinne i Kjøbenhavn, inntil hun en dag falt av en sporvogn og derved pådro sig en hofteskade og indre forblødning, som medførte døden.

VII. C. *Johan Nordahl Brun*, operasanger, født i Odense 11. januar 1857, død i Kjøbenhavn den 22. september 1906.

Dødsårsak: Morbus cordis.

Det var oprinnelig meningen, at han skulde bli forretningsmann, hvorfor han i 1872 blev ansatt i firmaet Fritsche & Co. i Kjøbenhavn, hvor han arbeidet i 6 år. Imidlertid krevet kunstnerblodet i ham sin rett, og den 28. oktober 1878 debuterte han på Kasino som Eduard Frank i «Ægtemændenes Repræsentant». Våren 1881 forlot han Kasino for med det Frederik Müllerske selskap å optræ i provinsen; men da faren åpnet Dagmartheatret, tok han ansettelse hos ham, og blev ved denne scene til faren fratrådte.

Operasanger Johan Nordahl Brun.

I 1885 avla han prøve som operasanger ved Det kgl. Theater, men fikk ikke anledning til å debutere, da man fant ham uanvendelig på hans daværende utviklingstrin. Han reiste så til Tyskland, hvor han i Hamburg tok undervisning i sang og tysk sprog. Endelig fikk han anledning til å debutere på hoffoperaen i Stuttgart som George Brown i «Den hvide Dame».

Senere var han en tid ansatt ved operaen i Köln. Her virket på den tid den berømte tenor Emil Götze, som fikk stor betydning for Bruns utvikling som sanger.

I 1888 vendte han tilbake til Danmark, hvor han efter en vellykket konsert endelig den 12. januar 1889 debuterte på Det kgl. Theater som Maurico i

«Troubadouren». Han sang så i løpet av sesongen 18 ganger som gjest, hvorefter han fikk fast ansettelse.

Sommeren 1891 gav han gjesteroller ved Krolls opera i Berlin, og våren 1894 ved operaen i Stockholm. Ved Det kgl. Theater i København virket han til 1899. Senere optrådte han en tid på Folketheatret.

Brun hadde en vel skolert tenor og en fin musikalsk forståelse, som hurtig skaffet ham et stort repertoar. Over hans spill var derimot noget stivt og ubehjelpelig som særlig gjorde sig merkbart i syngestykker. Blandt hans beste roller kan nevnes Rane i «Drot og Marsk» og Canio i «Bajadser». Videre Lyonell i «Martha», Almaviva i «Barberen i Sevilla» og Don Florestan i «Fidelio».

Også Nordahl Brun led under slektens nedarvede steilhet, og da han døde, var det som en syk, skuffet og bitter mann.

Kilder: Dansk Biografisk Leksikon, ny utgave. Bind IV, side 217—218.

Gift i København 11. juli 1889 med *Alma Maria Tullin*, født i København den 22. mars 1857. 1 barn.

[Datter av malermester *Peter Olinius Tullin*, født i København 3. september 1826, død der den 8. september 1876 som sinnssyk, gift i Frederiksberg 11. mai 1854 med *Martine Marie Holmgren*, født i København 9. mars 1833, død der den 6. juni 1922.

VIII. A. *Sven Michael Nordahl Brun*, bankassistent, født i København den 6. juni 1890, død der på Øresundshospitalet den 27. februar 1933. Dødsårsak: Pneumonia crouposa.

I Fredens kirkebok står der ved hans død anført, at han var forhenværende bankassistent og fraskilt. En tid arbeidet han visstnok som agent eller byselger i København. I begravelsesprotokollen opgis hans stilling som arbeidsmann. Gjennem disse knappe opplysninger aner man en trist livsskjebne, og at sikkert døden kom som en befrier.

Gift (sted og dato har ikke kunnet finnes) med *Laurine Dorteia Hansen*, født i København 8. desember 1887. 1 barn.

[Datter av stallkarl *Peter Hansen* og *Vilhelmine Marie Petersen*.]

IX. A. *Sven Eric Nordahl Brun*, forretningsmann, født i København den 6. mars 1913.

Han optrådte en tid som danser, men driver nu en forretning i Kjøbenhavn. Han deltok i den skandinaviske dansekonkurranse i Kjøbenhavn 6. mars 1938, hvor han og hans partnerske vant mesterskapet.

VII. D. *Ingeborg Erhardine Brun*, født i Odense den 14. april 1860, død i Kjøbenhavn 8. mai 1862 av meslinger.

VII. E. *Frederikke Antoinette Goise Brun*, operasangerinne, født i Kjøbenhavn 20. september 1863. Ugift.

Hun debuterte den 7. mars 1883 som Vilma i «Let Kavalleri» på Dagmartheatret, som hennes far den gang ledet. Ved utgangen av sesongen 1884 forlot hun hovedstaden og optrådte noen år i provinsen. Senere har hun igjen hatt engasjement ved Dagmartheatret, og derefter ved Folketheatret og Kasino.

Hun har i mange år optrådt som konsertsangerinne, særlig ved kirkekonsserter. Som eldre har hun arbeidet som sanglærerinne i Kjøbenhavn, hvor hun fremdeles bor.

Skipper og undertollbetjent Svend Brun og hans yngre søsken og barn.

V. D. *Svend Brun*, skipper, senere undertollbetjent, født i Bergen den 20. januar 1779, død i Østre Halsen i Tjølling den 22. mars 1866.

Hans faddere var: Mme Clarche, byskriver Frøchens, Mme Kroepelin, jfr. Gedske Sporning, kammerråd Hysing, Jacob Rieck sr. og Thies Paasche.

«Han har en Mund den Dreng, den staar aldrig,» sa en gammel dansk husholderske hos hans foreldre og kastet en tallerken i hodet på ham, forteller han i et av sine før nevnte brev til brorsønnen, sogneprest Sven Brun. Er det ikke som man ser Holbergs Henrik, rappmunnet og full av spillopper? Det var derfor nokså naturlig at det ikke blev boken, men sjøen som lokket ham, og at man i 1791 finner ham ombord i jakten «Frue Anna» på reise til Kjøbenhavn og Stockholm.

Faren, som var med på denne tur til Kjøbenhavn, forteller derom i sin «Reise-Journal»: «Svend holder sig brav,» skriver han. «Hans rosenrøde Søekiste, forfærdiget af Klokker Morten, overgaaer alle Kister inden Skibs-Borde ved sin Storhed og er Admiral mellem Kisterne. Kanske Klokkeren er Prophet, og kanske der skal blive noget af Drengen. Alvorlig talt: Kisten er meget for stor.»

Ved hjelp av innrulleringsprotokollene kan man følge hans reiser nesten fra år til år og se hvor han fór. 9. april 1796 blev han «Volonteur», og det opplyses i den anledning at han har «godt Udseende» og har faret 5 reiser til Frankrike etc.

Den 17. november 1796 reiste han til Barcelona, hvorfra han kom tilbake i 1797. Den 22. mai 1799 blev han styrmann og sies da å være «velvoxen». Fra 1801—1802 opholdt han sig i Kristiansand for å føre tilsyn med skib som for bergensk regning blev bygget ved Rolfsens verft der. Under dette opphold blev han forlovet og gift.

Den 14. oktober 1802 tok han skipperborgerskap i Bergen, og 20. samme måned blev han «enroulleret». Der står i den forbindelse om ham at han hadde «maadelig Statur».

Efter å være blitt skipper førte han visstnok fra 1802—1803 skib for sin svigerfar i Kristiansand; men den 30. juni 1803 var han igjen i Bergen, hvorfra han avreiste til Stralsund med hjemkomst den 28. september samme år.

Den 7. oktober 1803 finnes der en forhyringskontrakt mellom skipper Svend Brun, førende galeasskibet «Ingeborg» til Middelhavet, og hans mannskap. Året efter, 4. juli 1804, gikk turen til Barcelona, og i 1805 drog han med briggskibet «Susanna Catharina» til Middelhavet. Det var et i Kristiansand samme år bygget skib på 52 kommerselester med Adolph Fischer som hovedreder. Det hadde en besetning på 7 mann utenom skipperen. 14. mars 1808 blev han ansatt som månedsløitnant og chef for kanonjollen «Den gode Hensigt», med hvilken han deltok i kampen på Bergens red mot den engelske fregatt «Tartar».

Fra sin stilling som månedsløitnant blev han dimittert den 31. mars 1811.

Den 30. juni 1813 avgikk han til Christiania og 24. august samme år til Frankrike. Den 24. september 1816 reiste han til Middelhavet og den 8. september 1817 til Neapel, hvorfra han kom hjem den 11. september 1819.

Så finner man til en avveksling at han 3. juni 1820 averterer i Adresse-avisen: «At jeg nu er flyttet ind i Hr. Kielenbechs Huus og begyndt Specerihandel, skulde jeg ikke undlade at bekendtgjøre for mine Velyndere.» Dette er eneste gang man hører noget om hans kjøbmannskap. Muligens er det et tegn på begynnende tretthet av livet til sjøs; men siden der ikke høres noget mer om denne forretningsvirksomhet, må den formodes ikke å ha vært av stor betydning.

Skipper Svend Brun og hustru Maren Dorothea
født Reymert med sønnen Thoren Reymert Brun.

I de første år av sitt ekteskap bodde Svend Brun til leie i 11. rode nr. 20, hvor de fleste av hans barn blev født; men den 12. april 1820 kjøpte han ved offentlig auksjon huset 20. rode nr. 7, Nedre Korskirkealmenning nr. 2, for 2570 spd. Huset bestod av: a) Et tømret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak, 4 værelser, 3 kakkelovner, 14 fag vinduer, kjøkken og skorsten. b) Et tømret våningshus i 1 etasje med kvist, bord og stentak, 2 værelser, 1 kakkelovn, 6 fag vinduer, kjøkken og skorsten.

Brønne på plassen skulde være felles med Jacob Heiberg.

På denne eiendom optok Brun den 12. september 1820 et 1. prioritetslån hos overformynderiet på 1200 spd. og den 11. september 1821 et 2. prioritetslån i Norges Bank på 260 spd. og 4. desember 1821 et 3. prioritetslån på 600 spd. hos M. B. Wallem. Denne siste prioritet blev 3. april 1827 ombyttet med ny obligasjon til Wallem på 2400 spd. av følgende ordlyd: «Jeg, Svend Brun, skylder til Kjøbmand Michael B. Wallems Enke 2400 Spd. og forpligter mig til at tilbagebetale denne Capital efter et Fjerdingsaars Opsigelse fra en af Siderne — 4 procent Rente — og pantsættes til Sikkerhed og Betryggelse mit Huus i 20. R. nr. 7 til Hypoteque og Underpant med 3die Prioritet, næst efter Overformynderiet der har 1200 Speciedaler paa 1ste, og Norges Bank der har 260 Speciedaler paa 2den Prioritet, samt desforuden alle mine Møbler, Effecter og øvrige Indbo af hvad Navn nævnes kan, som jeg nu eier eller i Tiden maatte vorde Eier af.»

I årene 1823—1826 gjorde Brun 2 à 3 reiser årlig til Altona og Hamburg med sluppen «Marie Elisabeth» på 18 kommerseseiler. Hver tur tok et par måneder. Han reiste fra Bergen første gang på vårparten og kom hjem siste gang i oktober for å legge op for vinteren. I 1827 var han igjen en tur til Bilbao og i 1829 i Christiania, hvor han blandt annet var til audiens hos kongen, som efter hans egen beretning tok meget nådig imot ham og lovte «ligesaalidet at glemme ham, som han heller ikke havde glemt Mindet om hans sal. Fader».

Grunnen til audiensen må vesentlig søkes i Bruns ønske om å få en stilling i tolletaten. Han benyttet derfor også anledningen til å opsoke farens gamle venn statsråd Peter Motzfeldt som tok godt imot ham. Imidlertid gikk det ikke så glatt med å få en stilling som han hadde ventet, og han fortsatte med sine

reiser. I 1830—1832 var han igjen i Altona, men i sine brev til brorsønnen, sogneprest Sven Brun klager han over sine vanskeligheter og ber denne søke Motzfeldt og høre hvordan det lå an med å få en stilling.

Den 4. juli 1833 finner man i Adresseavisen et avertissement om at «Capitain Svend Brun i næstkommende Uge afgaaer med Jagten «Marie» til Hamburg og modtager Fragtgods og Passagerer». Det samme gjentar sig i 1834, da han reiser til Bremen og Hamburg.

Men så synes endelig lykken å ha tilsmilet ham, for den 18. september 1834 avertertes at «Mandag den 29de September førstkommende bliver efter Forlangende af Hr. Kjøbmand J. N. Wallem afholdt Auktion over Undertoldbetjent Svend Bruns Huus i 2ode Rode, no. 7».

Huset blev solgt til malermester Carl P. Anthonissen mot at denne utbetalte Bruns gjeld til overformynderiet og Norges Bank, hos hvem der gjenstod 70 spesiedaler samt 1400 spesiedaler til Wallem, som så den 8. desember 1835 kvitterer obligasjonen på 2400 spesiedaler således: «Omendskiønt nærværende Obligations paalydende Sum

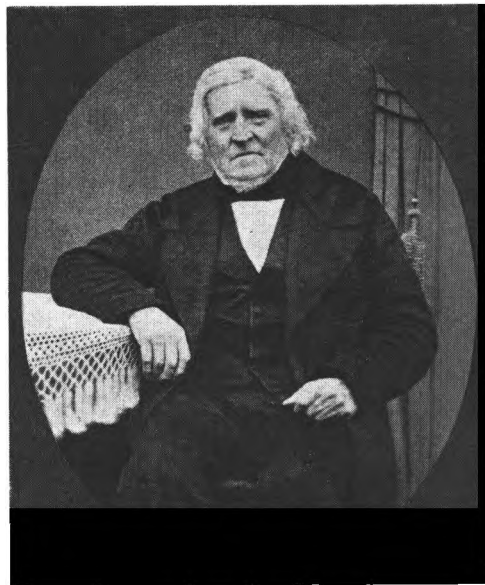
2400 spd. ikke er mig betalt, haver jeg dog intet imod, at Obligationen aflieses og udslættes af Pantebogen. Ingebor Wallem.»

Det var til kryss- og undertollbetjent i Larvik Brun blev utnevnt i 1834.

Denne stilling innehadde han noen år, hvorefter han blev forflyttet til Nevlunghavn i Brunlanes. Her blev han til han i 1857 søkte og fikk avskjed. Han var da dårlig til bens og temmelig skjelvende på hendene.

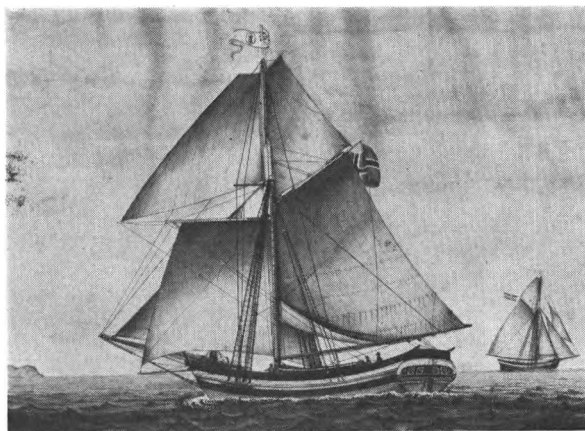
Sine siste år tilbragte han hos sin datter Catharina og dennes mann, skibsfører Christensen i Østre Halsen i Tjølling.

Ellers vet man ikke meget om ham fra hans reiser og om hans liv. I de omtalte brev til sogneprest Sven Brun får man høre, at han en gang foretok

Skipper og undertollbetjent Svend Brun.

en reise gjennom det sydlige Frankrike sammen med biskop Sørensen, og at de «arbeidede omkap i Broderlogen i Marseille», det vil vel si, at han har vært frimurer. Han forteller også, at han en gang med fare for sitt eget liv reddet 6 engelske sjømenn, og at han i den anledning fikk et meget hederfullt brev fra den engelske minister i Stockholm, lord Blomfield. Denne redningsdåd må derfor formodes å ha vært utført etter foreningen med Sverige, dessverre må man nesten

Maria av Bergen 1829. Skipper Svend Brun.

si, for efter hvad hans datterdatter, fru Ragnhild Hoff, har meddelt, skal han ha sittet et år i «prisonen» i England, hvad han kanskje vilde ha sluppet, hvis han den gang hadde kunnet påberope sig redningen av det engelske mannskap.

Fra en av sine middelhavsturer bragte han hjem fra Livorno en gravsten i marmor, som han lot anbringe på sin i 1806 avdøde «aller beste» venn, Abraham Rolfsens

grav i Kristiansand. Det ligger derfor nær å tenke, at han også har ført hjem fra Italia det marmor-minnesmerke, som biskop Johan Nordahl Bruns barn lot reise over faren på Bergens domkirkegård.

Hans økonomi synes aldri å ha vært videre god. Det er allerede nevnt, hvorledes hans hus i Bergen var mer enn toppbelånt, og selv klager han i 1832 over, at han ved sine reiser ikke tjente mer enn 240—250 spd. pr. år. Dette var sikkert en av grunnene til, at han gjerne vilde ha arbeide på land, samtidig som man forstår, at han på den tid begynte å føle livet ombord nokså slitsomt, dessuten døde to av hans sønner i 1832, og dette gikk sterkt inn på hans kone, som synes å ha vært langt nedfor da. Herom skrev han: «Gud hjelpe mig til noget Vist paa Landjorden. Søren lugter for mig; skal jeg være nødsaget til at tage fat paa dette Element til Vaaren, O, da frygter jeg for, at min Thea bliver vanvittig af Sorg.» De siste ca. 30 år av hans liv må formodes å ha vært mere lykkelige og frie for økonomiske sorger.

Han oplevet å feire sitt diamantbryllup, hvor nedenstående sang, hvis forfatter ikke kjennes, blev sunget:

HERR SVEND BRUN OG HUSTRU MAREN DOROTHEA BRUNS (F. REYMERT)

DIAMANTBRYLLUP 12. AUGUST 1862

(Melodi: I Rosenlund under Sagas Hal.)

Den lange Dag har sin Straale rakt
Til Aftnens kvægende Stunder,
Og i dens Skjær er en Tanke lagt,
Hvor Morgenglæderne blunder;
Det er det samme Lys af Guld,
Som Kjærligheden sendte,
Da Somrens Blomsterflor stod fuld
Og Hjærterne antændte.

Derfor maa Tonerne Tunge faa
Naar seksti Somre henrunden,
Idag paa Primstaven smukt skal staa
Med Løv af Brudekrands vunden,
En Mindetag staar op paany
Med Patriarkens Bønner
Som Stemmer fra den lyse Sky
Til Efterslægtens Sønner.

Den samme Ild som en hellig Skat
Af Troskabs Hænder er pleiet,
Den lyser baade ved Dag og Nat
Paa det som Hjærterne eied.
Den taler som et Tankesprog
Fra Vaar til Vinterdagen,
At Kjærligheden den er dog
Til Evighed opdragen.

Saa lad Velsignelsen drysse ned
Som Dug paa Brudekrandsløvet
Og Demantstjernerne lyse Fred
Paa Kjærligheden i Støvet!
Tag elskte Gamle denne Krands,
Som Kjærligheden fletter,
En skjøn're for den indre Sands
Gud paa Jer Isse sætter!

Brun levet ennu nogen år, og var frisk og livlig; men en dag falt han på gulvet og brakk det ene ben. Fire dager derefter, den 22. mars 1866, døde han stille og rolig uten smerter.

Der finnes ikke andre billeder av ham enn den her avbildede silhouett, samt et daguerrotypi av ham som gammel. Man ser av silhouetten at han gikk med hårpisk. Dette fortsatte han med hele sitt liv, men i de senere år bar han den under frakken.

Det beste inntrykk av den gamle skipper og tollbetjent får man gjennom de få ennå opbevarte brev fra ham. I dem lærer man at kjenne en jevn og bramfri mann med et stort og trofast hjerte, ærlig og likefrem, med et godt humør og megen sund sans; litt av en visemaker; religiøs, men glad i munter selskapelighet og et slag kort; en stor beundrer av sin «uforglemmelige» far; meget slektskjer, men ikke blind for visse svakheter hos den kjære familie. Han har ikke

Thoren Reymert Brun.

tilhørt slektens betydeligste menn, men virker absolutt som en av de mest sympatiske.

Gift i Kristiansand 12. august 1802 med *Maren Dorothea Reymert*, født i Kristiansand 30. juni 1780, død i Østre Halsen i Tjølling den 30. april 1864 av lungebetenelse. 8 barn.

Visstnok mens de ennå bodde i Nev-lunghavn, falt fru Brun en dag på glatt føre og brakk hoften, og hun kom aldri siden til å kunne gå.

[Datter av kjøbmann og skipsreder i Kristiansand *Thoren Christensen Reymert* eller *Reymert*, født i Kristiansand 13. januar 1743, død der 3. februar 1825, gift der 23. februar 1779 med *Magdalena Tønnesdatter*

Bennestad Rolfsen, født i Kristiansand 4. august 1762, død 21. febr. 1836 hos sin sønn Jens Reymert, som var gift med hennes datterdatter Ingeborg. Se tavle VIII.

VI. A. *Thoren Reymert Brun*, skipper, senere kjøbmann og skipsreder, født i Bergen 30. mai 1804, død der 2. januar 1890. Ugift.

Han tok skipperborgerskap i Bergen 29. juli 1828. Av et avertissement i Bergens Adresseavis ser man at han i 1834 fór på Hamburg, og i et avertissement den 7. februar 1835 står det: «Galeasen «De syv Søkende» afgaaer denne Maaned til Newcastle. De, der ønske Varer tilbage med denne Leilighed, ville behage at henvende sig til Capt. Thoren Brun, der er særdeles godt kjendt i Newcastle, eller til Undertegnede

Bredal & Brunchorst.»

Den 3. desember 1841 opsa han sitt skipperborgerskap og tok samtidig borgerskap som kjøbmann. Sammen med sin svoger Christoffer Christensen i Østre Halsen var han medeier i flere skib på den kant av landet. Han må ha vært en meget flink forretningsmann og efterlot sig ved sin død en betydelig formue.

I 1832 skriver faren om ham, at han «kneyser som Nordhavets Bølge, han er dog ingen rask Seiler, men støe Kar til at kunne bane en Søe fra sig». Det vil si, at han gjennom hele sitt liv har vært en sindig og forstandig mann, nøktern i sin tankegang, muligens nokså selvbevisst.

Den 8. september 1848 fikk han skjøte på eiendommen 18. rode nr. 131, Kong Oscars gate 39, senere Nygaten nr. 9, i Bergen, for 1350 spd. Huset, som lå like overfor det hus hans farmor, bispinne Ingebor Brun, i sin tid hadde eiet, hadde tilhørt enken efter sogneprest Frederich Geelmuyden. Ved Bruns død blev det 20. febr. 1890 solgt for kr. 8750 til Jacob Prom Ræmisch.

I 1880 opprettet Thoren Brun et legat på kr. 223000 til verdige, trengende enker efter skibsførere samt til skibsførere og andre av ringere grader i sjømannsstanden eller deres enker. Dessuten gav han kr. 4000 til et sjømannshjem.

Formuen utgjorde ved hans død kr. 247 354.69. Overskuddet tilfalt en del navngitte personer.

Den måte hvorpå Thoren Brun disponerte sin formue, viser at han var en mann med god borgerånd. Men at han ellers også var en godgjørende mann, finner man et bevis på i en artikkel i Edda, hefte 4 1932, av Øyvind Anker om «Ukjente Bjørnson-dikt». Det fortelles der at en av Bruns naboer var den fra Greifswald innvandrede konditor Jahn hvis kone, også født Jahn, var en søster av fru Karoline Bjørnsons mor. Fru Bjørnson bodde som barn i huset hos sin moster, og der kom hun til å vokse op sammen med en sønn av kjøbmann,

Thoren Reymert Brun.

senere stadsmegler Otto Georg Jahn, Adolph Henrik Nicolaj Jahn, som også blev antatt som pleiesønn hos konditoren. Thoren Brun påtok sig guttens utdannelse og hjalp ham til å ta ingeniøreksamen i Tyskland. Adolph Jahn blev den 22. mars 1872 gift i Bergen. Bjørnson og frue deltok i bryllupet, hvor følgende av ham skrevne sang blev sunget:

TIL THOREN BRUN DEN 22. MARS 1872

(Melodi: Lodsens sang i «En søndag paa Amager».)

Den gamle, hvide reders skål,
som hidtil styred «kroppen»,
der nu står af mod eget mål
med bryllups-flag på toppen;
ja, skål for ham, som streng og spag
i sagteligste blanding
fra havn til havn indtil idag
har ledet kurs og ladning!

En sjø-mands liv i dyst og dåd,
som tidlig kastet anker,
og rinner hen i hjelp og råd
og vennesæle tanker,
det er hans levnets-løb til-lands,
den kære, gamle reder:
Se her idag den lykke-glans
hans hvide hoved spreder!

Ej rart, hans kærlighed blev stor,
han fik så god en lære:
at være far for far og mor
og sin syskend kære,
at se de gamle år for år
i siste barnealder
med hænder på hans hvide hår
og tak, som sæd-rig falder.

Det styrke kan en sjæl til godt
og give gave-lykke
og bære ham, som har den fåt,
mod kærlighed et stykke!
Det kan vel gi' ham hver en kvæld,
hans hvide hoved hælder,
til aften-bønnen saligt hæld —
og fred når døden mælder.

VI. B. *Ingeborg Brun*, født i Kristiansand 26. august 1805, død i Holmestrand den 24. desember 1894.

Hun blev gift i Kristiansand den 17. april 1827 med sin morbror, undertollbetjent *Jens Reymert*, født i Kristiansand den 2. juni 1801, død i Holmestrand den 27. februar 1858. 10 barn. Se tavle nr. VIII.

Han fór i sine unge dager til sjøs. Blev gift som styrmann og bodde nogen år i fødebyen. Senere førte han skib fra Ålesund, men kom så inn i tolletaten,

først som rorskar, senere som undertøllbetjent i Holmestrand, hvor han blev til sin død.

[Sønn av før nevnte kjøpmann og skipsreder Thoren Christensen Reymert og Magdalena Tønnesdatter Bennestad Rolfsen.]

VI. C. *Johan Nordahl Brun*, student, født i Bergen 2. mars 1809, død i Vanse den 7. mai 1832.

Han blev student 1830, og tok 2nen eksamen i 1831, begge med haud. Han blev så huslærer hos sognepresten i Vanse, hvor han druknet sig i Prestvannet 7. mai 1832, og blev begravet i stillhet, 11. samme måned. I begravelsesprotokollen står tilføiet «Aarsagen ubekjendt».

VI. D. *Magdalena Brun*, født i Bergen 1. august 1811, død i Larvik den 12. januar 1865.

I 1832 skildrer faren henne som en «komplet Hollands-Kof, feed i Bouen, og en forsvarlig Agterende. Hun sætter i Almindelighed smaa Seil til,» men elskes for sine gode egenskaper.

Hun blev gift i Bergs kirke i Brunlanes den 26. desember 1841 med kjøpmann og skipsfører, enkemann *Frederik Bugge*, født i Larvik 2. juni 1811, død på vei fra Christiania til Larvik med jakt «Lykkens Prøve» 27. september 1871. Han blev i nærheten av Tønsberg Tønde slått overbord av bommen og druknet. Han sies å ha vært en vennlig og rettskaffen mann. 4 barn.

[Sønn av skipsfører *Claus Bertel Bugge*, født i Larvik 13. april 1778, død der den 18. november 1829, gift i Larvik 13. april 1807 med *Johanne Cathrina Falkenberg*, født i Larvik 13. april 1784, død i Christiania 16. oktober 1850.]

Kilde: P. C. B. Bondesen: Slægten Bugge. Side 93.

VI. E. *Jens Rolfsen Brun*, sjømann, født i Bergen 8. september 1812, død i Bilbao 28. august 1832. Ugift.

VI. F. *Christen Brun*, skomaker, født i Bergen den 18. januar 1814, død i Roskilde 22. desember 1894.

Han falt en gang som barn og gikk resten av sitt liv med et «bøiet» ben. Han synes ellers å ha vært en motsetning til broren, Thoren. Faren sier om ham i 1832: Christen stakkel beholder sin «Slakside». Hans Bestik har vi altid havt Aarsag at være fornøiet med, og Gud veed, han er bestandig i Aktivitet.»

I 1834 reiste han til Paris for å utdanne sig som skomaker. Formodentlig har han vel da først gått i lære i Bergen. I Paris var han nogen år, hvorpå han vendte tilbake til Norge, hvor han 23. oktober 1839 averterte i Bergens Adressekontors Efterretninger:

«Undertegnede, der har opholdt sig fire Aar i Frankrig, hvoraf Tre i Paris, og der uddannet sig i Skomagerprofessionen, er saa fri herigjennem at anbefale sig som Skomager, til det ærede Publikum, lovende det en i alle Henseender tilfredsstillende Behandling. Mit Logis er i Hr. Kjøbmand J. H. Krohns Bagbygning, og Indgangen er saavel fra Strandgaden som Markeveien.

Christen Brun.»

Da han aldri har tatt borgerskap i Bergen, har vel hans forsøk på å skape sig et levebrød der ikke ført til noget brukbart resultat. Imidlertid går der 15 år, før man gjenfinner ham og da i Danmark.

I 1855 kom han til Kjøbenhavn, hvor man ved folketellingen 1. februar 1860 finner i hus nr. 31 på 4de sal til venstre i bakhuset skomakersvenn Christen Brun. Ved folketellingen 1870 bor han sammesteds, men kalles da skomaker. I 1880 bodde han i Helliggeiststræde nr. 32 på 4de sal, og betalte for en 2-værelses leilighet med kjøkken kr. 84.00 pr. halvår. Han kaltes da skomakermester og opgaves å være gift i 1854 og å være kommet til Kjøbenhavn i 1855. Her bodde han også ved folketellingen 1890; men gaten het da Walckendorffsgade. Huset lå på hjørnet av Graabrødretorv.

Christen Brun døde som sinnssyk på St. Hans Hospital i Roskilde 20. desember 1894 av lungebetendelse.

Han skal ha vært en musikalsk mann og ved siden av sitt håndverk optrådt som musiker, det vil si at han formodentlig har spilt i et eller annet orkester. Han skal også ha hatt litterære interesser og sies å ha vært formann i Den norske forening i Kjøbenhavn. Noget forfatterskap fra hans hånd kjennes imidlertid ikke, og det har heller ikke lyktes å finne noget om hans deltagelse i klubblivet.

Der er som man ser et femtenårig tomrum i hans liv, hvor man ikke vet hvor han har opholdt sig. Det har heller ikke vært mulig å finne, hvor han i 1854 blev gift. Konen var, da hun blev gift med Brun, enke efter en annen bergenser i Kjøbenhavn, skomakersvenn Iver Moss. Hun het *Caroline Jacobine*

Gøssel, født i Kjøbenhavn ca. 1818, død i Roskilde 16. januar 1894, 75 år gammel. Dødsårsak: Gangræne influensa. Hun bodde i Baggesensgd. nr. 6 i Roskilde.

Christen Bruns søsterdatter, fru Ragnhild Hoff, har fortalt at hun når hun fór med sin mann, oftere besøkte onkelen i Kjøbenhavn. Hun roser konen som et flittig og forstandig menneske, som sammen med en datter av første ekteskap hjalp mannen med å «notle Støvler». Bruns ekteskap var barnløst, men han adopterte stedatteren Thekla, som efter foreldrenes død fikk nogen understøttelse av Thoren Bruns legat.

[Datter av sadelmakersvenn *Hans Jørgen Gøssel*, født i Kallundborg den 12. august 1777, død i Kjøbenhavn 23. oktober 1839 plutselig av ukjent dødsårsak, og *Karen Olsdatter*, født i Kallundborg 1. mai 1793, død i Kjøbenhavn den 29. juni 1868 av alderdom.]

VI. G. *Catharina Brun*, født i Bergen 4. juni 1816, død i Larvik 1. august 1903. Hun var det siste av biskop Nørdahl Bruns barnebarn som han døpte.

Hun synes å ha vært farens yndlingsdatter, og hos henne tilbragte foreldrene sine siste år. I 1832 skrev Svend Brun om henne: «Cathrine staaer endnu under Bygning, men naar hun engang har faaet sin komplette (ordet uleselig) af den store Bygmester, lover jeg mig en net Fregat af hende. At hun bliver en levende Seiler, tvivler jeg ikke paa, maatte kun ikke Letsindighed lede hende fra den rigtige Kompasstreg, som hun skal styre.»

Det hadde nok ingen fare med henne. Hun blev foreldrenes alderdomsglede.

Hun blev gift i Bergs kirke i Brunlanes 21. desember 1842 med skipsfører *Christoffer Christensen*, født i Stokke den 19. april 1810, død i Larvik den 4. november 1903. 3 barn.

Han kom hjemmefra som tolvårgammel gutt og måtte først tjene som hjelpegutt på en gård. Straks efterat han var blitt konfirmert, gikk han til sjøs og slet sig frem til styrmann og senere til skipper. Det første skib han førte, var briggen «Linné». Senere kom han i firmaet Brødrene Hesselbergs tjeneste som fører av en nybygget brigg «Conferentsraad Treschow». For samme rederi kjøpte han derefter barkskibet «Venskabet». I begge disse skib var både han og svogeren Thoren Brun medinteressert. I 1870 kjøpte han sammen med svogeren Thoren og sin svigersønn, skipsfører J. O. Hoff, skibet «Kong Sverre» fra

Bergen. Dette førte han til 1872, da han sluttet å fare og overlot førerstillingen til svigersønnen.

Til å begynne med levde Christensen i Larvik; men da han kom i firmaet Hesselbergs tjeneste, solgte han sitt hus der og flyttet til Østre Halsen, hvor der er en utmerket havn og hvor Larvik-skibene pleide å ligge i oplag om vinteren.

Både Christensen og hans kone hadde en utmerket helbred, og i 1892 feiret de gullbryllup og i 1902 diamantbryllup i det samme hus, hvor hennes foreldre i sin tid hadde oplevet samme fest. Som en enestående hendelse kan nevnes at i 1933 feiret Christensens datter, fru Ragnhild Hoff, som den 3dje i sin slekt sitt diamantbryllup i Larvik.

Christensen hadde et godt humør, fruene derimot kunde til sine tider lide av tungsinn, men mellom disse perioder var hun livlig og lykkelig.

[Skibsfører Christensen var sønn av gårdbruker *Christen Jonsen Breche*, født i Stokke og døpt der den 28. august 1763, død der 14. juli 1836, og enke *Ragnhild Olsdatter Krigen*.]

VI. H. *Barbara Rolfsen Brun*, født i Bergen 10. oktober 1823, død der den 15. januar 1827.

V. E. *Catharina Brun*, født i Bergen K. K. 13. eller 14. april 1781, død der den 25. mars 1812 av barselfeber.

Faddere var: Fru bispinne Irgens, Mme Ørn, jfr. Christence Nordahl, generalkrigskommissær Geelmuyden og dr. theol. Mossin.

Der er nogen usikkerhet med hensyn til hennes fødselsdag. I kirkeboken står hun innført som født den 13. april, men i familiebibelen skriver bispen selv at hun blev født den 14., og i reisejournalen 1791 står det under den 14. april: «Gratulerer min Cathrina med Geburtsdagen.» Sannsynligvis er hun derfor født natten mellom 13. og 14. april, hvorfor geburtsdagen blev feiret den 14.

Av det før gjengitte brev av 4. januar 1808 fra biskop Johan Nordahl Brun til henne ser man, at hun optrådte i Det dramatiske Selskab og efter farens opfatning med hell. Der finnes imidlertid ennu en omtale av hennes sceniske virksomhet, som vidner om at hun må ha hatt betydelige anlegg. Bergens Museums bibliotek eier et eksemplar av «Bergenske Blade» fra 1848—1854, hvor der ved en artikkel om Det dramatiske Selskab finnes en randglose av

en ukjent nedskriver. Han omtaler her Catharina Brun som en åndrik og smukk kvinne i anledning av hennes utførelse av titelrollen i *Zarine*.

Man vet dessuten at hun til sine tider led av en nesten til sinnssyke grensende melankoli, og det er hertil faren sikter i det før nevnte brev til henne, hvor han sier: «Du er den Brand, som er rykket ud af Ilden.»

Hennes død synes å ha gått usedvanlig sterkt inn på bispen, hvad man kan forstå av hans gravskrift over henne som slutter slik: «Over hendes sidste Lidelse, da hun døde som et Guds Barn og fra mørke Udsigter, burde jeg være glad — men jeg kan ikke.»

Hun blev gift i Bergen 11. desember 1798 med kjøbmenn, senere stadsmegler *Hans Erichsen*, født i Flensburg 10. oktober 1778, død i Bergen den 2. januar 1837. 13 barn. Han var opkalt efter sin farfar.

Hans sønn, prost Thomas Erichsen, har skrevet sitt levnetsløp, og dette finnes trykt i Bergens historiske Forenings skrifter nr. 19 for 1913.

Det fortelles der, at Hans Erichsen kom til Bergen som fireårsgammel gutt med sine foreldre. Faren var en fra Flensburg innvandret kjøbmenn, som hurtig skapte sig en solid økonomisk stilling innen Bergens forretningsstand. Foruten sitt hus i byen eide han også gården Hop på Askøen, som han i 1792 kjøpte for 4900 rdl., og hvor han lot opføre den ennu eksisterende, statelige hovedbygning. De fire siste år av sitt liv var han borgerrepresentant.

Hans Erichsen kom således til å vokse op i et rikt og kultivert hjem og fikk en utmerket opdragelse. Om han som ung har vært utenlands vites ikke, men hans sønn, prost Thomas Erichsen, forteller i sin selvbiografi, at faren både talte og skrev engelsk, fransk og tysk med ferdighet, og at han heller ikke var «fremmed for det Latinske, hvorfor han var som kaldet til at forestaa en Translatørs Bestilling». Han var også en meget søkt megler.

Den 12. februar 1801 tok han borgerskap i Bergen som kjøbmenn.

Nogen interesse for forretningslivet har han neppe hatt, derimot blev han et ivrig medlem av det i 1794 oprettede dramatiske selskap, i hvilket han blev optatt den 22. september 1795. Her blev han en av de faste aktører, og nevnes sammen med Johan Bøschen og Henrik Meier som en av publikums yndlinger. Han blev tidlig medlem av selskapets direksjon og satt i styret i ca. 18 år.

Dessverre har man bare en samlet opgave over Det dramatiske Selskabs repertoar for årene 1810—1813.

I dette tidsrum optrådte Hans Erichsen i følgende stykker som: Braunsbergs tjener i «Den aabne Brevvexling» av Jünger. Fritz i «Høstdagen» av Iffland. Fritz Wolgats, skriver, i «Sandhed har Løn» av Kotzebue. Hofraad v. Fernau i «Spilleren» av Iffland. Carl Herman i «Han har sin Næse allevegne» av Jünger. Grev Eslingen i »Strikkepindene» av Kotzebue. Sekretair Falbring i «Embedsiver» av Iffland. Sekretair Palmstjerne i «Hittebarnet» av N. T. Bruun. Willnang, sekretair i «Adolph og Lovise» av Iffland. Van der Husen i «Armod og Høimodighed» av Kotzebue. Saint Val, husarofficer, i syngestykket «Fauchon, Lire-spillersken».

Der levdes på den tid et sterkt selskabelig liv i Bergen, og over alt var Hans Erichsen en kjærkommen gjest, en av dem som måtte være med, hvis det riktig skulde være fest. Dette i forbindelse med hans beskjeftigelse ved teatret førte til at han ikke passet sin forretning som han skulde og burde, og en vakker dag gikk han konkurs. Hjemmet blev delvis oppløst, og en del av barna blev optatt i huset hos gode venner.

Ellers vet man om ham, at da han i 1798 giftet sig, bodde han hjemme hos moren i 7. rode nr. 24, og at det var til dette hjem han førte sin unge brud. Ved folketellingen i 1801 bor han fremdeles der. Den 8. desember 1801 kjøpte han for 3400 rdl. huset 14. rode nr. 24 av Anna Maria Valentinsen, men det er tvilsomt om han kom til å flytte inn i dette, for allerede 11. mars 1802 ser man at han solgte dette sitt våningshus på Strandgaten samt et brennehus med grunn i det såkalte Apotekersmug til P. M. Blydt for 3370 rdl. Den 20. april 1802 kjøpte han så av Commerceraad Jens Braage dennes hus i 20. rode nr. 42 med sjøboder og lofter i Sandviken nr. 34 for 5000 rdl.

Her bodde familien inntil sammenbruddet kom, og eiendommen blev solgt til Bryning Schrøder for 8400 rdl.

Hans Erichsens opbudsbo blev sluttet den 13. januar 1814.

Efter salget av huset 20. rode nr. 24 flyttet familien til 20. rode nr. 2, det nuværende Vågsalmenningen nr. 2, som eides av Anne Gurine Sivertsen, og hvor de vel da har hatt en liten leilighet. Her døde Catharina Erichsen. Hvor lenge

han blev boende der er uvisst; men den 11. april 1821 utstedes der skjøte fra kaptein Henrik Miltzou Dahl til stadsmegler og stadsadjutant Hans Erichsen på huset 15. rode nr. 67, det nuværende Vaskerielvsgt. nr. 12, for 2400 spd.

Eiendommen bestod av et tømret våningshus i 2 etasjer med 3 værelser og kjøkken, 13 fag vinduer og 2 kakkelovner, samt et sidehus også i 2 etasjer med 3 værelser, 9 fag vinduer, kjøkken og 2 skorstener. Hestestall, lysthus i haven med 1 fag vinduer, hønsegård og hønsehus, taksert for 1600 spd. i alt.

Det ser ut som om Erichsen i årene like etter 1814 har hatt nogenlunde tålelige levevilkår som stadsmegler og translatør. Hans vennekrets tilhørte byens mest innflytelsesrike familier, som sikkert alle har ønsket å yde ham sin støtte i en vanskelig tid. Så sent som i 1822 er han fremdeles medlem av direksjonen i Det dramatiske Selskab.

Da han i 1821 kjøpte 15. rode nr. 67, fikk han to lån i det, henholdsvis på 800 og 200 spd. og den 10. desember 1822 ytterligere et lån på 100 spd. hos rådmann Leganger.

Den 8. januar tilstår så: «Jeg, underskrevne Hans Erichsen, Stadsmægler og Stadsadjutant ved den borgerlige militære Bevæbning her i Bergen, at have modtaget af Byfoged i Bergen Andreas Olsen den Summa 444 Sp. 57 Skill. Thi lover og forpligter jeg mig til, ei alene skadesløs at tilbagebetale denne Capital til Byfoged Olsen, men endog saalænge Capitalen hos mig er indestaaende, at betale deraf 4 Procent Rente, og pantsætter mod 2. Prioritet mit Hus i 15. rode nr. 67 næst efter 2 Obligationer til Norges Bank af 16. april 1821 paa 800 Spd. og af den 21. juli 1821 paa 200 spd.»

I 1830 er lånene på 200 og 100 spesiedaler slettet av panteregistret; men i 1834 synes vanskelighetene atter å ha tårnet sig op omkring ham. Han må da være fraflyttet sitt hus, for i forliksprotokollen for den 31. januar 1835 finner man at han er innstevnet for resterende husleie til 30. september 1834, 226 spd. 4 skill., og ditto til 30. desember s. å. samt fortæring, 9 spd. 86 skill. til husverten Frøyseth. Dette vedtok han å betale med 15 spd. den 8. i hver måned, men hvis han fraflyttet med 9 spd. Som sikkerhet stillet han alt hvad han eide.

Den 10. juni 1835 blev der efter forlangende av premierløytnant P. Olsen utstedt auksjonsskjøte på huset 15. rode nr. 67 til Johanne Fredrikke Johnsen

for 1600 spd. Der hvilte da følgende heftelser på eiendommen: 811 spd. til Norges Bank og 444 spd. 57 skill. til byfoged Olsen.

Den 4. januar 1837 var der skifte efter Hans Erichsen. Det foregikk i Frøyseths hus. Det opplyses da, at der 12. april forrige år var eksekusjonsforretning hos avdøde, hvorved samtlige hans løsøre var utlagt til Frøyseth for en fordring efter forlik av 31. januar 1835 stor med omkostninger 207 spd. 2 ort og 4 skill., og at det var årsaken til at samtlige løsøre var forblitt i Frøyseths verge, uaktet den avdøde ved påske flyttetid forrige år flyttet inn til Otto Friis, losjerende hos gullsmed Lau på Engen.

Løsøret var taksert til 80 spd. og 4 ort. Avdøde hadde avbetalt til Frøyseth 104 spd. og 48 skill. Rest 93 spd. og 4 skill. Blandt løsøret var blandt annet professor Dahls byste. Et stort Europakart. 32 skilderier i glass og ramme. 2 forgylte porselens potpourikrucker. Frederik VI's byste, samt en del bord og stoler.

Der opplyses også om, at avdøde ikke hadde fungert som megler i de 3 siste år ifølge hans efterlatte meglerprotokoll, men hadde nytt pensjon av andre, som fungerte i hans sted.

Frøyseth bodde i 15. rode, nr. 82; Laus hus, hvor Hans Erichsen døde, var nr. 79 i 11. rode.

Endelig står det i Adresseavisen den 11. januar 1837:

«De af vor hensovede Faders ærede Venner, der afvigte Løverdag den 7de Januar, paa en for os rørende Maade, viste den hædrende Opmærksomhed, frivillig at bortbære hans Støv til Graven, og over Graven at afsjunge det i denne Anledning forfattede skjønne Qvad, bevidne vi herved vor vemodige, oprigtige og forbindtlige Tak.

Bergen, den 9de Januar 1837. Thomas Erichsen jun. Joh. N. Erichsen.»

En trist avslutning på en fra naturens hånd visstnok rikt utstyrt manns liv. Feilen var vel, at han kom inn i en livsstilling, som ikke interesserte ham, og at der i Bergen på den tid ikke kunde skaffes levelige vilkår for en mann med hans anlegg.

Av hans og Catharina Bruns barn blev en datter gift med biskop i Kristiansands stift Jacob von der Lippe, og blandt deres barnebarn var biskop i Bergen Johan Willoch Erichsen.

[Sønn av kjøbmänn *Thomas Erichsen*, født i Flensburg 23. desember 1752, døpt i St. M. K. den 26. desember samme år, død i Bergen den 10. juli 1795, gift i Flensburg St. N. K. den 24. september 1778 med *Lucia Maria Lorentzen*, født den 22. juli 1758, død på Sætre på Askøen ved Bergen den 2. desember 1824. Hun er ikke født i Flensburg, og om hennes fødested kan for tiden intet sies.]

V. F. *Ingebor Brun*, født i Bergen den 7. juni 1782, død der den 12. desember 1842.

Hennes faddere var: Mme de Besche, Mme Catharina Juul, jfr. Karen Nordahl, generalmajor v. Fasting, kaptein v. Cappe og inspektør Falch.

Hun synes å ha vært den av Nordahl Bruns døtre som arvet mest av farens energi, dertil hadde hun hans muntre og humørfylte sinn. Han kunde derfor si ved hennes bryllup: «Du fik desuden, mit Barn, en Medgift forud for dine Søskende, brug den som hidindtil, saa skal den uden at fornærme nogen, stundom udslette Rynkerne i den alvorligste Pande: Det var den lune Vittighed!» Og han tilføier: «Ja Pige, du bortgjøglede os mangen mørk Time og næsten hvad Davids Harpe var ved Sauls Hof, var Du ofte i vort ikke altid saa glade Huus.»

Ingebor Brun, gift Wallem.

Hun blev gift i Bergen 21. september 1801 med kjøbmänn *Michael Blydt Wallem*, født i Bergen 31. august 1769, død der 1. juni 1826. 14 barn.

Han tok borgerskap i Bergen som kjøbmänn og krambodhandler den 9. februar 1796 og hadde formodentlig da efter et utenlandsophold allerede i flere år arbeidet i sin avdøde fars forretning, som siden 1792 blev drevet av dennes enke. Forretningen hadde sine lokaler i 14. rode nr. 16 og en del av nr. 21.

I februar 1799 overdrog moren forretningen til Michael Wallem, og den 7. november samme år overtok han også hele eiendommen ifølge skjøte for

9500 rdl. D. C., hvorav hans mor fikk 7000 rdl. i en 4 prosents 1. prioritets pantobligasjon.

Han eide da allerede jomfru Wibeche Graaes sjøpakkboder i Skuteviken, som han ifølge auksjonsskjøte hadde overtatt den 12. juni 1798 for 2119 rdl.

Den 1. mai 1806 kjøpte han avdøde overmåler Karsten Holtermanns to boder på søndre side av Torvgården ned mot Vågen for 5475 rdl. D. C.

At han satt økonomisk meget godt i det, viser hans neste kjøp den 14. april 1817 av eiendommen «Holmedalen» under Årstad hovedgård, som han betalte med 5000 norske daler og omdøpte til «Nordalsæt» og brukte som sommerlyststed.

Endelig kjøpte han den 19. januar 1820 efter avdøde majorinne Kahrs hennes hus, 14. rode nr. 29, det senere Torvalmenningen nr. 5, med have, pakkboder etc. for 6000 spesiedaler, og hit flyttet han den 1. april samme år med sin familie.

Ved opprettelsen av Norges Bank betalte Wallem i sølvskatt 700 spesiedaler, hvad der viser, at han hørte til Bergens mer velstående om enn ikke til dens rikeste menn.

I 1801 blev han 3dje og 1804 2nen korporal i borgervebningen. Han hadde år om annet også adskillige tillitshverv innen Domkirkens menighet.

Han var, man kan vel gjerne si selvfølgelig, medlem av Det dramatiske Selskab, hvor han den 20. oktober 1800 blev valgt til garderobemester og økonom; derimot kan man ikke se at han optrådte på scenen.

Man får det inntrykk av Michael Wallem at han var en klok og dyktig forretningsmann, som passet sin bedrift og nød almindelig tillit innen sin stand. Han må ha vært jevn og godslig, glad i selskapelighet, men neppe i besiddelse av det man kaller høiere interesser. Det var vel derfor biskop Pavels ikke hadde stort å si om ham, mens han derimot roste svogeren Jens Rolfsen i høie toner.

Michael Wallem døde den 1. juni 1826, få måneder før sitt sølvbryllup, hvortil han hadde gledet sig meget. Døden skyldtes koldbrand i et sår forvoldt ved et støt på skinnebenet.

Forretningen fortsattes av hans hustru, inntil hun i 1833 trakk sig tilbake og overlot den til to av sine sønner.

Blandt hennes oldebarn kan nevnes museumsdirektør Fredrik Barbe Wallem og skipsreder Haakon Johan Wallem. Fra henne nedstammer også maleren Arne Lofthus.

[Michael Wallem var sønn av kjøbmenn i Bergen *Daniel Danielsen Wallem*, født i Årdal, anneks til Hjelmeland i Stavanger amt, den 27. januar 1725, død i Bergen den 5. april 1792, gift der D. K. den 7. mai 1767 med *Emerentze Blydt*, født i Bergen D. K. 5. desember 1746, død der 4. februar 1817.]

Kilde: Thora Sollied: Stamtavle over Slektene Gade og Wallem.

V. G. *Aletta Brun*, født i Bergen 5. februar 1785, død der 10. mai 1801 av barselfeber.

Hennes faddere var: Mme Lydia Jordan, Mme Regine Erpecom, født Mund, jfr. Høe, prost Hiorthøy og rådmann Fasting.

Hun blev gift den 10. februar 1801 med kjøbmenn og stadskaptein i Bergen *Johan Adolph Fischer*, født i Wischloh ved Heiligenfelde den 3. november 1770, døpt 8. november samme år, død i Bergen 20. februar 1826. 1 barn.

Han tilhørte en gammel preste- og skolelærerslekt, som kan følges tilbake til slutten av det 16. århundre, da stamfaren Bonifacius Fischer, som var «Hausmann auf dem Schlossturm und Kunstgeiger zu Sonderhausen» den 12. mai 1593 blev gift med Euphemia Berge, lærerinne ved en pikeskole der.

Til Norge må han være kommet cirka 1787, for den 29. april 1790 blev Adolph Fischer — 20 år gammel — fra Neuenkirchen i Hannover, hvor faren var klokker, fremstillet til geselleksamen på Bryggen i Bergen, av kjøbmenn Claus Krohns handelsforvalter i «Jacobsfjorden» Gerhard Oldieck, hos hvem han hadde tjent i tre år. Han forlangte sitt testimonium i det tyske sprog.

Så kommer der nogen år, hvor man ikke vet noget om ham. Det er mulig, at han har fortsatt som gesell i Jacobsfjorden, men handelsforvalter har han aldri vært.

Den 15. mai 1798 tok han borgerskap som kjøbmenn og nordlandshandler, efterat han i følge auksjonsskjøte av 20. mars samme år hadde kjøpt den da nettop døde kjøbmenn Johan Schumans handelsvåningshus i Dreggen — 24. rode, nr. 4 — med lofter, pakkboder, nordfar- og bondehandel for 8620 rdl.

Handelen synes å ha gått godt for ham, slik at det blev nødvendig å skaffe mere plass. Den 10. februar 1800 fikk han nemlig skjøte fra skipper

Ellert Ellertsen på 24. rode nr. 5, beliggende ved sjøen og Bryggen nedenfor ved hans eget hus i Dreggen. Kjøpesummen var 1399 rdl. På denne eiendom optok han den 11. desember 1800 et 2. prioritets lån hos Christopher Røicking på 999 rdl.

Året efter, 10. februar 1801, blev Fischer gift med Aletta Brun. Bispen viet selv sin datter, og av hans tale ved denne anledning kan det ha sin interesse å gjengi følgende avsnitt, hvor han henvender sig direkte til brudgom og brud. «Elskede Brudgom,» sa han, «fremmed kom De hertil og havde ikke her en Blods-Forvandte. Fra nederste Trin har De arbejdet Dem op igjennem den Skole, hvor man ikke faaer Tiid engang, om der og var Anledning, til at lægge Vind paa det Liflige, paa den udvortes Forfiinelse, men hvor man lærer den besynderlig vigtige Kunst at vinde Brød.

Dette har De lært; De gjorde Gierning, og GUD befæstede den. Det gik Dem i Bergen næsten som Joseph i Ægypten: HERren var med ham; thi alt det han gjorde, lod HERren lykkes formedelst hans Haand, 1. Mose Bog 39. Ja, HERren vor GUDs Liflighed var over Dem, ikke fordi den Vey, han beskiærede Dem at gaae, jo var tung og brat, og hvor ingen rigelig lønnet Ungdoms Leeder fulgte med paa Veyen; men just da, og der er det Held for fremmed Yndling, at træffe Tieneste under godt Herskab, da denne Handelens practiske Skole ogsaa stundom havde sine Tyranner. Men De var heldig, og derfor GUD Æren! Saa havde og den samme GUD og Fader skrevet et Anbefalings-Brev i Deres Aasyn. Kunde ikke det høystærede Selskab læse Skriften, saa vilde ikke jeg kalde det Liflighed. Hvad det var eller ikke; GUD gav Dem at vinde Retskaffnes Gunst, og ingen Liflighed var meere belønnende i det borgerlige Samfund. Ogsaa mig var De velkommen, og skal fra denne Dag være kier som en Søn. Mine Hænder ere for svage, for tomme, til at lægge nogen Hoved-Hjørnesteen under Deres Huus, til at befæste Deres Hænders Gierning; maatte da kun den Datter, jeg idag giver Dem, blive i Deres Huus, for Deres Hierte liflig alle Dage som paa denne Dag. Dette maae De selv fornemmelig have ønsket da De valgte en Pige saa ung som denne. Ja, De har beylet, blot fordi De elskede Pigen; Pigen, blot fordi hun elskede, gav Dem sin Haand; og man forelæse mig nu saa søvnige og tørre Sandheder man vil, om Stand og Vilkaar, saa er dog dette det lifligste af Alt ved en Ægte-Foreening.

Og du, mit Barn! min yngste Datter! som saa tiidlig glæder graaehærdede Forældre; tag din Faders Formaning i Dag og din Moders Exempel til Udstyr, og begges Velsignelse til Arv! Kun 16 Aar var du dog gammel nok til at kunne have bedrøvet os; det har du ikke, ikke aftvunget os et kummerfuldt Suk, ikke engang paa den Maade, paa hvilken endog de bedste Børn, uden egen Brøde, kunde gjøre det. Ved Liidelser, meener jeg, ved Vanheld, ved Sygdomme; Du var stedse saa glad og froe, saa lys og bliid, saa sund og rask, at din Levetiid fra Vuggen til nu var for dig og os kun heel og holden Liflighed. Ja, jeg er vis paa, at den værdige Gamle, hvis Navn du bærer, om hun saa dig i Dag, vilde lægge denne Godhed til den før beviiste, at velsigne dig med moderlig Oprigtighed, og maaskee føle noget lignende dette Patriarchens: Og Jacobs Aand blev levende i ham; men glad og sorgenfrie, som du nu staaer, bør jeg sige dig: Du træder tiidlig ud fra den legende Ungdom, ind paa Livets alvorligere Bane, som snart med vigtige Omsorger skal gjøre dig fortroelig. Sorger kunne ogsaa møde. Fra Hierte-Sorg bevare dig GUD! Men aldrig saae jeg nogen lang Vey fra Vuggen til Graven, hvor hvert Skridt var strøet med Roser. Allerede saae jeg en Datter, saa lykkelig i Ægtestand, som nogen kan være det; men jeg saae Roser oprinde i hendes Blomsterbeed, saa liflige, som Verden saae dem nogensinde; men de oprandt kun for at visne, for visnende at opfylde det ellers saa glade Huus med næsten dræbende Døds Lugt. Du derfor, min Velsignede! beed ret inderlig til GUD i dette nu med David: Befæst mine Trin i dit Ord! Ps. 119. Ja, GUDs Ord nævnte jeg. Jeg leedde dig frem, det er intet Aar siden, til Fornyetelsen af din Daabes Pagt. Du kan ikke have glemt, hvad jeg da lagde dig paa Hierte, og slog ikke da dette unge Hierte høyt mod den salige GUD? O! kom den GUDs Naadegave igjen til at brænde, som var i dig ved mine Hænders Paalæggelse! Tænk paa Demas. Hans Frafald skrække din Fod tilbage, naar Du vilde glide paa slibrig Bane! Om ham heeder det: Han forlod sin første Kierlighed og fik Lyst til Verden. Thi er min Bøn for alle mine; men idag for dig især, denne min Frelsers Hellige Fader! bevar den i dit Navn, som Du haver givet mig. Johs. 17. GUD skee Lov, ogsaa din Brudgom er ikke alene ubedærvet af Ungdoms Udsvævelser, men det som jeg vurderer endnu høyere; thi den, som endog har sværmet, kan komme tilbage; men det, som idag fylder mit Hierte med bedste Haab: Jeg troer, han

har Ære for GUD og hans Ord, og tilbørlig Afskye for dem, som spotte det; og dette er jeg overbeviist om; dette har Menneske-Kundskab og Erfarenhed lært mig, at ingen i Christenheden, som haaner GUDs aabenbarede Ord, var eller blev nogensinde retskaffen Ægtemand. Saa være da vor HERres Jesu Christi Fred med Eder begge, mine elskelige Børn! og naar I nu række hverandre Haand, saa gjører tillige en ny Pagt med GUD; Enhver af Eder sige da i sit Hierte med Josva: Jeg og mit Huus, vi ville tiene HERren! Saa skulle I være velsignede Begge, Begge i Medgang og Modgang, i Tiid og Evighed. GUDs Hellige, Elskede, Udvalgte. Saa tager jeg til mit Sprog, saa velsigner jeg Eder med min Bøn, saa slutter jeg denne min Tale med denne Velsignelse: HERren vor GUDs Liflighed være over Eder og befæste Eders Hænders Gierning hos Eder, ja befæste Eders Hænders Gierning! Amen.»

Ekteskapet blev kortvarig. Allerede den 10. mai 1801 døde Aletta Brun av barselfeber. Det følgende år, den 17. mai 1802, blev Fischer gift igjen med sin gamle chef Claus Krohns datter, den førnevnte Susanne Cathrine Krohn.

Takket være dette hans nye ekteskap kan man få rede på hans økonomiske forhold på den tid. Den 23. februar 1802 var der nemlig samfrendeskifte efter Aletta Brun mellem enkemannen Joh. Adolph Fischer og sønnen Johan Nordahl Fischer, født 16. april 1801. Formuen bestod i hans iboende hus, boder og utestående fordringer nemlig nordlandsgjeld rdl. 12 000, varer rdl. 1 000 samt innbo og møbler rdl. 1 000, tilsammen rdl. 14 000. Gjelden var: Pantobligasjon til Harmens rdl. 7 000, ditto til Røicking rdl. 1 000, vekselobligasjon rdl. 4 000 samt bokgjeld rdl. 1 000, tilsammen rdl. 13 000. Til deling 1 000 rdl. Nogen større formue hadde Fischer således ikke på denne tid.

I 1804 døde hans svigerfar Claus Krohn, og den 12. mai samme år fikk Adolph Fischer skjøte fra sine medarvinger på gården Meyer Engen, senere kallet Krohn Engen, 23. rode nr. 124, bestående av inventar, bygninger, kjøer, besetning og løsøre for rdl. 2 600.

Den 29. oktober 1805 kjøpte han ifølge skjøte huset 23. rode nr. 125 for 120 rdl. av kaptein Herm. Wehmann.

I 1821 døde hans svigermor Frøiche Krohn og på auksjonen efter henne fikk stadskaptein Adolph Fischer tilslag på hennes våningshus, beliggende i 24. rode nr. 14, for 1 000 spd. Ifølge brandvernsprotokollen for 1807—1817 var det:

A. Et tømret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak, 15 alen langt, 21 alen dypt, inneholdende 6 værelser, 3 kakkelovner, 14 fag vinduer, kjøkken og skorsten. Takst 800 spd. B. Et tømret bakhus øst for sistnevnte med bryggerhus og kjele i den ene ende og i den annen en hvelvet kjeller, 180 spd. C. Mellom disse et tømret materialhus, 20 spd. Tilsammen 1000 spd. Her synes han å ha innrettet et brennevins-brenneri, for den 2. juni 1822 skrev Fr. Meltzer i sin dagbok at han om eftermiddagen var på Fischers gård for å bese hans malteri.

Ved auksjonen efter svogeren Jens Rolfsen i 1822 kjøpte Fischer 1 R 12 mrk. smør i gården Holstad i Askevoll skibrede i Sunnfjord for 370 spd. De øvrige boet tilhørende 5 gårdsparter i Sunnfjord, 2 R i Nordfolkestad, 1 R 21 mrk. i Hofland, 1 R 12 mrk. i samme, 1 R 12 mrk. i Lammethun og 6 mrk. i Hougen, alle i Askevoll er med forlik og overenskomst overdratt til stadskaptein Adolph Fischer imot at han betaler til jomfru Clarche Frøchen hennes fordring efter obligasjon 100 spd. efter avdrag av de med gården Holstads salg innbragte 370 spd. — igjen 636 spd.

Inntil denne tid synes alt å være gått godt for Johan Adolph Fischer. Ved sine ekteskap var han blitt beslektet med to av de mest ansette familier i Bergen, hvad der i høi grad styrket hans sociale anseelse. Han opnådde da også den borgerlige utmerkelse å bli stadskaptein.

Hans siste år synes derimot å ha budt på mange vanskeligheter. 19. juli 1824 var der samling i stadskaptein og kjøbmann J. A. Fischers fallittbo, hvor han anmodet om å få drive brennevinsbrenneri for egen regning på Krohn Engen mot å svare den befalte avgift og endel andre betingelser. Dette gav kreditorene sitt samtykke til.

7. januar 1825 tilstår Johan Nordahl Fischer å være skyldig til Mme Marthe Schuman for 2 imot hans far anlagte saker med omkostninger 186 riksdaler 22 skilling.

Den 15. februar 1825 skjøter Adolph Fischer 24. rode nr. 4 og 5 til sønnen Johan Nordahl.

I løpet av året 1825 stevnes Adolph Fischer flere ganger i anledning av misligholdte vekselobligasjoner.

Kort efter døde han den 20. februar 1826, og den 20. april samme år var der samling i hans likvidasjonsbo. Huset 24. rode nr. 14 blev solgt ved offentlig auksjon for 1400 rdl. Krohn Engen for 8260. Pakkbodene i Sandviken for 1400 rdl. Gårdene i Sunnfjord, Hovland, Lammethun og Haugen, for 391 rdl., Nordfolkestad for 155 rdl. Boets samlede inntekt utgjorde 12573 rdl. 30 skill. Gjelden var 28815 rdl. 9 skill.

Hans død avertertes i Adresseavisen: «At vor Fader, Johan Adolph Fischer, efter en langvarig Sygdom ved en stille Død denne Morgen hengik til det Bedre i en Alder af 55 Aar, bekiendtgiøres herved sørgeligst for nær- og fraværende Slægt og Venner. Bergen den 20. februar 1826. Paa egne og Sødskendes Vegne Johan N. Fischer. Claus K. Fischer.»

Hvad årsaken har vært til Fischers fallitt, kan neppe sies idag. Alt tyder på at han var en forsiktig og arbeidsom mann, som kun ved egen dyktighet og energi hadde skapt sig sin stilling innen Bergens handelsstand. Av dødsannonsen sees der at han døde efter en langvarig sykdom, muligens kan derfor hans uhell delvis tilskrives sykdom, delvis vanskelige tider.

[Han var sønn av klokker og skolelærer først i Wischloh, senere i Neuenkirchen *Johann Philipp Friedrich Fischer*, født i Wehden i Westfalen 22. august 1738, død i Neuenkirchen 9. november 1790, gift i Heiligenfelde 5. juni 1764 med *Anna Maria Krohne*, født i Hörde i Westfalen den 20. februar 1739, død i Neuenkirchen 8. januar 1789.]

Kilder: Peter von Gebhardt: Stammtafel der Familie Fischer aus Sonderhausen.

V. H. *Ludvig Brun*, privatlærer, født i Bergen den 16. april 1790 og døpt i K. K. 23. samme måned, død der den 18. april 1853.

Faddere var: Fru Thunboe, jfr. Mette Brun, etatsråd de Fine, borgermester Høe og overmåler Frøchen.

Carsten Hauch forteller i sin bok «Minder fra min Barndom og Ungdom», at han som barn oftere kom i Nordahl Bruns hjem i Bergen, hvor han blev en god venn av den noget eldre Ludvig Brun. Det er takket være dette vennskap man får litt rede på hvorledes Ludvig Brun var.

Hauch skriver: «Han havde et blegt og alvorligt Ansigt, og jeg troer aldrig at have seet ham lege med nogen anden Dreng; men hvad der især drog mig

til ham, var den Mængde Spøgelseshistorier han kunde fortælle. Det Mærkeligste ved ham var at han selv troede paa sine Spøgelseshistorier, og aldrig tvilede paa deres Sandhed. Dette forhøiede endnu mere min Interesse ved at høre dem, og vist er det, at jeg var en langt opmærksommere og andægtigere Tilhører ved hans Fortællinger end ved de bedste Taler af hans berømte Fader.»

Om Ludvig Bruns skolegang og videre utdanning vites intet. På Katedralskolen har han ikke gått, men da hans helbred visstnok ikke var særlig god, må han formodes å ha fått privatundervisning.

I 1812 fulgte han sin far som famulus på en visitasreis til Sogn. Av bispens dagboksoptegnelser fra denne tur får man vite at Ludvig overhørte ungdommen i Ladevig, hvorefter bispens tilføier: «Tørt efter Bogen. Hvis det havde været Ludvigs Prøveprædiken og Examen i Religionsundervisning, vilde han have været sat til haud illaudabilis i begge Deele.»

Av dagboksoptegnelsene fra denne reise får man dessuten vite at Ludvig Brun førte sin fiolin med sig, og at han flere steder fikk anledning til å spille. På de lange båtturer fordrev far og sønn ellers ofte tiden med å spille piquet.

Ved folketellingen i 1815 bodde han hjemme hos foreldrene, men den 11. juli 1815 tok han borgerskap som kjøbmann og fikk 10. oktober samme år skjøte fra gullsmedmester Johannes M. Bucher på huset 19. rode nr. 28. Kjøpesummen var 2166 rdl. 4 ort. N. V. Det var et tømret våningshus i 2 etasjer med bord og stentak, $7\frac{3}{4}$ alen langt og $13\frac{1}{2}$ alen dypt med 3 værelser, 2 kakkelovner, 9 fag vinduer, kjøkken og skorsten. Ennvidere var der et bindingsverks sidehus med bord og stentak, $13\frac{3}{4}$ alen langt og $3\frac{1}{2}$ alen dypt, deri «Fadebohr og Brændehuus». Den samlede brandtakst var 800 rdl.

Den 9. desember 1815 averterte han i Adresseavisen: «Bomuldstøi, bleget Foerlerred, Velinpapier, Gummielasticum og Synaaler sælges af Ludvig Brun.»

Det har sikkert vært en ganske beskjeden liten forretning han drev, og efter varenes art å dømme må man formode at det nærmest var konen som kom til å passe butikken.

Om Ludvig Brun allerede i 1815 drev nogen lærergjerning, vites ikke; men den 1. januar 1820 finner man følgende avertissement i Adresseavisen under «Adskilligt»:

«Et vist Antal af unge Mennesker, der til den borgerlige Examens Erhvervelse (forsaavidt det tydske og engelske Sprog angaaer) maatte attraae nogen Undervisning, som og Børn, hvilke allerede kunne oplæres i at skrive og regne, samt biebringes en Idee om ovenanførte Sprog og om Modersmaalet, ønsker jeg at antage til Information. Den Tillid man i saa Fald vilde skiænke mig, skulde blive vederlagt med al muelig Stræben fra min Side. Ludvig Brun.»

Den 10. mars 1821 finner man igjen et avertissement:

«Til Paaske vil der endnu kunne blive Plads for nogle Børn i min Skole.»

Den 30. mai 1828 fikk skolelærer og kjøbmenn Ludvig Brun og kone pass til Tunæs og Bolstadøren og flere steder efter omstendighetene for sin helbreds skyld. Reisen synes å ha forløpet gunstig, for den 30. august 1828 averterte han igjen:

«For flere Aar tilbage havde jeg den Lykke at undervise i min Dagskole et ikke ubetydeligt Antal Elever, ligesom min dengang oprettede Aftenskole ogsaa talte et vist Antal. Men denne sidstnevnte Skoleindretning maatte jeg snart frasige mig, da mislig Helbred begyndte at forbyde enhver Aftenfortsættelse af mine havte Dagsanstrængelser. Nu derimod, nogenlunde restitueret for mit Bryst ved en nylig tilbagelagt Sommertour, agter jeg — saasom Antallet af mine Elever i Dagskolen desuden er saare lidet — at etablere en Aftenskole, hvori Underviisningsfagene ville blive: Religion, Skrivning, Regning, Modersmaalet, Geographie, Tysk, Engelsk samt Blyantstegning efter anskaffede Haandstykker. De respective Forældre og Foresatte, der ædelmodigen vilde gi ve mig en Opmuntring i mine maadelige Omstændigheder ved Anbetroelsen af deres yngre eller ældre Børn af begge Køn til min Underviisning i førbemeldte Aftenskole, tillader jeg mig herved at tilforsikre den mest samvittighedsfulde Anstrængelse.»

Hvorlengte Brun fortsatte med sin skole vites ikke, men i et vers skrevet i anledning av hans søster Ingebors fødselsdag antagelig ca. 1839, gjengitt i fru Thora Sollieds bok om slektene «Gade og Wallem», s. 38, synger Michael Wallem:

«I Skolen hos Hr. Ludvig Bruun
jeg fik saa mangen banket Trøie,
thi hvad han lærte mig med Møie,
jeg sveded ud den næste Stund.

Men hvad jeg ei beholdt in Mente,
skal jeg herefter nu indhente,
med dobbelt Fliid og Lyst igjen
i Skolen hos Hr. Andersen.»

Man tør kanskje slutte av dette at Brun en gang i slutten av 1830-årene har oppgitt sin skole — muligens overdratt den — til den i verset nevnte hr. Andersen, mot selv å få stilling som lærer ved dennes skole. Andersen er sikkert en feilskrift for Anderson av hensyn til at det skal rime på igjen. I så fall har Brun vært lærer ved det Andersonske Institutt. Iallfall kalles han ved sin død for forhen-værende skolelærer og pensjonert.

Hans økonomi har sikkert særlig i de senere år vært vanskelig og det er vel grunnen til at han 19. mars 1850 optok et 1. prioritetslån på sitt hus på 400 spd. hos sin brorsønn Thoren Brun. Tre år derefter døde han den 18. april 1853.

Det inntrykk man beholder av Ludvig Brun er, at han som barn har vært en svak, kanskje forkjælt, musikalsk og overspent gutt, som med årene på grunn av sin brystsvakhet blev, som hans bror Svend i 1830-årene skrev i et brev, «menneskefiendsk». Hertil medvirket rimeligvis også at ingen av hans barn viste sig levedyktige. Bare en sinnssvak sønn overlevet foreldrene.

Han blev gift i Bergen 18. november 1815 med *Karen Margrethe Brun*, født i Sokndal i Stavanger amt 1787, døpt den 25. november, død i Bergen den 11. april 1860. 4 barn.

Ved hennes død blev boet opgjort således. Aktiva: Huset 19. rode nr. 28 samt løsøre, ialt 1065 spd. 62 skill. Huset blev ifølge skjøte av 28. juni 1860 solgt til skomakermester Hans Olai Christensen for 951 spd. Passiva: 1010 spd., derav fattigvesenets fordring på den sinnssyke sønn 480 spd. Rest 54 spd. 80 sk, til sønnen.

[Hun var datter av *Søren Berntsen Brun Haneberg*, født på Haneberg i Sokndal i Stavanger amt i 1750, gift i Sokndal 6. november 1781 ifølge kongelig bevilling enskjønt de var søskenbarn, med *Rachel Jacobsdatter Smith Løgevig*, døpt i Sokndal mikkelsdag 1757, dødssted og år ukjent.]

VI. A. *Ingeborg Brun*, født i Bergen K. K. 12. desember 1817, død der 10. februar 1818.

VI. B. *Johan Nordahl Brun*, født i Bergen K. K. 28. august 1820, død der 20. mars 1850.

I dødsannonsen står der, at hans «combinerede og høist beklagelsesverdige Tilfælde var vor udstrakte Slægt bekjendt. De Ulemper han foranledigede os,

have vi allerede glemt, hans Ynde vil derimod aldrig udslettes af vort ømme Minde».

VI. C. *Rachel Karine Lovise Brun*, født i Bergen K. K. 22. mars 1823, død der 14. desember 1844 av brystsvakhet.

VI. D. *Søren Brun*, født i Bergen K. K. den 9. februar 1827, død efter den 11. april 1860.

I kirkeboken står der: «Barnet hjemmedøbt for Moders Knæ.» Om ham vites intet utover, at han var sinnssyk, og at der i skiftet efter moren i 1860 står, at han opholdt sig på Håvig i Hamre, og at kjøbmänn Christopher Brun var hans verge. — Når og hvor han døde har hittil ikke latt sig finne.

Biskop Johan Nordahl Bruns helsøsken.

IV. J. *Cornelius Brun*, født på Bynesset 1746, døpt 1. januar 1747, død av kopper i Klæbu 1750, begravet 24. februar.

Faddere var: Marcus Busch, Rafel Tune, Johannes Brun, Mette Marie Kierseth og Letta Busch.

IV. K. *Peder Brun*, født på Bynesset 1748, døpt 3. mars samme år, død av kopper i Klæbu 1750, begravet 24. februar.

Faddere var: Hans Stene, Ole Risten, Lars Høyem, Berete Haugum og Marit Høyem.

IV. L. *Catharina Brun*, født i Klæbu 1751, døpt 27. juni samme år, død i Kolvereid 31. mai 1821.

Faddere var: Sogneprest Abraham Meyers hustru Wilhelmine Dorothea Aagaard, jomfru Greta Hammer, jomfru Brun, kaptein Hammer og monsieur Daniel Busch.

Hun blev gift i Klæbu 17. september 1773 med kjøbmann i Trondheim, enkemann *Jacob Bentzen Juul*, født på gården Øxningen i Kolvereid i Nærøy prestegjeld i Namdalen cirka 1737, død der 28. august 1800, begravet 5. september samme år, 63 år gammel. 4 barn.

Om Jacob Juul vet man, at han blev konfirmert i Nærøy i 1755. Den 9. august 1764 blev han gift 1) i Frue kirke i Trondheim med Anna Carstensdatter Tostrup. Hun døde i 1771. To år senere giftet han sig med Catharina Brun. Hvad slags forretning han drev i Trondheim, vites ikke, men han var en velstående mann. Det fremgår av skiftet efter hans mor den 4. september 1786, hvor han arvet 55 17 rdl. 2 ort 20¹/₄ sk. Han bodde på den tid endnu i Trondheim, men overtok visstnok da Øxningen, idet hans eldre bror, sorenskriver i Namdal

Lars Holthe Juul var død før moren i 1777. Namdal sorenskriverembede hadde da vært i slekten i flere generasjoner.

Den 11. desember 1800 var der skifte på Øxningen efter Jacob Bentzen Juul. Det fremgår derav, at enken, madame Catharina Brun, manglet forstandens bruk. Hun må ha vært syk i mange år, for i en note til diktet: «Tanker ved en Moders Død» skriver Johan Nordahl Brun i 1790 om søsteren: «Hun har udstaaet haarde

Biskop Johan Nordahl Bruns søster Catharina,
gift Juul.

Prøver af Sinds og Legems Svaghed; men befandt sig vel da min Moder tog Afskeed fra hendes Huus, for at unde mig og mine den Rest af hendes Dage, som blev alt for kort.»

Den bedring Johan Nordahl Brun omtaler i 1790, må bare ha vært midlertidig. Ved mannens død i 1800 fikk hun opnevnt utliggerborger Anders Clausen på Buøen til verge efterat Sven Høyer på Fladholmen hadde nektet å påta sig dette hverv. Da hun døde i 1821, var hun fremdeles sinnssyk.

Boet efter Jacob Juul viste en inntekt på 17286 rdl. og en utgift på 4363 rdl. Altså en nettoformue på 12923 rdl. Derav var der jordegods for 10415 rdl. og løsøre

for 2300 rdl. Øxningen blev taksert til 1500 rdl., men overtokes av svigersønnen Danquart Christian Raanes for 1800 riksdaler.

I sitt ekteskap med Catharina Brun hadde Jacob Juul 4 barn, hvorav det eldste, sønnen Svend Brun Juul, døde den 4. juni 1813 som byfoged i Helsingør. I sitt ekteskap med Helene Elisabeth von Munthe af Morgenstjerne hadde han en datter, Frederikke Elisabeth Brun Juul, som den 18. februar 1829 blev gift med dikteren Carsten Hauch.

[Jacob Juul var sønn av sorenskriver i Namdal *Peter Juul*, død i 1759, og *Ariadne Lauritzdatter Holthe*, død på Øxningen i 1786, skifte den 4. september samme år.]

Gårdbruker Svend Busch Bruns yngre søsken.

III. C. *Magdalena Brun*, født på Røros 6. august 1704, død og begravet der 7. november 1753, 48¹/₄ år gammel.

Fødselsdatoen 6. august skyldes Bj. Borchgrevinks stamtavle over slekten Borchgrevink. Han angir fødselsåret til 1705. Det svarer til at hun i 1753 skulde være 48¹/₄ år gammel; men i skiftet efter hennes mor står der at hun da, 1723, var 19 år, og aldersangivelsene der synes å stemme. Regner man hennes fødsel til 1705, blir der ugreie i hele angivelsen av barnas alder ved morens død.

Som tidligere nevnt arvet hun i 1726 ved skiftet efter moren 633 rdl. 1 ort og 17¹⁰/₁₁ sk. og var således et godt parti, da hun året efter, den 18. september 1727, blev gift på Røros med overstiger, senere direktør ved Røros kobberverk, *Leonhard Christian Borchgrevink*, født i Trondheim ca. 1. juli 1698, død på Røros den 19. september 1772.

Som ung begynte han å utdanne sig ved forskjellige bergverk i Norge og Sverige, og blev i 1719 ansatt som verksbetjent ved Røros kobberverk. I 1727 blev han overstiger og fungerte fra 1728 samtidig som markscheider, men fikk først i 1746 ansettelse som sådan. I 1732 blev han dessuten utnevnt til probestmester. Den 1. januar 1738 blev han ansatt som verkets direktør.

Under Borchgrevink kom grubedriften i bedre gjenge enn før. Særlig innla han sig fortjeneste i en bedre økonomi i bergsprengningen.

Hans lønn som direktør var 400 rdl., men i 1754 fikk han 50 rdl. i pålegg. Som markscheider hadde han dessuten 60 rdl. i lønn. På grunn av alder og tiltagende svakelighet fikk han i 1762 bergskriver Peder Hiort til hjelp for å bestride en del av de løpende forretninger.

Fra ham og Magdalena Brun nedstammer den nuværende norske slekt Borchgrevink.

[Sønn av organist ved Trondheims domkirke *Henrik Christian Borchgrevink*, født i Hornslet, Danmark ca. 1643, død i Trondheim den 1. mars 1701, gift der 2) med *Catharina Mortensdatter Krag*, født i Trondheim 1. mars 1674, død på Røros 1758, begravet den 17. februar.]

Magdalena Borchgrevink, født Brun.

Kilder: Bj. Borchgrevink: Slegten Borchgrevink. H. Dahle: Røros Kobberværk 1644-1894.

III. D. *Johanna Brun*, født på Røros 1705, død efter den 27. juni 1751, da hun nevnes som fadder ved brordatteren Catharinas dåb i Klæbu.

Man vet ikke annet om henne, enn at hun ved morens død 19. november 1723 opholdt sig i Trondheim og da opgis å være 18 år. Som sine andre søstre arvet hun 633 rdl. 1 ort og 17^{10/11} sk. efter moren. Hun kan ikke ha vært gift, da hun ved brordatterens dåp i 1751 kalles jomfru. Når og hvor hun døde har ikke latt sig finne.

III. E. *Margaretha Brun*, født på Røros 1706, død der 24. mars 1770.

Hun opgis i skiftet efter moren 19. november 1723 å være 17 år og skulde således være født 1706. Som sine søstre arvet hun 633 rdl. 1 ort og 17^{10/11} sk. Man får også vite av skiftet, at hun på den tid bodde hjemme.

Hun blev gift på Røros 21. mars 1743 med *Rasmus Jensen Finne*, født på Røros ca. 1712, død der 1782, begravet 12. november, 70 år gammel. 5 barn.

Han var med sterke bånd knyttet til en krets av Rørosfamilier, som i begynnelsen av 1700-årene spilte en fremtredende rolle i Bergstaden.

Gjennem sin mor var han en halvbror av Mathias Volquart Bruns kone, Maria Borchgrevink, og av direktør Leonhard Christian Borchgrevink gift med Mathias Volquart Bruns søster Magdalena, der igjen var hans kones søster.

Dessuten var som før nevnt hans mormor, Maria Lorentzdatter, utvilsomt en halv søster av slekten Bruns stammor, Magdalena Lorentzdatter. Hans svigerfar, organist Johannes Brun, og hans mor, Catharina Mortensdatter Krag, var da fetter og kusine. Men ikke nok med det. Hans svigermor, Anna Margaretha Busch's far, Svend Giertsen Busch, var gift 3 ganger. Først med Anna Margarethas mor, Johanna Ditlevsen og 3. gang med Anna Elisabeth Rasmusdatter Finne, en søster av hans far, som således blev morbror til hans svigermor, der igjen blev hans kusine. Jfr. tavle nr. I og nr. IV.

Ellers vet man svært lite om Rasmus Jensen Finne. Formodentlig har han drevet gårdsbruk og kanskje ved siden derav litt handel. Hans far var en ansett mann ved verket og må formodes å ha efterlatt sig midler. Skifteprotokoller fra den tid finnes ikke.

Rasmus Finne optrådte stadig på auksjoner, således blandt annet 8. juni 1737, hvor han for 54 rdl. 12 sk. fikk tilslag på et «Hagestykke i Tronshagen» med påstående høilåve, og den 16. november samme år på «2de Hagestykke med paastaaende Høelader og Indhegninger ved Aaskiernen» for 122 rdl. 2 ort. Den 20. september 1738 kjøpte han på auksjonen efter Anders Pedersen Bernhoft dennes bøker, bestående av 37 spesifiserte nummer for 60 rdl. Den 9. desember 1752 fikk han tilslag på et hagestykke «Nyhagen kaldet med aparte Indhegning og paastaaende Høelade» for 41 rdl.

På auksjonen efter svogeren Mathias Volquart Brun den 5. mai 1758 kjøpte han en liten sølvkanne vektig $11\frac{3}{4}$ lodd for 6 rdl. 3 ort 14 sk., og 3. juli 1762 efter Ole Larsen Grind dennes våningshus for 10 rdl. 1 ort samt et gammelt fehus med lem på for 12 rdl. 1 ort.

Den 26. mars 1763 fikk han på auksjon efter Lorentz Pedersen tilslag på en stor gullkjede vektig å $19\frac{1}{2}$ lodd å 8 rdl. 7 sk. pr. lodd for 157 rdl. 1 ort og 16 sk.

Han er sikkert identisk med den Rasmus Fine, som i 1741 sammen med Leonhard Christian Borchgrevink deltok på Røros verks vegne i den kommisjon, som skulde fastsette grensen mellem Norge og Sverige i de trakter.

Kilde: J. Dahle: Røros Kobberverk 1644—1894.

[Sønn av bergskriver og kasserer ved Røros kobberverk, *Jens Rasmusen Finne*, født i Gloppen i 1681, død på Røros den 2. mars 1733, gift der med

organist Henrik Christian Borchgrevinks enke, *Catharina Mortensdatter Krag*, født i Trondheim 1. mars 1674, død på Røros 1758, begravet 17. februar.

Jens Rasmussen Finne var sønn av sogneprest til Gloppen Rasmus Pedersen Finde og Anne Jensdatter Schreuder.]

Se Lampe: Bergens Stifts Biskoper og Præster II, side 183—184.

III. F. *Johannes Brun*, residerende kapellan til Surnadal, født på Røros 1710, efter den 16. mai, død i Surnadal 27. april 1748.

Ved skiftet efter moren, hvor han som de øvrige brødre arvet 1266 rdl. 3 ort 11⁹/₁₁ sk., opgis han å være 13 år, altså født 1710. Dette fødselsår opgav han også selv, da han tok sin embedseksamen. Det må derfor synes å være det mest riktige å regne alle organist Johannes Bruns barns fødselsår efter den opgave, som finnes i skiftet efter Anna Margaretha Busch.

Av en pantobligasjon som blev lest på Røros amtshus 20. desember 1727, får man vite, at løytnant vaktmester Johannes Nordahl var hans formynder — obligasjonen blev utstedt av Mathias Volquart Brun til «min kiære Morbroder, som Formynder for min kiære Broder Johannes Brun». Den gjelder et lån på 800 rdl., og som sikkerhet gis pant i Siøevolden, 3. plasser «udi Viigen nordenfor Gruberne, Sandkiernen og fire Hagestøcher ved Røros, nemlig Siøemyren, Glasmagerhagen, Hans Hagen og Staburs Hagen».

Hvor han har fått sin skoleutdannelse vites ikke; men i 1726 blev den interesserte skolemann Peter Abildgaard sogneprest til Røros, så det kan tenkes at Johannes Brun har fått undervisning der. På Trondheim katedralskole har han iallfall ikke gått.

Ifølge S. Birket Smith: Kjøbenhavns Universitets Matrikel II. Kjøbenhavn 1894, side 515, blev han 19 år gammel privat dimittert av magister Jacob Hansen Thode, sogneprest til Trondheim domkirke, den 16. mai 1730. Hans Gram var hans privatpreceptor.

Av Kjøbenhavns universitets protokoll over teologisk embedseksamen 1718—45 og sammes eksaminasjonsprotokoll i teologisk fakultet 1736—38 fremgår at han selvåttende tok eksamen 4. juli 1738 med haud. Han opgis å være født på Røros i 1710. Av distinksjonsprotokollen 1707—54 sees at han 4. juli 1737 fikk til attestats haud illaudabilis og 16. august s. å. til den praktiske prøve laudabilis.

I Norske Register 1739—40, blad 635, finnes: 7. oktober 1740: Studiosus Johannes Brun, Confirmation at være Capellan pro pers. til Hammers Præstegield, Bergens Stift udi den forrige Capellan afg. Lavr. Werløes hans Sted. Formodentlig er dette ham, selv om intet nevnes hos Lampe, i Bergens stifts geistlighet, herom.

I danske Canselli-Suppliquer anno 1741, protokoll nr. 4 K, står der: Cancellie Collegium den 20. May 1741. «Indstilles til hans May: udlev. e. Ordre til Jstr. Bartholin.

No. 937. Johannes Brun, Studiosus af Trondhiem som 1739 af Provsten til Domkirken Mag. Thode blev antagen til Catechet, anholder efter Biskop Hagerups Forslag om Cappellans Tienesten for Surendahls Præste-Gield hvor Sognepræsten formedelst tilfalden Svaghed i 2 Aar icke har forrettet sit Embede, og derhos beder at Kirke-Tienster og Forretninger maatte ham uden dependence af den svage Sogne-Præsts Ordre, betroes, saa længe Sogne-Præsten saa svag befindes, samt at Supplicanten en vis Løn maatte blive determineret, nemlig 100 Rdl. aarlig af Sogne-Præstens Indkomster, tillige med sømmelig Underholdning i hans Huus, men skulde Supplicanten bekoste sin Underholdning uden Huuset, da at nyde aarlig derfor 150 Rdl.

Biskop Hagerup erklærer, at Surendahls Præstegield behøver en Capellan, da Sogne-Præsten Johannes Irgens icke er i Stand nogen Part af præsteligt Embede at forrette; efter Kongl. Ordre har Biskoppen proponeret Studenterne om nogen vil antage denne Cappelan Tieneste, da Johannes Brun er den første som derom søger, recommanderer hand: hand (Johannes Brun) lærer grundig, er flittig og lever exemplarisk, saa ham kand anbetroes Directionen for Surendahls Sogne, uden dependence af skrøbelig Pastore.

Den forlangte aarlige Løn 100 Rdl. med Supsistence af Sogne-Præstens Huus, ellers 150 Rdl. paa egen Bekostning uden Huuset er ganske billig; thi recommanderes Supplikanten at nyde vocation og confirmation.»

Den 2. juli 1741 fikk han så kallsbrev. Det er galt når Bernt Moe i Tidsskrift for norsk Personalhistorie og Erlandsen anfører denne dato til 2. januar 1741.

Johannes Brun var den første prest i slekten. Han blev gift i Trondheim D. K. den 7. februar 1747 med *Anna Margaretha Tønder*, født på gården Gjemble

i Skogn 1. juli 1724, død i Lexvigen 29. juni 1753 i barsel. Hun var annen gang gift med presten Anders Bernhoft. 2 barn.

[Datter av sogneprest til Vår Frue kirke i Trondheim *Niels Tønder*, født i Trondheim ifølge Erlandsen den 8. juni 1700, men ifølge gravskriften over ham den 25. juli 1700, død der den 18. oktober 1765, begravet den 29. oktober samme år, 65 år 4 måneder gammel, gift 9. juli 1723 med *Margaretha Christina Hass*, født på gården Fosnæs i Stod den 6. august 1706, død i Trondheim den 25. april 1772, 65 år gammel, nedsatt i Frue kirke 6. mai samme år.]

Kilder: Andr. Erlandsen: Biographiske Efterretninger om den Nordenfjeldske Geistlighed.

IV. A. *Niels Tønder Brun*, oberstløytnant, født i Surnadal den 22. oktober 1747, død i Kristiansund den 27. februar 1810. Ugift.

Som ung tjente han i 1½ år som menig og underoffiser i 3. Trondhjemske infanteriregiment og derefter fra 1766 til 1. juli 1769 ved Søndenfjeldske gevorbne infanteriregiment. Den 23. august 1769 blev han ifølge kgl. resolusjon sekondløytnant i det i 1747 med standkvarter i Kjøbenhavn oprettede «Falsterske gevorbne Regiment til Fods» ved kaptein Thomas von Mallevilles kompani. For sin utnevnelse hadde han å erlegge 800 rdl.

Blandt kongelige ordrer og resolusjoner til Det kongelige Generalitets og Commissariats-Collegium finner man:

1778. Nr. 308. Ingekommen d. 8. Augustij: Dass der in Falstersche Inf. Reg. stehende älteste Second-Lieutenant v. Brun nach des Commandanten in der Citadelle Friederichshafen General von Hoben Anhalten mit dem Character als Premier-Lieutn. Anciennité vom 15. Januar a. p. begnadigt werden mag, in Betracht er beständig die Inspection bey dem alder seit den 8. October e: a: arrestierten Baron von Krone gehabt — samt solche Verrichtung ungeachtet die eingetroffene Umstände die bey solchen Commission allzeit verbundenen Schwierlichkeiten nicht wenig vermühet haben, mit aller denckliche Conduite, Eifer und Fleiss vorgestanden hat, und wodurch überdem keiner von denen in Regiment stehenden Officiers präjudiciret wird.»

Den ovennevnte baron von Krone var den fra Christian VII's og Caroline Mathildes tid kjente tyske eventyrer friherre Johann Wilhelm Franz von Krone, som blev arrestert 8. oktober 1777 og var statsfange i Citadellet til 9. juli 1779,

da han blev løslatt. Nærmere opplysninger om ham finnes i Bricka: Dansk biografisk Lexikon.

Den 20. januar 1779 blev Brun virkelig premierløytnant og 28. januar 1785 flyttet han med regimentet som da fikk navn av «Aalborgske Infanterie Regiment», til denne by. Her blev han til han 25. januar 1788 blev forflyttet til 2. Trondhjemske nasjonale infanteriregiment som kaptein og kompanichef med 200 rdl. i gasje. Ved omorganisasjonen den 29. mai 1789 blev han chef for Eridsfjordske kompani av 2. Trondhjemske infanteriregiment fra 24. juli samme år å regne, og den 1. november 1791 fikk han full gasje som kaptein. Den 20. mars 1801 fikk han reserve-majors anciennitet og blev den 27. februar 1807 virkelig major og kommandør for 1. bataljon samt chef for «Giemoeske» kompani. 16. juni 1808 fikk han oberstløytnants karakter og blev den 22. desember samme år virkelig oberstløytnant. Han var ridder av Danebrogsordenen. Han døde i Kristiansund 27. februar 1810 av «Vattersott i Brystet» og blev begravet der 9. mars samme år.

IV. B. *Anna Johanna Brun*, født muligens i Surnadal 25. desember 1748, død i Tingvoll 27. april 1773 på barselseng. 24^{1/3} år gammel.

Hun blev født 8 måneder efter farens død, rimeligvis i Surnadal, og blev gift 1) i Trondheim 22. juli 1767 med sogneprest til Aukra *Jens Lemvig Lyster*, født i Melhus 17. februar 1723, død på Aukra den 4. november 1768. 2 barn.

Han blev opdratt hos sin morfar, prost Jens Lemvig i Klæbu, og blev 1740 dimittert fra Trondheim. Den 15. juni 1741 tok han examen philosophicum med laud. Til teologisk attestats den 16. februar 1743 fikk han non og til den praktiske prøve 10. april 1743 haud.

Efter sin hjemkomst var han en tid på Veøy i Romsdal hos prost Erik Røring, inntil han den 14. februar 1749 blev residerende kapellan til Tingvoll. Han blev innviet den 28. mars samme år. I 1761 blev han residerende kapellan til Orkdal, men løste ikke bestalling. Den 11. februar 1763 blev han sogneprest til Aukra, hvor han døde den 4. november 1768.

[Sønn av sogneprest til Melhus *Christen Henriksen Lyster*, født på gården Hoeggen i Strinda 16. oktober 1677, død på Melhus 12. juni 1738 av apopleksi, gift 2) i Klæbu den 5. februar 1721 med *Dorothea Marie Lemvig*, født i Klæbu ca. 1703, død på gården Hov i Orkdal 17. april 1777, 74 år gammel.]

Anna Johanna Brun blev gift 2) i 1772 med residerende kapellan til Tingvoll *Gudmand Arresøn Sorøe*, født på handelsstedet Sørvær i Hasvig, anneks under Loppen prestegjeld i Vest-Finnmark, i februar 1744, død i Tingvoll den 20. mai 1783, 39 år 3 måneder gammel. Ingen barn.

Han deponerte 1761 og lå som student på det astronomiske tårn. Den 23. januar 1771 tok han teologisk eksamen med haud. Til den praktiske prøve den 3. april samme år fikk han laud. Den 20. juli 1771 blev han residerende kapellan til Tingvoll og blev den 25. september samme år ordinert i Kjøbenhavn av biskop Harboe. Han døde på Tingvoll den 20. mai 1783.

Han skal ha vært en flink mann og en dyktig matematiker.

Hans far skal ha vært proviantforvalter med krigsråds titel. Moren het Bodil.

Kilder: Erlandsen: Biographiske Efterretninger om den Nordenfjeldske Geistlighed.

III. G. *Peder Brun*, født på Røros 1712, død der 1733, begravet den 23. desember, 22 år gammel.

Om ham vites intet utover at han var 11 år ved morens død i 1723.

Hvem han er opkalt efter, er tvilsomt. Hvis hans mormor Johanna Ditlevsen, om hvem der heller ikke vites meget, har vært beslektet med den første sogneprest til Røros, Peder Ditlevsen, muligens vært dennes datter, har han selvsagt navnet fra denne slekt. Ellers kan man bare gjette på amtmann Peder Christophersen Tønder, som den han kan være opkalt efter. Tønder var som tidligere nevnt gift med Maria Lorentzdatters mor, Fulchen Fremmersdatter, og antas å ha vært Magdalena Lorentzdatters stefar.

For tiden kan intet sikkert sies herom, man kan bare henvise til disse to muligheter, og således slutter beretningen om denne slekt med det samme spørsmål den begynte med. Har stammoren, Magdalena Lorentzdatter, vært en datter av president Lorentz Frantzen?

SLEKTSTAVLER

Tavle nr. I.

President Lorentz Frantzen, gift 1) med N. N. ca. 1640, gift 2) ca. 1654 med Fulchen Fremmersdatter. Hun gift 3) med
† Trondheim før 20. mai 1671. * Trondheim ca. 1655.

Magdalena Lorentzdatter,

* ca. 1640 † Røros 6. mars 1702,

gift 1) ca. 1659 med Mathias Brun,

† ca. 1675. gift 2) med Volquart Jøns,

† 1695.

Maria Lorentzdatter,

* Trondheim ca. 1655,

gift 1) ca. 1674 med tolder

Morten Erichsen Krag,

† ca. 1679.

1) Lorentz Brun,
sjømann,
* Trondheim
ca. 1660 † Batavia
31. mai 1677,
ugift.

2) Berent Brun,
bergkirurg,
* Trondheim 1661
† 14 april 1717,
gift ca. 1685 med
Mette Berentsdatter Nagel,
* før 1661 † Røros 11. juni 1751.

3) Johannes Brun,
organist, gårdbruker,
* Trondheim ca. 1669
† Røros før 11. september 1719,
gift Trondheim 6. desember 1699
med Anna Margaretha Busch,
* Trondheim 4. november 1676
† Røros 19. november 1723.
7 barn (se tavle nr. II).

Catharina Mortensdatter Krag,
* Trondheim 1. mars 1674,
† Røros 1758, begr. 17. februar,
gift 1) Trondheim 5. september 1695
med organist Hendrich

Mathias Brun,
* Kjøbenhavn 1686
døpt 13. mars
† før foreldrene,
ugift.

hvorav:

1) Mathias Volquart Brun,
organist og overstiger,
* Røros 22. januar 1702
† der 12. desember 1761,
gift der 11. april 1726 med
Maria Borchgrevinck.

3) Magdalena Brun,
* Røros 6. august 1704
begr. der 7. november 1753,
gift der 18. september 1727 med
Leonard Chr.
Borchgrevinck.

5) Margaretha Brun,
* Røros ca. 1706
† der 24. mars 1770,
gift der 21. mars 1743 med
Rasmus Jensen Finne.

Johannes Brun,
* Røros 18. november 1734
† der 12. mai 1755.

Peder Christophersen Tønder,
† 1694.

Rasmus Jensen Finde,
sogneprest til Gloppen,
† 30. august 1694,
gift med
Anna Jensdatter Schreuder.

Christian Borchgrevinck
* Hornslet ca. 1643
† Trondheim ca. 1699.

gift 2) med Jens Rasmusen Finne,
bergskriver på Røros,
* Gloppen ca. 1681
† Røros 12. mars 1733.

Anna Elisabeth Rasmusdatter Finne,
* 6. juli 1671 † 7. august 1710,
gift Trondheim 8. august 1700 med
auksjonsdirektør Svend Giertsen Busch.
Hun var hans 3dje kone og blev stemor
til biskop Johan Nordahl Bruns farmor
og mormor.

Maria Borchgrevinck,
* Trondheim 2. oktober 1696
† Røros begr. 22. februar 1767,
gift der 11. april 1726.

Leonard Christian Borchgrevinck,
direktør Røros Kobberverk,
* Trondheim 1698
† Røros 19. september 1772,
gift der 18. september 1727 med
Magdalena Brun.

Rasmus Jensen Finne,
* Røros ca. 1712
† der 1782 begr. 12. november,
gift der 21. mars 1743 med
Margaretha Brun.

Efterslekt.

Efterslekt.

Tavle nr. II.

Organist, kirkeverge, handelsmann og gårdbruker på Røros **Johannes Brun**, gift i Trond-
 * Trondheim ca. 1669 † Røros før 11. september 1719.

1) Mathias Volquart Brun,
 organist og overstiger på Røros,
 * Røros 22. januar 1702
 † der 12. desember 1761,
 gift der 11. april 1726 med:

2) Svend Busch Brun,
 kjøbmenn senere gårdbruker,
 * Røros 2. august 1703
 † Klæbu 1784, begr. 21. juli, gift 1) i
 Trondheim 16. september 1728 med:

3) Magdalena Brun,
 * Røros 6. august 1704
 † der 1753, begr. 7. november,
 gift der 18. september 1727 med:

Maria Borchgrevinck,
 * Trondheim 2. oktober 1696
 † Røros 1767, begr. 22. februar.

Cornelia Rasmusdatter Franch Lesche
 * Trondheim 1708
 † der D.K. 1741, begr. 6. juli,
 gift 2) på Bynesset 2. juni 1744 med:

Leonard Christian Borchgrevinck,
 direktør ved Røros kobberverk,
 * Trondheim 1698
 † Røros 19. september 1772.

Mette Catharina Nordahl,
 * Trondheim 15. februar 1721
 † Bergen 21. november 1791.

8 barn i 1., 4 barn i 2. ekteskap.
 Se tavle nr. III.

Johannes Brun,
 * Røros 18. november 1734
 † der 12. mai 1755.

heim, D.K., 6. desember 1699, med Anna Margaretha Svendsdatter Busch.

* Trondheim 4. januar 1667 † Røros 19. november 1723.

7 barn.

4) Johanna Brun,
* Røros 1705
† efter 27. juni 1751,
ugift.

5) Margaretha Brun,
* Røros ca. 1706
† 24. mars 1770,
gift der 21. mars 1743 med:

Rasmus Jensen Finne,
* Røros ca. 1712
† der 1782,
begr. 12. november.

6) Johannes Brun,
res.kapellan til Surnadal,
* Røros ca 1710
† Surnadal 27. april 1748,
gift i Trondheim D.K.
7. februar 1747 med:

Anna Margaretha Tønder,
* Gjemble i Skogn
1. juli 1724
† Leksviken 29. juni 1753.

7) Peder Brun,
* Røros ca. 1712
† der 1733,
begr. 23. desember.

1) Nils Tønder Brun,
oberstløytnant,
* Surnadal 22. oktober 1747
† Kristiansund N.
27. februar 1810,
ugift.

2) Anna Johanna Brun,
* Surnadal? 25. desember 1748
† Tingvoll 27. april 1773,
gift 1) i Trondheim
22. juli 1767 med:

Jens Lemvig Lyster,
sogneprest til Aukra,
* Melhus 17. februar 1723
† Aukra 4. november 1768
gift 2) 1772 med:

Gudmund Arresøn Sorøe,
* Sørvær i Hasvig
februar 1744
† Tingvoll 20. mai 1783.

Efterslekt i 1. ekteskap.

Tavle nr. III.

Kjøpmann, senere gårdbruker **Svend Busch Brun**, gift 1) Trondheim 16. september 1728 med **Cornelia**
 * Røros 3. august 1703 † Klæbu 1784, begr. 21. juli. * Trondheim

8 barn.

1) Johannes Brun, sogneprest til Fjelberg, * Trondheim 1. juli 1729 † Fjelberg 15. august 1807, gift i Borgund 30. oktober 1781 med: Ingeborg Catharina Meldal, * Borgund 26. juli 1737 † Fjelberg begr. 19. januar 1804. 3 barn. Se tavle nr. V.	2) Aletta Brun, * Trondheim 1730, døpt 5. desember † Røros 23. januar 1796, gift i Klæbu 1776 med: Handelsmann Ole Poulsen, * ca. 1727 † Røros 12. mars 1817. Ingen barn.	3) Rasmus Brun, gårdbruker, * Trondheim 1731, døpt 21. desember † efter 15. november 1778, gift på Ørlandet 15. februar 1772 med: Martha Christina Schanche, * Ørlandet 1744, døpt 14. mars † Hitra 13. november 1819. 3 barn.	4) Anna Margaretha Brun, * Trondheim 1733, døpt 29. desember † der 9. mars 1735.	5) Svend Busch Brun, * Trondheim 1735, døpt 9. juni † før faren. Ugift.	6) Mathias Volquart Brun, * Trondheim 1736, døpt 18. september, reist utenlands.
		1) Svend Brun, * Hitra 1773 † der 1773, begr. 21. søn- dag efter Trinitatis.	2) Cornelia Margaretha Brun, * Hitra 1776, døpt 20. oktober † efter 1801.	3) Mette Brun, * Hitra 1778, døpt 15. november, gift på Hitra 16. juli 1807 med	

Hans Hass Danielsen.

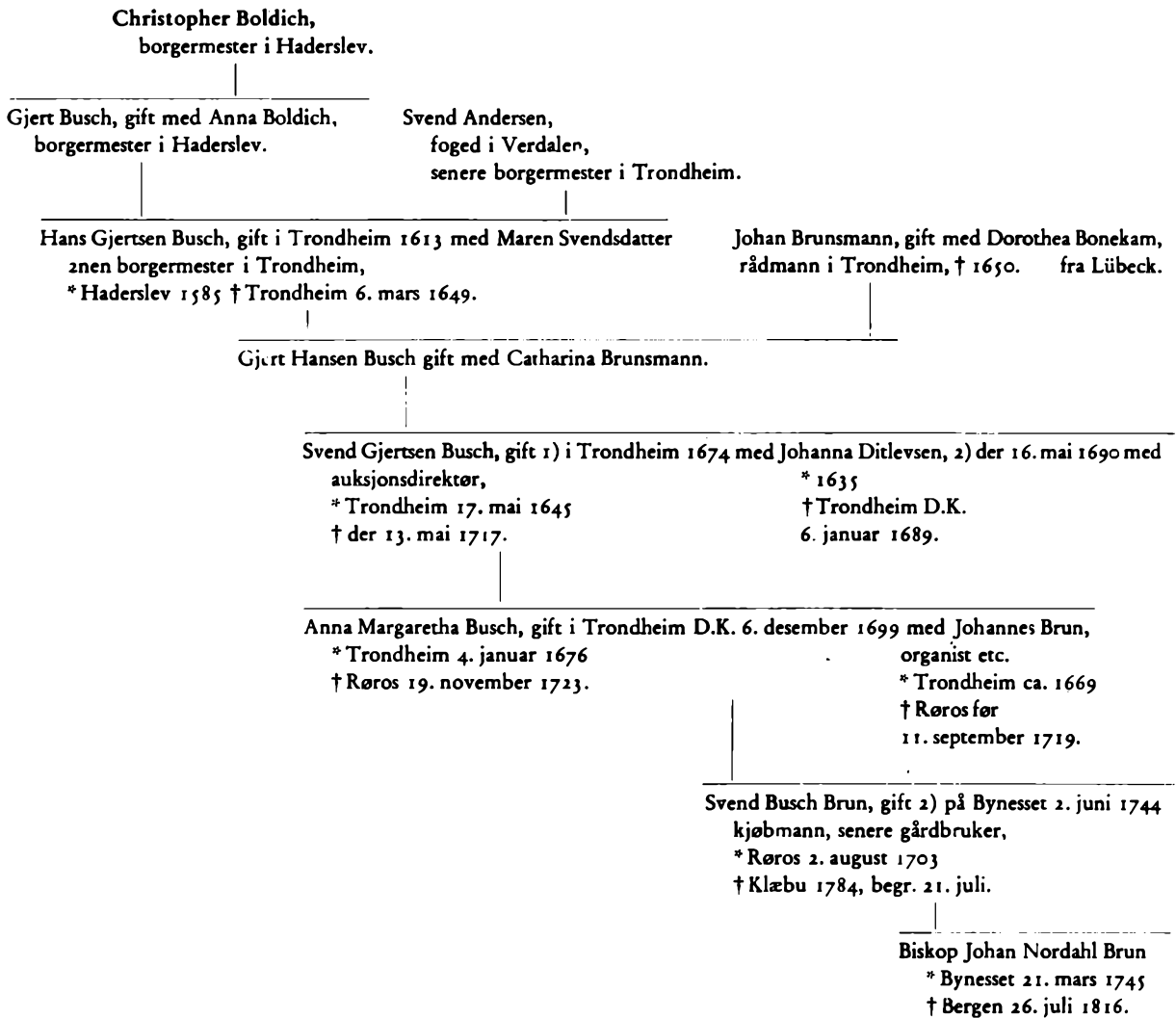
Rasmusdatter Franch Lesche, gift 2) på Bynesset 2. juni 1744 med Mette Catharina Nordahl,
 1708 † der D. K. 1741, begr. 6. juli. * Trondheim 15. februar 1721 † Bergen 21. november 1791.

4 barn.

7) Cornelius Brun, * Trondheim 1738, døpt 8. mai † der 1742, begr. 1. februar.	8) Gjert Brun, * Trondheim 1739, døpt 15. oktober † Røros 1742, begr. 17. april.	9) Johan Nordahl Brun, biskop, * Bynesset 21. mars 1745 † Bergen 26. juli 1816, gift på Edø 2. september 1773 med Ingebor Lind, * Edø 2. februar 1746 † Bergen 7. august 1827. 8 barn. Se tavle nr. VII.	10) Cornelius Brun, * Bynesset 1746, døpt 1. januar 1747 † Klæbu 1750, begr. 24. februar.	11) Peder Brun, * Bynesset 1748, døpt 3. mars † Klæbu 1750, begr. 24. februar	12) Catharina Brun, * Klæbu 1751 døpt 27. juni † Kolvereid 31. mai 1821, gift i Klæbu 17. september 1773 med: Kjøbmann Jacob Bentzon Juul, * Øxningen i Kolvereid ca. 1737 † der 28. august 1800, 63 år.
--	--	--	---	--	---

* 8 barn
med efterslekt.

Tavle nr. IV.

Se tavle nr. VII.

Marcus Nissen Angell, gift med Catharina Hansdtr. Jerne
† 1702.

Rasmus Jensen Finde, gift med Anna Jensdat. Schreuder
sogneprest til Gloppen, † 30. august 1694.

Mette Marcusdatter Angell, 3) der 8. august 1700 med
* 1673
† Trondheim D.K. 13. april 1697.

Anna Elisabeth Finne,
* 6. juli 1671
† Trondheim 7. august 1710.

Jens Rasmusen Finne,
bergskriver på Røros,
* Gloppen ca. 1681
† Røros 12. mars 1733,
gift med Catharina Mortensdtr. Krag.

Anna Catharina Busch, gift 1716 med Johan Nordahl,
* Trondheim 16. oktober 1694 løytnant vaktmester,
† Røros 1766, begr. 23. august. † efter 1745.

med Mette Catharina Nordahl,
* Trondheim 15. februar 1721
† Bergen 21. november 1791.

Rasmus Jensen Finne,
* Røros ca. 1712
† der 1782, begr. 12. november,
gift der 21. mars 1743 med
Margaretha Brun,
* Røros ca. 1706
† der 1770,
hun var organist
Johannes Bruns søster.

Tavle nr. V.

Sogneprest til Fjelberg, prost Johannes Brun, gift i Borgund
 * Trondheim D. K. 1. juli 1729
 † Fjelberg 15. august 1807.

1) Augustinus Meldal Brun, sogneprest til Fjelberg,

* Borgund 15. juli 1772

† Fjelberg 31. mars 1833,

gift 1) i Kjøbenhavn (?) 1799 med:

Louise Marie Løffler,

* Kjøbenhavn 13. februar 1767

† Fjelberg (?) 8. oktober 1802.

Ingen barn.

Gift 2) i Sandeid i Ryfylke 26. juli 1806 med:

Maria de Fine v. Krogh,

* Jelsa 26. januar 1779

† Fjelberg 5. desember 1833.

5 barn.

1) Johannes Brun,
 styrmann,
 * Fjelberg
 31. mars 1808
 † på reise til
 Østersjøen
 24. juni 1831,
 ugift.

2) Louise Marie
 Brun,
 * Fjelberg
 13. juni 1810
 † der 2. septem-
 ber 1810.

3) Bernhardus
 Wilhelm Gustav
 Brun,
 * Fjelberg
 5. oktober 1812
 † der 1813,
 begr. 8. mars.

4) Bernhardine
 Catharina Brun,
 * Fjelberg
 24. mars 1815
 † 31. mars 1879,
 ugift.

5) Johan Nordahl Brun,
 sogneprest til Nøtterø,
 * Fjelberg 26. okto-
 ber 1818
 † Rosanes ved Tøns-
 berg 13. september
 1900, gift i Halden
 1. juni 1864 med:
 Cathrine Christine
 Conradine Arup,
 * Fredrikstad
 1. november 1836
 † Sommerro ved Tøns-
 berg 18. april 1917.

Ingen barn.

i Sunnmøre 30. oktober 1771 med Ingeborg Catharina Meldal,

* Borgund 26. juli 1737

† Fjelberg 9. januar 1804.

3 barn.

2) Svend Cornelius Brun, oberstløjtnant,

* Borgund 7. juli 1774

† Bergen 11. februar 1842,

gift i Bergen N. K. 19. februar 1812 med:
enke Gjertrud Erichsen, født Stub,

* Bergen N. K. 20. juni 1781

† Haus 22. mars 1844.

5 barn.

Se tavle nr. VI.

3) Ingeborg Catharina Brun,

* Borgund 1776, døpt 30. april

† Fjelberg 3. januar 1847,

gift i Fjelberg 25. mai 1813 med:
Johan Arnoldus v. Westen Kahrs,
krigsråd og overvraker,

* Fjelberg 1773, døpt 9. mai

† Bergen D. K. 9. mai 1823.

Tavle nr. VI.

Oberstløjtnant Svend Cornelius Brun, gift i Bergen N. K.

* Borgund i Sunnmøre 9. juli 1774

† Bergen 11. februar 1842.

5 barn.

1) Johannes Brun,
kaptein vaktmester,
* Røros i Slagen 28. desember 1813
† Bergen K. K. 30. mars 1893,
gift i Bergen K. K. 12. desember 1847 med:

Lydia Frøchen Meltzer,
* Bergen 9. februar 1821
† der 1. februar 1863.

7 barn.

2) Wollert Brun,
* Røros i Slagen 29. august 1816
† Christiania 7. januar 1889,
ugift.

3) Emma Lucie Brun,
* Bergen 16. august 1818
† der 21. oktober 1825.

1) Fredrik Meltzer Brun,
oberstløjtnant,
* Bergen 2. oktober 1848
† der 30. mars 1933,
ugift.

2) Sven Cornelius Brun,
skibsfører,
* Bergen 7. august 1850
† på Hop ved Bergen 28. mars 1930
gift i Bergen K. K. 29. april 1894 med:

Magdalene Marie Svanøe,
* Bergen K. K. 6. august 1862
† på Hop ved Bergen 3. juni 1935.

3) Johan Nordahl Brun,
læge,
* Bergen 30. november 1851
† ved drukning i Lofthus
i Hardanger 24. februar 1886.

Ingen barn.

19. februar 1812 med enke Gjertrud Erichsen, født Stub,
 * Bergen N. K. 20. juni 1781
 † Midt-Mjelde i Haus 22. mars 1844.

4) Johan Nordahl Brun,
 kadett,
 * Bergen februar 1821
 † der 18. august 1841.

5) Ingeborg Catharina Brun,
 * Bergen D. K. 17. juni 1824
 † der 16. desember 1907,
 ugift.

4) Emma Margrethe Brun,
 * Bergen 14. september
 1853
 † der 17. februar 1854

5) Emma Margrethe Brun,
 * Bergen 11. desember
 1854
 † Ullensvang 10. august
 1883,
 ugift.

6) Oscar Brun,
 ingeniør,
 * Bergen 23. januar 1857
 † Portland i Oregon
 U. S. A. 23. februar 1920,
 gift i Portland 2. juli 1892
 med:

Kristine Bodom,
 * Haugesund 24. desember
 1869
 † Portland 29. januar 1912.

Ingen barn.

7) Lauritz Brun,
 * Bergen 5. april 1858
 † der 21. april 1860.

Tavle nr. VII.

Biskop Johan Nordahl Brun, gift på Edø

* Byneset 21. mars 1745

† Bergen 26. juli 1816.

8 barn.

1) Mette Brun,
 * Bergen K. K. 2. septem-
 ber 1773
 † Årstad ved Bergen
 2. oktober 1844,
 gift i Bergen 15. august
 1793 med:

Kjøbmann
 Jens Rolfsen,
 * Christiansand S.
 24. juli 1765
 † Bergen 17. desember
 1819.

2) Ellen Brun,
 * Bergen K. K. 23. septem-
 ber 1776
 † der 27. januar 1832,
 ugift.

3) Christen Brun,
 stiftsprost,
 * Bergen 5. januar 1778
 † der 31. desember 1847,
 gift der N. K. 14. juli
 1801 med:

Anna Elisabeth Suhling,
 * Bergen 28. februar 1778
 † der 6. desember 1860.

13 barn.
 Se tavle nr. IX.

4) Svend Brun,
 skipper og undertoll-
 betjent,
 * Bergen 20. januar 1779
 † Østre Halsen ved Lar-
 vik 22. mars 1866,
 gift i Kristiansand S.
 12. august 1802 med:

Maren Dorothea Reymert,
 * Kristiansand S.
 29. juni 1781
 † Østre Halsen
 30. april 1864.

8 barn.
 Se tavle nr. XXIII.

2. september 1773 med Ingebor Lind,

* Edø 2. februar 1746

† Bergen 7. august 1827.

5) Catharina Brun,
* Bergen 14. april 1781
† der 25. mars 1812,
gift der 11. desember
1798 med:

Kjøbmann
Hans Erichsen,
* Flensburg 10. oktober
1779
† Bergen 2. januar 1837.

6) Ingebor Brun,
* Bergen 7. juni 1782
† der 12. desember 1842,
gift der 21. september
1801 med:

Kjøbmann
Michael Blydt Wallem,
* Bergen 31. august 1769
† der 1. juni 1826.

7) Aletta Brun,
* Bergen 5. februar 1785
† der 10. mai 1801,
gift der 10. februar 1801
med:

Kjøbmann
Johan Adolph Fischer,
* Wischloh 3. november
1770
† Bergen 20. februar 1826.

8) Ludvig Brun,
privatlærer,
* Bergen 16. april 1790
† der 18. april 1853,
gift der 8. november
1815 med:

Karen Margrethe Brun,
* Soggendal 1787,
døpt 25. november,
† Bergen 11. april 1860.

4 barn.

1) Ingeborg Brun,
* Bergen 12. desember
1817
† der 10. februar 1818.

2) Johan Nordahl Brun,
* Bergen 28. august 1820
† der 20. mars 1850.

3) Rachel Karine Lovise Brun,
* Bergen 22. mars 1823
† der 14. desember 1844.

4) Søren Brun,
* Bergen 9. februar 1827
† efter 11. april 1860,
ugift.

Tavle nr. VIII.

Rolf Torgrimsen, gift med Gunhild Aanonsdatter
skibsbyggmester,
* Benestad 1711, * Strømme i Rande-
sund 1711
† Kristiansand S. † Kristiansand S.
10. februar 1772. 2. november 1784.

Jens Thomasen Benestad, gift 1. juli 1725 med
Skibsbyggmester,
* Benestad 1701
† Benestad ca. 1772.

Skibsbyggmester Tønnes Rolfsen, gift ca. 1759 med
* Benestad 1736
† Kristiansand S. 27. september 1792.

Barbara Jensdatter Benestad,
* Benestad 1733
† Kristiansand S. 2. november 1806.

9 barn hvorav:

2) Magdalena Tønnesdatter Rolfsen,
* Kristiansand S. 4. august 1762
† der 21. februar 1836,
gift der 23. februar 1779 med:

3) Jens Rolfsen, gift i Bergen 15. august 1793
skibsfører, kjøbmenn, Eidsvollsmann,
* Kristiansand S. 24. juli 1765
† Bergen 17. desember 1819.

Skibsfører, reder, kjøbmenn
Thoren Christensen Reymert,
* Ny Hellesund 13. januar 1743
† Kristiansand S. 11. februar 1828.

12 barn hvorav:

Maren Dorothea Reymert,
* Kristiansand S.
30. juni 1780
† Østre Halsen ved Larvik
30. april 1864,
gift Kristiansand S.
12. august 1802 med:

Jens Reymert,
tollbetjent,
* Kristiansand S.
2. juni 1801
† Holmestrand
27. februar 1858,
gift i Kristiansand S.
17. april 1827 med sin
søsterdatter
Ingeborg Brun.

Svend Brun, skipper og
undertollbetjent,
* Bergen 20. januar 1779
† Østre Halsen 22. mars
1866.

Ingeborg Brun,
* Bergen 13. august 1805
† Holmestrand 24. desember 1894,
gift i Kristiansand S. 17. april 1827 med sin morbror
tollbetjent Jens Reymert.

Johan Nordahl Rolfsen,
lensmann i Sogndal i Sogn,
* Bergen 27. august 1802
† 26. august 1864,
gift 10. august 1839 med:
Lensmann
Melchior Falch Heibergs
enke

Catharina Dorothea
Liljedahl,
* Sogn 17. februar 1811
† Christiania 12. oktober
1881

Rasmus Rolfsen, gift i Bergen
kjøbmenn, bankkasserer,
* Bergen 24. desember
1803
† der 28. januar 1867.

Lars Henrik Synestvedt Johnsen Rolfsen,
bakermester,
* Sogn 16. september 1842
† Christiania 1. desember 1919,
gift i Drammen 3. juni 1871 med:
Anna Theodora Larsen,
* Drammen 31. januar 1841
† Christiania 5. februar 1918.

Jens Rolfsen,
agent.

Katharina Kristine Rolfsen,
* Christiania 2. april 1875,
gift der 17. november 1916 med:
kjøbmenn Melchior Falch Heiberg Brun.

Magdalena Christensdatter Lykkedrang,
 * Lykkedrang i Randesund
 † Benestad 1746,
 skifte 9. desember 1746.

Biskop Johan Nordahl Brun, gift Edø i Nordmøre 2. september 1773 med Ingebor Lind,

* Byneset 21. mars 1745

† Bergen 26. juli 1816.

* Edø 2. februar 1746

† Bergen 7. august 1827.

8 barn hvorav:

med Mette Brun,
 * Bergen 4. september
 1774
 † Årstad 2. oktober
 1844.

Christen Brun,
 stiftsprøst,
 * Bergen 5. januar 1778
 † der 31. desember 1847,
 gift der 14. april 1801 med

Anna Elisabeth Suhling,
 * Bergen 28. februar 1778
 † der 6. desember 1860.

Svend Brun,
 skipper, undertollbetjent,
 * Bergen 20. januar 1779
 † Østre Halsen ved Larvik 22. mars 1866,
 gift i Kristiansand S. 12. august 1802 med:
 Maren Dorothea Reymert.

Lensmann

Melchior Falch Heiberg,
 gift 14. oktober 1829 med Catharina Dorothea Liljedahl,
 * Sogn 15. september 1796 * Sogn 17. februar 1811
 † der 18. mai 1836. † Christiania 12. oktober
 1881.

27. februar 1834 med Jannicke Brun,
 * Bergen 11. oktober 1809
 † Christiania 2. august 1893.

Christopher Brun, gift med
 kjøbmann,
 * Bergen 17. mai
 1817
 † der 16. august 1887,
 gift i Amble i Sogn
 2. november 1860

Johanne Benjamine Liljedahl Heiberg,
 * Luster 21. april 1834
 † Bergen 26. august 1897.

Ingeborg Rolfsen,
 gift med
 hanskefabrikant,
 James Grieg.

Nordahl Rolfsen,
 forfatter.

Melchior Falch Heiberg Brun,
 kjøbmann i Bergen,
 * Bergen 17. november 1862,
 gift 2) i Christiania 17. november 1916 med:
 Katharina Kristine Rolfsen.

Tavle nr. IX.

Stiftsprost i Bergen **Christen Brun**, gift i Bergen
 * Bergen K. K. 5. januar 1778
 † der 31. desember 1847.

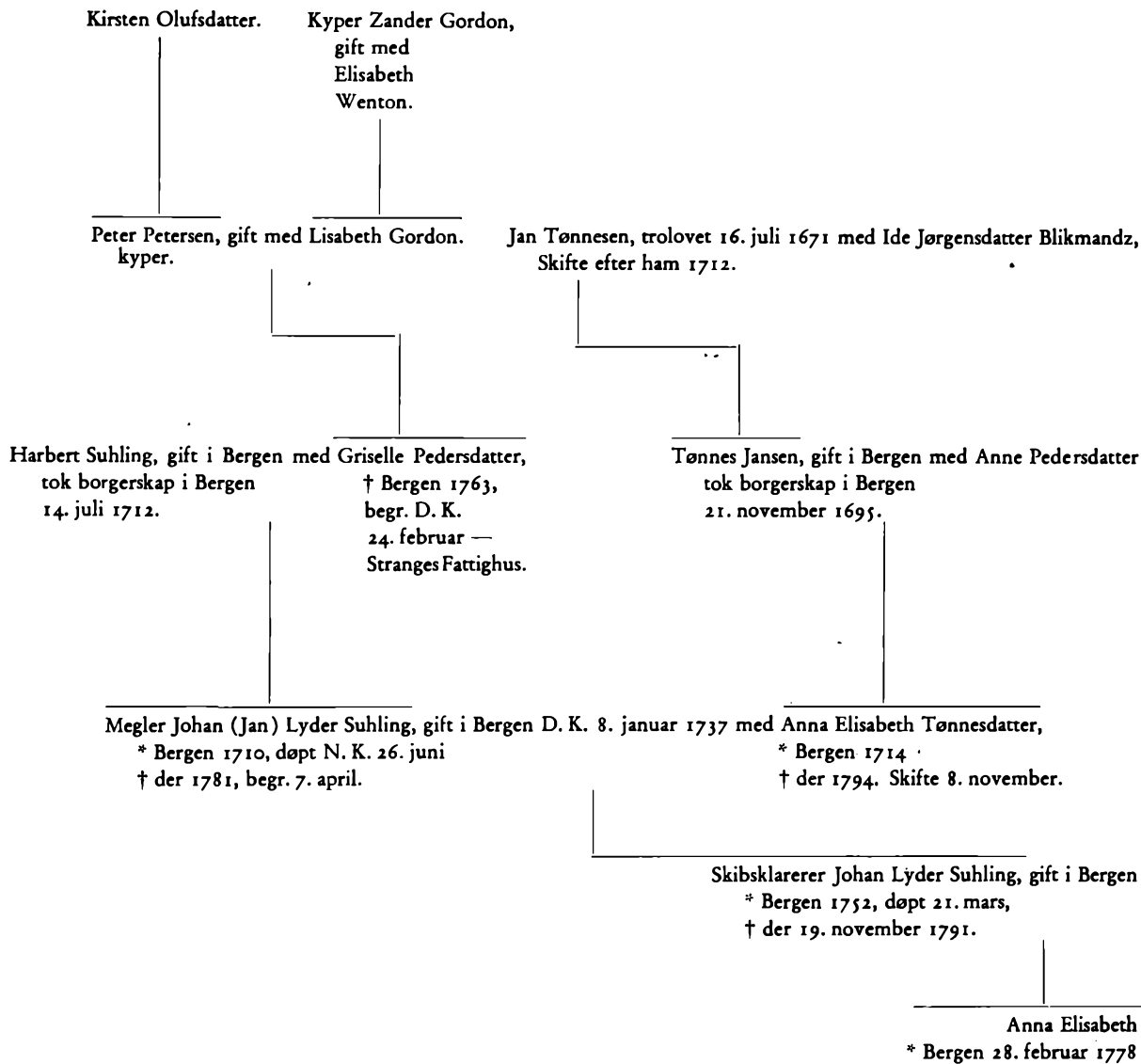
13 barn.

1) Ingebor Brun, * Bergen N. K. 27. august 1801 † der 21. fe- bruar 1832, gift der 14. april 1826 med: Kjøbmann Johan Christo- pher Halven, * Bergen 23. mai 1800 † der 16. juli 1836.	2) Johan Lyder Brun, prost, sogneprest til Modum, * Bergen 14. oktober 1802 † Christiania 24. mai 1865, gift i Bergen 8. juli 1825 med: Karen Claudine Ulrikke Pavels, * Kjøbenhavn 4. oktober 1802 † Christiania 11. november 1874.	3) Johan Nordahl Brun, skibsfører, kjøbmann i Kopervik, * Bergen 15. september 1803 † Kopervik 30. oktober 1842, gift i Bergen D. K. 5. januar 1826 med: Anna Salvesen, * Bergen 18. desember 1798 † Austin, Minn., U. S. A., 18. november 1881.	4) Helene Brun, * Bergen K. K. 2. oktober 1804 † der 1. august 1827, ugift.	5) Aletta Brun, * Bergen 13. november 1805 † der 3. august 1882, ugift.	6) Jacob Bentzon Brun, bakermester, * Bergen 27. februar 1807 † Christiania 29. februar 1889, gift i Bergen 22. september 1828 med: Maria Brunchorst, * Bergen 18. desember 1808 † Christiania 30. april 1878.	7) Mette Cathrine Brun, * Bergen K. K. 15. juni 1808 † Florø 26. juli 1889, gift i Bergen 14. juni 1839 med: Kjøbmann, senere toll- betjent Claus Krohn Fischer, * Bergen 3. april 1806 † Florø 8. juni 1899.
Efterslekt.	12 barn. Se tavle nr. XI.	10 barn. Se tavle nr. XII.			11 barn. Se tavle nr. XVI.	Efterslekt.

14. april 1801 med Anna Elisabeth Suhling,
 * Bergen N. K. 28. februar 1778
 † der 6. desember 1860.

8) Jannicke Brun, * Bergen 11. oktober 1809 † Christiania 2. august 1893, gift i Bergen 27. februar 1834 med: Bankkasserer, Rasmus Rolfsen, * Bergen 24. desember 1803 † der 28. januar 1867.	9) Jens Rolfsen Brun, * Bergen 4. januar 1811 † der 2. april 1815.	10) Sven Brun, sogneprest til Tre- foldighetskirken, * Bergen 20. november 1812 † Christiania 2. mai 1894, gift i Bergen 1. november 1838 med: Johanna (Hanna) Maria Widing, * Christiania 5. juni 1811 † der 13. desem- ber 1887.	11) Elen Brun, * Bergen 12. mars 1814 † Christiania 5. august 1885, ugift.	12) Christopher Brun, kjøbmann, * Bergen 17. mai 1817 † der 16. august 1887, gift i Amble i Sogn 2. november 1860 med: Johanne Benjamine Liljedahl Heiberg, * Luster 21. april 1834 † Bergen 26. august 1897.	13) Michael Wallem Brun, forfatter og teater- direktør, * Bergen 29. mars 1819 † Kjøbenhavn 13. mai 1891, gift der 11. juli 1851 med: Adelaide (Ida) Rosaline Rantzau, * Kjøbenhavn 14. desember 1825 † der 29. novem- ber 1909.
Efterslekt.		7 barn. Se tavle nr. XVIII.		4 barn. Se tavle nr. XXI.	5 barn. Se tavle nr. XXII.

Tavle nr. X.

Kobbersmed Anders Schramb, gift med Dorete Michelsdatter, tok borgerskap i Bergen 8. november 1648, † der K. K. 9. juni 1692.	* Helsingør 2. juni 1626 † Bergen K. K. 18. april 1693.	Johan Danechen, gift med Anne Meyer, tok borgerskap i Bergen 22. april 1653, † Bergen N. K. 1668, begr. 15. mars.	† Bergen 21. november 1715.
--	--	--	--------------------------------

Erich Olsen,
fra Ølen i Sandeid.
Borgerskap
i Bergen
21. februar 1670.

Michael Schram, gift 18. februar 1703 med
kobbersmed,
tok borgerskap i Bergen
3. juli 1684.
Skifte efter ham
26. mai 1723.

Jannicke Danechen.
Skifte efter henne
1747.

Johan Jansen Lange,
skomaker,
† 1756,
gift med
Berte Andersdatter.

Ole Erichsen, gift i Bergen 1707 med Ingeborg Arnisdatter
(Arendtsdatter),
† Bergen 1744,
begr. N. K. 8. oktober.

Andreas Schram, gift i Bergen 18. september 1724 med Hille
skomaker,
tok borgerskap i Bergen
20. juli 1724,
* Bergen ca. 1699
† der august 1779.
Skifte efter ham 1779.

Skipper Ole Olsen, gift i Bergen 3. februar 1750 med Jannicke Schram, * Bergen N. K. 1720 døpt 27. juli † der 18. desember 1792.	* Bergen D. K. 1729 døpt 23. desember † der 8. mai 1793.
---	--

26. november 1776 med Hille (Helene) Olsen,
* Bergen N. K. 1752, døpt 23. juli,
† der 18. august 1806.

Suhling,
† der 6. desember 1860.

Tavle nr. XI.

Sogneprest til Modum, prost Johan Lyder Brun, gift i Bergen
 * Bergen 14. oktober 1802
 † Christiania 25. mai 1865. \

12 barn.

1) Marie Brun,
* Bergen
2. desember
1826
† der
25. februar
1827. | 2) Christen Brun,
kunstmaler og
konservator,
* Bergen
30. mai 1828,
† Christiania
15. juli 1905,
gift der
15. november
1898 med:

Inger Fegth,
født Arnesen,
* Tvedestrand
9. april 1843
† Oslo
19. oktober
1927.
Ingen barn. | 3) Claudine Marie
Pavels Brun,
* Bergen
26. april 1829
† Avaldsnes
1. desember
1833. | 4) Ingeborg Brun,
* Bergen
24. februar
1832
† der
7. mars 1832. | 5) Claus Herman
Brun,
organist,
* Avaldsnes
25. april 1833,
† Norderhov
4. oktober
1861,
ugift. | 6) Anna Elisabeth
Brun,
* Avaldsnes
3. april 1834
† der 25. april
1844. |
|--|---|--|--|---|--|

8. juli 1825 Karen Claudine Ulrikke Pavels,
 * Kjøbenhavn 4. oktober 1802 .
 . † Christiania 11. november 1874.

7) Mariane Sophie Brun,
* Avaldsnes
14. mai 1835
† Stavanger
24. april 1911,
gift i Norderhov 12. april 1860 med: | 8) Ingeborg Brun,
* Avaldsnes
14. desember 1836
† der
18. februar 1837. | 9) Julie Augusta Brun,
* Avaldsnes
31. januar 1838
† Christiania
12. mars 1909,
ugift. | 10) Johan Nordahl Brun,
sogneprest
til Sagene,
* Avaldsnes
27. mars 1839
† Christiania
1. juni 1909,
gift i Norderhov
31. juli 1863 med: | 11) Engel Marie Brun,
musikk-lærerinne,
* Avaldsnes
20. juli 1840
† Christiania
18. november 1908,
ugift. | 12) Ingeborg Helene Brun,
lærerinne,
* Avaldsnes
21. november 1842
† Christiania
7. oktober 1871,
ugift. |
|--|---|---|--|---|--|

Overlærer
Knut Truls
Wiel Lunde,
* Fredrikshald
28. januar 1827
† Stavanger
5. februar 1915.

8 barn.

Bolette Georgine
Dorothea Brock,
* Norderhov
4. januar 1842
† Vestre Slidre
15. august 1912.

3 barn.

1) Bolette Christine Brun,
lærerinne,
* Horten
17. april 1866
† Christiania
11. november 1913,
ugift. | 2) Johan Lyder Brun,
professor,
* Christiania
18. februar 1870,
gift i Kjøbenhavn
4. januar 1895
med:

Henriette Augusta
Hiort,
* Kjøbenhavn
17. oktober 1868.
Ingen barn. | 3) Peter Fredrik Brock Brun,
* Christiania
3. september 1876
† Grue i Solør
25. mai 1879. |
|---|--|---|

Tavle nr. XII.

Skipper, senere kjøbmann i Kopervik Johan Nordahl Brun,
 * Bergen 15. september 1803
 † Kopervik 30. oktober 1842.

10 barn.

1) Anna Elisabeth Brun, * Bergen N. K. 10. mai 1826 † Austin, Minn. U. S. A. 31. desember 1907, gift i Christiana, Dane County, Wisconsin, 22. november 1854 med: Forretningsmann Jørgen Jacob Poulsen Ziölner, * Christiania 2. mai 1831 † San Diego, Kalifornia, april 1922. 1 sønn, † ugift.	2) Dorothea (Thea) Catharina Brun, * Bergen N. K. 24. april 1828 † der 7. februar 1905, gift 1) i Kopervik 11. september 1845 med: Kjøbmann Frantz Folchedahl, * Bergen D. K. 23. juni 1820 † der 26. januar 1850, gift 2) Bergen 5. februar 1860 med Kjøbmann Lars Monrad Grieg, * Bergen D. K. 23. juli 1818 † der 9. oktober 1872. Efterslekt i begge ekteskap.	3) Dødfødt datter, * Bergen N. K., begr. 14. desember 1829.	4) Engel Brun, * Bergen N. K. 6. desember 1830 † Illinois, U. S. A., 25. juli 1860, gift i Kopervik 6. mai 1850 med: Prest, senere prost Carl Adolf Preus, * Hobøl 29. juni 1814 † Holt i Nedenes 8. juli 1878.	5) Ingeborg Brun, * Bergen 27. oktober 1832 † Trondheim 7. desember 1879, gift i Kopervik 31. august 1851 med: Sproglærer Johan Weiner Krohn Jürgensen, * Bergen 3. mars 1828 † Trondheim 4. mars 1865. Efterslekt.
---	--	--	---	--

gift i Bergen D. K. 5. januar 1826 med Anna Salvesen,

* Bergen 17. november 1798

† Austin, Minn. U. S. A. 18. november 1881.

<p>6) Christen Brun,
forretningsmann,
* Bergen N. K.
27. oktober 1832
† Chicago
26. februar 1892,
gift i New Orleans
12. februar 1860 med:

Magdalena Würtz,
* Alsace-Lorraine 1824
† Chicago 8. juni 1894
eller 1895.</p> | <p>7) Hans Salvesen Brun,
operasanger og skue-
spiller,
* Bergen N. K.
6. oktober 1834
† Eidsvoll
22. september 1901,
gift i Christiania
29. april 1865 med:

Divert Dedichen
Huun,
* Bergen
7. april 1840
† Christiania
28. januar 1910.</p> | <p>8) Karen Claudine
Ulrikke Brun,
* Kopervik
18. august 1836
† U. S. A.</p> | <p>9) Fredrik Petersen
Brun,
forretningsmann og
politiker,
* Kopervik
12. august 1838
† Blue Earth, Minn.,
7. februar 1925,
gift i Rochester, Minn.,
6. april 1863 med:

Oline Larsen Jordalen,
* Opheim i Voss
5. desember 1840
† Blue Earth, Minn.,
9. november 1925.</p> | <p>10) Johan Nordahl Brun
løytnant,
* Kopervik
9. oktober 1840
† U. S. A.,
efter 9. april 1863,
ugift.</p> |
| <p>3 barn.
Se tavle nr. XIII.</p> | <p>4 barn.
Se tavle nr. XIV.</p> | | <p>9 barn.
Se tavle nr. XV.</p> | |

Tavle nr. XIII.

Forretningsmann i U.S. A. Christen Brun, gift i New Orleans, Louisiana, 12. februar 1860 med Magdalena Würtz,
 * Bergen N. K. 27. oktober 1832 * Alsace-Lorraine 1824
 † Chicago, Illinois, U. S. A., 26. februar 1892. † Chicago 8. juni 1894 eller 1895.

3 barn.

1) Johan Nordahl Brun,
 ansatt ved en skruefabrikk,
 * Wisconsin, U. S. A., 15. mai 1862
 † Chicago, Illinois, 7. februar 1905,
 gift der 1891 med:

Mary Jane Lyons,
 * 11. mars 1862
 † Chicago, Illinois, 7. januar 1930.
 Ingen barn.

2) Mary Magdalena Brun,
 * Utica, Dane County, Wisconsin,
 8. juni 1864,
 gift 1) med Oscar Bridger, †,
 gift 2) i White Plains, New York,
 6. desember 1904 med:

Charles Albert Schroyer,
 * Milton, Pennsylvania, U. S. A.,
 15. oktober 1853
 † Oak Park, Illinois, U. S. A.,
 20. juni 1931.
 Ingen barn.

3) Ingeborg Brun,
 * Utica, Dane County, Wisconsin,
 U. S. A., 6. februar 1866,
 gift i Chicago, Illinois, U. S. A.,
 6. februar 1888 med:

Forretningsmann
 Daniel Bedell Tredwell,
 * Brooklyn 17. oktober 1861.

2 barn.

Tavle nr. XIV.

Skuespiller og operasanger Hans Salvesen Brun, gift i Christiania 29. april 1865 med Divert Dedichen Huun,

* Bergen 6. oktober 1834

* Bergen 7. april 1840

† Eidsvoll 22. september 1901.

† Christiania 28. januar 1910.

4 barn.

1) Johan Nordahl Brun,
styrmann,
* Christiania
16. februar 1867
† New York
15. januar 1925,
gift i Trondheim
5. februar 1892 med:

Augusta Gran,
* Bergen
19. august 1865.

1 barn.

2) Jusine (Jussi) Engel Brun,
* Christiania
15. september 1869,
gift der 19. mars 1890
med:

Oberst
Johan Olaus Wahl,
* Christiania
12. september 1862
† Bergen
2. oktober 1935.

3 barn.

3) Anna Brun,
* Christiania
2. august 1872,
gift der 21. april 1894
med:

Grosserer
Theodor Bull,
* Christiania
26. oktober 1870.

5 barn.

4) Selma Brun,
kontordame,
* Christiania
2. oktober 1875,
ugift.

Bergliot Brun,
skuespillerinne,
* Bergen
8. desember 1892,
gift i Christiania
15. august 1923 med:

Sykegymnast
Thor Henrik Bruu,
* Christiania
27. januar 1865.
Ingen barn.

Tavle nr. XV.

Forretningsmann og politiker **Fredrik Petersen Brun**, gift i Rochester,
 * Kopervik 12. august 1838
 † Blue Earth, Minn., 7. februar 1925.

1) Anna Elisabeth Brun. * Rochester 22. september 1864, gift i Blue Earth, Minn., 27. september 1886 med: Forretningsmann Alexander McDonald, * Calgary, Canada, 10. juni 1860 † Blue Earth 21. januar 1929.	2) Johan Nordahl Brun, forretningsmann, * Blue Earth, Minn., 7. mai 1867 † Moorhead, Minn., 26. august 1924, gift i Blue Earth, Minn., 26. januar 1892 med: Mary Kaupp, * Blue Earth, Minn., 6. november 1872.	3) Lyvinia Brun, * Blue Earth, Minn., 11. januar 1869 † der 29. desember 1907, ugift.	4) Claudina Brun, * Blue Earth, Minn., 5. mai 1871 † der 12. september 1879.
2 barn.	2 barn.		
1) Willard Nordahl Brun, tannlæge, * Blue Earth, Minn., 13. juli 1892, ugift.	2) Ann Marie Brun, lærerinne, * Blue Earth, Minn., 20. november 1893, ugift.		

Minnesota, U. S. A., 6. april 1863 med Oline Larsen Jordalen,
 * Opheim, Voss, 5. desember 1840
 † Blue Earth, Minn., 9. november 1925.

9 barn.

5) George Belgar Brun,
forretningsmann,
* Blue Earth, Minn.,
24. mars 1873
† der 19. mars 1927,
ugift. | 6) Henrietta Brun,
* Blue Earth, Minn.,
5. september 1874
† der 4. mars 1876. | 7) Harriet Brun,
* Blue Earth, Minn.,
29. juni 1877. | 8) Frank Brun,
forretningsmann.
* Blue Earth, Minn.,
7. august 1879
† der 21. august 1902,
ugift. | 9) Harry Brun,
forretningsmann,
* Blue Earth, Minn.,
26. april 1881
† der 24. april 1912,
ugift. |
|---|--|--|--|---|

Tavle nr. XVI.

Bakermester Jacob Bentzon Brun, gift i Bergen
 * Bergen 27. februar 1807,
 † Christiania 9. februar 1889.

11 barn.

1) Christen Brun, * Bergen 22. juni 1829 † der 4. mars 1845.	2) Anne Brun, * Bergen 15. desember 1830 † Christiania 30. desember 1909, ugift.	3) Ingeborg Helene Brun, * Bergen 25. mars 1832 † Christiania 19. november 1894, ugift.	4) Herman Andreas Brun, bakermester, * Bergen 9. oktober 1833 † Nordstrand 14. november 1887, gift 1) i Bergen 23. oktober 1870 med: Birgitte Christine Valentinsen, * Bergen K. K. 11. januar 1833 † Christiania 22. mai 1873, gift 2) i Rygge 6. desember 1879 med: Marthea(Thea) Guneriusdatter Ulriksen, * Vinger 7. november 1853 † Christiania 19. mars 1892. Ingen barn.	5) Anna Elisabeth Brun, * Bergen 26. november 1835 † der 11. september 1836.	6) Søren Martens Brun, artillerikaptein, * Bergen 28. mars 1838 † Christiania 4. mars 1893, gift i Trond- heim 27. august 1867 med: Lorentze Thaulow Petersen, * Trondheim 11. februar 1842 † Frogn 26. juli 1890. 10 barn. Se tavle XVII.
--	---	--	--	---	--

22. september 1828 med Maria Brunchorst,
 * Bergen 18. desember 1808
 † Christiania 30. april 1878.

<p>7) Alida Georgine
 Brun,
 * Bergen
 22. juni 1839
 † Christiania
 7. september 1909,
 gift der 23. april
 1864 med:</p> <p>Professor
 Fredrik Petersen,
 * Stavanger
 23. april 1839
 † Christiania
 9. januar 1903.</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>1 barn.</p> | <p>8) Anna Elisabeth
 Brun,
 * Bergen
 31. oktober 1840
 † der 26. septem-
 ber 1841.</p> | <p>9) Else Margrethe
 Krohn Brun,
 * Bergen
 2. august 1842
 † Oslo 20. desem-
 ber 1925,
 gift i Christiania
 9. juli 1869 med:</p> <p>Cand. theol.
 Johan Oluf Olsen,
 * Trondheim
 2. oktober 1842
 † Christiania
 28. november
 1870.
 Ingen barn.</p> | <p>10) Anna Elisabeth
 Brun,
 * Bergen
 26. januar 1844
 † der 16. april
 1844.</p> | <p>11) Marie Christine
 Brun,
 * Bergen
 11. mars 1848
 † Christiania
 16. januar 1854.</p> |
|---|---|--|---|---|

Tavle nr. XVII.

Artillerikaptein Søren Martens Brun, gift i Trondheim
 * Bergen 28. mars 1838
 † Christiania 4. mars 1893.

10 barn.

1) Jacob Bentzon Brun, gårdbruker, * Trondheim 26. oktober 1868 † Frogn 27. mars 1936, ugift.	2) Marie Magdalena Brun, * Trondheim 12. mars 1870, gift i Drøbak 15. september 1899 med: Kontorchef, vicekonsul Thomas Boteler Chalmer, * Christiania 25. september 1871. Ingen barn.	3) Kristian Brun, byggmester, * Trondheim 4. april 1872 gift i Skien 7. august 1911 med: Valborg Etland, * Flatdal, Seljord, 23. september 1885. 5 barn.	4) Herman Andreas Brun, bakermester, * Trondheim 19. september 1873, gift i Christiania 23. september 1914 med: Marie Bøhn, * Florø 29. juli 1881. 2 barn.	5) Axel Brun, prost, * Trondheim 27. desember 1875, ugift.		
1) Ivar Christen Brun, forretnings- mann, * Frogn 18. mai 1912.	2) Ingeborg Brun, * Frogn 22. juli 1913, gift i Drøbak 25. juni 1938 med: Folkeskole- lærer, Gunnar Harald Westgaard, * Christiania 18. juni 1905.	3) Johan Nordahl Brun, høiskole- student, * Frogn 24. januar 1916.	4) Halvor Etland Brun, bakersvenn, * Frogn 27. februar 1918.	5) Jacob Reidar Brun, * Frogn 26. februar 1921.	1) Agnethe Brun, student, * Christiania 28. februar 1916.	2) Else Brun, * Christiania 8. januar 1918

27. august 1867 med Lorentze Thaulow Petersen,
 * Trondheim 11. februar 1842
 † Frogn 26. juli 1890.

6) Marie Brunchorst
 Brun,
 * Trondheim
 13. oktober 1877,
 ugift.

7) Alida Brun,
 * Rygge
 2. oktober 1879
 † V. Aker
 4. mai 1902,
 ugift.

8) Elisif Brun,
 * Rygge
 24. februar 1882.
 ugift.

9) Johan Nordahl
 Brun,
 gårdbruker,
 løytnant,
 * Lier 17. juni
 1884,
 gift i Oslo
 29. juli 1932 med:

Ingrid Johanne
 Jahren,
 * Christiania
 6. januar 1894
 † Oslo 13. juli
 1938.

1 barn.

Johan Nordahl Brun,
 * Hønefoss
 5. mars 1937.

10) Viggo Brun,
 professor,
 * Lier 13. oktober
 1885,
 gift i Frogn
 18. oktober 1914
 med:

Hedvig Bassøe,
 * Ålesund
 6. september 1886
 † Ljabro
 31. oktober 1914.
 Ingen barn.

Tavle nr. XVIII.

Sogneprest til Trefoldighets menighet Sven Brun, gift i Bergen 1. november 1838 med Johanna (Hanna) Maria Widing,
 * Bergen 20. november 1812 * Christiania 5. juni 1811
 † Christiania 2. mai 1894. † der 13. desember 1887.

7 barn.

1) Anna Elisabeth Brun, * Bergen 11. desember 1839 † Trondheim 5. mars 1911, gift i Christiania 31. januar 1868 med: Arkitekt Ole Falk Ebbell, * Christiania 13. september 1839 † Trondheim 29. juni 1919. 6 barn.	2) Martha Christine Brun, lærerinne, * Bergen 25. mai 1842 † Christiania 30. mai 1923, ugift.	3) Marie Brun, lærerinne, * Bergen 23. mai 1844 † Christiania 11. januar 1924, ugift.	4) Christen Brun, biskop i Hamar stift, * Bergen 6. september 1846 † Christiania 27. april 1917, gift i Hamar 3. juli 1874 med: Marie Margrethe Rogstad, * Kristiansand 7. januar 1845 † Oslo 9. februar 1936. 5 barn. Se tavle nr. XIX.	5) Hermanna Brun, * Bergen 9. mars 1849 † Oslo 13. mars 1936, ugift.	6) Johanne (Hanna) Marie Brun, lærerinne, * Christiania 18. juni 1851 † der 14. oktober 1916.	7) Johan Lyder Brun, bankchef, * Christiania 6. september 1853 † der 7. okto- ber 1905, gift der 23. oktober 1885 med: Marie Lasson, * Christiania 13. mai 1864. 6 barn. Se tavle nr. XX.
--	---	--	---	--	---	--

Tavle nr. XIX.

Biskop i Hamar stift Christen Brun, gift i Hamar 3. juli 1874 med Marie Margrethe Rogstad,
 * Bergen 6. september. 1846 * Kristiansand S 7. januar 1845
 † Christiania 27. april 1917. † Oslo 9. februar 1936.

5 barn.

1) Marie Brun, sekretær i Norges Husmorforbund, * Balestrand 3. november 1875, gift i Christiania 7. oktober 1919 med: Ingeniør Adam Fredrik Trampe Worsøe, * Larvik 22. februar 1861 † Oslo 14. februar 1938. Ingen barn.	2) Sven Brun, høiesteretts- advokat, * Balestrand 29. mars 1877, gift i Christiania 22. desember 1906 med: Lærerinne Bergliot Engelschjøn, * Kongsberg 1. mars 1870. Ingen barn.	3) Johanne Brun, lærerinne, * Våler i Solør 8. august 1878, gift i Leipzig 4. juli 1923 med: Professor Bruno Emil Ernst Borowski, * Charlottenburg 20. oktober 1889. Ingen barn.	4) Nils Rogstad Brun, lektor, * Våler i Solør 27. april 1880, gift i Hof i Vest- fold 5. juli 1911 med: Margit Johanne Christiansen, * Stokke 29. april 1878. 1 barn.	5) Einar Brun, byråchef, * Våler i Solør 20. august 1883 † Oslo 18. januar 1936, gift i Hamar 9. august 1912 med: Martha Andersen, * Hamar 1. januar 1887 † Christiania 3. mars 1922. 2 barn.
			Karen Marie Brun, student, * Hetland ved Stavanger 8. november 1912, gift i Oslo 21. mars 1938 med: Cand. philol. Bjørn Braaten, * Christiania 16. mars 1912.	1) Margit Brun, 2) Kirsten Brun, student, student, * Christiania * Christiania 15. juni 1915, 18. mai 1917. gift i Oslo 23. mars 1937 med: Direktør Boris William von Reis, * Malmö 1. desember 1908.

Tavle nr. XX.

Bankchef Johan Lyder Brun, gift i Christiania

* Christiania 6. september 1853

† der 7. oktober 1905.

6 barn.

1) Astrid Brun,
* Christiania 2. januar 1887,
gift der 27. mai 1910 med:

Fabrikkeier
Andrew Ferrier Shanks,
* Barrhead, Glasgow,
14. juli 1883.

3 barn.

2) Alexandra Brun,
lærerinne,
* Christiania 13. mars 1889
† der 1. oktober 1918,
ugift.

3) Sven Brun,
marinekaptein,
* Christiania 20. februar 1893,
gift i Lillehammer 7. juni 1919
med:

Else Pernille Kielland Krag,
* Stavanger 27. september 1899.

2 barn.

1) Johan Lyder Brun, 2) Mette Brun,
* Horten * Kristiansand
20. februar 1920. 8. mai 1923.

23. oktober 1885 med Marie Lasson,
* Christiania 13. mai 1864.

4) Christian Carl Otto Lasson Brun,
avdelingschef,
* Christiania 25. juni 1897,
gift i Oslo 11. mars 1926 med:

Signe Aagot Wyller,
* Christiania 3. november 1897.

3 barn.

5) Johanne Marie Brun,
* Christiania 20. januar 1899,
gift i Oslo 17. august 1927 med:

Grosserer
Eivind Diedrichsen,
* Christiania 21. juli 1899.

1 barn.

6) Per Carl Lasson Brun,
kjemi-ingeniør,
* Christiania 2. august 1900
† Oslo 20. april 1932,
gift der 9. juli 1927 med:

Mildred Selmer,
* Stavanger 9. januar 1900.

Ingen barn.

1) Astrid Wyller Brun,
* Oslo
17. februar 1927.

2) Helga Wyller Brun,
* Oslo
20. august 1928.

3) Johan Nordahl Brun,
* Oslo
1. april 1931.

Tavle nr. XXI.

Kjøbmann i Bergen Christopher Brun, gift i Sogn 2. november 1860 med Johanne Benjamine Liljedahl Heiberg,
 * Bergen K. K. 17. mai 1817 * Lyster i Sogn 21. februar 1834
 † der 16. august 1887. † Vossevangen 26. august 1897.

4 barn.

1) Anna Elisabeth Brun,
* Bergen 9. oktober 1861,
gift der 25. april 1895
med:

Assuransedirektør
Hans Gabriel Svendsen,
* Bergen 2. januar 1860. | 2) Melchior Falch Heiberg
Brun, kjøbmann,
* Bergen 17. november
1862,
gift 1) Christiania
5. oktober 1893 med:

Clara Josephine Borghild
Johannesen,
* Glemmen 11. september
1859,
ekteskapet oppløst,
gift 2) Christiania
17. november 1916 med: | 3) Christjern Nordahl Brun,
forretningsmann,
* Bergen 15. desember
1863
† Los Angeles, Cal,
20. november 1933,
gift i St. Paul, Minn.
19. desember 1889 med:

Eleanor Engle,
* Iowa City, Iowa
28. september 1868. | 4) Ferdinand Fagerlin Brun,
bakermester,
* Bergen 20. august 1867,
gift der 18. april 1893
med:

Olava Birgithe Knoph,
* Lille Bjerka i Korgen
19. april 1864,
ingen barn. |
|--|--|---|---|

2 barn i 1., ingen i 2. ekteskap.

2 barn.

1) Else Johanne Brun,
* Bergen 27. juli 1894,
gift der 22. september
1917 med:

Overrettssakfører
Fredrik Wesenberg
Rieber-Mohn,
* Bergen 13. desember
1892. | 2) Christopher Andreas Brun,
kjøbmann,
* Bergen 6. juli 1896,
gift i Tromsø 30. mai
1921 med:

Ruth Hougen,
* Tromsø 28. mai 1897. | 1) Mary Eleanor Brun,
* Austin, Minn.
1. juli 1900,
gift i Los Angeles, Cal.
2. juni 1920 med:

Arkitekt
Arthur Russell Wilson,
* Fergus Falls, Minn.
28. oktober 1893. | 2) Elisabeth Nordahl Brun,
* Austin, Minn.
12. august 1901,
gift i Los Angeles, Cal.
24. juni 1925 med:

Assuranseagent
Alfred Kittredge Hamilton
* Milwaukee, Wisc.
17. desember 1901. |
|---|---|--|--|

3 barn.

4 barn.

1 barn.

1 barn.

1) Christopher Brun,
* Bergen 23. november 1923. | 2) Fredrik Melchior Brun,
* Bergen 7. mai 1925. | 3) Inger Brun.
* Bergen 23. januar 1931. | 4) Johan Nordahl Brun,
* Bergen 23. januar 1931. |
|---|--|---|---|

Tavle nr. XXII.

Teaterd. og forf. Michael Wallem Brun, gift i Frederiksberg 11. juli 1851 med operasangerinne Adelaide (Ida) Rosaline Rantzau,
 * Bergen 29. mars 1819 * Kjøbenhavn 14. desember 1825
 † Kjøbenhavn 13. mai 1891. † der 29. november 1909.

5 barn.

<p>1) Frederik Carl Christian Brun,
operasanger,
* Odense 21. april 1852
† Norrkøping
11. november 1919,
gift i Kjøbenhavn
5. oktober 1893 med:

Kgl. kammersangerinne
Johanne Marie Emilie Prieme,
* Fredriksberg
23. august 1874.

1 barn.

Gjertrud Brun,
* Kjøbenhavn
12. mai 1894,
gift 1) Lyngby
6. januar 1916 med:

Pianofabrikant
Herman Niels Petersen,
* Kjøbenhavn
25. mai 1867,
gift 2) Espergærde
16. mai 1920 med:

Boktrykker,
Hans Andreas Thiele Wedege,
* Kjøbenhavn
23. desember 1885.

2 barn i 1., 1 barn i 2. ekteskap.</p> | <p>2) Anna Elisabeth Brun,
musikk-lærerinne,
* Odense
21. februar 1854
† Kjøbenhavn
5. februar 1920,
ugift.</p> | <p>3) Johan Nordahl Brun,
operasanger,
* Odense 11. januar 1857
† Kjøbenhavn
22. september 1906,
gift i Kjøbenhavn
11. juli 1889 med:

Alma Maria Tullin,
* Kjøbenhavn
22. mars 1857.

1 barn.

Sven Michael Nordahl Brun,
bankassistent,
* Kjøbenhavn
6. juni 1890
† der 27. februar 1933,
gift med:

Laurine Dortehea Hansen,
* Kjøbenhavn
8. desember 1887.

1 barn.

Sven Eric Nordahl Brun,
forretningsmann,
* Kjøbenhavn
6. mars 1913.</p> | <p>4) Ingeborg Erhardine Brun,
* Odense
14. april 1860
† Kjøbenhavn
8. mai 1862.</p> | <p>5) Fredrikke Antoinette Goise Brun,
opera-sangerinne,
* Kjøbenhavn
20. september 1863,
ugift.</p> |
|--|---|--|--|--|

Tavle nr. XXIII.

Skipper og undertollbetjent Svend Brun, gift i Kristiansand
 * Bergen 20. januar 1779
 † Østre Halsen i Tjølling 22. mars 1866.

8 barn.

1) Thoren Reymert Brun,
 skipper, kjøbmann og
 skibsreder,
 * Bergen 30. mai 1804
 † der 2. januar 1890,
 ugift.

2) Ingeborg erun,
 * Kristiansand
 26. august 1805
 † Holmestrand
 24. desember 1894,
 gift i Kristiansand
 17. april 1827
 med sin morbror :

Undertollbetjent
 Jens Reymert,
 * Kristiansand 2. juni 1801,
 † Holmestrand
 27. februar 1858.

10 barn.

3) Johan Nordahl Brun,
 student,
 * Bergen 2. mars 1809
 † Vanse 7. mai 1832.

4) Magdalena Brun,
 * Bergen 1. august 1811.
 † Larvik 12. januar 1865,
 gift i Brunlanes
 26. desember 1841 med:

Kjøbmann og skibsfører
 Frederik Bugge,
 * Larvik 2. juni 1811
 † på reise fra Christiania
 til Larvik ved
 drukning
 27. september 1871.

4 barn.

12. august 1802 med Maren Dorothea Reymert,
 * Kristiansand 30. juni 1780
 † Østre Halsen i Tjølling 30. april 1864.

5) Jens Rolfsen Brun,
 sjømann,
 * Bergen
 8. september 1812
 † Bilbao 28. august 1832.

6) Christen Brun,
 skomaker,
 * Bergen 18. januar 1814
 * Roskilde
 22. desember 1894,
 gift 1854 med:

Caroline Jacobine Gössel
 * Kjøbenhavn ca. 1818
 † Roskilde
 16. januar 1894,
 ingen barn.

7) Catharina Brun,
 * Bergen 4. juni 1816
 † Larvik 1. august 1903.
 gift i Brunlanes
 21. desember 1842 med:

Skibsfører
 Christoffer Christensen,
 * Stokke 19. april 1810
 † Larvik
 4. november 1903.

8) Barbara Rolfsen Brun,
 * Bergen 10. oktober 1823
 † der 15. januar 1827.

3 barn.

Register.

Giftede kvinder er opført under sin fedreneslekt, forsåvidt denne kjennes. En undtagelse danner de i slekten Brun inngiftede kvinder, som vil finnes under denne slekt.

Aagaard, Wilhelmine Dorothea 271	Angell, Thomas 37	Bastholm, Chr., kgl. konfessionarius 51, 52, 75
Aagh, Catharina 32	Anker, Peder, statsminister 69, 92	Bech, Frederik Julius, biskop 72, 91, 93
Aarseth, Anna Magdalena, gift Folchedahl 146	— Øyvind, universitetsbibliotekar 249	Bellman, Carl Michael, dikter 53
Abelseth, Henning, prest 23	Anthonissen, Carl Peter, malermester 245	Benestad, Barbara Jensdatter, gift Rolfsen 102
Abildgaard, Peter, prest 276	Antzée, Bolette Christine, gift Brock 136	Bentzon, Jacob, auditor 110, 171
Adler, Johan Gunder, etatsråd 230, 231	Arentz, Fredrich Christian Holberg, professor, rektor 196	Berentzen, Otto, general-konsul 185
Agersborg, Marit Hass, født Rynes 37	— Frederik Mikaelson, prest 58	Berg, Nils, stiftamtskriver 17
Ahnen, Preben v., amtmann 1	Arnisdatter (Arendtsdatter), Ingeborg, gift Erichsen 108	— W. P., kjøbmenn 100
Alderup, Elisabeth 36	Arnold, Carl, organist 133	Berge, Euphemia, gift Fischer 261
— Lauritz 36	Arup, Jens Lauritz, biskop 135	Bergendahl, Hans, prest 57, 58
— Margaretha, g. Burchardt 36	— Lars Christian, prost 26	Berggreen, Emilie Christine, gift Johannesen 223
Allartz, Josina 7	Astrup, Mme 32	Bergh, Ludvig, skuespiller, teaterchef 160
Allerwelt, Alhed Corneliusdatter, gift Lesche 19	Augustinusøn, Hans, foged 34	Bernhoft, Anders Christophersen, prest 278
— Cornelius Corneliusen 19	Bache, Anne, jomfru 32	— Anders Pedersen, magister 275
Amundsen, Roald, polarforsker 217	Balchen, enkefru 172, 173	Bertelsen, Nils 2
Andersdatter, Berthe, gift Lange 108	Balle, Nicolai Edinger, biskop 56, 68	Bessesen, Birgithe Marie, gift Rogstad 209
Andersen, Svend, foged, senere borgermester 13	Bang, Christiane, gift Irgens, bispinne 254	Beuvinch, William 8
— Andersen, Syver, bruks-eier 214	— Marcus Frederik, biskop 42	Beyer, Otto, kjøbmenn 35, 40, 41
Angell, Benjamin, agent 98	— Peder Schwane, prest 36	— Otto, Mme 17
— Hans, mag. 16	Bartholin, Johan Frederik, justisråd 277	Bing, Andreas, grosserer, sagbrukseier 180
— fru justisråd 37	Bassøe, Kristian Birch-Reichenwald, rektor 193	
— justisråd 37		
— Marcus Nissen, kjøbmenn 20		
— Mette Marcusdatter, gift Busch 20		

- Birkeland, Peter Hersleb
Graah, biskop 121, 126,
127, 128
- Bjerka, Antonius Larsen, gård-
bruker 226
- Bjerke, Carsten, advokat 210
- Bjørnson, Bjørnstjerne 95,
202, 203, 232, 233, 249, 250
- Blaauw, Dirk Vos, kjøbmenn
151
- & Co., Jacob 101, 141, 142
- Jacoba, født Kooter 146
- Karen Ameln, jomfru 146
- Bleckmandt, Jørgen 108
- Bleickmand, Jørgen 108
- Blikmandz, Ide Jørgens-
datter 107
- Blom, Gustav Peter, amt-
mann 112
- Hans Ørn, forfatter 155
- Blomfield, lord, engelsk
minister i Stockholm 246
- Blydt, Emerentze, gift Wal-
lem 261
- Marthe, gift Schuman
265
- Petter Michael, gull-
smed 256
- Boalt, Johan Christian, kjøb-
mann 181
- Bodom, Christian Conrad
Sophus, læge 32
- Boldich, Anna Christophers-
datter 13
- Christopher, borger-
mester 13
- Bonekam, Dorothea 12
- Borchgrevinck, Hendrich
Christian, organist 14,
274, 276
- Borchgrevinck, Henrich Chri-
stian 42
- Borchgrevink, Leonhard
Christian, direktør 273,
274, 275
- Borgen, F., advokat 210
- Borowski, Bruno Emil Ernst,
professor 211—212
- Carl August, jernbane-
konduktør 212
- Both, Elisabeth, gift Geelmuy-
den, fru krigskommis-
sær 102
- Boye, Matthias Andreas,
rektor 230
- Braage, Jens, kommerce-
råd 256
- Braaten, Bjørn, cand. philol.
213
- Oskar Aleksander, for-
fatter 213
- Brandt, Tagea, legatstifter-
inne 237
- Breche, Christen Jonsen,
gårdbruker 254
- Bredal, Dorothea Catharina,
gift Salvesen 145
- Engel, jomfru 149
- Jan Svane, verftseier
145, 177
- Nils Hendrik, skipper 147
- Niels Krog, borgermester,
teaterchef, forfatter 43, 47
- Bremer, Fredrika, forfatter-
inne 147, 148, 170
- Brenmehl, Hildur, gift Bassøe
193
- Bridger, Oscar 153
- Brock, Peter Frederik,
prest 136
- Bruland, Mariane, gift Gran
159
- Brun, Adelaide (Ida) Rosaline,
født Rantzau, operasanger-
inne 234—235
- Agnethe, student 189
- Aletta, gift Poulsen 33, 36
- Aletta 171, 178
- Aletta, gift Fischer
261—264
- Alexandra, lærerinne 216
- Alida, fotograf 190
- Alida Georgine, gift
Petersen 194
- Alma Maria, født Tullin
240
- Ann Marie, lærerinne,
kunstkritiker 169
- Anna, født Salvesen 144
- Anna, gift Bull 163
- Anna Elisabeth, født Suhl-
ing 107, 141, 145, 151, 153,
177, 181, 195, 228, 230
- Anna Elisabeth 134
- Anna Elisabeth, gift Ziiøl-
ner 144, 145, 196
- Anna Elisabeth, gift
Mc. Donald 168—169
- Anna Elisabeth 181
- Anna Elisabeth 195
- Anna Elisabeth 196
- Anna Elisabeth, gift Ebbell
205
- Anna Elisabeth, gift Svend-
sen 221
- Anna Elisabeth, musikk-
lærerinne 239
- Anna Johanna,
gift 1) Lyster, 2) Sorøe
279—280

- Brun, Anna Margaretha
Svendsdatter, født Busch
11, 12, 13, 20,
275, 276
— Anna Margaretha, født
Tønder 277
— Anne 178
— Anne Margaretha 37
— Astrid, gift Shanks 216
— Astrid Wyller 218
— Augusta, født Gran 159
— Augustinus Meldal, prest
23—25
— Axel, prost 183, 189—
190, 192
— Barbara Rolfsen 254
— Berent, bergkirurg 1, 6, 7,
8, 9, 10, 16
— Bergliot, gift Bruu, skue-
spillerinne 159—160
— Bergliot, født Engelschøn
211
— Bernhardine Catharina 26
— Bernhardus Wilhelm
Gustav 25
— Birgitte Christine, født
Valentinsen 180
— Bolette Christine, lærer-
inne 136—137
— Bolette Georgine Doro-
thea, født Brock 136
— Caroline Jacobine, født
Gøssel 251—252
— Catharina, gift Juul 22,
259, 271—272, 274
— Catharina, gift Erichsen
78, 79, 96, 171, 196, 254
—255, 256
— Catharina, gift Christensen
245, 253
- Brun, Cathrine Christine
Conradine, født Arup 26
— Cent-Vincent 7, 8
— Christen, stiftsprost 72, 73,
77, 78, 96, 97, 103—107,
111, 113, 119, 131, 145,
151, 176, 177, 200, 219,
220
— Christen, kunstmaler,
konservator 132
— Christen, forretnings-
mann 151—152
— Christen 177
— Christen, biskop 207—
209, 210
— Christen, skomaker
251—253
— Christian Carl Otto Lasson,
avdelingschef 217—218
— Christjern Nordahl, for-
retningsmann 224, 225
— Christopher, kjøbmann,
219—221
— Christopher 224
— Christopher Andreas, kjøb-
mann 222, 223—224
— Clara Josephine Borghild,
født Johannesen 223
— Claudina 170
— Claudine Marie Pavels 133
— Claus Herman, organist
133
— Cornelia Franch Rasmus-
datter, født Lesche
18, 19, 21
— Cornelia Margaretha 36
— Cornelius 37
— Cornelius 271
— Divert Dedichen, født
Huun 148, 157, 158
- Brun, Dorothea (Thea)
Catharina, gift 1) Folche-
dahl, 2) Grieg 146
— Einar, byråchef 213—214
— Eleanor, født Engle 225
— Elen, 219
— Elisabeth Nordahl, gift
Hamilton 225
— Elisif 190
— Ellen, 102, 110,
153, 195, 199, 219
— Else 189
— Else Johanne, gift Rieber-
Mohn 223
— Else Margrethe Krohn,
gift Olsen 178, 191, 192,
195—196
— Else Pernille Kielland,
født Krag 217
— Emma Lucie 32
— Emma Margaretha 31
— Emma Margaretha 31
— Engel, gift Preus
147—148, 164, 170
— Engel Marie, musikk lærer-
inne 136, 140
— Ferdinand Fagerlin, baker-
mester 225—226
— Frank, forretningsmann
170
— Frederik Carl Christian,
operasanger 235—237
— Frederikke Antoinette
Goise, operasangerinne 241
— Fredrik Melchior 224
— Fredrik Meltzer, oberst-
løjtnant 28—30
— Fredrik Petersen, forret-
ningsmann, politiker
152, 164—168

- Brun, George Belgar, forretningsmann 170
 — Gertrud, gift 1) Petersen, 2) Wedege 238
 — Giert 37
 — Gjertrud, født Stub 27
 — Halvor Etland, bakersvenn 187
 — Hans Salvesen, operasanger og skuespiller 148, 153—158, 167, 179
 — Harriet 143, 170
 — Harry, forretningsmann 170
 — Hedvig, født Bassøe 193
 — Helene 171
 — Helga Wyller 218
 — Henrietta 170
 — Henriette Augusta, født Hiort 140
 — Herman Andreas, bakermester 175, 178—180, 183
 — Herman Andreas, bakermester 183, 187—189
 — Hermanna, 214
 — Ingebor, født Lind, bispinne 41, 77, 93, 94, 95—97, 109, 140, 249, 272
 — Ingebor, gift Wallem 96, 171, 219, 226, 245, 259, 260, 261
 — Ingebor, gift Halven 109, 147, 219
 — Ingeborg 133
 — Ingeborg 135
 — Ingeborg, gift Jürgensen 149, 151
 — Ingeborg, gift Tredwell 151, 153
 — Ingeborg, g. Westgaard 186
- Brun, Ingeborg, gift Reymert 250
 — Ingeborg 269
 — Ingeborg Catharina, født Meldal 23
 — Ingeborg Catharina, gift Kahrs 25, 32
 — Ingeborg Catharina 32
 — Ingeborg Erhardine 241
 — Ingeborg Helene, folkeskolelærerinne 140
 — Ingeborg Helene 178
 — Inger, født Arnesen 133
 — Inger 224
 — Ingrid Johanne, født Jahren 191
 — Ivar Christian, forretningsmann 186
 — Jacob Bentzon, bakermester 110, 141, 171—177, 178, 195, 196
 — Jacob Bentzon, gårdbruker 185, 192
 — Jacob Reidar 187
 — Jannicke, gift Rolfsen 196, 198
 — Jens Rolfsen 199
 — Jens Rolfsen, sjemann 251
 — Johan Lyder, prost 110—132, 142, 143, 200
 — Johan Lyder, professor 136, 137, 138—140
 — Johan Lyder, bankchef 214—216
 — Johan Lyder 217
 — Johan Nordahl, biskop 1, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 38—98, 99, 103, 104, 109, 110, 138, 140, 144, 168, 171, 196, 198, 199, 219, 221, 231, 242, 246, 253, 254, 255, 259, 262—264, 267, 272
- Brun, Johan Nordahl, sogneprest til Nøtterø 26
 — Johan Nordahl, læge 30
 — Johan Nordahl, kadett 32
 — Johan Nordahl, skipper og kjøpmann 112, 140—144, 197, 226, 228
 — Johan Nordahl, sogneprest til Sagene 135—136, 139
 — Johan Nordahl, løytnant 147, 170—171
 — Johan Nordahl, forretningsmann 152—153
 — Johan Nordahl, styrmann 158—159
 — Johan Nordahl, forretningsmann 169
 — Johan Nordahl, høiskolestudent 187
 — Johan Nordahl, løytnant og gårdbruker 190—191
 — Johan Nordahl 191
 — Johan Nordahl 218
 — Johan Nordahl 224
 — Johan Nordahl, operasanger 239—240
 — Johan Nordahl, student 251
 — Johan Nordahl 269
 — Johanna, jomfru 271, 274
 — Johanna (Hanna) Maria, født Widing 203, 205
 — Johanne, lærerinne 207
 — Johanne, gift Borowski 211
 — Johanne Benjamine Liljedahl, født Heiberg 220, 221

- Brun, Johanne (Hanna) Marie, lærerinne 214
- Johanne Marie, gift Diedrichsen 218
- Johanne Marie Emilie, født Prieme, kgl. kammer-sangerinne 237
- Johannes, organist, handelsmann og gårdbruker 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 275, 276
- Johannes 15
- Johannes, sogneprest til Fjelberg 18, 22—23, 25, 36, 39
- Johannes, res. kapellan 22, 271, 276—277
- Johannes, styrmann 25
- Johannes, kaptein-vaktmester 28, 29
- Julie Augusta 135
- Jusine (Jussi) Engel, gift Wahl 160
- Karen Claudine Ulrikke, født Pavels 132, 178
- Karen Claudine Ulrikke 164
- Karen Margrethe, gift Brun 269
- Karen Marie, gift Braaten 213
- Katharina Kristine, født Rolfsen 221, 223
- Kirsten, student 214
- Kristian, byggmester 185, 186
- Kristine, født Bodom 32
- Laurine Dorteia, født Hansen 240
- Lauritz 32
- Brun, Lorentz 1, 6, 7
- Lorentze Thaulow, født Petersen 183, 185
- Louise Marie, født Løffter 24, 25
- Louise Marie 25
- Ludvig, privatlærer 78, 171, 266—269
- Lydia Frøchen, født Meltzer 28
- Lyvinia, lærerinne 170
- Magdalena, f. Würtz 152
- Magdalena, gift Bugge 251
- Magdalena, gift Borchgrevink 273, 274
- Magdalena Lorentzdatter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 14, 15, 275, 280
- Magdalena Marie, født Svanøe 30
- Maren Dorothea, født Reymert 140, 199, 246, 247, 248
- Margaret, gift von Reis 214
- Margaretha, gift Finne 34, 274
- Margit Johanne, født Christiansen 212
- Maria, født Borchgrevinck 14, 274
- Maria, født Brunchorst 147, 177, 178, 181, 196
- Maria de Fine, født v. Krogh 24, 25
- Mariane Sophie, gift Lunde 134
- Marie 132
- Marie, født Bøhn 189
- Marie, lærerinne 207
- Brun, Marie, gift Worsøe 210
- Marie, født Lasson 216
- Marie Brunchorst 190
- Marie Christine 196
- Marie Magdalena, gift Chalmer 185, 191
- Marie Margrete, født Rogstad 209
- Martha, født Andersen 214
- Martha Christine, født Schanche 35, 36
- Martha Christine, lærerinne 207
- Marthea (Thea) Guneriusdatter, født Ulriksen 180
- Mary, født Kaupp 169
- Mary Eleanor, gift Wilson 225
- Mary Jane, født Lyons 153
- Mary Magdalena, gift Schroyer 153
- Mathias 1, 3, 7
- Mathias (Mathis) 8, 10
- Mathias Hansen, Nordlandshandler 1
- Mathias Volquart, organist, overstiger 13, 14, 274, 275, 276
- Mathias Volquart 18
- Mathias Volquart 37
- Melchior Falch Heiberg, kjøbmenn 221—223
- Mette, gift Danielsen 36
- Mette, gift Rolfsen 98, 196, 199, 266
- Mette 217
- Mette Berentsdatter, født Nagel 8, 9, 10, 16
- MetteCatharina, f. Nordahl 18, 19, 21, 22, 37, 38, 80

- Brun, Mette Cathrine, gift
Fischer 147, 178, 196
— Michael Wallem, teater-
direktør og forfatter 141,
143, 176, 226—234, 236,
241
— Mildred, født Selmer,
pianistinne 219
— Nils Rogstad, lektor 212
— Nils Tønder, oberstløy-
nant 278—279
— Olava Birgithe, født Knoph
226
— Oline, født Larsen Jor-
dalen 168
— Oscar, ingeniør 31—32
— Peder 271
— Peder 280
— Per Carl Lasson, kjemi-
ingeniør 218—219
— Peter Fredrik Brock 140
— Rachel Karine Lovise 270
— Rasmus, gårdbruker 33-36,
37
— Ruth, født Hougen 224
— Selma, kontordame 164
— Signe Aagot, f. Wyller 218
— Sophie, født Dinclow 1
— Sven, sogneprest til Tre-
foldighets menighet 110,
132, 135, 158, 176, 178,
196, 199—205, 242, 245
— Sven, høiesterettsadvokat
120—211
— Sven, marinekaptein
216—217
— Sven Cornelius, skibsfører
30
— Sven Eric Nordahl, forret-
ningsmann 240—241
- Brun, Sven Michael Nordahl,
bankassistent 240
— Svend 36
— Svend, skipper, undertoll-
betjent, 77, 85, 110, 111,
143, 176, 178, 196, 226,
242—248, 251, 253, 269
— Svend Busch, gårdbruker
15—18, 21, 22, 35, 36, 37,
38
— Svend Busch 37
— Svend Cornelius, oberst-
løytnant 26—27
— Søren 270
— Søren Martens, artilleri-
kaptein 181—185, 191
— Thoren Reymert, skipper,
kjøbbmann 173, 248—250,
253, 269
— Valborg, født Etland 186
— Viggo, professor 191—193
— Willard Nordahl, tannlæge
169
— Wollert 32
Brunchorst, Alida Georgine,
gift Wisbech 195
— Else, jomfru 177
— Herman, skibsbyggmester
177
— Jørgen, skibsbyggmester
141, 178
Brunsmann, Catharina 12
— Johan, rådmann 12
Bruu, Hans Christian Julius,
grosserer 160
— Thor Henrik, sykegym-
nast 160
Bruun, Niels Thoroup, for-
fatter 256
Brynild, Ole Olsen 15
Brøchner, David, postmester
79
Bucher, Johannes Michael,
gullsmedmester 267
Bugge, Claus Bertel, skibs-
fører 251
— Frederik, skibsfører 251
— Peter Olivarius, biskop 69
Bull, Edvard Isak Hambro,
dr. med. 164
— Francis, professor 75, 76
— Hans, prest 44
— Johan Randulf, høieste-
rettsjustitiarius 93
— Johan Randulf, forretnings-
mann, konsul 159, 164
— Ole Bornemann, fiolinist
155, 232
— Ruth, gift Wyller 218
— Theodor, grosserer 163—
164
Burchard, kjøbbmann 185
Burchardt, Johan, prest 36
— Johan Daniel, forvalter 36
— Margretha Maria, gift
Schanche 36
Busch, Anna Catharina, gift
Nordahl 19, 20, 22, 37
— Christian Ege 146
— Daniel, prest 39, 40
— Daniel 271
— Giert, borgermester 13
— Giert Hansen 12
— Hans Giertsen, borger-
mester 13
— Letta 271
— Mme 38
— Marcus 271
— Margaretha 33

- Busch, Mette 37
 — Mette Marie 37
 — Svend 37, 38
 — Svend Giertsen, auksjons-
 direktør 11, 12, 20, 275
 Bøhn, Hans Frithjof, løytnant
 189
 Bølling, bakermester 174
 Børs, Maren, fru 151
 — Wilhelm Theting, kjøb-
 mann 147
 Bøschen, Frederich, kjøb-
 mann 72

 Cammermeyer, Johan Seba-
 stian, prest 57, 102
 Campbell, Margaret, gift
 Mc.Donald 169
 Cappe, Johan Friderik von,
 kaptein 259
 — Mme 102
 Carl XIII, Norges og Sveriges
 konge 64
 — prins av Danmark, senere
 kong Haakon VII 157
 — prins av Hessen 99
 — Johan, Norges og Sveriges
 konge 60, 67, 72, 92, 244
 Caroline Mathilde, dronning
 av Danmark og Norge 278
 Castberg, Gerhard Geelmuy-
 den, prest 24
 Castensen, Wolquart 37
 Cervantes-Saavedra, Miguel
 de, dikter 75
 Chalmer, Thomas Boteler,
 konsul 184, 185
 — Thomas Boteler, agent 186
 Christensen, Christoffer, skibs-
 fører 245, 249, 253-254
 Christensen, Hans Olai, sko-
 makermester 269
 — Johanne Christine, gift
 Petersen 195
 — Ragnhild, gift Hoff 246,
 253, 254
 Christian VII, konge av Dan-
 mark og Norge 278
 — Fredrik, Norges konge
 60, 64, 65, 67, 231
 Christiansen, Arne 133
 — Oluf Martinus, prest 212
 Christie, Eilert Christian
 Brodtkorb, arkitekt 206
 — Maren Sophie, jomfru 26
 — Vilhelm Frimann Koren,
 Eidsvollsm., politiker 71
 Clausen, Anders, utligger-
 borger 272
 Cloamford, Alice, g. Shanks 216
 Cold, Fredrikke Amalie,
 gift Engelschjøn 211
 Collin, fru cancelliråd 22
 — cancelliråd 33
 — Jonas, etatsråd 230
 Conradi, apoteker 32
 Conray, Ella g. Tredwell 153
 Crantz, Charlotte Amalie 38
 Criter, Rebekka gift
 Schroyer 153
 Crown, Charles 152

 Daae, Hans, prest 196
 Daanechen (Danechen, Deme-
 ken, Deneken) Jan, kjøb-
 mann 108
 — Jannicke Jansdatter,
 gift Schram 108, 109
 Dagenbolt, Wilhelm von,
 kaptein 17
 Dahl, A. C., Mme 25
 — Claus Frimann, prest 57, 58
 — Dorothea v. d. Lippe
 Parelius 220
 — Henrik Miltzou, kapt. 257
 — J. C., professor, maler 258
 Dahle, J., 7, 8, 13
 Danchertsen, Elisabeth, jfr. 98
 Danielsen, Hans Hass 36
 Diedrichsen, Eivind, gros-
 serer 218
 — Johan Bernhard Theodor,
 generalkonsul 218
 Dischingthun, Emmiche, gift
 Stub 28
 Ditlevsen, Johanna, gift Busch
 11, 12, 275, 280
 — Peder, prest 280
 Dometius, Søren, skibsmegler
 100
 Dons, fru borgermester 37
 — Povel, borgermester 33
 Dorn, Henr. Ernst Severin v.,
 sjøløytnant 219
 Døsen, Mette Sørensdatter 9

 Ebbell, Ole Falk, arkitekt
 205—207
 — Ole Falk, rådmann 207
 Eeg, Erich, sildevraker 96, 101
 Ege, Anne Sophie, gift
 Brunchorst 194
 Eide, Gunder, skibsbygg-
 mester 98
 — jomfru 171

 Ellertsen, Ellert, skipper 262
 Ellingsdatter, Kari 133
 Endresen, Anna, gift Ridder-
 vold 32

- Endresen, Christen, skibsrøder 28
- Engelbretsdatter, Dorothe 96
- Engelschøn, Magnus, kaptein 211
- Engle, John Cottle, forretningsmann 225
- Envoldsen, Holger, kaptein 219
- Erichsen, Hans, kjøbmann, stadsmegler 255—258
- Johan Nordahl, kjøbmann 258
- Johan Willoch, biskop 258
- Lucie Marie, jomfru 226
- Ole 96
- Ole 108
- Thomas, prost 255, 258
- Thomas, kjøbmann 255, 259
- Wollert, kjøbmann 27
- Etland, Halvor Olsen, grubearbeider 186
- Ewald, Johannes, dikter 75
- Eyde, Lars Hansen 96
- Fadum, Hans Ratus, bakermester 187
- Falch, A. S., jomfru 26
- Eilert 32
- Hans Koefoed, overinspektør 140, 259
- Melchior, sorenskriver 23
- Falck, Adelina Louise, gift Werligh, skuespinner 230
- Falsen, Christian Magnus, Eidsvollsmann, politiker 69, 70
- Gine, gift Bull, 164
- Fahlstrøm, Johan, skuespiller, teaterchef 156
- Falkenberg, Johanne Cathrina, gift Bugge 251
- Fangen, Anton Wilhelm 115
- Fasland, Inger Marie, gift Pavels 81, 132, 205
- Fasting, Birgitta Catherina, gift de Besche 259
- Fasting, Claus, forfatter, rådmann 47, 75, 84, 261
- Johan Jacob von, general-løitnant 259
- Finde, Rasmus Pedersen, prest 276
- Fine, Thomas de, etatsråd og overfiskevraker 266
- Finne, Anna Elisabeth Rasmusdatter, gift Busch 275
- Jens Rasmusen, bergskriver 275
- Rasmus Jensen 274—275
- Fischer, Albertine, jomfru 195
- Bonéfacius, Kunstgeiger zu Sonderhausen 261
- Claus Krohn, tollbetjent 196—198, 266
- Gerhard, arkitekt 198
- Johan Adolph, kjøbmann 171, 197, 198, 243, 261—266
- Johan Nordahl, 96, 264 265, 266
- Johann Philipp Friedrich, klokker 266
- Fleischer, Knud, prest 58, 171
- Philip, prest 57, 58
- Flüg, Povel v., løitnant 25
- Foesnes, Aagot, gift Hougen 224
- Folchedahl, Frantz, kjøbmann 146, 196
- Folchedahl, Svend Iversen, sersjant, krambodhandler 146
- Foss, Herman Henrich Meyer, statsråd, 124, 128, 129
- Foswinckel, jomfru 102
- Franch, Aletha 19, 21
- Frantzen, Lorentz, president 1, 2, 280
- Frederik, arveprins 81
- Frederik VI, konge av Danmark og Norge, 228, 234, 258
- Frederik VII, konge av Danmark 228, 229, 235
- Fremmersdatter, Fulchen 1, 2, 3, 280
- Friedmann, Ignaz, pianist 219
- Friele, Joachim, kjøbmann 181
- Friis, Otto August, kjøbmann 258
- Thomas A. 142
- Frimann, Claus, prest og dikter 75
- Fritsche & Co., Kjøbenhavnerfirma 239
- Frost, Christian 8
- Karen Lorentzdatter, gift Schanche 36
- Frøchen, Clarche, gift Frøchen 242
- Clarche, jomfru 265
- Herman Jansen, overmåler 266
- Johan Berentsen, byskriver 98
- Jørgen Møller 101
- Frøyseth, Fredrik 257, 258
- Fürst, Chr., arkitekt 186

- Gade, Anna, Mme 178
 — Frederich Georg, kjøbmann 141
 — Frederich Georg jr., handelsmann, konsul 196, 225
- Geelmuyden, Anna Catharina gift Smith 101
 — Mme 89
 — Frederich, prest 249
 — Hanna Marie Wilhelmine, gift Geelmuyden 249
 — Joachim Christian, general-krigskommissær 254
- Gleditsch, Jens Gran, biskop 138
- Goethe, Johann Wolfgang v., 229
- Gordon, Lisabeth, gift Petersen 107
 — Zander, Kyper 107
- Gounod, Charles François, komponist 236
- Graae, Wibeche, jomfru 260
- Gram, Hans, professor, historiker 276
- Gran, Henrik Dedichen, kjøbmann 159
 — Jens 100
- Grefsen, Martha Christine, gift Widing 205
- Grieg, Harald Vollen, forlagsdirektør 199
 — Joachim, kjøbmann, konsul 146
 — Johan Nordahl Brun, forfatter 199
 — Lars Monrad, kjøbmann 146
 — Nina, sangerinne 163
- Grind, Ole Larsen 275
- Grip, Joachim D. 110
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin, prest, dikter 61, 62, 63, 75
- Grøgaard, Hans Jacob, prest 149
 — Johannes, hører 102
- Grøn, Abel, jomfru 23
 — Ingeborg, gift Meldal 23
- Gulbranson, Ellen, sangerinne 163
- Guldberg, Ove Høegh, statsmann 47
- Guldenlew = Gyldenløve, Ulrich Frederik, stattholder 3
- Gunnerus, Johan Ernst, biskop 39, 43, 44
- Gutzkow, Karl, forfatter 229
- Gyldenkrantz 96
- Gørbitz, Johan, maler 132
- Gøssel, Hans Jørgen, salmakersvenn 253
- Götze, Emil, operasanger 239
- Hagen, Peter, forretningsmann 166
- Hagerup, Anna Cathrine, født Barhow, bispinne 34
 — borgermester 37
 — Eyler, biskop 102, 277
- Halling, Honoratus, prest 118
- Halven, Anna Elisabeth 109
 — Christen 109, 110
 — Johan Christopher, kjøbmann 109—110, 149
 — Johan Christopher 109, 110
 — Johan Christopher, kjøbmann 110
- Halvorsen, Amalie, gift Westgaard 187
- Hambro, Edvard Isach, kjøbmann 100
- Hamilton, Alfred Kittredge, livsforsikringsagent 225
 — Tallmadge 225
- Hammecken, Mme 102
- Hammer, amtmann 26
 — Diderich, kaptein 17, 271
 — Greta, jomfru 271
- Hammond, Hanna 33
 — Hendrik 34
- Haneberg, Søren Berntsen Brun 269
- Hanning, Peter 37
- Hansen, Catharina, gift Gloppestad 220
 — Engel 144
 — Jens, assessor 20
 — Karen, gift Christiansen 212
 — Peter, stallkar 240
 — sorenskriver 25
- Hanson, Thora, skuespillerinne, teaterchef 160
- Harbitz, Georg Prahll, prest og politiker 131
- Harboe, Ludvig, biskop 280
- Harmens, Frøiche, gift Krohn 264
 — Hilbrand, kjøbmann 79, 102
 — Peter 220
- Harje, overformynder 101
- Hass, Margaretha Christine, gift Tønder 278
- Hatting, Albert, prest 57, 58
- Hauch, Frederik, stiftamt-mann, kammerherre 84, 85

- Hauch, Johannes Carsten, dik-
 ter, professor, zoolog 85,
 266, 272
 Hauge, Hans Nilsen, leg-
 predikant 54, 55, 56
 Haugum, Berete 271
 Hausland, Johanne Marie,
 gift Svendsen 221
 Haxthausen, Frederik Gott-
 schalck, general, statsråd
 72, 73
 Heffermehl, Abraham Wil-
 helm, prost 189
 Heftye & Søn, Ths. Johs.,
 bankier 100
 Heiberg, Alida Georgine,
 gift Brunchorst 177
 — Jacob 244
 — Joachim, klokker 82
 — Joachim, student 194
 — Johan Ludvig, forfatter,
 teaterdirektør 229, 231
 — Melchior Falch, lensmann
 221
 — Peter Andreas, forfatter
 41, 82—83, 84
 Heidenreich, Lars v., løy-
 nant 32
 — Sophie, gift Preus 149
 Heins, Baltzer 18
 Helgerud, Gustava, gift
 Jahren 191
 Helland, Sara Malene, gift
 Svanøe 30
 Hellum, Rise 35
 Helsted, Carl Adolph,
 professor, sanglærer,
 komponist 235
 Helt, Magdalena, gift
 Salvesen 145
 Henne, Friderich, grosserer 32
 Henriksen, Henrik, skipper
 154
 — Johanne Dorthea, gift 2)
 Prieme 238
 Hersleb, Svend Brochmann,
 professor 68, 93
 Hertz, Henrik, dikter 229
 Hertzberg, Nils, prest 60, 65
 Hesselberg, Brødrene,
 skibsredere 253, 254
 Hilmand, Anne Larsdatter 9
 — Gabriel 9
 — Lars Larsen 9
 — Lars Larsen 9
 Hindenburg, Anna Elisabeth,
 gift Hiort 140
 Hiort, Nils Henrik, oberst-
 løytnant 140
 — Peder, bergskriver 273
 Hiorth, Anna, Mme 37
 Hiorthøy, Hugo Friderich,
 prost 261
 Hjelm, M. E., Mme, født Friis
 142
 Hobe (Hoben), Levin Ludvig
 von, general 278
 Hoelfeldt, Jacob Ulrich,
 general 61
 Hoff, Julius Oscar, skibsfører
 253
 Hofflund, prest 150
 Hoffmand, Gottfred, agent
 151
 Holberg, Ludvig 74, 229,
 235, 242
 Holim, Knut Nielsen 20
 Holm, Ove 102
 Holmboe, Hans, rektor 124,
 127, 128, 195
 Holme, Einer 219
 Holmgren, Martine Marie,
 gift Tullin 240
 Holtermann, Elisabeth
 Regine, jomfru 198
 — Karsten, overmåler 260
 — Lorentz, skibsmegler
 100
 Holthe, Ariadne Lauritzdat-
 ter, gift Juul 272
 — Hanna Nicoline, gift
 Olsen 196
 Holwech, Martin, stadskap-
 tein 140
 Hougen, Fredrik Nicolay,
 kjøbmann 224
 Howen, Dorothea Henrichs-
 datter v. 10
 Huun, Valentin, stadsmegler,
 158
 Hveding, cancelliråd 37
 Hysing, Ahlert, kammerråd
 242
 — Hans Augustinus, stifts-
 prost 199
 Høe, Herman, borgermester
 84, 266
 — jomfru 261
 — Mme 98
 Høyem, Lars 271
 — Marit 271
 Høyer, Sven 272
 Ib, Jørgen 35
 Ibsen, Henrik 155, 231
 Iffland, August Wilhelm,
 forfatter 63, 229, 256
 Irgens, Johannes 11
 — Johannes, prest 57, 58
 — Johannes, prest 277

- Irgens, Marcus Frederik, stifts-
prost 58, 105, 219
— Ole, biskop 56
Iversdatter, Gunhild 76, 77
Iversen, Ole 96
- Jahn, Adolph Henrik Nicolaj,
ingeniør 250
— Georg Fredrich Wilhelm
Adolph, konditor 249, 250
— Otto Georg, kjøbmenn,
stadsmegler 250
Jahren, Johannes, lærer 191
Jansen, C. F. 100
— Tønnes, kjøbmenn 107
Janson, Helmich, konsul 181
— Herman Diedrich, hoff-
agent 198
Jaspersen, Hans 19, 21
Jensen, Gustav, stiftsprest 207
— Peter Andreas, stiftsprest
130
Jerne, Catharina Hansdatter,
gift Angell 20
Jessen, Mme 36
Johannesen, Anders, dispo-
nent 223
Johansson, Ellen, gift Selmer
219
Johnsen, Johanne Fredrikke
257
Johnson, Gisle, professor 194
— R. B. 166
Jonsdatter, Lisbet 20
Jordalen, Brotteva Colbens-
datter 168
Jordan, adjunkt 196
— Caspar, rådmann 102
— Gedske 102
— Hans 102
- Jordan, Ingeborg Elisabeth,
Mme 102
Jul, løytnant 25
Juil, Frederikke Elisabeth
Brun, gift Hauch 272
— Jacob Bentzen, kjøbmenn,
17, 271—272
— Lars Holthe, sorenskriver
272
— Peter, sorenskriver 272
— Svend Brun, byfogd 272
Jünger, Johann Friedrich,
lystspilddikter 256
Jürgensen, Jens, skipper,
senere stadsmegler 151
— Johan Weiner Krohn,
sproglerer 149—151
Jøns, Volquart, organist, etc.
3, 4, 5, 11
- Kahrs, Dithmar, prest 33
— Johan Arnoldus v. Westen,
krigsråd 33
— Thora, gift Sollied, slekts-
historiker 268
Karn, Agnes Isabell, gift Wil-
son 225
Kaupp, William Otto, for-
retningsmann 169
Kaurin, Peter, styrmann 154
Kielenbech, Henrich, kjøb-
mann 243
Kielland, Beate, gift Krag 217
Kiempe, Oluf, hospitalsprest
16, 33
— Mme Oluf 37
Kierseth, Mette Marie 271
Kjerulf, Halfdan, kompon. 201
Klagenberg, Reinholdt Jacob,
justisråd 71
- Klausen, Henrik Kristen
Johan, skuespiller 157
Kloed, Anna Sophie Catha-
rina, gift Ebbell 207
Knoph, Pernille Zacharine
Pedersdatter, gift Bjerka
226
Knudsen, adjunkt 196
Konow, August, konsul 72
— Carl, konsul 121, 124—
128
— & Co. 100
Koren, Rebecca Christine,
gift Kahrs 33
Koth, Bastian, prest 58
Kotzebue, August von, for-
fatter 229, 256
Krag, Catharina Mortens-
datter 3, 14, 274, 275, 276
— Morten Erichsen, tolder
2, 3, 14
— Morten Mortensen 3
— Vilhelm Andreas Wexels,
forfatter 160, 217
Krakau, Lydia Johanna Gu-
stafva, gift von Reis 214
Kramer, Elisabeth Sophie, gift
Rolfsen 98
— G. 146
Krenchel, Antoneta 37
— Anthonius 37
— Henrich 16, 37
Krog, Johan Nicolai L.,
statsråd 130
Krogh, Bernhardus Arnoldus
von 25, 26
— Bernhard Wilhelm Gusta-
vus von, oberstløytnant 25
— frøken von 25
— Georgine von 25

- Krogh, Helmer Meinche, amtmann 42
 — kaptein von 26
 — oberst von 25
 — S. G. D. von, løytnant 26
 Krohg, Christian, professor, maler 215
 Krohn, Albert Henrich, stads-
 hauptmann 178, 195
 — Claus, kjøbmann 261, 264
 — Engel Sophie Amalie, gift Jürgensen 151
 — Georg, skuespiller 232
 — Hans, agent 197
 — Johan Herman, kjøbmann 252
 — Johan Weiner, agent 146
 — Maria, jomfru 197
 — Susanne Cathrine, gift Fischer 198, 264
 Krohne, Anna Maria, gift Fischer 266
 Krone, Johann Wilhelm Franz von, friherre 278
 Kroepelin, Mme 242
 Kröpelin, stadsmusikant 14
 Krigen, Ragnhild Olsdatter 254
 Kuhnle & Søn, S. M., skibsredere 30
 Köhler, Anna M., Mme 143
 — & Co. 144
 Laading, Herman, skolebestyrer, sceneinstruktør 155
 Lampe, Edvardine Daac, gift Sparre 202
 Landmark, sorenskriver 71
 Langaard, Thea, musikk-lærerinne 138
 Lange, Fredrikke Hansine, gift Valentinsen 180
 — Hille Jansdatter, gift Schram 108
 — Johan Jansen, skomaker 108
 Larsen, Anna Theodora, gift Rolfsen 223
 — Jacob, leilending 80
 — Nils, pianist 219
 Lasson, Bredo Henrik, kgl. fullmektig, sanglærer 163
 — Christian Carl Otto, regjeringsadvokat 216
 Lau, Gedske Marie, gift von Tangen 219
 — Jørgen Elsner, gullsmed 258
 Leganger, Henrik, rådmann 257
 Lemvig, Dorothea Marie, gift Lyster 279
 — Jens, prest 17, 279
 Lesche, Rasmus 19
 Lessing, Gotthold Ephraim 229
 Lexau sr., Petter, kjøbmann 100
 Lidmark, Kristiane Henrikke, gift Diedrichsen 218
 Lieske, Johan Nicolai, kjøbmann 146
 Liljedahl, Catharina Dorothea gift 1) Heiberg 2) Rolfsen 221
 Lind, Christen Erichsen, gårdbruker 97
 — Erich Christensen, smedmester 97
 Linde, Maria Magdalena, gift Halven 110
 Lindgaard, borgermester 22
 Lippe, Jacob v. d., biskop 113, 115, 116, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 131, 258
 Lofthus, Arne, maler 261
 Lorentzdatter, Maria 3, 14, 275, 280
 Lorentzen, Lucia Maria, gift Erichsen 259
 Lothe, Johan, apoteker 110
 Lumholtz, Nicolai, stiftsprost 93
 Lunde, Johan Peter, biskop 134
 — Johan Peter, rådstueskriver 135
 — Knut Truls Wiel, overlærer 134
 — Lars (Lasse) Botolfsen 168
 Luxdorph, Bolle Willum, geheimeråd 47, 48, 49
 Lübeck, Hendrich von, kjøbmann 108, 109
 Lyster, Christen Henriksen, prest 279
 — Jens Lemvig, prest 279
 Løgevig, Rachel Jacobsdatter Smith, gift Haneberg 269
 Løvenskiold, Severin, statholder 131
 — Thorvald, godseier 191
 Maartman, Hans, kjøbmann 100
 Magnus, Chr., kolonialforretning 222
 — Christopher 220
 Malleville, Thomas von, kaptein 278

- Mangelsen, fru 37
 Martens, Christian, baker-
 mester 172, 178
 — Daniel, bakermester 80,
 177
 — Ditlef, bakermester 171,
 225
 — Else, jomfru 181
 — Hans Klenou 101
 — Henrich, kjøbmann 172
 — Joh. C. & Co., 224
 — Nicolay Johan, kjøbm. 195
 — Søren, bakermester 171,
 172, 181
 Martinsen, Ragna Aurora,
 gift Braaten 213
 Mayo, Charles Horace,
 kirurg 165
 — William James, kirurg 165
 — William Warrel, læge 165
 Mc.Donald, Alexander, for-
 retningsmann 169
 — Hugh 169
 Mc.Laughlin, Mary Jane, gift
 Kaupp 169
 Markham, Suzie, gift Hamil-
 ton 225
 Mechlenborg 32
 Meinche, Helmer, kammer-
 råd 42, 53
 — Henrik 22
 Meldal, Augustinus, prest 23
 — Christian Fredrik, res.
 kapellan 23
 — Elisabeth Mme 26
 — Johan M., kaptein 26
 — Olaus 35
 Meltzer, Clamer Eberhardt,
 kjøbmann 109
 — Fredrik, konsul 28
 Mengelberg, Otto, historie-
 maler 132
 Meyer, Albert Henrich,
 kjøbmann 84
 — Anne 108, 109
 — Frøiche, gift Krohn 196
 — Henrich, kjøbmann, stads-
 kaptein 72
 — Henrik, teatersekretær,
 sanglærer 163
 — Hillebrandt, borger-
 mester 196
 — Lyder 20
 Meyerhoff, Lydia Berentine,
 gift Jordan 261
 Michelet, Simon Themstrup,
 professor 138
 Michelsdatter, Dorete, gift
 Schramb 108
 Middelfart, Albert Angell,
 prest 16
 Midling, jomfru 97
 Moe, rådmann 82, 83
 — Jørgen Engebretsen, bi-
 skop, dikter 201
 Monrad, Juliane Cathrine,
 gift Grieg 146
 — Lars, dr. med. 196
 Montesquieu, Charles de Se-
 condat, forfatter 75
 Morssing, Andreas, gull-
 smed 97
 Moss, Iver, skomakersvenn
 252
 — Thekla Martine 253
 Mossin, Hans, stiftsprost
 53, 54, 254
 Motzfeldt, Peter, Eidsvolls-
 mann, statsråd 65, 71, 85
 92, 93, 94, 244, 245
 Munch, Johan Storm, biskop,
 forfatter 60
 — Ludvig, lensherre 40
 Mundt, Regine Christine
 Laurentia, gift von Erpe-
 com 261
 Munthe, Anne 23
 — jomfru 25
 Munthe af Morgenstjerne,
 Alexandra Cathrine Hen-
 riette von, gift Lasson 216
 — Hølene Elisabeth von, gift
 Juul 272
 Münter, Friedrich Christian
 Carl Hinrich, biskop 62
 Møller, Cornelia, Mme 37
 — Cornelius 33
 Møller & Søn, N., hoffbok-
 trykker 53
 Myhre, Ellen Margaretha
 Svendsdatter, gift Lind
 97
 Mynster, Jacob Peter, biskop
 235
 Nagel, Arent 10
 — Berent 9
 — Berent Berentsen 9
 — Berent Berentsen de
 9, 10
 — Else 9, 10
 — Henrich 10
 — Margrethe Berentsdatter
 9, 10
 — Ove Wilhelm Berentsen
 9, 10
 Nelson, Andrew, manufak-
 turhandler 165
 — Colburn, forretnings-
 mann 166

- Neumann, Jacob, biskop 105,
111, 112, 113, 114, 115,
116, 117, 118, 119, 120,
121, 122, 123, 124, 125,
126, 127, 128, 131
- Nikolaus I, keiser av Russland
227
- Nicolaysen, Lorentz, kjøb-
mann 146
- Lyder Wentzel, kjøbmann,
stortingsmann 112
- Nicolay, kjøbmann 100
- Nielsen, Karen Sophie, gift
Petersen 238
- kurvmaker 222
- Nilsen, Anth. B. & Co., Ltd.
218
- Nordahl, Christence, jomfru
254
- Johan Knudsen, løytnant-
vaktmester 19, 20, 38, 276
- jomfru 98
- Karen, jomfru 259
- Knud 102
- Ole Knudsen 20
- Svend 38
- Normann, Abraham, over-
fiskeveier 199
- Odland, Sigurd Vilhelm,
professor 138
- Ohlsen, Augusta, gift Chal-
mer 186
- Oldieck, Gerhard, handels-
forvalter 261
- Olstdatter, Barbroe 19
- Karen, gift Gøssel 253
- Margrethe 19
- Olsen, Anne 108
- Andreas, byfoged 257, 258
- Olsen, Arent 108
- Aslak 142
- Claus 108
- Erich 108
- Erich 108
- Hille (Helene), gift Suhling,
107, 108, 110, 171
- Johan 142
- Johan, Oluf, cand. theol.,
lærer 196
- jomfru 171
- Lars, kjøbmann 181
- løytnant 198
- Mme 171
- Ole, kirketjener 96
- Ole, skipper 108
- P., premierløytnant 257
- Rulf, rådmann 109
- Torsten, skredderm. 196
- Olufsdatter, Kirsten 107
- Osten, generalløytnant von,
stiftsbefalingsmann 35
- oberstinne von 33
- Paasche, Hans, kjøbmann 100
- Mentz, kjøbmann 100
- Thies, kjøbmann 242
- Parelius, Andreas Christoffer-
sen, gårdbr., 34, 35, 36
- Paulsen, Ingeborg Fredrikke
Emmely, gift Bruu 160
- Pavels, Claus, biskop, dagboks-
forfatter 24, 61, 62, 65, 66,
67, 68, 69, 70, 71, 72, 73,
74, 75, 76, 77, 78, 80, 89,
90, 92, 93, 94, 96, 100,
103, 104, 132, 226, 231,
232, 260
- Peder, prost 105
- Pedersdatter, Anne 107
- Pedersen, Lorentz 275
- Petersen, Christian, stifts-
prost 185
- Fredrik, professor
194—195
- Fredrik, grosserer 195
- Helene, jomfru 28
- Herman Niels, pianofa-
brikant 238
- Peter, Kyper 107
- Vilhelmine Marie, gift
Hansen 240
- Pettersen, T. 97
- Philipp, professor 219
- Plade, Johan, res. kapellan 37
- Poulsen, Ole, handelsmann,
mesterskredder 17, 18, 33
- Preus, Carl Adolf, prost 145,
147, 148—149, 151, 152, 154
- Isak Levin, rittmester 149
- Prieme, Niels Lorentz Emil,
handelsreisende 238
- Pytter, Anna Margaretha,
Mme 106
- Raanes, Danquart Christian
272
- Rantzau, Erhard, greve,
major 235
- Reimers, Karoline, gift Bjørn-
son 249, 250
- Mme, pastor 194
- Rein, Jonas, prest 60, 65, 70,
71, 84, 105
- Reis, Boris William von, direk-
tør 214
- William Henry von,
kjøbmann 214
- Rembauer, professor 219
- Rennord, Grethe, jomfru 199

- Rennord, Ludvig, sorenskriver, birkedommer 81, 98
 Reusch, Hans Leganger, landskapsmaler 132, 181
 Reymert, Jens, tollbetjent 248, 250—251
 — Thoren Christensen, kjøbmann, skibsreder 248, 251
 — Tønnes 199
 Rickhardtsen, Anders 11
 Riddervold, Andreas, kjøbmann 28
 Rieber-Mohn, Chr. Joachim, overrettssakfører 223
 — Fredrik Wæsenberg, overrettssakfører 223
 Rieck sr, Jacob, kjøbmann 242
 Rüber, Mme 36
 — Melchior 36
 Rinderhagen, Johan Diderich 16, 37
 — Karen 37
 Ring, Barbra, forfatterinne 182
 Risten, Ole 271
 Rode, Frederik, prest 149
 Rodgers, Mary Eleanor, gift Engle 225
 Rodtwitt, Lauritz Augustinus, prest 26
 Roede, prostinne 37
 Rogge, Christopher, tollprokurator 145
 Rohde, Brede, proprietær 28
 Rogstad, Nils Wisløff, amtmann 209
 Rolfsen, Abraham 176, 246
 — Alf, maler 199
 — Jens, kjøbm. Eidsvollsmann 98—102, 109, 199, 260, 265
 Rolfsen, Jens, agent 199
 — Johan Nordahl, lensm. 221
 — Johan Nordahl Brun, forfatter 199, 204
 — Lars Henrik Synestvedt Johnsen, bakermester 177, 179, 188, 221, 223, 225
 — Magdalena Tønnesdatter, gift Reymert 248, 251
 — Rasmus, skibsbyggm. 98
 — Rasmus, kjøbmann, sparebankkasserer 198—199
 — S., bakermester 178
 — Tønnes, skibsbyggmester 102, 242
 — Tønnes, kjøbmann 194
 Romdahl, Peter 101
 Rose, Jūsine Arnoldine, gift Huun 158
 Rummelhoff, Frederikke Antoinette, fru Rantzau 235
 Rydland, Frederik Johan, skipper 140
 Rynes, Daniel Thomassen 37
 Rytter, Anne Margrethe Marie, Mme 26
 Ræmisch, Jacob Prom 249
 Røicking, Christopher 262, 264
 Rønneberg, Joakim Holmboe, grosserer 186
 Røring, Erik, prost, 279
 Røsler, Agnethe Conradine Kaarsen, gift Bøhn 189
 Sagen, Lyder, forfatter, skolemann 60, 183
 Saldern, fru kaptein v. 25
 Salvesen, Salve, tobakksfabrikant 144
 Schanche, Erik Christoffer 36
 — Erik Eriksen 36
 — Hans Ulrich Burchardt 36
 — Lorentz Christian Ericksen 34, 36
 — overformynder 101
 Schandorff, Marie, fru 175
 Schawland, Aage, prest 42
 Schiander, Arndt, advokat 210
 Schiller, Friedrich von, 229
 Schmidt, Olaus Michael, statsråd 129, 131
 Schnelle 96
 — Claus, kjøbmann 153
 Schramb, Anders, kobbersmed 108
 Schram, Andreas, skomaker 108
 — Jannicke, gift Olsen 108
 — Michael, kobbersmed 108
 Schreuder, Anne Jensdatter, gift Finde 276
 Schroyer, Allen, pianofabrikant 153
 — Charles Albert 153
 Schrøder, jomfru 35
 Schulrud, Karoline Gunhilda, gift Bodom 32
 Schultz, Bertha Auguste Luise, gift Borowski 212
 Schuman, Johan, kjøbmann, 261
 — Michael, bakermester 171
 Schweigaard, Anton Martin, professor 201
 Schwings, Frederick Herman, prest 58
 Schøller, justitsråd 37

- Schøning, Gerhard, rektor
22, 39, 40, 47, 75
- Segelcke, Abel Catharina, gift
von Krogh 25
- løjtnant v. 25, 26
- Selmer, Jens Kristian, ingeniør
219
- Shanks, Andrew Ferrier, fabrikkeier 216
- William, fabrikkeier 216
- Sibbern, Valentin Christian
Vilhelm, statsråd 131
- Silchensteed, Christopher 25
- I. C. 25
- Silchenstedt, J. A. 101
- Simonsen, Anne Cathrine 106
- Hans Jørgen 106
- Ludowig 3
- Sivertsen, Anne Gurine 256
- Skolem, Thoralf Albert, do-
sent 192
- Smith, Didrich Lyder, kjøb-
mann 178
- Hendrich, kjøbmann
219
- Michael, krigskommissær
101
- Sohn, Carl, portrettmaler 132
- Sommer, fru commerceråd 37
- Sorøe, Gudmand Arresøn,
prest 280
- Sparre, Christian, viceadmi-
ral 202
- Ole Jacob Louis, stadsfysi-
kus 202
- Sporring, Gedske, jomfru 242
- Henrikke Elisabeth, jom-
fru 97
- Stang, Frederik, statsminister
130
- Steenbuch, Hans, prost 54
- Steendahl, Cornelius Tobias,
handelsmann 173
- Steffens, Henrich, 85, 86,
87, 88
- Stene, Hans 271
- Stoltenberg, Henrich, gros-
serer 32
- Storm, Nanne, pianistinne 219
- Struensee, Johann Friederich,
statsmann 44
- Strøm, Daniel 36
- Hans, prest og naturfor-
sker 23, 26
- Stub, Jacob, skipper 28
- Margaretha, gift Meltzer
28
- Stuwitz, Carl Hiort, prest
171
- Størmer, Fredrik Carl
Mülertz, professor 193
- Suhling, Anna Elisabeth Tøn-
nesdatter 107
- Griselle Pedersdatter 107
- Harbert, kjøbmann 107
- Jannicke, gift Bentzon
109, 198
- Johan (Jan) Lyder, megler
107
- Johan Lyder, skibsklarerer
107
- Suhm, Peter Fredrik, histo-
riker 39, 43, 47, 49
- Svanøe, Torger, kjøbmann 30
- Svendsdatter, Maren 13
- Svendsen, Hans Gabriel, assu-
ransedirektør 221
- Hans Gabriel, assurance-
direktør 221
- Torsten 7
- Sverdrup, Georg, professor,
politiker 67, 70
- Sverre, Ole, arkitekt 186
- Sørensen, Christian, biskop
93, 245
- foged 32
- Sæter, Ellen 36
- Sørum, Martha, gift Ander-
sen 214
- Tangen, Christoffer v. 107
- Christopher v., kjøbmann
219
- Herman v., kjøbmann 219
- Tank, Karen, gift Hauch 85
- Teiste, Jan 9
- Teubner, Benedictus Gott-
helf, forlegger og bok-
trykker 192
- Thaarup, Thomas, dikter 58
- Thallaug, Axel Andreas, over-
retssakfører 213
- Thaulow, Marie Magdalena,
gift Petersen 185—186
- Theilmann, Christian, kom-
ponist 157
- Thiele, Thea Henrietta, gift
Wedeg 238
- Thiill, Caspar 2
- Thode, Jacob Hansen, stifts-
prost 37, 276, 277
- Thome, Antonette Ulrikke,
gift Wahl 163
- Thomsen, Gotlieb, handels-
mann 144
- Thomæsøn, Michel, boktryk-
ker 2
- Thue, Axel, professor 191
- Thunboe, fru 266
- krigskommissær 84

- Tollefsdatter, Johanne Torine
gift Etland 186
- Tonning, Nils 96
- Thorbjørnsdatter, Marte Marie, gift Ulriksen 181
- Tostrup, Anna Carstensdatter, gift Juul 271
- Trampe, Frederikke Olava Jacobine, gift Worsøe 210
- Tredwell, Daniel Bedell, forretningsmann 153
- John James, grosserer 153
- Treschow, Niels, professor, statsråd 69, 74
- Tullin, Christian Braunmann, dikter 75
- Peter Olinius, malermester 240
- Tune, Rafel 271
- Tuxen (Tuchsen) Mikael Sundt, prest 58
- Tvedt, Jens, forfatter 160
- Tybring, Georg Fredrik, prest 209
- Tønder, Niels, prest 278
- Peder Christophersen, amtmann 2, 3, 280
- Tønnesen, Jan 107
- Tørum, Ane 35
- Ulfersén, Mme 37
- Ulfers, Marcus Reiner 37
- Ulriksen, Gunerius, gårdbruker 181
- Ulven, P., gårdbruker 190
- Valentinsen, Anne Marie 256
- Ferdinand Anthon de, kjøbmann 180, 195
- Valeurs, enke 97
- Vogt, Jørgen Herman, statsråd 128, 129
- Volquarts, Karen 37
- Waagaard, Thorkild, gårdbruker 191
- Wahl, Carl Julius, depotforvalter, kammerherre 163
- Johan Olaus, oberst 160—163
- Wallem, Daniel Danielsen, kjøbmann 261
- Fredrik Barbe, dr. philos., museumsdirektør 261
- Haakon Johan, skibsreder 261
- Johan Nordahl, kjøbmann 245
- Michael Blydt, kjøbmann 104, 195, 244, 245, 259—261
- Wallems Enke & Søn, M. B. 96, 244, 245
- Walther, Caroline, gift Arup 26
- Wedege, Hans Andreas Thiele, boktrykker 238
- Søren, boktrykker 238
- Wehmann, Herman, kaptein 264
- Weidemann, Christopher 199
- Welhaven, Johan Ernst, prest 58
- Johan Sebastian Cammermeyer, professor og dikter 75, 95, 201
- Wenton, Elisabeth, gift Gordon 107
- Wergeland, Henrik 62, 100
- Werligh, fru, se Falck 230
- Werløes, Laurits Pedersen, prest 277
- Wesenberg, Jacob, kjøbmann 153
- Wessel, Johan Herman, dikter 47, 76
- Westbryndstuen, Christian Arnessøn, hattemaker 133
- Wesenberg, Charlotte, gift Rieber-Mohn 223
- Westgaard, Gunnar Harald, folkeskolelærer 186
- Kristen Christiansen, fullmektig 187
- Westermann, Ester, fru 98
- Wexels, Wilhelm Andreas, prest 118, 119
- Widing, Herman, oberstløytnant 132, 205
- Wiel, Barbara Trulsdatter, gift Lunde 135
- Wiesener, Anthon Mohr, bibliotekar 9
- Wigstrøm, Lispet 36
- Wilson, Arthur Russell, arkitekt 225
- Charles Wellington 225
- Wingard, Hans, kjøbmann 141, 147
- Winsnes, Andreas Hofgaard, professor 44, 76
- Wisbech, Christian, læge 149 195
- Else 196
- Worsøe, Adam Fredrik Trampe, ingeniør 210
- Claus Nieuwejaar, amtmann 210
- Wyller, Einar, kirkeverge 218

Young, Elisabeth Magdalena, gift Ziiølner 145	Ziiølner, Johan Henrich, kjøb- mann 145	Oehlenschläger, Adam Gott- lob, dikter 62, 75, 229
Zetlitz, Jens, prest og dikter 16, 38, 40, 41, 42, 48, 51, 53, 54, 75, 76, 80, 89	Ziiølner, Jørgen Jacob Poulsen, forretningsmann 145	Ørn, konsumpsjonsinsp. 84 — Mme 254 Øxvolden, Lars 35

RETTELSE OG TILFØIELSE:

Side 108 står: Andreas Schram tok borgerskap som skomaker 20. mai 1724; skal være 20. juli.
 På samme side står: Johan Danechen tok borgerskap den 22. april 1657, skal være 1653.
 Side 187 tilføi under bakermester Herman Andreas Brun: Ved Oslo Håndverks- og Industri-
 forenings 100-års jubileum den 8. november 1938 fikk bakermester H. A. Brun konsul Ytte-
 borgs ærespris, som for første gang blev utdelt ved denne anledning. Dessuten blev han tildelt
 foreningens nyinnstiftede hederstegn.

Utgivelsen av denne bok er muliggjort ved et trykningsfond på kr. 5 000.00, skjenket av følgende av biskop Johan Nordahl Bruns etterkommere:

Prost Axel Brun, Borre,
Bakermester H. A. Brun, Oslo,
Professor Lyder Brun, Oslo,
Advokat Sven Brun, Oslo,
Professor Viggo Brun, Trondheim,
Fru Anna Bull, født Brun, Oslo,
Herr Hans Brun Bull, Oslo,
Fru Divert Christophersen, født Bull, Oslo,
Direktør Harald Grieg, Oslo,
Fru Else Mustad, født Rolfsen, Oslo,

samt ved forhåndsbestilling fra: Bergens Museums Bibliotek, Bergens offentlige Bibliotek, direktør Bruno Berger, Oslo, fru Johanne Berle, Oslo, løytnant Johan Brinch, Oslo, Lorentz W. Brinch, Oslo, kjøbmänn Chr. Brun, Bergen, avdelingschef Chr. L. Brun, Oslo, Halvor Brun, Oslo, frk. Harriet Brun, Blue Earth, Minn., U. S. A., bakermester H. A. Brun, Oslo, (3 ekspl.), Ivar Brun, Drøbak, gårdbruker Johan Nordahl Brun, Norderhov, kjøbmänn Melchior Brun, Bergen, professor Viggo Brun, Trondheim (2 ekspl.), fru Bergliot Brun Bruu, Oslo, grosserer Edw. I. Hambro Bull, Oslo, Hans Brun Bull, Oslo, konsul Joh. Randulf Bull, Oslo (2 ekspl.), frøken Wenche Bull, East Orange, N. J., U. S. A. (2 ekspl.), fru Divert Christophersen, født Bull, Oslo, Deichmanske Bibliotek, Oslo, Det kongelige Bibliotek, Kjøbenhavn, arkitekt Gerhard Fischer, Nordstrand, Janne Grieg, Bergen, cand. pharm. Helge Klein, Kjøbenhavn (3 ekspl.), grosserer Johs. M. Klein, Kjøbenhavn, cand. oecon Harry M. Koritzinsky, Oslo, apoteker Johan Olaf Lothe, Bergen, Norske Selskab, Oslo, høiesterettsdommer A. T. Næss, Bekkelagshøgda, frøken Elisabeth Rolfsen, Oslo, grosserer Jens Rolfsen, Oslo, bakermester L. Rolfsen, Oslo, cand. jur. Wilh. Münter Rolfsen, Oslo, fru C. A. Schroyer født Brun, Oak Park, Ill., U. S. A., høiesterettsadvokat Arthur Skjelderup, Oslo, Statsarkivet Bergen, Statsarkivet Trondheim, fru Astrid Münter Stolt-Nielsen, Oslo, Universitetsbiblioteket, Oslo, distriktslæge Leif Wahl, Moi pr. Flekkefjord, museumsdirektør Fredrik B. Wallem, Trondheim, fru Marie Brun Worsøe (2 ekspl.)

DENNE BOK ER TRYKT I 100 NUMMERERTE EKSEMPLARER
I KIRSTES BOKTRYKKERI MED GARAMOND-TYPER
PÅ BASINGWERK HVITT PARCHMENT PAPIR,
KLISJEER FRA WILH. SCHEEL & CO., HEFTET I
A.S JACOBSEN & HIELMS BOKBINDERI.
TRYKNINGEN AVSLUTTET
I NOVEMBER
1938